

Lagrådsremiss

En moderniserad radio- och tv-lag

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 16 april 2020

Amanda Lind

Maria Fjellman Lundqvist
(Kulturdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnas förslag på hur ändringar i EU:s direktiv om audiovisuella medietjänster (AV-direktivet) ska genomföras. Genomförandet sker i huvudsak genom ändringar i radio- och tv-lagen (2010:696). Bland annat införs ett nytt kapitel om videodelningsplattformar. Det är tjänster som tillhandahåller allmänheten audiovisuellt innehåll, dvs. rörlig bild med eller utan ljud, som användare laddat upp på plattformen. Genomförandet medför även en rad ändringar i lagens bestämmelser om audiovisuella medietjänster dvs. tv-sändningar och beställ-tv. Ändringar görs i bestämmelserna om skydd av barn, krav på program med europeiskt ursprung, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och om produktplacering och reklam.

De medieformer som regleras i radio- och tv-lagen och sättet de konsumeras på har förändrats i snabb takt. Det medför behov av ändringar även i andra delar av lagen än de som hör ihop med ändringarna i AV-direktivet. Bland annat införs bestämmelser om beställradio från public service. Förslag lämnas även om ändringar när det gäller den s.k. vidare-sändningsplikten och på sanktioner när bestämmelserna i lagen inte följs.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2020.

Innehållsförteckning

1	Beslut	6
2	Lagtext	7
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk	7
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden	9
2.3	Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)	11
2.4	Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)	13
2.5	Förslag till lag om ändring i alkohollagen (2010:1622)	43
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och likande produkter	44
3	Ärendet och dess beredning	45
4	Innehållet i lagrådsremissen	46
5	AV-direktivet – gemensamma regler för tv	46
5.1	Ursprungslandsprincipen garanterar fri rörlighet inom EES	47
5.2	Innehållet i ändringsdirektivet	47
6	Utgångspunkter för genomförandet av ändringarna i AV-direktivet	48
6.1	Övergripande utgångspunkter	48
6.2	Regeringsformen	48
6.3	Yttrandefrihetsgrundlagen	49
7	Audiovisuella medietjänster	50
7.1	Vad är en audiovisuell medietjänst?	50
7.2	Vilka tjänster omfattas av svensk jurisdiktion?	51
7.3	Radio- och tv-lagens tillämpningsområde	51
7.4	Definitionerna i radio- och tv-lagen	52
8	Skydd av minderåriga	54
8.1	Nuvarande krav och hur de har genomförts	54
8.2	Kraven enligt ändringsdirektivet	55
8.3	Genomförandet i radio- och tv-lagen	56
8.4	Ett branschgemensamt system	58
9	Uppmaningar till våld, hat eller terroristbrott	60
9.1	Kraven i ändringsdirektivet är uppfyllda	60
9.2	Satellit-sändningar som inte är avsedda att tas emot i Sverige	63
10	Främjande av europeiska produktioner	68
10.1	AV-direktivets nuvarande krav	68
10.2	Brister i det svenska genomförandet	69
10.3	Kraven på leverantörer av beställ-tv preciseras	69

10.4	Genomförandet i radio- och tv-lagen.....	70
10.5	Redovisning av europeiska produktioner	74
11	Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.....	76
11.1	Krav på tillgänglighet i radio- och tv-lagen.....	76
11.2	Krav på en handlingsplan och på redovisning	78
11.3	Meddelanden av vikt för allmänheten	79
11.4	Vitesföreläggande ersätts med särskild avgift	82
11.5	En kontaktpunkt online.....	86
12	Audiovisuella kommersiella meddelanden	87
12.1	Annonstid för tv-sändningar.....	87
12.2	Produktplacering	90
12.2.1	Bestämmelserna om produktplacering förenklas och kompletteras	90
12.2.2	Alkoholdrycksliknande preparat och elektroniska cigaretter.....	92
12.3	Reklam för alkohol i beställ-tv	95
12.4	Reklam riktad till barn.....	96
12.5	Överliggande inslag och ändringar.....	99
12.5.1	Kraven i ändringsdirektivet	99
12.5.2	En ny bestämmelse i radio- och tv-lagen.....	100
12.6	Hänvisningar till radio- och tv-lagen i annan lag	102
13	Videodelningsplattformar	104
13.1	En ny tjänst i AV-direktivet.....	104
13.2	Vad är en videodelningsplattform?.....	104
13.2.1	Definitionen i AV-direktivet	104
13.2.2	En plattformsleverantör saknar redaktionellt ansvar	105
13.2.3	En särskiljbar del av eller en väsentlig funktion i en tjänst.....	106
13.2.4	Tjänster under svensk jurisdiktion.....	106
13.3	Genomförande genom bestämmelser i radio- och tv- lagen	107
13.4	Definitioner	110
13.5	Krav på en leverantör att vidta åtgärder	113
13.5.1	Utgångspunkter för genomförandet.....	113
13.5.2	Åtgärder för att skydda minderåriga och allmänheten.....	114
13.6	Audiovisuella kommersiella meddelanden.....	119
13.7	Tillsyn, samreglering och tvistlösning.....	126
13.7.1	Audiovisuella kommersiella meddelanden...	126
13.7.2	Tillsyn över lämpliga åtgärder.....	127
13.7.3	Samreglering och tvistlösning	129
14	Medie- och informationskunnighet	131
14.1	Ändringsdirektivets krav	131
14.2	Åtgärder för att främja medie- och informationskunnighet.....	131
15	Förbud mot behandling av personuppgifter för kommersiella ändamål.....	134

16	Beställradio från public service.....	135
16.1	Radio- och tv-lagen utvidgas.....	136
16.2	Grundläggande bestämmelser för beställradio från public service.....	137
16.3	Beställradio från andra bör utredas.....	140
17	Vidaresändningsplikt	141
17.1	Programtjänsterna ska ha olika innehåll.....	142
17.2	Sökbar text-tv ska ingå i vidaresändningsplikten.....	142
18	Samarbete mellan myndigheter.....	144
18.1	Samarbete när undantag görs från ursprungslandsprincipen.....	144
18.2	Samarbetet ska omfatta även beställ-tv	145
19	Anmälningsskyldighet och register.....	146
19.1	Ändringsdirektivets krav på en förteckning	146
19.2	Nuvarande anmälningsskyldighet	147
19.3	Anmälningsskyldigheten utvidgas.....	147
19.4	Sanktion vid utebliven anmälan	149
20	Tillsynsmyndigheter	150
20.1	Kraven i ändringsdirektivet	150
20.2	Myndigheten för press, radio och tv har det huvudsakliga tillsynsansvaret.....	151
20.3	Ledamöter i granskningsnämnden för radio och tv	152
21	Sanktioner vid överträdelser av radio- och tv-lagen	153
21.1	När tillståndsvillkor för kommersiell radio inte följs	154
21.2	När information om verksamheten inte lämnas.....	156
22	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	158
23	Konsekvenser.....	159
23.1	Konsekvenser för företag	159
23.2	Konsekvenser för det allmänna	161
23.3	Konsekvenser för enskilda	164
23.4	Bedömningar i övrigt	164
24	Författningskommentar.....	165
24.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.....	165
24.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.	165
24.1	Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).....	166
24.2	Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696).....	168
24.3	Förslaget till lag om ändring i alkohollagen (2010:1622).....	208
24.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.	209
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU	210

Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808.....	234
Bilaga 3	Sammanfattning (SOU 2019:39).....	258
Bilaga 4	Lagförslaget i SOU 2019:39.....	274
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna	306

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk,
2. lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden,
3. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486),
4. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696),
5. lag om ändring i alkohollagen (2010:1622),
6. lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 26 e § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

26 e §¹

Ett radio- eller tv-företag som har rätt att sända ut ett verk får ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges, om det görs

1. för användning vid egna utsändningar ett fåtal gånger under begränsad tid,

2. för att säkerställa bevisning om utsändningens innehåll, eller

3. för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över utsändningsverksamheten.

Den som enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden är skyldig att spela in ett program som tillhandahålls i beställ-tv får framställa exemplar av verk som ingår i programmet, om det görs för att säkerställa bevisning om programmets innehåll eller för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över verksamheten.

Den som enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden är skyldig att spela in ett program som tillhandahålls i beställ-tv eller beställradio som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696) får framställa exemplar av verk som ingår i programmet, om det görs för att säkerställa bevisning om programmets innehåll eller för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över verksamheten.

Upptagningar som avses i första stycket 2 och 3 får användas endast för de ändamål som anges där. Om sådana upptagningar har dokumentariskt värde, får de dock bevaras hos Kungl. biblioteket. Exemplar som avses i andra stycket får användas endast för de ändamål som anges där.

En statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklamen i ljudradio- och televisionsutsändningar och program som avses i andra stycket får återge verk som ingår i dessa i den omfattning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

¹ Senaste lydelse 2015:661.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

3 §²

Den som sänder program till allmänheten *eller* tillhandahåller beställ-tv ska ombesörja att varje program som sänds eller tillhandahålls spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana program som sänds på det sätt som avses i 1 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen. I fråga om överföringar som omfattas av 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen och program som tillhandahålls ur en databas enligt 1 kap. 5 eller 6 § tryckfrihetsförordningen är det, förutom när det gäller beställ-tv, tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

Den som sänder program till allmänheten, tillhandahåller *beställradio som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696) eller* beställ-tv ska ombesörja att varje program som sänds eller tillhandahålls spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana program som sänds på det sätt som avses i 1 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen. I fråga om överföringar som omfattas av 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen och program som tillhandahålls ur en databas enligt 1 kap. 5 eller 6 § tryckfrihetsförordningen är det, förutom när det gäller *beställradio som omfattas av radio- och tv-lagen och* beställ-tv, tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

En inspelning enligt första stycket första meningen ska bevaras i minst sex månader

1. från sändningen,

2. från det att informationen inte längre tillhandahölls, om det är fråga om ett sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 a–c yttrandefrihetsgrundlagen, eller

3. från uppspelningen, om det är fråga om ett sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 d yttrandefrihetsgrundlagen.

Den som här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet ska också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan ska göra detta enligt första stycket.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte samtidigt och oförändrad vidaresändning av program genom trådnät.

¹ Lagen omtryckt 2002:911.

² Senaste lydelse 2018:1913.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.

2.3 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 2 och 29 §§ marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2019/20:120 *Föreslagen lydelse*

2 §

Lagen tillämpas

1. när näringsidkare marknadsför eller själva efterfrågar produkter i sin näringsverksamhet,

2. på sådana tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696),
2. på tv-sändningar, beställ-tv och videodelningsplattformar som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696),

3. när Konsumentombudsmannen fullgör sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004, och

4. när behörig myndighet fullgör sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

Bestämmelserna om garantier i 22 § tillämpas inte i fråga om en tjänst som tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Detsamma gäller 4 § tredje stycket och 7 § när en näringsidkare, som är etablerad i en annan stat än Sverige inom EES, riktar marknadsföring mot en annan näringsidkare.

29 §

En näringsidkare får åläggas att betala en särskild avgift (marknadsstörensavgift) om näringsidkaren, eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar, uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot

– 7 §,

– 8 § och någon av bestämmelserna i 9, 10, 12–17 §§,

– 18 §,

– 20 §, eller

– någon av bestämmelserna i bilaga I till direktiv 2005/29/EG.

Detsamma gäller om en näringsidkare uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av bestämmelserna i

– 64 kap. 46 § socialförsäkringsbalken,

– 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622),

– 8 kap. 7 § första stycket, 8, 9 eller 14 § första eller andra stycket samt 15 kap. 4 § radio- och tv-lagen (2010:696),
– 8 kap. 7 § första stycket, 8, 9 eller 14 § första eller andra stycket, 9 a kap. 8 och 9 §§ eller 15 kap. 4 § radio- och tv-lagen (2010:696),

– 11 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti eller 8 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet när det gäller ett erbjudande som inte är riktat bara till andra än konsumenter,

– 4 kap. 1 § 2 eller 3, 3 §, 4 § första stycket 2 eller 5 § 2 eller 3 lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Vad som sägs i första och andra styckena gäller också en näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet väsentligt har bidragit till överträdelser.

Avgiften tillfaller staten.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.

2.4 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om radio- och tv-lagen (2010:696)

dels att 16 kap. 17 § ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 1–3 §§, 2 kap. 2 och 3 §§, 3 kap. 1 §, 5 kap. 2, 3, 7, 8 12 och 13 §§, 6 kap. 1–3 §§, 8 kap. 1 och 16 §§, 9 kap. 1 och 2 §§, 14 kap. 2 §, 16 kap. 1–6, 10, 14, 15 och 16 §§, 17 kap. 3, 5, 6, 9, 11, 13 och 14 §§, 18 kap. 2 och 5 §§, 19 kap. 4 §, 20 kap. 4 och 6 §§, och rubrikerna närmast före 5 kap. 2 och 7 §§, 6 kap. 1 §, 16 kap. 5 § och 17 kap. 3 och 13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 4 kap. ska lyda ”Tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och videodelningsplattformar” och rubriken närmast före 10 kap. ska lyda ”Ljudradiosändningar och beställradio”,

dels att rubriken till 14 kap. ska lyda ”Innehållet i ljudradiosändningar och beställradio”,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 9 a kap., 17 nya paragrafer, 1 kap. 3 a §, 2 kap. 4 §, 5 kap. 3 a, 12 a och 14 §§, 8 kap. 17 §, 14 kap. 8 §, 15 kap. 11 §, 16 kap. 4 a, 6 a och 9 a §§, 17 kap. 5 a, 6 a, 11 a och 13 a §§, 19 kap. 4 a §, 20 kap. 3 a § och närmast före 1 kap. 3 a §, 2 kap. 4 §, 5 kap. 14 §, 8 kap. 17 §, 14 kap. 8 §, 15 kap. 11 §, 16 kap. 4 a, 6 a, 9 a §§ och 20 kap. 3 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och ljudradiosändningar enligt följande.

Denna lag innehåller bestämmelser om tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv, videodelningsplattformar, ljudradiosändningar och beställradio enligt följande.

Övergripande bestämmelser

- Lagens innehåll och tillämpningsområde (1 kap.)
- Information och registrering (2 kap.)
- Definitioner (3 kap.)

Övergripande bestämmelser

Tv-sändningar, beställ-tv och sökbar text-tv

Tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och videodelningsplattformar

- Krav på tillstånd (4 kap.)

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808.

- Innehållet i tv-sändningar, beställ-tv och sökbar text-tv (5 kap.)
- Produktplacering (6 kap.)
- Sponsring (7 kap.)
- Reklam och andra annonser m.m. (8 kap.)
- Vidaresändningar i kabelnät (9 kap.)
 - *Videodelningsplattformar* (9 a kap.)

Ljudradiosändningar

*Ljudradiosändningar
och beställradio*

- Krav på tillstånd (10 kap.)
- Tillstånd att sända annan ljudradio än närradio och kommersiell radio (11 kap.)
- Tillstånd att sända närradio (12 kap.)
- Tillstånd att sända kommersiell radio (13 kap.)
- Innehållet i ljudradiosändningar (14 kap.)
 - Innehållet i ljudradiosändningar och beställradio (14 kap.)
 - Reklam, andra annonser och sponsring (15 kap.)

Gemensamma bestämmelser

Gemensamma bestämmelser

- Granskning och tillsyn (16 kap.)
- Straff, särskild avgift och vite (17 kap.)
- Återkallelse av tillstånd (18 kap.)
- Handläggningen av mål om återkallelse, särskild avgift och vite m.m. (19 kap.)
- Överklagande (20 kap.)

2

Lagen genomför delvis Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), nedan benämnt AV-direktivet.

Lagen genomför delvis Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), nedan benämnt AV-direktivet, *ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), mot*

3 §²

Lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som kan tas emot i någon stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat), om leverantören av medietjänsten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i AV-direktivet, i *den ursprungliga lydelsen*, 1. är etablerad i Sverige enligt artikel 2.3 i AV-direktivet, i *lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808*,

2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige,

3. inte uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige, eller

4. inte uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 men är etablerad i Sverige enligt artiklarna 49–54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Utöver det som föreskrivs i första stycket gäller 2 kap. 3 §, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–17 §§, 5 kap. 13 § och 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet, i *den ursprungliga lydelsen*.

Utöver det som föreskrivs i första stycket gäller 2 kap. 3 *och* 4 §§, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–17 §§, 5 kap. 13 § och 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet, i *lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808*.

Videodelningsplattformar

3 a §

Lagen tillämpas på videodelningsplattformar om leverantören av plattformen är etablerad i Sverige enligt artikel 28a i AV-direktivet, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808.

2 kap.

2 §³

Den som bedriver en sändningsverksamhet som det inte behövs tillstånd för enligt denna lag eller som tillhandahåller beställ-tv, ska anmäla sig för registrering

Anmälan för registrering till Myndigheten för press, radio och tv ska göras av den som
1. *bedriver en sändningsverksamhet som det inte*

² Senaste lydelse 2015:662.

³ Senaste lydelse 2018:1687.

hos Myndigheten för press, radio och tv. Detsamma gäller den som för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet (satellitentreprenör).

behövs tillstånd för enligt denna lag,

2. tillhandahåller beställ-tv,
3. tillhandahåller beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst,

4. tillhandahåller en videodelningsplattform, eller

5. för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet (satellitentreprenör).

I anmälan ska följande anges:

1. namn, företagsnamn eller motsvarande,
2. ställföreträdare för juridisk person,
3. postadress, telefonnummer, e-postadress och webbplats, och
4. uppgift om den verksamhet som bedrivs.

Den som är anmälningsskyldig enligt första stycket och som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller en videodelningsplattform ska i anmälan även ange grunden för att verksamheten omfattas av lagen enligt 1 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a §.

3 §⁴

Myndigheten för press, radio och tv ska upprätta ett register över dem som

1. har anmält sig enligt 2 § och vilkas verksamhet omfattas av denna lag, eller

2. har sådant tillstånd som avses i 4 kap. 3 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § eller 13 kap. 1 §.

Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling. Det får bara innehålla sådana uppgifter som avses i 2 § andra stycket, 5 kap. 11 §, 14 kap. 7 § och 16 kap. 5–9 §§.

Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling. Det får bara innehålla sådana uppgifter som avses i 2 § andra och tredje styckena, 5 kap. 11 §, 14 kap. 7 § och 16 kap. 5–9 §§.

Anmäla ändrade uppgifter

4 §

Den som är anmälningsskyldig enligt 2 § första stycket ska genast till Myndigheten för press, radio och tv anmäla ändringar i de uppgifter som ska lämnas enligt 2 § andra och tredje styckena.

Den som har ett sådant tillstånd som avses i 4 kap. 3 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § eller 13 kap. 1 § ska genast till Myndigheten för press, radio och tv anmäla ändringar i sådana uppgifter som avses i 2 § andra stycket.

3 kap.

1 §

I denna lag avses med

1. *annonser*: reklam och andra meddelanden som utan att vara reklam sänds på uppdrag av någon annan och som har till syfte att främja en sak eller en idé;

2. *annonsering med delad skärm*: sändning av en annons samtidigt med en annan sändning;

3. *användargenererad video*: en uppsättning rörliga bilder med eller utan ljud som utgör ett enskilt inslag som skapats av en användare och laddats upp på en videodelningsplattform av samma eller någon annan användare;

4. *audiovisuellt kommersiellt meddelande*: produktplacering, sponsring eller reklam som åtföljer eller ingår i en användargenererad video eller ett tv-program;

5. *beställradio*: en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten ljudradioprogram med hjälp av elektroniska kommunikationsnät

a) på begäran av användaren,

b) vid en tidpunkt som användaren väljer, och

c) från en katalog med program som leverantören har valt ut;

3. beställ-tv: en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät

- a) på begäran av användaren,
- b) vid en tidpunkt som användaren väljer, och
- c) från en katalog med program som leverantören har valt ut;

4. försäljningsprogram: program där mottagare av programmet erbjuds att beställa varor och tjänster;

5. kommersiell radio: tillståndspliktiga ljudradiosändningar som

- a) inte kräver tillstånd av regeringen,
- b) inte endast får äga rum under en begränsad tid enligt 11 kap. 1 § andra stycket, eller
- c) inte är närradio;

6. leverantör av medietjänster: den som

- a) har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll i en ljudradio- eller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv, och
- b) avgör hur innehållet struktureras;

7. ljudradiosändning: en sändning av ljudradioprogram med hjälp av elektroniska kommunikationsnät som

- a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,
- b) är riktad till allmänheten, och
- c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;

8. närradio: lokala ljudradiosändningar för föreningslivet och registrerade trossamfund;

9. närradioförening: en sammanslutning av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål;

6. beställ-tv: en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät

- a) på begäran av användaren,
- b) vid en tidpunkt som användaren väljer, och
- c) från en katalog med program som leverantören har valt ut;

7. försäljningsprogram: program där mottagare av programmet erbjuds att beställa varor och tjänster;

8. kommersiell radio: tillståndspliktiga ljudradiosändningar som

- a) inte kräver tillstånd av regeringen,
- b) inte endast får äga rum under en begränsad tid enligt 11 kap. 1 § andra stycket, eller
- c) inte är närradio;

9. leverantör av medietjänster: den som

- a) har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll i en ljudradio- eller tv-sändning, beställradio, beställ-tv eller sökbar text-tv, och
- b) avgör hur innehållet struktureras;

10. leverantör av videodelningsplattform: den som tillhandahåller en videodelningsplattform;

11. ljudradiosändning: en sändning av ljudradioprogram med hjälp av elektroniska kommunikationsnät som

- a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,
- b) är riktad till allmänheten, och
- c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;

12. närradio: lokala ljudradiosändningar för föreningslivet och registrerade trossamfund;

13. närradioförening: en sammanslutning av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål;

10. produktplacering: förekomsten i ett program av en vara, en tjänst eller ett varumärke, om detta sker i marknadsföringssyfte och mot betalning eller liknande ersättning till leverantören av medietjänsten, dock inte när varan eller tjänsten är av obetydligt värde och har tillhandahållits gratis;

11. programföretag: en leverantör av medietjänster som tillhandahåller ljudradiosändningar, tv-sändningar eller sökbar text-tv;

12. programtjänst: ett samlat utbud av ljudradio- eller tv-program eller sökbar text-tv som sänds under en gemensam beteckning;

13. reklam: varje form av meddelande

a) som sänds antingen mot betalning eller liknande ersättning eller som utgör egenreklam, och

b) som syftar till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen eller andra nyttigheter;

14. sponsring: bidrag som någon som inte tillhandahåller eller producerar ljudradio, tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv ger för att finansiera dessa medietjänster eller program i syfte att främja bidragsgivarens namn, varumärke, anseende, verksamhet, produkt eller intresse;

15. sändning som är riktad till allmänheten: en sändning som samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den;

16. sökbar text-tv: en sändning via elektroniska kommunikationsnät

14. produktplacering: förekomsten i ett program eller i en användargenererad video av en vara, en tjänst eller ett varumärke, om detta sker i marknadsföringssyfte och mot betalning eller liknande ersättning till leverantören av medietjänsten eller videodelningsplattformen, eller till den som skapat eller laddat upp en användargenererad video på en videodelningsplattform, dock inte när varan eller tjänsten är av obetydligt värde och har tillhandahållits gratis;

15. programföretag: en leverantör av medietjänster som tillhandahåller ljudradiosändningar, tv-sändningar eller sökbar text-tv;

16. programtjänst: ett samlat utbud av ljudradio- eller tv-program eller sökbar text-tv som sänds under en gemensam beteckning;

17. reklam: varje form av meddelande

a) som sänds antingen mot betalning eller liknande ersättning eller som utgör egenreklam, och

b) som syftar till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen eller andra nyttigheter;

18. sponsring: bidrag som någon som inte tillhandahåller eller producerar ljudradio, beställradio, tv-sändning, beställ-tv, sökbar text-tv, videodelningsplattform eller användargenererad video ger för att finansiera dessa tjänster, program eller videor i syfte att främja bidragsgivarens namn, varumärke, anseende, verksamhet, produkt eller intresse;

19. sändning som är riktad till allmänheten: en sändning som samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den;

20. sökbar text-tv: en sändning via elektroniska kommunikationsnät

som huvudsakligen består av text, grafik eller stillbilder, med eller utan ljud, som

a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,

b) är riktad till allmänheten,

c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel, och

d) låter användaren själv välja vilken del av innehållet som han eller hon vill ta del av och vid vilken tidpunkt det ska ske;

17. tv-program: program som huvudsakligen består av rörliga bilder med eller utan ljud;

18. tv-sändning: en sändning av eller att sända tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät där sändningen

a) tillhandahålls av en leverantör av medietjänster,

b) är riktad till allmänheten, och

c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;

19. virtuell annonsering: sändning av meddelanden som på elektronisk väg fogas in i tv-bilden på fasta föremål, som normalt används för annonser, eller på marken där annonser kan placeras ut fysiskt.

som huvudsakligen består av text, grafik eller stillbilder, med eller utan ljud, som

a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,

b) är riktad till allmänheten,

c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel, och

d) låter användaren själv välja vilken del av innehållet som han eller hon vill ta del av och vid vilken tidpunkt det ska ske;

21. tv-program: program som huvudsakligen består av rörliga bilder med eller utan ljud *som ingår i tv-sändning eller i beställ-tv;*

22. tv-sändning: en sändning av eller att sända tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät där sändningen

a) tillhandahålls av en leverantör av medietjänster,

b) är riktad till allmänheten, och

c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;

23. videodelningsplattform: en tjänst där tjänsten eller en väsentlig funktion i den har som huvudsakligt syfte att, med hjälp av elektroniska kommunikationsnät i informations-, underhållnings- eller utbildnings-syfte tillhandahålla allmänheten användargenererade videor eller tv-program som leverantören av tjänsten organiserar och saknar redaktionellt ansvar för;

24. virtuell annonsering: sändning av meddelanden som på elektronisk väg fogas in i tv-bilden på fasta föremål, som normalt används för annonser, eller på marken där annonser kan placeras ut fysiskt.

5 kap.

Våldsskildringar och porno- Skydd av barn grafiska bilder

2 §

Program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen

Program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen

karaktär eller med pornografiska bilder som sänds i tv ska antingen föregås av en varning i ljud eller innehålla en varning som anges löpande i bild under hela sändningstiden.

Sådana program får inte sändas under sådan tid och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

karaktär eller med pornografiska bilder får inte sändas i tv under sådan tid och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

Sådana program får inte heller tillhandahållas i beställ-tv på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

3 §

Program som tillhandahålls i beställ-tv och som innehåller ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder får inte tillhandahållas på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

En leverantör av medietjänster som sänder eller tillhandahåller program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder ska varna för att sådant innehåll förekommer.

3 a §

Personuppgifter som samlats in eller på annat sätt genererats av leverantörer av medietjänster för att uppfylla kraven enligt 2 § får inte behandlas för kommersiella ändamål.

Program av europeiskt ursprung

Program med europeiskt ursprung

7 §

Den som sänder tv på annat sätt än genom tråd ska se till att följande krav uppfylls, om det inte finns särskilda skäl mot det:

1. Mer än hälften av den årliga sändningstiden ska upptas av program av europeiskt ursprung.

2. Minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten ska avse program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter. En så stor andel som möjligt bör utgöras

Den som sänder tv ska se till att följande krav uppfylls, om det inte finns särskilda skäl mot det:

1. Mer än hälften av den årliga sändningstiden ska upptas av program med europeiskt ursprung.

2. Minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten ska avse program med europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter. En så stor andel som möjligt bör utgöras av program som har färdigställts

av program som har färdigställts under de närmast föregående fem åren.

Som sändningstid anses i denna paragraf den tid då det sänds program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, annonser och försäljningsprogram. I sändningstiden ska inte heller sändningar av endast text räknas in.

Tv-sändningar enligt första stycket ska, om det inte finns särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med artister verksamma i Sverige och verk av upphovsmän verksamma i Sverige.

8 §

Den som tillhandahåller beställ-tv på annat sätt än genom tråd ska på lämpligt sätt och när det är praktiskt möjligt främja framställningen av och tillgången till program av europeiskt ursprung.

Den som tillhandahåller beställ-tv ska se till att minst 30 procent av katalogen utgörs av program med europeiskt ursprung och att dessa program framhävs.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte leverantörer av tjänster med låg omsättning eller liten publik.

Myndigheten för press, radio och tv får i enskilda fall besluta om undantag från skyldigheten om den på grund av tjänstens utformning eller inriktning inte är motiverad eller praktiskt möjligt att uppfylla.

12 §⁵

En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Detta gäller även en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning eller sökbar text-tv genom tråd. Tillgängliggörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i

En leverantör av medietjänster ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Tillgängliggörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

allmänhetens tjänst, och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas.

Leverantören ska upprätta en handlingsplan för hur tillgängligheten till tjänsten ska öka. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ska ingå i handlingsplanen.

12 a §

En leverantör av medietjänster som på begäran av en myndighet sänder meddelanden som är av vikt för allmänheten, ska utforma meddelandena så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Skyldigheten enligt första stycket får inte medföra att meddelandena fördröjs.

13 §⁶

En leverantör av medietjänster som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige har rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige utan hinder av svenska regler inom det regelområde som samordnas av AV-direktivet, i den ursprungliga lydelsen. Det gäller även när tjänsten tillhandahålls genom vidareändring inom Sverige av en leverantör av medietjänster som står under svensk jurisdiktion enligt 1 kap. 3 §.

I fråga om tv-sändningar finns dock i 16 kap. bestämmelser om samarbete mellan myndigheter. I

En leverantör av medietjänster som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige har rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige utan att svenska regler inom det regelområde som samordnas genom AV-direktivet, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 hindrar det. Det gäller även när tjänsten tillhandahålls genom vidareändring inom Sverige av en leverantör av medietjänster som står under svensk jurisdiktion enligt 1 kap. 3 §.

⁶ Senaste lydelse 2015:662.

fråga om beställ-tv finns också bestämmelser i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster om att en domstol eller annan myndighet under vissa förhållanden med stöd av lag får vidta en åtgärd som begränsar den fria rörligheten för en sådan tjänst.

I 16 kap. finns dock bestämmelser om samarbete mellan myndigheter. I fråga om beställ-tv finns också bestämmelser i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster om att en domstol eller annan myndighet under vissa förhållanden med stöd av lag får vidta en åtgärd som begränsar den fria rörligheten för en sådan tjänst.

Uppmaning till terroristbrott, våld eller hat i vissa satellitsändningar

14 §

Program som sänds över satellit enligt 1 kap. 3 § första stycket 2 eller 3 och som inte är avsedda att tas emot i Sverige får inte ha ett innehåll som uppmanar till terroristbrott eller våld och hat på någon av de grunder som anges i artikel 6 i AV-direktivet i lydelsen enligt Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2018/1808 och som avses i bestämmelserna om

- 1. olaga hot i 4 kap. 5 § brottsbalken,*
- 2. uppvigling i 16 kap. 5 § brottsbalken,*
- 3. hets mot folkgrupp i 16 kap. 8 § brottsbalken, eller*
- 4. brott enligt 3 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet.*

6 kap.

Förbud mot att sända program där det förekommer produktplacering ***När produktplacering inte får förekomma***

1 §

I program i tv eller i program i beställ-tv får det inte förekomma produktplacering, om något annat inte följer av 2 §.

Produktplacering i tv-sändningar eller i beställ-tv får inte förekomma i nyhets- och samhällsprogram, program om konsumentfrågor, religiösa program och pro-

gram som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

2 §⁷

Leverantörer av medietjänster får på de villkor som anges i 3 och 4 §§ sända filmer, tv-serier, sportprogram och program med lätt underhållning där det förekommer produktplacering.

I program i tv-sändningar eller i beställ-tv får det inte förekomma produktplacering av

Första stycket gäller dock inte program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år och inte heller program där det förekommer produktplacering av

1. alkoholdrycker och tobaksvaror,
2. andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror,
3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination,
4. modersmjölksersättning,
5. spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:1138), *eller*
6. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.
5. spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:1138),
6. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter *och andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare, eller*
7. alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622).

3 §⁸

⁷ Senaste lydelse 2018:2094.

⁸ Senaste lydelse 2015:662.

Program där det förekommer produktplacering får sändas endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §.

Programmets innehåll, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

Program där det förekommer produktplacering får sändas *eller tillhandahållas* endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §.

När det förekommer produktplacering får programmets innehåll, programläggningen eller struktureringen i en katalog inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

8 kap.

1 §

Annonser får sändas i tv under högst *tolv minuter per timme mellan hela klockslag.*

Annonser får sändas i tv under högst

– 20 procent av tiden mellan kl. 06.00 och 18.00, och

– 20 procent av tiden mellan kl. 18.00 och 24.00.

Som annonstid räknas inte neutrala inramningar mellan

– redaktionellt innehåll och annonser eller försäljningsprogram,

– enskilda annonser, eller

– enskilda försäljningsprogram.

Trots vad som anges i första stycket får programtjänster som uteslutande är avsedda för försäljningsprogram sändas i tv, under förutsättning att sändningstiden är minst femton minuter.

16 §

Bestämmelserna i 1, 2, 5, 7–9 och 15 §§ gäller inte för sådan reklam som en leverantör av medietjänster gör för sin programverksamhet.

Bestämmelserna i 1, 2, 5, 7–9 och 15 §§ gäller inte för sådan reklam som en leverantör av medietjänster gör för sin *egen* programverksamhet *eller för programverksamhet från andra leverantörer av medietjänster som tillhör samma mediegrupp.*

Överliggande inslag och ändringar

17 §

Tv-sändningar och beställ-tv får inte förses med överliggande inslag för kommersiella ändamål eller ändras utan medgivande från leverantören av medietjänsten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på medgivande i första stycket.

9 kap.

1 §

Den som äger eller på annat sätt förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar till allmänheten genom tråd ska, om ett betydande antal hushåll som är anslutna till nätet använder det som sitt huvudsakliga medel för att ta emot tv-sändningar, se till att de boende i de anslutna hushållen kan ta emot tv-sändningar som sker med tillstånd av regeringen och som kan tas emot i området utan villkor om särskild betalning.

Skyldigheten gäller bara för tv-sändningar *för vilka* sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saklighet *samt ett* villkor om ett mångsidigt programutbud där det ska ingå nyheter. En sådan sändningsplikt gäller bara om förutsättningarna för vidare-sändning enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk är uppfyllda.

Tv-sändningar enligt första stycket ska kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen.

Sändningsplikten enligt första stycket gäller även *tv-sändningar*

Den som äger eller på annat sätt förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar *och sökbar text-tv* till allmänheten genom tråd ska, om ett betydande antal hushåll som är anslutna till nätet använder det som sitt huvudsakliga medel för att ta emot tv-sändningar, se till att de boende i de anslutna hushållen kan ta emot tv-sändningar *och sökbar text-tv* som sker med tillstånd av regeringen och som kan tas emot i området utan villkor om särskild betalning.

Skyldigheten gäller bara för tv-sändningar *och sökbar text-tv där sändningstillståndet* har förenats med krav på opartiskhet och saklighet. *För tv-sändningar ska tillståndet även ha förenats med* villkor om ett mångsidigt programutbud där det ska ingå nyheter. En sådan sändningsplikt gäller bara om förutsättningarna för vidare-sändning enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk är uppfyllda.

Sändningar enligt första stycket ska kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen.

Sändningsplikten enligt första stycket gäller även *sändningar* som

som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

2 §⁹

Sändningsplikten enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med public serviceavgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Sändningsplikten *för tv-sändningar* enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt *och har olika innehåll* av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med public serviceavgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

9 a kap. Videodelningsplattformar

Skydd av barn

1 § En leverantör av en videodelningsplattform ska vidta lämpliga åtgärder så att användargenererade videor, tv-program och audiovisuella kommersiella meddelanden med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder inte tillhandahålls på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se dessa, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

2 § Personuppgifter som samlats in eller på annat sätt genererats av en leverantör av en videodelningsplattform för att uppfylla kravet på åtgärder enligt 1 § får inte behandlas för kommersiella ändamål.

Skydd mot brottsligt innehåll

3 § En leverantör av en videodelningsplattform ska vidta lämpliga åtgärder för att användargenererade videor, tv-program och audiovisuella kommersiella meddelanden på plattformen inte har ett innehåll som avses i bestämmelserna om

1. olaga hot i 4 kap. 5 § brottsbalken,
2. uppvigling i 16 kap. 5 § brottsbalken,
3. hets mot folkgrupp i 16 kap. 8 § brottsbalken,
4. barnpornografibrott i 16 kap. 10 a § brottsbalken,
5. olaga våldsskildring i 16 kap. 10 c § brottsbalken, eller
6. brott enligt 3 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet.

Audiovisuella kommersiella meddelanden

4 § En leverantör av en videodelningsplattform får inte tillhandahålla produktplacering i användargenererade videor eller tv-program av sådana produkter som räknas upp i 6 kap. 2 § 1–7. En leverantör får inte heller tillhandahålla produktplacering i användargenererade videor eller tv-program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

En leverantör som tillhandahåller produktplacering i användargenererade videor eller tv-program ska se till att det finns information om att det förekommer produktplacering i dessa videor eller tv-program. Informationen ska lämnas i början och i slutet av videon eller programmet och när dessa börjar igen efter avbrott för reklam. Informationen ska endast bestå av en neutral upplysning om förekomsten av produktplacering och om den vara eller tjänst som har placerats i programmet.

5 § Bestämmelserna om förbud och begränsningar av sponsring i 7 kap. 2–3 a §§ gäller för en leverantör av en videodelningsplattform som tillhandahåller sponsring av användargenererade videor eller tv-program.

En leverantör som tillhandahåller sponsring av användargenererade videor eller tv-program ska ange vem som bidragit till finansieringen. Ett sådant meddelande ska lämnas i början eller i slutet av videon eller tv-programmet.

6 § En leverantör av en videodelningsplattform som tillhandahåller reklam ska se till att det före och efter varje annonsering förekommer en särskild signatur som tydligt skiljer reklamen från det övriga innehållet. Signaturen ska bestå av ljud eller bild. Vid annonsering med delad skärm ska signaturen alltid vara synlig. Bestämmelser om reklamidentifiering finns i 9 § marknadsföringslagen (2008:486).

7 § En leverantör av en videodelningsplattform får inte avbryta användargenererade videor eller tv-program för reklam om dessa videor eller program huvudsakligen riktas till barn under tolv år.

Leverantören får inte heller tillhandahålla reklam omedelbart före eller efter användargenererade videor eller tv-program eller en del av sådana videor eller program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

8 § Reklam som tillhandahålls av en leverantör av en videodelningsplattform och som åtföljer användargenererade videor eller tv-program får inte syfta till att fånga uppmärksamheten hos barn under tolv år.

9 § En leverantör av en videodelningsplattform får inte tillhandahålla reklam som åtföljer användargenererade videor eller tv-program för medicinsk behandling som är tillgänglig endast efter ordination.

10 § Bestämmelser om förbud mot marknadsföring finns även i alkohollagen (2010:1622), lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölk ersättning och tillskottsnäring, läkemedelslagen (2015:315),

spellagen (2018:1138) och lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

11 § En leverantör av en videodelningsplattform ska vidta lämpliga åtgärder för att bestämmelserna i 5–9 §§ i detta kapitel och 7 kap. 3 § andra stycket alkohollagen (2010:1622) följs när produktplaceringen, sponsringen eller reklamen på plattformen inte tillhandahålls av leverantören själv.

14 kap.

2 §

Ljudradioprogram som inte är reklam får inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får

Program i ljudradiosändning som inte är reklam får inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får

1. uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller
2. framhäva en vara eller en tjänst på ett otillbörligt sätt.

Beställradio från public service

8 §

Bestämmelserna i 1 och 2 §§ gäller även beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

15 kap.

Beställradio från public service

11 §

Bestämmelserna i 8–10 §§ gäller även beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

16 kap.

1 §

Justitiekanslern övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller tillhandahållits i beställ-tv innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 eller 3 §.

Justitiekanslern övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller tillhandahållits i beställ-tv innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 § eller har ett innehåll i strid med 5 kap. 14 §.

2 §¹⁰

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv, sökbar text-tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Nämnden *övervakar även efterlevnaden av* bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har *meddelats* av regeringen.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 4 kap. 7 § ska inte granskas av granskningsnämnden för radio och tv.

Finner granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 *eller* 3 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv, sökbar text-tv eller ljudradio eller *som har tillhandahållits i beställ-tv eller i beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst* står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna.

Nämnden *utövar även tillsyn när det gäller* bestämmelser om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har *fattats* av regeringen *och bestämmelserna i 9 a kap. 4–7 §§ om produktplacering, sponsring och reklam.*

Finner granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern. *Detsamma gäller om nämnden finner att en sändning har ett innehåll i strid med 5 kap. 14 §.*

3 §¹¹

Myndigheten för press, radio och tv *övervakar* att programföretagen följer sådana villkor som har beslutats med stöd av 4 kap. 9 § 1–4, 6–9, 16 och 17, 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8, 16 och 17 samt 13 kap. 9 § och 27 § första stycket 3.

Myndigheten för press, radio och tv *övervakar även efterlevnaden av* bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 § *och om* tillgänglighet i 5 kap. 12 § om

Myndigheten för press, radio och tv *utövar tillsyn över* att programföretagen följer sådana villkor som har beslutats med stöd av 4 kap. 9 § 1–4, 6–9, 16 och 17, 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8, 16 och 17 samt 13 kap. 9 § och 27 § första stycket 3.

Myndigheten för press, radio och tv *utövar även tillsyn när det gäller* bestämmelserna om

¹⁰ Senaste lydelse 2015:662.

¹¹ Senaste lydelse 2015:808.

beslutet om tillgänglighet har meddelats av myndigheten.

1. exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,

2. tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har fattats av myndigheten, och

3. lämpliga åtgärder i 9 a kap. 1, 3 och 11 §§.

4 §

Bestämmelserna om reklam i 8 kap. 7 § första stycket, 8 och 9 §§, 14 § första och andra styckena och 15 kap. 4 § övervakas av Konsumentombudsmannen.

Konsumentombudsmannen utövar tillsyn när det gäller bestämmelserna om reklam i 8 kap. 7 § första stycket, 8 och 9 §§, 14 § första och andra stycket, 9 a kap. 8 och 9 §§ och 15 kap. 4 §.

Datainspektionens tillsyn

4 a §

Datainspektionen utövar tillsyn när det gäller bestämmelserna i 5 kap. 3 a § och 9 a kap. 2 § om behandling av personuppgifter.

Redovisning beträffande europeiska produktioner

Redovisning av program med europeiskt ursprung

5 §¹²

Den som sänder tv på annat sätt än genom tråd ska vartannat år, med början 2011, till Myndigheten för press, radio och tv redovisa hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 5 kap. 7 § första stycket.

Den som sänder tv ska redovisa till Myndigheten för press, radio och tv hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 5 kap. 7 § första stycket.

Myndigheten för press, radio och tv får i enskilda fall besluta om undantag från redovisningskyldigheten om det finns särskilda skäl. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om redovisningen.

6 §¹³

Den som tillhandahåller beställ-tv på annat sätt än genom tråd ska vart fjärde år, med början 2011, till

Den som tillhandahåller beställ-tv ska redovisa till Myndigheten för press, radio och tv hur stor andel av

¹² Senaste lydelse 2015:808.

¹³ Senaste lydelse 2015:808.

Myndigheten för press, radio och tv redovisa vad som har gjorts för att främja framställningen av och tillgången till europeiska produktioner enligt 5 kap. 8 §.

tjänstens katalog som utgjorts av program med europeiskt ursprung och hur dessa program har framhävts enligt 5 kap. 8 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om redovisningen.

Redovisning av hur en tjänst har gjorts tillgänglig

6 a §

En leverantör av medietjänster ska redovisa hur en tjänst har tillgängliggjorts enligt beslut som fattats enligt 5 kap. 12 § första stycket. I redovisningen ska även handlingsplanen enligt 5 kap. 12 § tredje stycket ingå.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om redovisningen.

Upplýsingsskyldighet för leverantörer av videodelningsplattformar

9 a §

På begäran av Myndigheten för press, radio och tv ska en leverantör av en videodelningsplattform lämna de upplýsningar som behövs för tillsynen.

10 §¹⁴

På begäran av Myndigheten för press, radio och tv ska den som bedriver verksamhet enligt denna lag lämna de upplýsningar som behövs för att myndighetens granskningsnämnd för radio och tv ska kunna bedöma storleken av den särskilda avgiften enligt 17 kap. 6 §.

På begäran av Myndigheten för press, radio och tv ska den som bedriver verksamhet enligt denna lag lämna de upplýsningar som behövs för bedömningen av storleken på den särskilda avgiften enligt 17 kap. 6 §.

14 §

¹⁴ Senaste lydelse 2015:808.

Granskningsnämnden för radio och tv består av en ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna finns ersättare till det antal regeringen bestämmer. Minst en av ledamöterna eller ersättarna ska vara vice ordförande. Ordföranden och vice ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare.

Den som är riksdagsledamot, statsråd eller anställd i Regeringskansliet får inte vara ledamot i granskningsnämnden för radio och tv.

Granskningsnämnden för radio och tv är beslutför med ordföranden eller en vice ordförande och ytterligare tre ledamöter. Ärenden som uppenbart inte är av större vikt eller principiell betydelse får dock avgöras av ordföranden eller en vice ordförande.

Om det vid en överläggning i granskningsnämnden för radio och tv kommer fram skiljaktiga meningar, tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken.

15 §¹⁵

Om en mot Sverige helt eller huvudsakligen riktad tv-sändning från ett programföretag etablerat i en annan EES-stat strider mot 6 kap. 2 § andra stycket 1 eller 2 när det gäller produktplacering av alkoholdrycker eller 7 kap. 2 § när det gäller att program inte får sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622), får en behörig myndighet i Sverige kontakta en behörig myndighet i den andra EES-staten för att uppmana programföretaget att följa bestämmelsen.

Detsamma gäller om en tv-sändning som nämns i första stycket strider mot 8 kap. 7 eller 8 §, eller 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622).

Om programföretaget inte följer uppmaningen i första stycket, får myndigheten vidta åtgärder mot programföretaget enligt 16 kap.

Om en medietjänst som står under en annan EES-stats jurisdiktion men helt eller huvudsakligen är riktad mot Sverige strider mot 6 kap. 2 § 1 när det gäller produktplacering av alkoholdrycker eller 7 kap. 2 § när det gäller sponsring av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker, får en behörig myndighet i Sverige kontakta en behörig myndighet i den andra EES-staten för att uppmana leverantören av medietjänsten att följa bestämmelsen.

Detsamma gäller om en medietjänst som nämns i första stycket strider mot 8 kap. 7 eller 8 §§ denna lag, eller 7 kap. 3 § första stycket alkohollagen (2010:1622) när det gäller alkoholdrycker.

Om leverantören inte följer uppmaningen i första stycket och har etablerat sig i den andra EES-staten i syfte att kringgå de

10 §, 17 kap. 5 och 6 §§ samt 29 och 48 §§ marknadsföringslagen (2008:486) om programföretaget i fråga har etablerat sig i landet i syfte att kringgå de strängare bestämmelser som skulle ha gällt om det var etablerat i det land vars myndighet ingriper. Myndigheten får inte vidta åtgärderna förrän den har underrättat Europeiska kommissionen och den berörda medlemsstaten samt kommissionen har fastställt att åtgärderna är förenliga med unionsrätten.

strängare regler som skulle ha gällt om leverantören varit etablerad i Sverige, får myndigheten vidta åtgärder mot leverantören enligt 16 kap. 10 §, 17 kap. 5 och 6 §§ denna lag och 29 och 48 §§ marknadsföringslagen (2008:486). Myndigheten får dock inte vidta åtgärderna förrän den har underrättat Europeiska kommissionen och den berörda medlemsstaten och kommissionen har fastställt att åtgärderna är förenliga med unionsrätten.

16 §¹⁶

En behörig myndighet i Sverige ska, om en behörig myndighet i en annan EES-stat har lämnat en motiverad begäran, uppmana ett programföretag under svensk jurisdiktion att följa den andra EES-statens bestämmelser om

En behörig myndighet i Sverige ska, om en behörig myndighet i en annan EES-stat har lämnat en motiverad begäran, uppmana en leverantör av medietjänster under svensk jurisdiktion att följa den andra EES-statens bestämmelser om

1. programföretaget tillhandahåller en tv-sändning som helt eller huvudsakligen är riktad mot den andra EES-staten, och

1. leverantören tillhandahåller en tv-sändning eller beställ-tv som helt eller huvudsakligen är riktad mot den andra EES-staten, och

2. det är fråga om överträdelse av en bestämmelse i allmänhetens intresse som är mer långtgående än AV-direktivets bestämmelser, i den ursprungliga lydelsen.

2. det är fråga om överträdelse av en bestämmelse i allmänhetens intresse som är mer långtgående än AV-direktivets bestämmelser, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808.

Bestämmelser om meddelar- och anskaffarfrihet och om förbud mot censur finns i 1 kap. 10 och 11 §§ yttrandefrihetsgrundlagen.

17 kap.

Brott mot anmälnings- Informations- skyldigheten

3 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte fullgör sin anmälnings- skyldighet enligt 2 kap. 2 § döms till böter.

Om ett programföretag som sänder tv eller en leverantör av beställ-tv inte lämnar information enligt 2 kap. 1 §, tillämpas marknadsföringslagen (2008:486),

¹⁶ Senaste lydelse 2018:1921.

med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Sådant information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

5 §¹⁷

Den som inte följer de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser, sponsrade program och produktplacering som beslutats med stöd av 4 kap. 10 §,

2. bestämmelserna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 § och 14 kap. 2 §,

3. bestämmelserna, när det gäller andra annonser än reklam, i 5 kap. 6 §, 8 kap. 6 och 9 §§, 14 kap. 3 § och 15 kap. 3 och 4 §§,

4. bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,

5. bestämmelserna om produktplacering i 6 kap. 1 och 2 §§, 3 § första stycket *samt* 4 §,

6. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. 1–3 och 4–8 §§ *samt* 15 kap. 8–10 §§,

7. bestämmelserna om annonser i 8 kap. 1–5 §§, 7 § andra stycket och 10 § *samt* 15 kap. 1 och 2 §§,

8. bestämmelserna om virtuell annonsering och elektroniska företagsskyltar i 8 kap. 11 och 12 §§, eller

9. bestämmelserna om reklam i 8 kap. 15 §.

Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

5 a §

Den som inte följer ett beslut om tillgänglighet enligt 5 kap. 12 § får åläggas att betala en särskild avgift.

Avgiften tillfaller staten.

6 §

Den särskilda avgiften fastställs till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor. Avgiften bör dock inte överstiga tio procent av den årsomsättning som leverantören av medietjänster hade

Den särskilda avgiften fastställs till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor. Avgiften bör dock inte överstiga tio procent av den årsomsättning som leverantören av medietjänsten eller

under det föregående räkenskapsåret.

När avgiftens storlek fastställs ska särskilt *beaktas de omständigheter* som legat till grund för prövning av frågan om avgift ska påföras och de intäkter som leverantören kan beräknas ha fått med anledning av överträdelsen.

videodelningsplattformen hade under det föregående räkenskapsåret.

När avgiftens storlek fastställs ska särskilt *de omständigheter beaktas* som legat till grund för prövning av frågan om avgift ska påföras och de intäkter som leverantören kan beräknas ha fått *eller kostnader som leverantören kan beräknas ha undkommit* med anledning av överträdelsen.

6 a §

Hel eller delvis befrielse från en särskild avgift enligt 5 a § ska beslutas om det är oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Vid bedömningen ska det särskilt beaktas

- 1. om överträdelsen berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken förutsåg, borde ha förutsett eller kunnat påverka, eller*
- 2. vad den avgiftsskyldige gjort för att undvika överträdelsen.*

9 §

En handling som strider mot 8 kap. 7 § första stycket, 8 och 9 §§, 14 § första och andra styckena *samt* 15 kap. 4 § ska vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486) anses vara otillbörlig marknadsföring mot konsumenter.

En handling som strider mot 8 kap. 7 § första stycket, 8 och 9 §§, 14 § första och andra styckena, *9 a kap. 8 och 9 §§ och* 15 kap. 4 § ska vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486) anses vara otillbörlig marknadsföring mot konsumenter.

En sådan handling kan medföra en marknadsstörningsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

11 §¹⁸

Den som inte följer de bestämmelser som anges i denna paragraf eller de beslut som meddelas med stöd av bestämmelserna, får meddelas de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelserna ska efterlevas. Ett föreläggande får

Om de bestämmelser som räknas upp i denna paragraf eller beslut som fattats med stöd av bestämmelserna inte följs får de förelägganden som behövs i enskilda fall beslutas för att bestämmelserna eller besluten ska följas. Ett beslut om föreläggande

¹⁸ Senaste lydelse 2015:808.

förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

1. *varning (5 kap. 2 §),*
2. *tillståndsvillkor enligt 4 kap. 9 § 1–4, 6–9 och 16 samt 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8 och 16,*
3. *beteckningar (5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §),*
4. *skyldighet att utforma tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv på ett sådant sätt att tjänsterna blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning enligt 5 kap. 12 § och beslut som har meddelats med stöd av den bestämmelsen,*
5. *sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarorganisationer (9 kap. 1–3 och 5 §§),*
6. *närradiosändningars innehåll (14 kap. 4 §),*
7. *skyldighet att lämna vissa upplysningar till Myndigheten för press, radio och tv (16 kap. 5–8 §§),*
8. *skyldighet att lämna upplysningar enligt 16 kap. 9 §,*
9. *skyldighet att lämna upplysningar till Myndigheten för press, radio och tv enligt 16 kap. 10 §,*
10. *skyldighet att lämna inspelning enligt 16 kap. 11 §, eller*
11. *skyldighet att årligen redovisa till Myndigheten för press, radio och tv enligt 16 kap. 12 §.*

Föreläggande enligt första stycket 1, 3, 4, 6, 8 eller 9 får beslutas av granskningsnämnden för radio och tv.

Föreläggande enligt första stycket 2, 4, 5, 7, 8, 10 eller 11 får beslutas av Myndigheten för press, radio och tv.

Föreläggande enligt första stycket 8 eller 10 får även beslutas av Konsumentombudsmannen.

får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

1. *anmälningsskyldighet (2 kap. 2 och 4 §§),*
2. *krav på varning (5 kap. 3 §),*
3. *tillståndsvillkor enligt 4 kap. 9 § 1–4, 6–9 och 16, 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8 och 16 och 13 kap. 9 § 1–3,*
4. *beteckningar (5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §),*

Föreläggande enligt första stycket 2, 4, 6, 8 eller 9 får beslutas av granskningsnämnden för radio och tv.

Föreläggande enligt första stycket 1, 5, 7, 8, 10 eller 11 får beslutas av Myndigheten för press, radio och tv.

11 a §

Myndigheten för press, radio och tv får besluta de förelägganden som behövs i enskilda fall för att en leverantör av en videodelningsplattform ska följa bestämmelserna om lämpliga åtgärder i 9 a kap. 1, 3 och 11 §§ och om att lämna upplysningar enligt 16 kap. 9 a §.

**Föreläggande för den som sänder
våldsskildringar
eller
pornografiska bilder**

**Förelägganden som beslutas av
Justitiekanslern**

13 §

Om någon vid upprepade tillfällen sänder våldsskildringar eller pornografiska bilder i tv på tider och sätt som avses i 5 kap. 2 §, får Justitiekanslern förelägga denne att inte på nytt sända sådana program på tider och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen. *Detsamma gäller om någon vid upprepade tillfällen tillhandahåller beställ-tv på det sätt som avses i 5 kap. 3 §. Föreläggandet får förenas med vite.*

Om någon vid upprepade tillfällen sänder *eller tillhandahåller program med våldsskildringar eller med pornografiska bilder i tv på tider och sätt som avses i 5 kap. 2 §, får Justitiekanslern förelägga denne att inte på nytt sända eller tillhandahålla sådana program på tider och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.*

13 a §

Om någon vid upprepade tillfällen sänder program enligt 5 kap. 14 § med ett innehåll i strid med bestämmelsen får Justitiekanslern besluta de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelsen ska följas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

14 §

Om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4, får granskningsnämnden för radio och tv *meddela* de förelägganden som behövs i enskilda fall för att de bestämmelser och villkor som anges i 5 § ska *efterlevas*. *Föreläggandet får förenas med vite.*

Förelägganden enligt 11 eller 13 § får riktas mot satellitentreprenören, om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4.

Visar satellitentreprenören att den som sänder över satellit fått tillgång till sändningsmöjligheten genom upplåtelse av en av satellitentreprenörens uppdragsgivare utan att satellitentreprenören godkänt det, får ett

Om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4 får granskningsnämnden för radio och tv *besluta* de förelägganden *mot satellitentreprenören* som behövs i enskilda fall för att de bestämmelser och villkor som anges i 5 § ska *följas*. *Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.*

Förelägganden enligt 11, 13 eller 13 a §§ får riktas mot satellitentreprenören, om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4.

föreläggande enligt första eller andra stycket i stället riktas mot uppdragsgivaren.

18 kap.

2 §¹⁹

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text tv eller ett tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradio får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap. 1 §, 2 § *första stycket och andra stycket* 1–3, 3 § första stycket och 4 §, 7 kap. 1, 2, 3 och 4–8 §§, 8 kap. 1–13 och 14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap. 1–5, 6–9 och 10 §§, eller

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap. 1 §, 2 § 1–3, 3 § första stycket och 4 §, 7 kap. 1, 2, 3 och 4–8 §§, 8 kap. 1–13 och 14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap. 1–5, 6–9 och 10 §§, eller

2. ett *villkor som förenats med tillståndet med stöd* av 4 kap. 8–11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

2. ett *tillståndsvillkor enligt* 4 kap. 8–11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som getts av regeringen att sända ljudradio får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna medges, eller

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

5 §²⁰

Tillstånd att sända kommersiell radio får återkallas om

1. tillståndshavaren inte inlett sändningsverksamheten inom sex månader efter tillståndets början,

2. tillståndshavaren inte utnyttjat rätten att sända eller sänt endast i obetydlig omfattning under en sammanhängande tid av minst fyra veckor,

3. tillståndshavaren väsentligt brutit mot någon av 14 kap. 2 § samt 15 kap. 1–4, 8–9 a och 10 §§, eller

3. tillståndshavaren väsentligt brutit mot någon av 14 kap. 2 § samt 15 kap. 1–4, 8–9 a och 10 §§,

4. domstol har funnit att ett program innefattat ett yttrandefrihetsbrott som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten.

4. domstol har funnit att ett program innefattat ett yttrandefrihetsbrott som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten, eller

5. ett *tillståndsvillkor enligt* 13 kap. 27 § *första stycket* 3 har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

¹⁹ Senaste lydelse 2015:662.

²⁰ Senaste lydelse 2019:946.

Förfogar en fysisk eller juridisk person, utan tillåtelse från Myndigheten för press, radio och tv, över mer än ett tillstånd för analog kommersiell radio i ett sändningsområde, och finns det skäl att anta att förfogandet kan inverka menligt på konkurrensen, får det eller de tillstånd återkallas som har lämnats efter det första tillståndet.

Har Myndigheten för press, radio och tv medgett överlåtelse trots att tillståndshavaren redan förfogar över tillstånd att sända analog kommersiell radio i samma sändningsområde, och finns det skäl att anta att överlåtelsen kan inverka menligt på konkurrensen, får tillståndet återkallas endast om beslutet om överlåtelsen grundats på felaktiga eller ofullständiga uppgifter från tillståndshavaren. Återkallelsen ska då avse det eller de tillstånd som överlåtits.

Om staten, regioner eller kommuner innehar ett tillstånd att sända kommersiell radio på det sätt som anges i 13 kap. 4 § andra stycket ska Myndigheten för press, radio och tv återkalla det tillståndet.

19 kap.

4 §

Frågor om påförande av särskild avgift prövas av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv.

Frågan om påförande av särskild avgift faller, om den som talan riktas mot inte delgetts ansökan inom fem år från det att överträdelsen upphörde. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att domen *vann* laga kraft.

Frågor om påförande av särskild avgift *enligt 17 kap. 5 §* prövas av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv.

Frågan om påförande av särskild avgift faller, om den som talan riktas mot inte delgetts ansökan inom fem år från det att överträdelsen upphörde. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att domen *fick* laga kraft.

4 a §

Frågor om särskild avgift enligt 17 kap. 5 a § prövas av granskningsnämnden för radio och tv när ett beslut om tillgänglighet enligt 5 kap. 12 § har fattats av regeringen och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall.

En särskild avgift får inte beslutas senare än fem år från det att ett tillgängliggörande skulle ha skett. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

20 kap.

Särskild avgift

3 a §

Beslut om särskild avgift enligt 17 kap. 5 a § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

4 §²¹

Beslut av Myndigheten för press, radio och tv, granskningsnämnden för radio och tv eller Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 17 kap. 10 §, 11 § första stycket och 12 § får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 17 kap. 10 §, 11 § första stycket 2, 3, 6 och 8 samt 12 § gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Beslut av *Justitiekanslern*, Myndigheten för press, radio och tv, granskningsnämnden för radio och tv eller Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 17 kap. 10 §, 11 § första stycket, 12 § och 13 a § får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 17 kap. 10 §, 11 § första stycket 3, 4, 6 och 8 samt 12 § gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

6 §²²

Andra beslut av Myndigheten för press, radio och tv och granskningsnämnden för radio och tv än de som anges i 1–4 §§ får inte överklagas.

Andra beslut av *Justitiekanslern*, Myndigheten för press, radio och tv och granskningsnämnden för radio och tv än de som anges i 1–4 §§ får inte överklagas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.
 2. Äldre bestämmelser gäller i fråga om överträdelser av beslut enligt 5 kap. 12 § som meddelats före ikraftträdandet.

²¹ Senaste lydelse 2015:808.

²² Senaste lydelse 2015:808.

2.5 Förslag till lag om ändring i alkohollagen (2010:1622)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 3 §¹

Vid marknadsföring av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat till konsumenter får *inte* kommersiella annonser i ljudradioprogram, tv-program eller beställ-tv användas. Det gäller även sådana tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696).

Vid marknadsföring av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat till konsumenter får kommersiella annonser *inte användas i tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradio-sändningar.*

En leverantör av en videodelningsplattform får inte tillhandahålla sådana kommersiella annonser som avses i första stycket och som åtföljer användargenererade videor eller tv-program på plattformen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.

¹ Senaste lydelse 2019:345.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och likande produkter

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §

En näringsidkare som marknadsför tobaksvaror till konsumenter får inte använda kommersiella annonser i

1. periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,

2. *ljudradio eller tv-program* 2. *tv-sändningar, beställ-tv eller tv-sändningar över satellit ljudradiosändningar, eller som omfattas av radio och tv-lagen (2010:696), eller*

3. andra överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig.

4 §

En näringsidkare får inte marknadsföra elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare till konsumenter

1. inom informationssamhällets tjänster, eller

2. i *ljudradiosändningar, tv-sändningar eller beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696).* 2. i *tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradiosändningar.*

Förbudet i första stycket gäller dock inte

1. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare för försäljning, eller

2. marknadsföring i överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig, med undantag för marknadsföring genom kommersiella annonser.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.

3 Ärendet och dess beredning

Den 14 november 2018 antogs Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2018/1808 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden, se *bilaga 2*. Direktivet innehåller ändringar av Europaparlamentet och rådets direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), se *bilaga 1*.

Regeringen beslutade den 28 juni 2018 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som behövs för att genomföra ändringsdirektivet och för att göra en översyn av radio- och tv-lagen i vissa andra delar. Utredningen antog namnet 2018 års AV-utredning.

I augusti 2019 överlämnade utredningen betänkandet En moderniserad radio- och tv-lag – genomförande av ändringar i AV-direktivet (SOU 2019:39). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 3*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 4*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. Remissvaren finns tillgängliga i Kulturdepartementet (Ku2019/01489/MD).

I Europeiska kommissionens regi har ett flertal möten om genomförandet av ändringsdirektivet hållits i kontaktkommittén för AV-direktivet.

4 Innehållet i lagrådsremissen

I lagrådsremissen redogörs inledningsvis för AV-direktivet och ändringsdirektivet. Därefter följer en redogörelse för utgångspunkterna för genomförandet i svensk rätt. I avsnitt 7–15 och 18–20 lämnas bedömningar och förslag som är kopplade till genomförandet av ändringsdirektivet.

Radio- och tv-lagen har funnits i snart tio år. De medieformer som regleras i lagen och sättet de konsumeras på har förändrats i snabb takt sedan lagen kom till. Det finns därför behov av att se över vissa delar av lagstiftningen. Förutom de förslag som hör ihop med genomförandet av ändringsdirektivet föreslås därför även andra ändringar i lagen. Dessa förslag behandlas i avsnitt 16 (beställradio från public service), avsnitt 17 (vidaresändningsplikt) och avsnitt 21 (sanktioner vid överträdelse av radio- och tv-lagen).

Beteckningar som används i lagrådsremissen

Europaparlamentet och rådets direktiv 2010/13/EU betecknas i lagrådsremissen som *AV-direktivet*. Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2018/1808 betecknas i lagrådsremissen som *ändringsdirektivet*. När hänvisningar görs till en artikel i AV-direktivet som ändrats eller tillkommit genom ändringsdirektivet hänvisas till *AV-direktivet genom ändringsdirektivet*.

5 AV-direktivet – gemensamma regler för tv

I mer än 30 år har det funnits gemensamma regler om tv inom EU såväl som inom övriga Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Det ursprungliga direktivet från 1989 (direktiv 89/552/EEG) reglerade *tv-sändningar* som var riktade till allmänheten och som kunde tas emot i någon av EES-staterna (det s.k. TV-direktivet). Med hänsyn till teknik- och marknadsutvecklingen gjordes under åren flera ändringar i direktivet bland annat för att anpassa regelverket till nya sätt att titta på tv och nya tv-tjänster. Den senaste ändringen gjordes i slutet av 2007 då direktivets tillämpningsområde utökades till att förutom *tv-sändningar* (linjära audiovisuella medietjänster) även omfatta *beställ-tv* (icke-linjära audiovisuella medietjänster). Direktivet bytte även namn till direktivet om audiovisuella medietjänster. En kodifierad version av direktivet antogs 2010, vilket innebär att det ursprungliga direktivet och ändringarna som gjorts i det fördes samman i en rättsakt.

AV-direktivet innehåller grundläggande bestämmelser om bland annat skydd av barn, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, främjande av europeiska produktioner och audiovisuella kommersiella meddelanden (dvs. produktplacering, sponsring och reklam). Direktivet innehåller också regler om samarbete mellan EES-staternas myndigheter och om främjande av system för själv- och samreglering. Syftet med

direktivet är att garantera jämlika konkurrensförhållanden utan att det ska påverka den roll i det allmännas intresse som audiovisuella medietjänster ska tillgodose. I direktivet poängteras att tjänsterna i lika hög grad är kulturella som ekonomiska tjänster. Deras ökade betydelse för samhälle och demokrati särskilt som garantier för informationsfrihet, åsiktsmångfald och mediepluralism samt för utbildning och kultur motiverar särskilda regler för dessa tjänster.

AV-direktivet är ett minimidirektiv. Det innebär att direktivet lägger fast en lägstanivå som medlemsstaterna ska uppfylla. Därutöver får en medlemsstat föreskriva mer detaljerade eller långtgående regler på de områden som samordnas genom direktivet. Det krävs dock att dessa regler överensstämmer med unionsrätten i övrigt.

AV-direktivet är i Sverige framförallt genomfört genom radio- och tv-lagen (2010:696), se prop. 2009/10:115, bet. 2009/10:KU25 och rskr. 2009/10:331.

5.1 Ursprungslandsprincipen garanterar fri rörlighet inom EES

Den grundläggande principen i AV-direktivet är ursprungslandsprincipen eller sändarlandsprincipen. Syftet med ursprungslandsprincipen är att garantera fri rörlighet för audiovisuella medietjänster på den inre marknaden. Principen innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att audiovisuella medietjänster som enligt direktivet står under respektive medlemsstats jurisdiktion följer regleringen i det landet, och därmed även direktivets krav. En medietjänst omfattas därmed enbart av en enda stats jurisdiktion oavsett var inom EES tjänsten riktar sig. Medlemsstaterna ska säkerställa fri mottagning och inte begränsa vidareändring av audiovisuella medietjänster från andra medlemsstater av skäl som ingår i de områden som samordnas genom direktivet.

5.2 Innehållet i ändringsdirektivet

Under 2015 påbörjades en översyn av AV-direktivet. Översynen motiverades av att marknaden för audiovisuella medietjänster utvecklas i mycket snabb takt. Tittarvanorna, särskild bland yngre tittare, har också förändrats avsevärt. Även om tv-apparaten fortfarande används för att titta på tv har publiken i allt högre grad övergått till att titta på tv på andra sätt, exempelvis på sin mobiltelefon eller läsplatta. Nya typer av audiovisuellt innehåll som finns tillgängliga på webbplatser eller i appar har också blivit allt viktigare och konsumeras i stor utsträckning av de yngre tittarna.

Den 14 november 2018 antogs ändringsdirektivet. Det innehåller en rad ändringar i befintliga artiklar men även helt nya bestämmelser. Den största förändringen är att tjänsten videodelningsplattform omfattas av AV-direktivets krav. Tjänsten skiljer sig från tv-tjänster bland annat genom att innehållet på tjänsten tillhandahålls av användarna och genom att leverantören av tjänsten inte har något redaktionellt ansvar för detta innehåll. Ett exempel på en videodelningsplattform är Youtube.

6 Utgångspunkter för genomförandet av ändringarna i AV-direktivet

6.1 Övergripande utgångspunkter

AV-direktivet är liksom alla EU-direktiv bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås, men överläter åt medlemsstaterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet (artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Det innebär att en medlemsstat inte behöver använda sig av samma terminologi eller systematik som i direktivet. Ett genomförande av ett EU-direktiv i nationell rätt kräver således inte nödvändigtvis att bestämmelserna i direktivet återges ordagrant i uttryckliga och specifika författningsbestämmelser. Det avgörande är att medlemsstaterna uppnår det avsedda resultatet. Uppfyller nationell rätt redan vad som krävs i direktivet behöver normalt sett inga genomförandeåtgärder vidtas. Medlemsstaterna ska verka för en enhetlig tolkning och tillämpning av EU-rätten. Särskilt viktigt är detta när det gäller direktiv som, i likhet med AV-direktivet, syftar till att säkerställa en väl fungerande inre marknad.

AV-direktivets bestämmelser omfattar audiovisuella medietjänster (tv-sändningar och beställ-tv) och, när ändringsdirektivet är genomfört, även videodelningsplattformar. Flera av de krav som direktivet ställer upp till exempel när det gäller skydd av minderåriga, krav på europeiska produktioner och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning innebär begränsningar av yttrandefriheten. Grundläggande bestämmelser om yttrandefrihet i de medieformer som regleras i AV-direktivet finns i regeringsformen och yttrandefrihetsgrundlagen. Nedan redogörs kortfattat för de yttrandefrihetsrättsliga utgångspunkterna vid genomförandet.

6.2 Regeringsformen

Var och en är enligt grundlag gentemot det allmänna tillförsäkrad bland annat yttrandefrihet och informationsfrihet. Yttrandefriheten innebär en frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Informationsfriheten innebär en frihet att inhämta och ta emot upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden (2 kap. första stycket 1 och 2 regeringsformen, förkortad RF).

Yttrandefriheten och informationsfriheten enligt regeringsformen är inte absoluta, utan får begränsas genom lag (2 kap. 20 § första stycket 1 RF). Sådana begränsningar får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen. Begränsningen får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning (2 kap. 21 § RF).

Yttrandefriheten får begränsas med hänsyn till rikets säkerhet, folkförsörjningen, allmän ordning och säkerhet, enskildas anseende, privatlivets helgd eller förebyggandet och beivrandet av brott. Vidare får

friheten att yttra sig i näringsverksamhet begränsas. Vid bedömandet av vilka sådana begränsningar som får göras ska särskilt beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter (2 kap. 23 § första och andra styckena RF).

I fråga om tryckfriheten och motsvarande frihet att yttra sig i ljudradio, television och i vissa liknande överföringar, offentliga uppspelningar ur en databas samt i tekniska upptagningar gäller i stället yttrandefrihetsgrundlagen.

6.3 Yttrandefrihetsgrundlagen

Grundlagsskyddet för yttranden i bland annat ljudradio och tv finns i yttrandefrihetsgrundlagen (förkortad YGL). Grundlagsskyddet gäller både för traditionella radio- och tv-sändningar och för s.k. webbsändningar. Förutom webbsändningar kan även andra publiceringar på internet omfattas av grundlagsskydd genom den s.k. databasregeln i 1 kap. 4 § YGL. Bestämmelsen ger skydd åt till exempel beställ-tv eller beställradio på internet. I första hand omfattar databasregeln verksamhet som bedrivs av traditionella massmedieföretag. Hit räknas bland annat redaktioner för radio- och tv-sändningar. Deras databaser får ett automatiskt grundlagsskydd genom databasregeln. Det gäller exempelvis beställ-tv och beställradio från medieföretag som samtidigt bedriver traditionell sändningsverksamhet.

Databasregeln gör det även möjligt för andra aktörer än traditionella massmedieföretag att få grundlagsskydd för exempelvis en webbplats på internet. För det krävs att utgivningsbevis har utfärdats för databasen. Kraven för att få ett utgivningsbevis framgår av 1 kap. 5 § YGL. Grundlagsskyddet är frivilligt eftersom den som driver en databas kan välja om databasen ska omfattas av YGL eller inte. Skyddet för innehållet på databasen uppkommer med andra ord inte automatiskt som för traditionella massmedieföretag.

En förutsättning för att databasregeln ska vara tillämplig är att innehållet i databasen kan ändras endast av den som driver verksamheten. Även om viss information i databasen har tillförts av någon annan gäller dock YGL för sådana delar av databasen där det framstår som klart att informationen härrör från den som bedriver verksamheten.

YGL vilar på vissa grundläggande principer. Dessa är principerna om censurförbud, etableringsfrihet, ensamansvar, meddelarskydd, en särskild brottskatalog och en särskild rättegångsordning. Av central betydelse är även den s.k. exklusivitetsprincipen. Den ska garantera att YGL:s särställning som straff och processlag på yttrandefrihetens område inte urholkas.

Etableringsfriheten är en näringsfrihet och syftar till att aktörer ska kunna verka fritt inom yttrandefrihetens område utan hinder i förväg från det allmänna. När det gäller etableringsfriheten skiljer YGL mellan trådsändningar och andra typer av sändningar. För trådbundna sändningar och tillhandahållanden råder etableringsfrihet med innebörden att krav på tillstånd för verksamheten som huvudregel inte får ställas. Med trådbunden

sändning avses sändning eller tillhandahållande genom en särskilt anordnad ledare. Telefonnätet för fast telefoni, ip-nät och kabel-tv-nät är exempel på trådnät. Tillhandahållanden via internet sker ofta genom tråd. Etableringsfriheten för radio- och tv-program som distribueras genom tråd kommer till uttryck i 3 kap. 1 § YGL där det framgår att varje fysisk och juridisk person har rätt att sända program genom tråd. Vissa inskränkningar i etableringsfriheten får göras i lag och dessa framgår av 3 kap. 2 § YGL. Det är exempelvis möjligt att i lag ställa krav på nätinnehavare att ge utrymme för vissa program i den utsträckning det behövs med hänsyn till allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning (s.k. vidareändningsplikt). Bestämmelser om vidareändningsplikt finns i 9 kap. radio- och tv-lagen (2010:696). Sedan den 1 januari 2019 finns också möjlighet att ställa krav på den som sänder program i tv eller tillhandahåller beställ-tv genom tråd att göra programmen tillgängliga för personer med funktionsnedsättning och främja framställning av och tillgång till program med europeiskt ursprung.

För radio- och tv-program som sänds på annat sätt än genom tråd (i etern) råder inte motsvarande etableringsfrihet som för trådsändningar. Det har motiverats med att etersändningar sker i ett begränsat frekvensutrymme. Av tekniska skäl har det därför ansetts nödvändigt att reglera användningen av frekvensutrymmet (prop. 1990/91:64 s. 79 f.). Rätten att sända program i etern får därför enligt 3 kap. 3 § YGL regleras genom lag som innehåller föreskrifter om tillstånd och villkor för att sända.

I fråga om begränsningar i den grundlagsskyddade sändningsrätten gäller enligt 3 kap. 5 § YGL vad som föreskrivs om begränsningar av grundläggande fri- och rättigheter i 2 kap. 21–23 §§ RF. Bestämmelser om sändningstillstånd och villkor finns i radio- och tv-lagen.

7 Audiovisuella medietjänster

7.1 Vad är en audiovisuell medietjänst?

AV-direktivet gäller för audiovisuella medietjänster. Definitionen av en sådan tjänst finns i artikel 1.1 i direktivet. Enligt definitionen ska tjänstens huvudsakliga syfte vara att tillhandahålla allmänheten program i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte. Sådana tjänster utgörs av antingen tv-sändningar (en linjär audiovisuell medietjänst) eller av audiovisuella medietjänster på begäran (icke-linjära audiovisuella medietjänster eller s.k. beställ-tv). För att definieras som en audiovisuell medietjänst ska den falla under det redaktionella ansvaret hos leverantören av tjänsten. Det innebär att leverantören ska ha faktisk kontroll över såväl valet av program som hur de struktureras, antingen, när det gäller tv-sändningar, i en kronologisk programtablå eller, när det gäller beställ-tv, i en katalog.

Tillämpningsområdet för AV-direktivet är begränsat till tjänster enligt definitionen i artiklarna 56 och 57 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Det innebär att alla former av ekonomisk verksamhet omfattas, även public service-företagens. Utanför definitionen

och därmed även utanför direktivets tillämpningsområde faller tjänster som primärt har icke-ekonomiska syften och som inte konkurrerar med tv-sändningar eller beställ-tv. Som exempel kan nämnas privata webbplatser och distribution av audiovisuellt innehåll som framställs av privata användare i syfte att delas och utbytas inom intressegrupper (se skäl 21).

Ett program definieras i artikel 1.1 b. Enligt definitionen är ett program en uppsättning rörliga bilder med eller utan ljud som utgör ett enskilt inslag i en programtablå eller en katalog som har sammanställts av en leverantör av medietjänster. Programmets form och innehåll ska vara jämförbart med formen och innehållet för tv-sändningar. Exempel på program är långfilmer, sportevenemang, komediserier, dokumentärer, barnprogram och dramaproduktioner.

7.2 Vilka tjänster omfattas av svensk jurisdiktion?

Artikel 2 i AV-direktivet reglerar vilken medlemsstat som är ansvarig för tv-sändningar och beställ-tv, dvs. vilket land som har jurisdiktion över tjänsterna. Jurisdiktionen bestäms primärt utifrån i vilken medlemsstat leverantören av den audiovisuella medietjänsten är etablerad. Var en leverantör ska anses etablerad framgår av artikel 2.3. I första hand anses en leverantör etablerad i den medlemsstat där leverantören har sitt huvudkontor och där redaktionella beslut om medietjänsten fattas. Om leverantören har sitt huvudkontor i en medlemsstat medan redaktionella beslut fattas i en annan medlemsstat anses leverantören etablerad i den medlemsstat där en betydande del av arbetsstyrkan som arbetar med medietjänstverksamheten är verksam.

Genom ändringsdirektivet ändras etableringskriterierna när en leverantör har sitt huvudkontor i en medlemsstat, men redaktionella beslut fattas i en annan medlemsstat. Bestämmande för jurisdiktionen är då bland annat i vilken stat en betydande del av arbetsstyrkan som arbetar med den programrelaterade medietjänstverksamheten är verksam. Att det ska vara fråga om programrelaterad verksamhet är ett nytt kriterium. Någon närmare definition av vad som avses finns inte. Däremot införs en definition av begreppet redaktionellt beslut. Ett redaktionellt beslut definieras som ett beslut som regelbundet fattas i syfte att utöva redaktionellt ansvar och som är kopplat till den dagliga driften av den audiovisuella medietjänsten.

7.3 Radio- och tv-lagens tillämpningsområde

Regeringens förslag: Hänvisningen till AV-direktivet i radio- och tv-lagens bestämmelse om jurisdiktion ska ändras till att gälla AV-direktivet genom ändringsdirektivet.

Regeringens bedömning: Det finns inte behov av att definiera begreppet redaktionellt beslut.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att det ska förtydligas att de

bestämmelser i radio- och tv-lagen som gäller för den som står under en annan EES-stats jurisdiktion gäller ”i tillämpliga delar”.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* tillstyrker förslaget men anser att det bör införas en definition av redaktionellt beslut i radio- och tv-lagen. I övrigt yttrar sig ingen remissinstans särskilt över förslaget och bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: De svenska reglerna om jurisdiktion och därmed radio- och tv-lagens tillämpningsområde finns i 1 kap. 3 § radio- och tv-lagen. Av första stycket punkt 1 framgår att lagen ska tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som kan tas emot i någon stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) om leverantören av medietjänsten är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i AV-direktivet. Eftersom artikeln ändrats genom ändringsdirektivet bör även hänvisningen i radio- och tv-lagen ändras och hänvisa till artikel 2.3 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. *Myndigheten för press, radio och tv* anser att begreppet redaktionellt beslut bör definieras i lagen. Begreppet redaktionellt beslut förekommer dock inte i radio- och tv-lagen utan i artikel 2.3 som lagen hänvisar till. Det är således definitionen av redaktionellt beslut i ändringsdirektivet som gäller vid bedömningen av om en leverantör är etablerad i Sverige eller inte. Regeringen ser därför inte något behov av att föra in en definition i lagen.

Vissa av radio- och tv-lagens bestämmelser gäller för tv-sändningar där en annan EES-stat har jurisdiktion. Dessa räknas upp i 1 kap. 3 § andra stycket. Det handlar bland annat om bestämmelser om tillstånd för marknadsändningar, om vissa tillståndsvillkor för sådana sändningar och om överlåtelse och återkallelse av sådana tillstånd. I bestämmelsen hänvisas till 16–20 kap. som innehåller gemensamma bestämmelser om tillsyn, sanktioner och överklagande. I den tidigare radio- och TV-lagen angavs att de uppräknade bestämmelserna gällde i ”tillämpliga delar” (se prop. 2007/08:8 s. 38 f. och s. 63). I dagens radio- och tv-lag (2010:696) saknas detta tillägg (se prop. 2009/10:115 s. 274). Utredningen föreslår att tillägget åter ska föras in i lagen. Enligt regeringen är det dock även utan det föreslagna tillägget självklart att de gemensamma bestämmelserna i 16–20 kap. om bland annat sanktioner endast gäller i tillämpliga delar. Det gäller oavsett vilken tjänst det är fråga om. För en tjänst som inte behöver sändningstillstånd kan till exempel inte bestämmelserna om återkallelse av ett sådant tillstånd gälla. Det föreslagna tillägget riskerar i stället att medföra att det blir otydligare om de specifika bestämmelser som räknas upp i paragrafen är tillämpliga eller inte. Till skillnad från utredningen anser regeringen därför inte att tillägget bör göras.

7.4 Definitionerna i radio- och tv-lagen

Regeringens förslag: Definitionen av tv-program ska förtydligas så att det framgår att sådana program ingår i tv-sändning eller i beställ-tv.

Regeringens bedömning: Den ändrade definitionen av audiovisuell medietjänst kräver inga ändringar i radio- och tv-lagen.

Utredningens bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. Utredningen föreslår inte någon ändring i definitionen av tv-program.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser som yttrar sig, däribland *Myndigheten för press, radio och tv*, tillstyrker eller har inga synpunkter på utredningens bedömning. *Svenska Advokatsamfundet* anser dock att det bör införas definitioner av de centrala begreppen audiovisuell medietjänst och program, dels för att tydliggöra radio- och tv-lagens tillämpningsområde, dels för att underlätta dess förståelse.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Audiovisuella medietjänster

I ändringsdirektivet förtydligas att en särskiljbar del av en tjänst kan vara en audiovisuell medietjänst. Därigenom klargörs att exempelvis fristående delar eller avskilda ytor på en tidnings webbplats kan omfattas av direktivet (se skäl 3 och EU-domstolens dom i mål C-347/14).

I radio- och tv-lagen används inte begreppet audiovisuell medietjänst och begreppet definieras därför inte heller i lagen. I stället definieras i 3 kap. 1 § de två olika typer av tjänster som omfattas av begreppet – tv-sändningar och beställ-tv. I lagen definieras även en leverantör av medietjänster. Det är enligt definitionen den som har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll i bland annat en tv-sändning eller beställ-tv och som avgör hur innehållet ska struktureras (se 3 kap. 1 § 6 och prop. 2009/10:115 s. 276).

Definitionerna i radio- och tv-lagen av tv-sändning och beställ-tv utesluter inte att en avskild del av till exempel en nättidning kan anses vara en medietjänst och omfattas av lagens bestämmelser. Tvärtom ligger förtydligandet i linje med de förarbetsuttalanden som finns och med de tolkningar som har gjorts i rättstillämpningen (se samma prop. s. 109 och granskningsnämndens beslut den 29 oktober 2012, dnr 12/00777–00779). Regeringen delar därför i likhet med *Myndigheten för press, radio och tv* utredningens bedömning att det inte finns behov av att ändra definitionerna av tv-sändning och beställ-tv. *Svenska Advokatsamfundet* anser att begreppet audiovisuell medietjänst borde föras in i radio- och tv-lagen. I lagen definieras dock enbart de begrepp som förekommer i lagens bestämmelser. Eftersom audiovisuell medietjänst inte förekommer i någon bestämmelse finns det inte av det skälet något behov av att definiera begreppet i lagen. Det har inte heller bedömts nödvändigt att föra in alla direktivets definitioner i lagen (se a. prop. 108 f.). I stället har vissa delar av direktivets bestämmelser klargjorts i motiv och författningskommentar i stället för i lagtext. Enligt regeringen finns inget behov av att nu föra in och definiera begreppet i lagen.

Definitionen av tv-program ändras

Genom ändringsdirektivet ändras definitionen av begreppet program i AV-direktivet. Av den ändrade definitionen framgår att det inte spelar någon roll hur långt ett program är för att räknas som ett sådant. Ett program måste inte heller längre ha en form och innehåll som är jämförbar

med en tv-sändning för att räknas som ett program. Det anges även att till exempel videoklipp kan vara ett program i AV-direktivets mening.

Svenska Advokatsamfundet anser att det i radio och tv-lagen bör föras in en definition av AV-direktivets programbegrepp. Begreppet program definieras inte i radio- och tv-lagen. Av förarbetena framgår att det med begreppet ska avses detsamma som i yttrandefrihetsgrundlagen, YGL, (se prop. 2009/10:115 s. 110). I 1 kap. 2 § YGL definieras program som innehållet i ljudradio, tv eller andra sådana överföringar av ljud, bild eller text som sker med hjälp av elektromagnetiska vågor samt innehållet i offentliga uppspelningar ur en databas. Definitionen av program i YGL omfattar alltså betydligt mer än AV-direktivets definition av samma begrepp. Till exempel omfattas ljudradioprogram, sökbar text-tv och innehåll i databaser med grundlagsskydd av begreppet. I YGL finns inte heller något krav på att ett program ska utgöra ett enskilt inslag av en programtablå eller en katalog. Det skulle riskera att bli otydligt att föra in AV-direktivets programbegrepp i radio- och tv-lagen eftersom YGL och radio- och tv-lagen då skulle definiera samma begrepp på olika sätt. Med begreppet program bör därför även i fortsättningen avses detsamma som i YGL. Däremot motsvaras AV-direktivets programbegrepp till stora delar av begreppet tv-program i radio- och tv-lagen (se prop. 2009/10:115 s. 110). Tv-program definieras i 1 kap. 3 § 17 som program som huvudsakligen består av rörliga bilder med eller utan ljud. Det finns inte något krav på att ett tv-program ska ha viss längd. Inte heller finns något krav på att ett tv-program till form och innehåll ska vara jämförbart med tv-sändningar. Den nya definitionen av program i AV-direktivet som innebär att såväl långfilmer som videoklipp kan vara program stämmer därför väl överens med hur begreppet tv-program redan används i svensk rätt. Det saknas därmed behov av att precisera att det är fråga om ett tv-program oavsett längden på detta. Däremot anser regeringen, till skillnad från utredningen, att det för att undvika svårigheter med att skilja tv-program från det nya begreppet användargenererad video bör förtydligas att ett tv-program är ett program som ingår i tjänsterna tv-sändning eller i beställ-tv. Skillnaden mellan en användargenererad video och ett tv-program är att en användargenererad video inte ingår i en audiovisuell medietjänst. I stället är den, enligt definitionen, skapad av en användare och uppladdad på en videodelningsplattform (se avsnitt 13.4). På en videodelningsplattform kan det finnas både tv-program och användargenererade videor. Det finns därför skäl att tydligt skilja de olika begreppen från varandra.

8 Skydd av minderåriga

8.1 Nuvarande krav och hur de har genomförts

I dag finns kraven på skydd av minderåriga i två olika artiklar i AV-direktivet. Dels i artikel 12 som gäller för beställ-tv, dels i artikel 27 som gäller för tv-sändningar. Av artikel 12 framgår att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att beställ-tv som *allvarligt* kan

skada den fysiska, mentala eller moraliska utvecklingen hos minderåriga enbart får tillhandahållas på ett sådant sätt att minderåriga normalt inte hör eller ser sådana tjänster. Av artikel 27 framgår att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att tv-sändningar inte innehåller sådana program. Detsamma gäller program i tv-sändningar som *kan skada* minderårigas utveckling, utom då det kan anses säkert genom val av sändningstid eller tekniska åtgärder. I artikel 27 finns även krav på att program i tv-sändningar som kan skada minderåriga ska föregås av en akustisk varning eller markeras med en visuell symbol under hela sändningstiden.

I Sverige anses program som innefattar straffbara handlingar som bland annat barnpornografibrott och olaga våldsskildring vara sådana program som *allvarligt* kan skada minderåriga. AV-direktivets krav i denna del har därför främst ansetts tillgodosedda genom att handlingarna är straffbara enligt brottsbalken och yttrandefrihetsgrundlagen (se prop. 2009/10:115 s. 125 f.). När det gäller program som *kan skada* minderårigas utveckling anses kraven genomförda genom bestämmelserna i 5 kap. 2 och 3 §§ radio- och tv-lagen. Enligt dessa bestämmelser får program i tv-sändningar och beställ-tv med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder inte tillhandahållas eller sändas på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt. Bestämmelserna har, när det gäller beställ-tv, ansetts gå längre än vad AV-direktivet kräver eftersom de avser skydda mot program som *kan skada* minderåriga. Av förarbetena framgår att övervägande skäl talar för en sådan ordning bland annat eftersom det är svårt att hävda att intresset av att skydda minderåriga mot vissa skadliga program är större när programmen sänds i tv än om de tillhandahålls i beställ-tv. Därutöver ansågs gränsdragningen mellan vad som allvarligt kan skada och vad som bara kan skada den fysiska mentala eller moraliska utvecklingen hos minderåriga vara allt annat än tydlig. Övervägande skäl ansågs tala för en enhetlig ordning när det gäller skyddet av minderåriga från skadligt programinnehåll (se samma prop. s. 126).

AV-direktivets krav på en varning har genomförts genom krav på varning i 5 kap. 2 §. Enligt paragrafen ska program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder som sänds i tv antingen föregås av en varning i ljud eller innehålla en varning som anges löpande i bild under hela sändningstiden.

8.2 Kraven enligt ändringsdirektivet

I ändringsdirektivet ställs samma krav oavsett om det är fråga om beställ-tv eller en tv-sändning. Enligt artikel 6a, som är ny, får audiovisuella medietjänster som *kan skada* minderårigas fysiska, mentala eller moraliska utveckling endast tillhandahållas på ett sådant sätt att minderåriga normalt inte ser eller hör dem. Att samma krav som tidigare gällt för tv-sändningar nu också gäller för beställ-tv bedöms höja skyddsnivån (se skäl 20 i ändringsdirektivet). I artikeln exemplifieras att skyddet kan uppnås genom val av sändningstid, verktyg för ålderskontroll eller andra tekniska åtgärder. Det anges vidare att de åtgärder som vidtas

ska stå i proportion till den potentiella skada programmet kan orsaka och att det skadligaste innehållet, som meningslöst våld och pornografi, ska vara föremål för de striktaste åtgärderna.

I artikel 6a införs också ett nytt krav på leverantörer av tv-sändningar och beställ-tv att lämna tillräcklig information till tittarna om innehåll som kan skada minderårigas fysiska, mentala eller moraliska utveckling. Leverantörerna ska i detta syfte använda ett system som beskriver den potentiella skada som innehållet i en tjänst kan orsaka. Av skäl 19 i ändringsdirektivet framgår att syftet med att lämna information är att ge tittarna en möjlighet att fatta väl underbyggda beslut om vilket innehåll de ska ta del av. Det framgår vidare att det kan ske genom ett system av innehållsbeskrivningar, en akustisk varning, en visuell symbol eller på något annat sätt som beskriver innehållets art. Kravet på information ersätter nuvarande krav på varning i tv-sändningar.

8.3 Genomförandet i radio- och tv-lagen

Regeringens förslag: Bestämmelserna i radio- och tv-lagen om våldsskildringar och pornografiska bilder förs samman till en bestämmelse som ska gälla både för tv-sändningar och beställ-tv. Leverantörer som sänder eller tillhandahåller program med sådana våldsskildringar eller pornografiska bilder ska varna för att sådant innehåll förekommer i programmen. Kravet ska ersätta nuvarande krav på varning i tv-sändningar.

Granskningsnämnden för radio och tv ska, genom granskning i efterhand, övervaka om kravet på varning följs. Nämnden ska få besluta de förelägganden som behövs för att bestämmelsen ska följas. Ett beslut om föreläggande ska kunna förenas med vite. Ett vitesföreläggande ska kunna överklagas.

Regeringens bedömning: Något behov av ytterligare lagstiftning utöver kravet på varning finns inte för att genomföra ändringsdirektivet.

Utredningens bedömning och förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att en leverantör av medietjänster som sänder program som innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder ska lämna information som beskriver innehållet och varnar för dess potentiella skada.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig, däribland *Myndigheten för press, radio och tv*, *Sveriges Television AB*, *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* och *Nent Group* instämmer i bedömningen att svensk rätt uppfyller ändringsdirektivets krav när det gäller skydd av barn.

Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget om informationsskyldighet tillstyrker det, bland annat *Myndigheten för press, radio, och tv*, *Statens medieråd* och *Folkhälsomyndigheten*. Myndigheten för press, radio och tv anser dock att det kan finnas en risk för att kravet på att lämna information är otydligare än nuvarande krav på varning för vissa program. Enligt myndigheten är det viktigt att förslaget förstärker skyddet för minderåriga och inte försämrar nuvarande skydd. *Sveriges*

Utbildningsradio AB anser att vad som avses med bland annat potentiell skada är otydligt.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: När det gäller innehåll som kan skada minderåriga motsvarar bestämmelserna i 5 kap. 2 och 3 §§ ändringsdirektivets krav. Regeringen delar därför utredningens och remissinstansernas bedömning att det inte finns något behov av lagändringar i den delen. Eftersom det inte görs någon skillnad mellan tv-sändningar och beställ-tv i ändringsdirektivet är det lämpligt att föra samman bestämmelserna i 5 kap. 2 och 3 §§ till en gemensam bestämmelse.

Kravet på att lämna information i artikel 6a.3 bör genomföras genom en bestämmelse i radio- och tv-lagen som gäller både för både tv-sändningar och beställ-tv och som ersätter nuvarande krav på varning som enbart gäller tv-sändningar. Frågan är dock hur kravet bör utformas. Utredningen föreslår att den som sänder eller tillhandahåller ett program som innehåller ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder ska lämna information som beskriver innehållet och varnar för dess potentiella skada. *Myndigheten för press, radio och tv* ser en risk för att det föreslagna kravet kan komma att vara otydligare än dagens krav på varning. Även *Utbildningsradion* framhåller att det är otydligt vad som avses med potentiell skada. Regeringen delar bedömningen att kravet riskerar bli otydligt med den utformning som utredningen föreslår, eftersom det inte framgår på vilket sätt innehållet ska beskrivas och vad varning för potentiell skada omfattar. Avsikten med att informationskravet införs i AV-direktivet är inte att sänka skyddsnivån. Snarare är syftet att öka möjligheterna för tittarna att fatta väl underbyggda beslut om vilket innehåll de ska ta del av (se skäl 19 i ändringsdirektivet). Regeringen anser att kravet på information i ändringsdirektivet bör genomföras genom ett krav på leverantörer som sänder eller tillhandahåller program med ett innehåll som kan skada barn (dvs. våldsskildringar eller pornografiska bilder) att varna för att sådant innehåll förekommer i programmen. Ett sådant krav uppfyller de krav som ställs på tillräcklig information i artikel 6a.3 och riskerar inte att bli otydligare än dagens krav på varning. En varning för att ett program har ett visst innehåll kan lämnas på olika sätt, till exempel genom ett system med innehållsbeskrivningar som varnar för innehållet, genom en akustisk varning, en visuell symbol eller på något annat sätt, som beskriver innehållets art och varnar för förekomsten av detta i ett program (se skäl 19 i ändringsdirektivet). Eftersom syftet med kravet är att ge tittarna möjlighet att avgöra vilket innehåll de ska ta del av ska varningen lämnas i anslutning till program som innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder som kan skada barn. Varningen kan till exempel föregå program med ett sådant innehåll, precis som gäller enligt nuvarande krav på varning i tv-sändningar. Som framgår i avsnitt 8.4 nedan är det regeringens förhoppning att branschen tar fram ett gemensamt system för hur den varning som föreslås lämnas.

Myndigheten för press, radio och tv framhåller att skyddet för minderåriga inte får försämrats genom förslaget. Det föreslagna kravet på information bör därför enligt myndigheten inte kunna ersätta kravet på exempelvis tekniska spärrar för att förhindra att barn ser programmet. Regeringen instämmer i myndighetens uppfattning. Att en leverantör

lämnar information som varnar för innehållet i ett program innebär inte att programmet kan tillhandahållas så att det finns en betydande risk för att barn kan se detta. De uttalanden som görs i tidigare förarbeten om bland annat kryptering och tekniska spärrar är således fortfarande relevanta (se prop. 2009/10:115 s. 126–127). Detsamma gäller den praxis som utvecklats hos granskningsnämnden för radio och tv och hos Justitiekanslern. Av förarbetena till nuvarande bestämmelse framgår dock att det ibland kan anses tillräckligt att ett program föregås av en tydlig varning (se prop. 1995/96:160 s. 172). Det bör gälla även i fortsättningen.

Granskningsnämnden för radio och tv bör genom granskning i efterhand övervaka att kravet på att varna för att det förekommer visst innehåll i program efterlevs. Lämnas ingen varning eller är den inte tillräcklig bör granskningsnämnden, på samma sätt som i dag gäller för varningar i tv-sändningar, kunna förelägga leverantören att följa bestämmelsen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

8.4 Ett branschgemensamt system

Regeringens bedömning: Statens medieråd bör ges i uppdrag att medverka till ett branschgemensamt system för hur den varning som föreslås i avsnitt 8.3 ska lämnas.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser som yttrar sig är i huvudsak positiva till förslaget, däribland *Statens medieråd*, *Myndigheten för press, radio och tv*, *Nent Group*, *Bonnier Broadcasting* och *Sveriges Television AB*. *Göteborgs universitet (Nordicom)* framhåller betydelsen av att stor hänsyn tas till medieföretagens önskemål, egna kunskap och förmåga att hantera etiska frågor inom sitt gebit. Myndigheten för press, radio och tv framhåller att det är viktigt att informationssystemet är minst lika eller ännu tydligare än nuvarande system. Sveriges Television anser att utformningen av information är ett område som lämpar sig väl för självreglering eller samreglering, liksom att det finns klara fördelar med branschgemensamma riktlinjer. Både Sveriges Television och *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* betonar dock att det bör vara branschens uppgift att själva ta fram och komma överens om gemensamma riktlinjer och att eventuella initiativ till utvidgningar av systemet måste komma från branschen själva. *Sveriges Utbildningsradio AB* betonar vikten av ett system som beaktar barns informationsfrihet. Utbildningsradion är tveksamma till att systemet ska träffa tillståndsvillkor om mediets särskilda genomslagskraft. *TU Medier i Sverige* är skeptiska till förslag om samreglering. *Folkhälsomyndigheten* anser att det är oklart om det finns förutsättningar för mediebranschens aktörer att enas kring ett gemensamt system. Myndigheten förordar därför att Statens medieråd får i uppdrag att ta fram riktlinjer som kan tjäna som vägledning.

Skälen för regeringens bedömning: En leverantör som ska varna för att visst innehåll förekommer i ett program i enlighet med vad som föreslås i avsnitt 8.3 kan göra det på olika sätt. Enligt ändringsdirektivet ska leverantörerna använda ett system som beskriver den potentiella skada

som programmet kan orsaka (artikel 6a.3). Systemet kan, som framgår ovan, bestå av exempelvis innehållsbeskrivningar som varnar för innehållet, en akustisk varning eller en visuell symbol. För att underlätta för tittarna att fatta välgrundade beslut framstår det som en klar fördel om branschen väljer samma sorts system för hur en varning utformas och lämnas till tittarna. Det är därför positivt att *Nent Group* uppger att de gärna deltar i en process där krav på information utvecklas och att *Bonnier Broadcasting* ser framför sig att ett branschgemensamt system kan fungera väl om det är enkelt utformat. För att underlätta för ett branschgemensamt system att komma i gång bör Statens medieråd ges i uppdrag att medverka i arbetet. Myndigheten har värdefulla kunskaper om barns och ungas medieanvändning. Genom sitt uppdrag att fastställa åldersgränser för film som ska visas offentligt har myndigheten även stor erfarenhet av innehållsliga bedömningar gällande skydd av barn och unga. Myndigheten bör dessutom kunna bistå med kunskap om utvecklingen inom EU och om informationssystem i andra medlemsstater. Som regeringen återkommer till i avsnitt 14.2 bör Statens medieråd även få i uppgift att kartlägga och redovisa åtgärder som vidtas för att främja medie- och informationskunnighet i Sverige. Även i dessa frågor ingår att myndigheten bör ha en fortlöpande dialog med branschen. Myndigheten bör därmed ha goda förutsättningar att bidra till en dialog mellan aktörerna om möjligheten till och utformningen av ett branschgemensamt system.

Som bland annat *Sveriges Television* lyfter fram bör det dock ankomma på branschen att ta fram och komma överens om vilka gemensamma riktlinjer som ska gälla. Det gäller särskilt om systemet går utöver det som krävs enligt lagförslaget. Precis som *Stockholms universitet* påpekar kommer det vara upp till en leverantör att i varje enskilt fall bedöma vilken information som ska lämnas. Det är inte heller granskningsnämndens uppgift att bedöma ett av branschen framtaget system.

Sveriges Utbildningsradio framhåller vikten av barns informationsfrihet och vikten av att barn inte undanhålls mer information än vad som är motiverat. Även det är enligt regeringen viktiga aspekter som bör beaktas av branschen i arbetet med ett gemensamt system.

Folkhälsomyndigheten anser att Statens medieråd bör ges i uppdrag att ta fram de riktlinjer som behövs i stället för att det ska göras av branschen själva. Enligt regeringen finns det dock, som redogörs för ovan, flera fördelar med riktlinjer som branschen kan enas kring. Medlemsstaterna ska också enligt ändringsdirektivet uppmana till samreglering och främja självreglering vid genomförandet av direktivet i denna del (se artikel 6a.3). Finns det ett intresse från branschen skulle systemet vidare kunna gå utöver de krav på information som föreslås i radio- och tv-lagen. Skulle det däremot visa sig att branschen inte kan enas om ett system kan det dock finnas anledning för regeringen att återkomma i frågan.

9 Uppmaningar till våld, hat eller terroristbrott

9.1 Kraven i ändringsdirektivet är uppfylla

Regeringens bedömning: Befintliga bestämmelser i svensk rätt uppfyller ändringsdirektivets krav på att säkerställa att audiovisuella medietjänster under svensk jurisdiktion inte innehåller uppmaningar till våld, hat eller terroristbrott, dvs. kraven i artikel 6 AV-direktivet genom ändringsdirektivet.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Utredningens bedömning delas av *Myndigheten för press, radio och tv, Bonnier Broadcasting, Nent Group, Sveriges Utbildningsradio AB* och *TU Medier i Sverige*. Bedömningen delas inte av *Funktionsrätt Sverige* som anser att befintliga bestämmelser inte är tillräckliga för att skydda mot uppmaningar till hat eller våld mot personer med funktionsnedsättning. *Myndigheten för delaktighet* anser att en bredare översyn i syfte att åstadkomma ett heltäckande skydd kan vara motiverad.

Skälen för regeringens bedömning

Genom ändringsdirektivet utvidgas kraven i artikel 6

Redan sedan i slutet av 1980-talet då det ursprungliga s.k. TV-direktivet (direktiv 1989/552/EEG) infördes har det funnits en skyldighet för medlemsstaterna att på lämpligt sätt säkerställa att tv-sändningar under deras jurisdiktion inte innehåller uppmaningar till hat grundat på ras, kön, religion eller nationalitet. Sedan 2007 och införandet av AV-direktivet gäller denna skyldighet även för beställ-tv. Kraven finns i artikel 6 i AV-direktivet. Ändringsdirektivet innebär en utvidgning av kraven i artikeln. Efter utvidgningen framgår av artikel 6.1 att medlemsstaterna på lämpligt sätt ska se till att audiovisuella medietjänster (dvs. tv-sändningar och beställ-tv) som tillhandahålls av leverantörer under deras jurisdiktion inte innehåller någon

- uppmaning till våld eller hat mot en grupp eller en medlem av en grupp på någon av de grunder som anges i artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan), och
- offentlig uppmaning att begå terroristbrott i enlighet med artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 (terrorismdirektivet).

Av artikel 6.2 framgår att de åtgärder som vidtas vid tillämpningen av artikeln ska vara nödvändiga och proportionella och ska vara förenliga med rättigheterna och principerna i stadgan (se även skäl 60 i ändringsdirektivet).

Utvidgningen innebär att artikel 6 förutom uppmaningar till hat även omfattar uppmaningar till våld. Uppmaningarna kan också, förutom att

riktas mot en grupp, riktas mot en medlem av en sådan grupp. Även grunderna för uppmaningar till våld eller hat blir fler genom att de kopplats till artikel 21 i stadgan. Grunderna i artikel 21 är kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. Därutöver gäller skyldigheten även offentlig uppmaning att begå terroristbrott enligt terrorismdirektivet.

Befintliga bestämmelser i svensk rätt uppfyller skyldigheterna i artikel 6

De åtgärder som ska vidtas för att skydda allmänheten mot våld, hat och terroristbrott enligt artikel 6 ska ske på lämpligt sätt och ska noga vägas mot den grundläggande yttrandefriheten och rätten till information. Sverige har ända sedan TV-direktivets genomfördes för över tjugofem år sedan ansett att kraven i artikel 6 är genomförda dels genom straffansvaret för hets mot folkgrupp, dels genom den s.k. demokratibestämmelsen i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen (se prop. 2009/10:115 s. 123).

Den bedömning som gjorts i tidigare förarbeten och som även utredningen gör innebär att de uppmaningar som omfattas av artikel 6 företrädesvis är sådana uppmaningar som är straffbara enligt svensk rätt. Med hänsyn till de avvägningar som ska göras till yttrandefriheten och rätten till information framstår bedömningen som rimlig. Som utredningen konstaterar är det i första hand bestämmelserna om uppvigling, olaga hot och hets mot folkgrupp som säkerställer att tv-sändningar och beställ-tv under svensk jurisdiktion inte innehåller uppmaning till våld eller hat, (kraven i artikel 6.1 a).

Det är straffbart som hets mot folkgrupp att i ett meddelande som sprids hota eller uttrycka missaktning för en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck (16 kap. 8 § brottsbalken). Det är straffbart som uppvigling att i ett meddelande till allmänheten uppmana eller annars söka förleda till brottslig gärning (16 kap. 5 § brottsbalken). Det kan exempelvis handla om uppmaningar till misshandel eller olaga hot. Sådana uppmaningar som avses i artikel 6 kan alltså vara straffbara som uppvigling oavsett på vilken grund uppmaningen görs. Det är vidare straffbart som olaga hot att hota någon annan med brottslig gärning på ett sätt som är ägnat att hos den hotade framkalla allvarlig rädsla för egen eller annans säkerhet till person, egendom, frihet eller frid (4 kap. 5 § brottsbalken). Det kan till exempel handla om att hota en medlem i en skyddad grupp med våld.

Förutom att vara straffbara enligt brottsbalken är hets mot folkgrupp, uppvigling och olaga hot också yttrandefrihetsbrott enligt yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Det innebär att brottet är straffbart oavsett om det begås i en tv-sändning, genom beställ-tv eller i något annat medium. Om brottet begås i ett medium som omfattas av YGL:s förstärkta skydd faller ansvaret för detta enligt huvudregeln på programmets ansvarige utgivare (6 kap. 1 § YGL).

När det gäller ”offentlig uppmaning att begå terroristbrott” hänvisas i ändringsdirektivet till artikel 5 i terrorismdirektivet. Av skäl 18 i

ändringsdirektivet framgår att begreppet också bör förstås i den mening som avses i detta direktiv. I svensk rätt motsvaras bestämmelsen i huvudsak av 3 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet (rekryteringslagen). Rekryteringslagen är inte tillämplig på det område som skyddas av YGL. Uppmaningar till terroristbrott som begås i en tv-sändning eller beställ-tv där YGL är tillämplig kan emellertid vara straffbara som uppvigling (prop. 2017/18:174 s. 75). Samtliga gärningar som är straffbara som offentlig uppmaning får nämligen anses omfattas av uppviglingsbrottets tillämpningsområde (se prop. 2017/18:174 s. 75–76; jfr uttalandena i prop. 2009/10:78 s. 29, 30 och 44).

Förutom straffrättsliga bestämmelser finns det också bestämmelser i radio- och tv-lagen som innebär att kraven i artikel 6 uppfylls. Det gäller främst den så kallade demokratibestämmelsen (5 kap. 1 § radio- och tv-lagen) men även villkoret om skyldighet att ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft (4 kap. 9 § 10 radio- och tv-lagen).

Enligt demokratibestämmelsen ska en leverantör som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv se till att programverksamheten som helhet präglas av det demokratiska statsskickets grundidéer och principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att det med uttrycket *det demokratiska statsskickets grundidéer* avses en statsform som bygger på fri åsiktsbildning, allmän och lika rösträtt samt fria och hemliga val. Uttrycket *alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet* avser de sidor av demokratibegreppet som anknyter till förhållandet mellan människor, till exempel fördömande av rasism, våld och brutalitet och hävdande av jämställdhet mellan kvinnor och män (prop. 1977/78:91 s. 230 f. och prop. 1995/96:160 s. 91 f.).

Ett av villkoren som får ställas på leverantörer som sänder tv med stöd av ett sändningstillstånd är vidare att ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning och tiden för sändning av programmen. Villkoret innebär att den som sänder tv ska ta hänsyn till att programmen kan påverka tittare starkt och uppröra eller skrämma publiken. Enligt förarbetena kan det, såvitt nu är aktuellt, till exempel handla om program som uppenbart kränker endera könet, som uppenbart kränker människor med viss hudfärg, nationalitet, religion eller sexuell läggning, som uppenbart kränker människor med olika former av handikapp och sjukdomar eller som uppmanar till brott (prop. 1995/96:160 s. 94 f.). När AV-direktivet genomfördes i svensk rätt angavs inte att villkoret bidrar till att uppfylla kraven som ställs i artikel 6. Att ett program i en tv-sändning innehåller uppmaningar till våld, hat eller terroristbrott kan dock förutsättas bryta även mot villkor om att ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft. I likhet med utredningen anser regeringen därför att det finns skäl att lyfta fram detta villkor som en del av det svenska genomförandet av ändringsdirektivet.

Enligt *Myndigheten för delaktighet* kan det vara motiverat med en bredare översyn i syfte att åstadkomma ett mer heltäckande skydd. *Funktionsrätt Sverige* anser att befintliga straffbestämmelser inte tillräckliga för att genomföra kraven i artikel 6, eftersom brottet hets mot folkgrupp inte omfattar personer med funktionsnedsättning. Regeringen

delar inte denna bedömning. Även om en handling inte skulle falla inom bestämmelserna om hets mot folkgrupp så skulle till exempel en uppmaning till våld mot personer med funktionsnedsättning i ett tv-program kunna vara straffbar som uppvigling. Uppmaningar till våld och hat mot personer med funktionsnedsättning skulle också kunna strida mot demokratibestämmelsen och villkoret om televisionens särskilda genomslagskraft i radio- och tv-lagen. Sammantaget anser regeringen liksom *Myndigheten för press, radio och tv* att befintliga bestämmelser i svensk rätt är tillräckliga för att uppfylla kraven i artikel 6. Några lagstiftningsåtgärder för att genomföra direktivet behövs därför inte, förutom när det gäller satellitsändningar från tredjeland som inte är avsedda att tas emot här i landet (se avsnitt 9.2 nedan).

9.2 Satellitsändningar som inte är avsedda att tas emot i Sverige

Regeringens förslag: En ny bestämmelse för tv-sändningar över satellit ska införas i radio- och tv-lagen. Bestämmelsen ska gälla för satellitsändningar som inte är avsedda att tas emot i Sverige, men som omfattas av lagen eftersom den som sänder använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige eller en satellitkapacitet som tillhör Sverige. Enligt bestämmelsen ska program i sådana sändningar inte få ha ett innehåll som uppmanar till terroristbrott eller våld och hat på någon av de grunder som anges i artikel 6 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet och som avses i bestämmelserna om

- olaga hot i 4 kap. 5 § brottsbalken,
- uppvigling i 16 kap. 5 § brottsbalken,
- hets mot folkgrupp i 16 kap. 8 § brottsbalken, eller
- brott enligt 3 § lagen om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet.

Justitiekanslern ska genom granskning i efterhand övervaka att bestämmelsen följs. Vid upprepade överträdelser av bestämmelsen ska Justitiekanslern få besluta de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelsen ska följas. Ett beslut om föreläggande ska få förenas med vite. Ett föreläggande enligt bestämmelsen ska även kunna riktas mot en satellitentreprenör eller dennes uppdragsgivare. Ett vitesföreläggande ska kunna överklagas.

Finner granskningsnämnden för radio och tv att innehållet i en sändning strider mot den föreslagna bestämmelsen ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningens lagförslag har dock en annan utformning än regeringens. Enligt lagförslaget ska den som sänder över satellit och som inte är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4 ansvara för att programmen inte innehåller uppmaningar till våld, hat eller terroristbrott på någon av de grunder som anges i artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 5 i

terrorismdirektivet. Justitiekanslern ska enligt förslaget kunna förelägga den som sänder program i strid med bestämmelsen att inte på nytt sända sådana program. Utredningen har inte lämnat något förslag om rätt att överklaga ett vitesföreläggande. Utredningen föreslår inte heller att granskningsnämnden för radio och tv ska anmäla till Justitiekanslern om innehållet i en sändning strider mot den föreslagna bestämmelsen.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* och *Säkerhetspolisen* tillstyrker förslaget. Nuvarande lagstiftning har enligt *Myndigheten för press, radio och tv* inneburit att satellitsändningar från tredje land inte kunnat prövas. *Säkerhetspolisen* anser att förslaget ökar möjligheterna för svenska myndigheter att ingripa mot satellitsändningar vars innehåll förespråkar terroristbrott. *Nent Group* påpekar att det av konkurrensskäl är viktigt att alla tjänster under samma jurisdiktion behandlas lika. *Justitiekanslern* avstyrker förslaget eftersom det kan ifrågasättas om det finns ett konstaterat behov av reglering. Enligt *Justitiekanslern* är det inte självklart att brott i sändningarna inte anses begångna i Sverige i den mening som avses i 2 kap. 4 § brottsbalken. Under alla förhållanden kan några säkra slutsatser inte dras innan det har prövats rättsligt i domstol. *Justitiekanslern* pekar också på möjligheten som finns för Sverige att på begäran av en annan stat överta lagföringen av brott där svensk domstol inte annars är behörig. Även om nuvarande reglering anses vara otillräcklig menar *Justitiekanslern* att förslaget är mindre lämpligt. Förslaget innebär en risk för dubbelreglering, dessutom framstår det som tveksamt ur systematisk synvinkel att införa ett förvaltningsrättsligt ansvar för endast en viss kategori av satellitsändningar. Ett sådant ansvar skulle vara mer långtgående än det ansvar som gäller i övrigt.

Skälen för regeringens förslag

Det finns behov av en reglering för vissa satellitsändningar

Som framgår ovan anser regeringen, i likhet med utredningen, att framförallt de svenska straffbestämmelserna om hets mot folkgrupp, uppvigling och olaga hot är tillräckliga för att genomföra artikel 6. Som utredningen utförligt redogör för kan det dock ifrågasättas om straffbestämmelserna kan användas för att genomföra artikel 6 när det gäller satellitsändningar vars enda koppling till Sverige är att en satellitupplänk är belägen i Sverige eller att svensk satellitkapacitet används (se betänkandet s. 259 f.). Enligt artikel 2.4 a och b i AV-direktivet ska sådana sändningar anses höra under svensk jurisdiktion och de omfattas därför av radio- och tv-lagen enligt 1 kap. 3 § första stycket 2 och 3. Sverige har därmed ett ansvar att på lämpligt sätt säkerställa att även dessa sändningar inte innehåller uppmaningar till hat, våld eller terroristbrott enligt artikel 6. Som utredningen redogör för och som även framhålls av *Myndigheten för press, radio och tv* har någon prövning inte skett när myndigheter i de baltiska länderna vänt sig till svenska myndigheter med anmälningar mot ryska sändningar som de menar överträtt artikel 6, och som anses höra under svensk jurisdiktion eftersom en satellitupplänk i Sverige använts. Polismyndigheten har i beslut om att lägga ner förundersökning om brottet hets mot folkgrupp i en rysk satellitprogramtjänst motiverat det med att brottet var begått utomlands

och inget tydde på att en svensk medborgare var part i det anmälda brottet (se Polismyndighetens målnr 5000-K811347-15 och betänkandet s. 260 f.). Som *Justitiekanslern* konstaterar är yttrandefrihetsgrundlagens straff- och processregler inte heller tillämpliga på dessa sändningar (1 kap. 17 § YGL och 3 kap. 11 § andra stycket lagen [1991:1559] med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden). Enligt utredningen är det ytterst tveksamt om ingripanden kan ske med stöd av straffbestämmelser, eftersom det är osäkert om det faktum att en svensk satellitupplänk eller svensk satellitkapacitet använts kan anses tillräckligt för att brottet ska anses vara begånget i Sverige enligt 2 kap. 4 § brottsbalken. Några säkra slutsatser kan, som *Justitiekanslern* påpekar, visserligen inte dras innan frågan har prövats rättsligt av domstol. Genomförandet av artikel 6 kan dock enligt regeringens mening inte anses effektivt om det är osäkert om någon rättslig prövning överhuvudtaget kan äga rum. Som *Myndigheten för press, radio och tv* påpekar har nuvarande lagstiftning hittills inte inneburit att överträdelse av artikel 6 i nu aktuella satellitsändningar har prövats. Inte heller den möjlighet som *Justitiekanslern* pekar på, att Sverige på begäran av annan stat kan överta lagföringen av brott där svensk domstol inte annars är behörig (2 kap. 3 a § brottsbalken), kan anses medföra ett tillfredställande genomförande av artikel 6 i denna del. Sammantaget anser regeringen därför att det finns behov av att införa bestämmelser för sådana satellitsändningar som inte är avsedda att tas emot här men som omfattas av radio- och tv-lagen eftersom den som sänder använder en satellitupplänk belägen i Sverige eller satellitkapacitet som tillhör Sverige.

En ny bestämmelse i radio- och tv-lagen

Bestämmelsen som föreslås syftar till att säkerställa att de nu aktuella satellitsändningarna inte innehåller uppmaningar till hat, våld eller terroristbrott i enlighet med de utvidgade kraven i artikel 6. *Justitiekanslern* anser att förslaget innebär en risk för dubbelreglering. Som redogjorts för ovan framstår det dock som ytterst tveksamt om svenska straffbestämmelser är tillräckliga för att se till att de aktuella satellitsändningarna inte innehåller hat, våld och terroristbrott. Bestämmelsen föreslås vidare gälla för leverantören av en satellitsändning (dvs. den som sänder) till skillnad från de straffrättsliga bestämmelserna som i första hand gäller den som utför gärningen, till exempel gör sig skyldig till hets mot folkgrupp i en sändning. Den föreslagna bestämmelsen och befintliga straffbestämmelser, om de kan tillämpas, omfattar olika förfaranden och skulle i de allra flesta fall också omfatta olika subjekt. Med tanke på den osäkerhet som finns kring om ett brott i en satellitsändning som nu är i fråga kan anses begånget i Sverige och att denna fråga, enligt vad som är känt, aldrig har prövats i svensk domstol framstår risken för en eventuell dubbelreglering vidare vara i det närmaste försumbar. Även om det skulle visa sig att de straffrättsliga bestämmelserna kan tillämpas anser regeringen att en reglering behövs för att genomföra AV-direktivet på ett ändamålsenligt sätt. Som *Säkerhetspolisen* påpekar ökar förslaget möjligheterna för Sverige att ingripa mot satellitsändningar vars innehåll uppmanar till terroristbrott.

Den föreslagna bestämmelsen innebär en begränsning av den grundlagsskyddade yttrandefriheten. Enligt regeringsformen får en sådan begränsning endast göras för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle, och får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den (se avsnitt 6). I sammanhanget måste också beaktas den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen), vilken gäller som lag. Enligt artikel 10.1 i konventionen har var och en rätt till yttrandefrihet. Denna frihet får underkastas sådana inskränkningar som är föreskrivna i lag under förutsättning att de är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till bland annat den allmänna säkerheten och förebyggande av oordning eller brott (artikel 10.2 i Europakonventionen).

Förslaget avser att förhindra att det förekommer brottsliga uppmaningar till hat, våld eller terroristbrott i tv-sändningar som omfattas av radio- och tv-lagen. I förlängningen får det anses värna demokratin och det fria utövandet av enskildas grundläggande fri- och rättigheter. Regeringen anser att den inskränkning i yttrandefriheten som förslaget innebär är förenlig med såväl regeringsformen som Europakonventionen.

Bestämmelsen ska gälla för satellitsändningar som inte är avsedda att tas emot i Sverige

Med hänvisning till yttrandefriheten finns skäl att avgränsa bestämmelsen så att den inte omfattar fler satellitsändningar än vad som är nödvändigt för att uppnå ändamålet med regleringen. Den bestämmelse som föreslås bör således inte omfatta fler sändningar än nödvändigt för att komma till rätta med bristerna i genomförandet av artikel 6. Bristerna avser som redogjorts för ovan satellitsändningar som inte är avsedda att tas emot i Sverige och som omfattas av radio- och tv-lagen eftersom de använder sig av en satellitupplänk i Sverige eller av svensk satellitkapacitet. Justitiekanslern anser att det ur systematisk synvinkel är tveksamt att införa ett särskilt förvaltningsrättsligt ansvar endast för en viss kategori av satellitsändningar. Något behov av att införa regler för andra typer av satellitsändningar har dock inte framkommit. För dessa sändningar anses redan befintliga bestämmelser vara tillräckliga för att genomföra artikel 6 genom enligt ändringsdirektivet. Dessutom finns det redan i dag bestämmelser som enbart gäller för tv-sändningar som inte är avsedda att tas emot här. Av 1 kap. 17 § YGL framgår till exempel att det i lag får meddelas föreskrifter om sändningar av program som huvudsakligen är avsedda att tas emot utomlands. I 3 kap. 11 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden finns en sådan föreskrift om undantag från YGL i fråga om program som sänds av andra än svenska programföretag och som inte är avsedda att tas emot i Sverige. I fråga om sådana program tillämpas inte några andra föreskrifter i YGL än 1 kap. 10–13 §§ YGL.

Justitiekanslern invänder vidare mot att den föreslagna bestämmelsen medför ett ansvar som är mer långtgående än det ansvar som gäller i övrigt. Regeringen håller dock inte med om att så skulle vara fallet. Som redogörs för i avsnitt 9.1 anser regeringen att befintliga bestämmelser i svensk rätt fullt ut genomför artikel 6 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet.

Däremot anser regeringen att det finns skäl att förtydliga utredningens lagförslag så att det framgår att program i nu aktuella sändningar inte får ha ett innehåll som uppmanar till våld, hat eller terroristbrott enligt artikel 6 och är sådant som avses i bestämmelserna om hets mot folkgrupp, uppvigling och olaga hot i brottsbalken. När det gäller offentlig uppmaning att begå terroristbrott bör bestämmelsen hänvisa till den bestämmelse i 3 § rekryteringslagen som genomför artikel 5 i terrorismdirektivet. Görs denna avgränsning blir det tydligt vad som i Sverige anses utgöra uppmaningar till våld, hat och terrorism enligt artikel 6. Det blir också tydligt att ansvaret för nu aktuella sändningar inte avser andra uppmaningar än de som är straffbara enligt svensk rätt.

Förelägganden om bestämmelsen inte följs

Tillsynen över den föreslagna bestämmelsen omfattar bedömningar av vad som kan anses utgöra missbruk av yttrandefriheten. Det är därför lämpligt att Justitiekanslern, genom granskning i efterhand, får ansvaret för tillsynen. För att den föreslagna bestämmelsen ska följas bör det finnas möjligheter för Justitiekanslern att ingripa vid överträdelser. Justitiekanslern bör därför kunna besluta om de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelsen ska följas. Ett beslut om föreläggande bör kunna förenas med vite. Det är samma sorts sanktion som enligt 17 kap. 13 § gäller när bestämmelserna i radio- och tv-lagen om skydd av barn överträds. Genom en sådan sanktion ges den sändande en möjlighet att vidta rättelse.

Ett föreläggande bör på samma sätt som gäller enligt 17 kap. 13 § inte beslutas förrän vid upprepade överträdelser. Med upprepade överträdelser avses att det i vart fall ska vara fråga om mer än en överträdelse av samma art och att det finns ett visst tidsbestämt samband mellan överträdelserna (se prop. 1995/96:160 s.140). Ett föreläggande bör utformas så att det står helt klart för en sändande vad som krävs för att bestämmelsen ska följa och för att ett vitesbelopp inte ska dömas ut (se t.ex. RÅ 1994 ref. 29). Det innebär att det i ett beslut om föreläggande ska anges vad som krävs för att följa bestämmelserna. Ett beslut om föreläggande bör också innehålla en tidsgräns, vilken normalt inte bör sättas under ett år (jfr proposition 1995/96:160 s. 192). Ett beslut om föreläggande får inte formuleras så att det strider mot censurförbudet och förbudet mot andra hindrande åtgärder i 1 kap. 11 § YGL (se prop. 1995/96:160 s. 140 f.). Utgångspunkten är vidare att den som kan drabbas av en sanktion också ska ha möjlighet att se till att någon sådan inte påförs. Av 2 § lagen (1985:206) om viten följer att vite inte får föreläggas, om adressaten kan antas sakna faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet.

Ett beslut om föreläggande bör, på samma sätt som gäller för överträdelser av bestämmelserna om skydd av barn, enligt 17 kap. 14 § andra stycket kunna riktas mot satellitentreprenören – dvs. den som bedriver sändningsverksamhet för någon annans räkning eller som upplåter satellitkapacitet. Visar satellitentreprenören att den som sänder över satellit fått tillgång till sändningsmöjligheten utan att satellitentreprenören godkänt det, får ett föreläggande i stället riktas mot uppdragsgivaren (se 17 kap. 14 § tredje stycket, prop. 1992/93:75 s. 56 och prop. 1995/96:160 s. 141).

De vitesförelägganden som Justitiekanslern får besluta om när det gäller skydd av barn (17 kap. 13 §) kan inte överklagas. Enligt regeringen talar dock rättssäkerhetsskäl och den nära kopplingen till frågor om yttrandefriheten för att de förelägganden som nu föreslås och som förenas med vite bör kunna överklagas. En bestämmelse om det bör därför införas i 20 kap. radio- och tv-lagen. Eftersom straff- och processbestämmelserna i YGL inte är tillämpliga på nu aktuella sändningar finns det dock inte skäl att frågor om utdömande av vite ska prövas i allmän domstol och att bestämmelserna i yttrandefrihetsmål tillämpas, som är fallet när det gäller skydd av barn (se 19 kap. 5 § radio- och tv-lagen). I stället bör frågor om utdömande av vite prövas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet om vite.

Enligt 16 kap. 2 § övervakar granskningsnämnden för radio och tv genom granskning i efterhand bland annat om program som sänts i tv står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen. Som bestämmelsen är formulerad innefattar nämndens granskning således även den bestämmelse som nu föreslås. Om det på grund av anmälningar från allmänheten eller på annat sätt kommer till nämndens kännedom att bestämmelsen överträtts av någon som inte tidigare brutit mot bestämmelsen kan det underlätta Justitiekanslerns granskning om granskningsnämnden gör ett uttalande i saken. På samma sätt som när det gäller skydd av barn bör därför granskningsnämnden göra en anmälan till Justitiekanslern om nämnden finner att en överträdelse ägt rum. Detta bör framgå av 16 kap. 2 § tredje stycket (jfr prop. 1995/96:160 s. 186 och 298).

10 Främjande av europeiska produktioner

10.1 AV-direktivets nuvarande krav

I AV-direktivet finns krav på att främja europeiska produktioner i artiklarna 13, 16 och 17. Vad som avses med europeiska produktioner definieras i artikel 1. Det är främst produktioner som härrör från medlemsstaterna, men det kan även vara olika former av samproduktioner mellan medlemsstater och tredjeländer. Ett program som producerats i Sverige räknas således som en europeisk produktion.

Kraven för beställ-tv innebär att leverantörer av sådana tjänster, där så är praktiskt möjligt och på lämpligt sätt, ska främja framställningen av och tillgången till europeiska produktioner (artikel 13).

Kraven för tv-sändningar innebär att programföretag där så är praktiskt möjligt och på lämpligt sätt reserverar en övervägande del av sin sändningstid för europeiska produktioner (artikel 16). Minst tio procent av sändningstiden eller programbudgeten ska också vara reserverad för europeiska produktioner skapade av producenter som är oberoende av programföretagen (artikel 17).

Nyheter, sportevenemang, tävlingar, reklam, teletexttjänster och teleshopping omfattas inte av artiklarna och räknas därför inte in när andelen europeiska produktioner ska bestämmas. Medlemsstaterna ska rapportera till kommissionen om genomförandet och tillämpningen av

artiklarna. Rapporteringen ska ske vart fjärde år när det gäller beställ-tv och vartannat år när det gäller tv-sändningar (artikel 13.2 och 16.3).

10.2 Brister i det svenska genomförandet

AV-direktivets krav på att främja europeiska produktioner i tv-sändningar eller beställ-tv gäller oavsett hur tjänsterna distribueras. Kraven har i Sverige genomförts genom 5 kap. 7 och 8 §§ radio- och tv-lagen. Bestämmelserna i radio- och tv-lagen gäller dock bara för tv-sändningar och beställ-tv som sänds eller tillhandahålls på annat sätt än genom tråd. Skälet till det är att yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) inte har medgett att krav på främjande av europeiska produktioner ställs på tv som distribueras genom tråd (se avsnitt 6.3 och prop. 2017/18:49 s. 164).

Europeiska kommissionen har i ett överträdelseärende mot Sverige ifrågasatt det svenska genomförandet när det gäller distribution genom tråd (Ku2013/02308/RS). För att genomföra AV-direktivet fullt ut finns därför, sedan den 1 januari 2019, en bestämmelse i 3 kap. 2 § 5 YGL som tillåter regler i lag om skyldighet för den som sänder eller tillhandhåller tv-program i tråd att främja framställningen av och tillgången till program av europeiskt ursprung. Bestämmelsen ansågs nödvändig för att Sverige ska fullgöra sina skyldigheter enligt EU-rätten (prop. 2017/18:49 s. 169).

10.3 Kraven på leverantörer av beställ-tv preciseras

Genom ändringsdirektivet preciseras kraven för leverantörer av beställ-tv i artikel 13. De nya kraven innebär att leverantörer av beställ-tv ska säkerställa att minst 30 procent av deras kataloger utgörs av europeiska produktioner. Dessa produktioner ska också framhävas. Med framhävande avses att främja europeiska produktioner genom att underlätta tillgången till dem. Enligt skälen till ändringsdirektivet kan framhävande säkerställas med olika medel, till exempel en särskild avdelning för europeiska produktioner som är tillgänglig via tjänstens startsida, en möjlighet att söka efter sådana produktioner med ett sökverktyg som tillhandahålls via tjänsten, användning av europeiska produktioner i tjänstens kampanjer eller främjande med hjälp av banners eller liknande verktyg (se skäl 35). Den skyldighet som införs ska dock inte gälla leverantörer med låg omsättning eller liten publik. Medlemsstaterna får också göra undantag från skyldigheterna om de skulle vara opraktiska eller omotiverade med tanke på arten av eller ämnet för de audiovisuella medietjänsterna. Kommissionen kommer att utfärda riktlinjer dels om hur beräkningen av andelen europeiska produktioner ska ske, dels om vad som avses med liten publik och låg omsättning.

AV-direktivet hindrar inte att medlemsstaterna ställer krav på leverantörer under deras jurisdiktion att bidra finansiellt till europeiska produktioner. Genom ändringsdirektivet införs en möjlighet att även kräva att leverantörer under en annan medlemsstats jurisdiktion bidrar finansiellt om deras tjänster riktar sig till en publik i medlemsstaten (artikel 13.2 AV-direktivet genom ändringsdirektivet). Rapporteringsskyldigheten till

kommissionen ändras också och ska ske vartannat år i stället för vart fjärde år som gällt tidigare.

10.4 Genomförandet i radio- och tv-lagen

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller beställ-tv ska främja europeisk produktion genom att minst 30 procent av tjänstens katalog ska utgöras av program med europeiskt ursprung och genom att dessa program ska framhåvas. Skyldigheten ska dock inte gälla för leverantörer av tjänster med låg omsättning eller liten publik. Myndigheten för press, radio och tv ska i enskilda fall kunna medge undantag från skyldigheten när den på grund av tjänstens utformning eller inriktning inte är motiverad eller praktisk möjlig.

Bestämmelserna i radio- och tv-lagen om program med europeiskt ursprung ska gälla även tv-sändningar eller tillhandahållanden av beställ-tv som sker genom tråd.

Regeringens bedömning: Bestämmelser som gäller finansiella bidrag till europeisk produktion bör inte införas.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningens lagförslag har delvis en annan utformning. Utredningen föreslår att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska ges möjlighet att i enskilda fall medge undantag från skyldigheten när denna inte är motiverad eller praktisk möjlig.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna, däribland *Svenska Filminstitutet*, *Film och Tv-producenterna*, *Myndigheten för press, radio och tv* och *Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (Klys)* är positiva till förslagen. Filminstitutet anser att begreppet produktion ska förtydligas i lag och enbart omfatta kulturellt innehåll såsom film och tv-serier. Film- och Tv-producenterna anser att lagförslaget bör förtydligas så att det framgår att undantag enbart kan beviljas om skyldigheten är opraktisk eller omotiverad ”med tanke på arten av eller ämnet för de audiovisuella medietjänsterna”. Klys, som visserligen anser att förslaget ökar tillgången till svensk film för den svenska publiken, menar att det finns yttrandefrihetsrättsliga frågor att beakta. *Bonnier Broadcasting* anser inte att det bör införas reglering med kvoter. I stället bör det införas en möjlighet för tillsynsmyndigheten att på ett kvalitativt sätt beakta hur tv-bolagen tillhandahåller europeiska program genom utbud online. *Nent Group* anser att det är viktigt att skyldigheten får ta viss tid att genomföra.

Svenska Journalistförbundet avstyrker förslaget. Enligt Journalistförbundet krävs en ändring i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) om kraven på 30 procent europeiska produktioner ska införas. Även *TU Medier i Sverige* ifrågasätter om kravet är förenligt med YGL och anser att det är problematiskt ur yttrandefrihetssynpunkt. *Sveriges Television AB* anser att möjligheten att besluta om undantag i enskilda fall lämnar relativt stort tolkningsutrymme.

Flera remissinstanser har synpunkter på utredningens resonemang på s. 337–338 i betänkandet under rubriken *En möjlighet till samreglering?* *Svenska Filminstitutet* och *Nent Group*, är positiva till samreglering.

Andra remissinstanser, däribland *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet*, *Sveriges Television AB* och *Sveriges Utbildningsradio AB*, anser inte att Myndigheten för press, radio och tv ska få i uppdrag att medverka till samreglering. Juridiska Fakultetsnämnden understryker att presentation och framhävande av innehåll är ett publicistiskt beslut som inte bör detaljregleras. Sveriges Television anser att respektive aktör själva bör kunna redogöra för principer för framhävande och hur detta skett under rapporteringstiden.

Utredningens bedömning om finansiella bidrag delas inte av *Svenska Filminstitutet* och *Klys* som anser att frågan bör utredas vidare. Även *Film och Tv-producenterna* anser att utredningen allt för lättvindigt avfärdar behovet av reglering i denna del.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Skyldigheterna för leverantörer av beställ-tv preciseras

Enligt AV-direktivet är en leverantör av beställ-tv redan i dag skyldig att, på lämpligt sätt och när det är praktiskt möjligt, främja framställningen av och tillgången till europeiska produktioner. Bestämmelsen har genomförts genom 5 kap. 8 § radio- och tv-lagen. Genom ändringsdirektivet preciseras att främjandet ska ske genom att katalogen i en tjänst ska ha en minimiandel europeiska produktioner och att dessa ska framhåvas i tillräcklig grad. Enligt *Bonnie Broadcasting* bör kraven inte genomföras genom en reglering med kvoter. I stället bör tillsynsmyndigheten på ett kvalitativt sätt beakta hur europeiska program tillhandhålls online. Regeringen har dock svårt att se hur det är möjligt att genomföra kraven i ändringsdirektivet om det inte införs bestämmelser som anger en minimiandel europeiska produktioner. Som utredningen föreslår bör bestämmelserna dock inte gå utöver vad som är nödvändigt för att genomföra ändringsdirektivet. Det innebär till exempel att det inte finns skäl att ställa upp de krav som i dag gäller för tv-sändningar om att sända program på svenska språket, program med artister verksamma i Sverige och verk av upphovsmän verksamma här (5 kap. 7 § tredje stycket radio- och tv-lagen). En annan sak är att kravet på program med europeiskt ursprung givetvis kan uppfyllas genom att leverantören tillhandahåller program på svenska och program som producerats i Sverige.

Svenska Filminstitutet anser att begreppet produktion enbart bör omfatta kulturellt innehåll som film och tv-serier och utesluta underhållningsprogram och liknande. I AV-direktivet definieras europeiska produktioner främst som produktioner som härrör från medlemsstaterna, men det kan också vara olika former av samproduktioner. Det framgår också att nyheter, sport, tävlingar, annonser eller försäljningsprogram inte räknas in när andelen europeiska produktioner ska bestämmas. Enligt regeringen talar bland annat yttrandefrihetsrättsliga skäl emot att ställa mer långtgående krav på vad som ska anses vara en europeisk produktion än vad som krävs enligt AV-direktivet. Den begränsning som Svenska Filminstitutet föreslår skulle också riskera att ge upphov till en rad olika gränsdragningsfrågor. Regeringen anser därför inte att begreppet europeisk produktion i Sverige bör omfatta färre produktioner än vad som vad som ingår i AV-direktivets definition av begreppet.

Nent Group anser att det är viktigt att de skyldigheter som föreslås får ta viss tid att genomföra. Ändringsdirektivets krav ska vara genomförda i svensk rätt senast den 19 september 2020, någon möjlighet att skjuta upp genomförandet av kraven finns därför inte.

Filminstitutet anser att det är viktigt att beräkningen av mängden innehåll sker på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Kommissionen kommer att utfärda riktlinjer kring hur beräkningen ska ske. Det finns därför inget skäl att i detta lagstiftningsärende ge några närmare anvisningar kring hur beräkningen ska ske.

Framhävande av europeiska produktioner

Skyldigheten att framhäva europeiska produktioner kan uppfyllas på en rad olika sätt, till exempel genom en särskild avdelning på tjänstens startsida eller genom användning av sökverktyg (se skäl 35 i ändringsdirektivet). Som bland annat *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* och *Sveriges Television* framhåller är presentation och framhävande av innehåll ett publicistiskt beslut som är olämpligt att detaljreglera i lagstiftning. Det bör i stället vara leverantören själv som, i varje enskilt fall, väljer hur ett framhävande ska ske.

Hur innehåll framhävs på en tjänst och formerna för detta varierar beroende på vilket innehåll tjänsten har och hur den är uppbyggd. Formerna för hur innehåll framhävs på olika typer av tjänster är vidare under ständig förändring och framhävande kan ske på en mängd olika sätt. Sammantaget får, som *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* framför, den vägledning som ges i ändringsdirektivet tillsammans med kommissionens riktlinjer anses tillräcklig för att en leverantör ska kunna uppfylla kraven. Något behov av att ge Myndigheten för press, radio och tv i uppdrag att medverka till samreglering finns därför inte. Däremot ska, som framgår av avsnitt 10.5, leverantörer av beställ-tv redovisa hur en tjänst har framhävs. Det kan finnas skäl att meddela föreskrifter kring formerna för denna redovisning. Myndigheten för press, radio och tv kan även bland annat genom sitt arbete inom den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (*Erga*) bidra med kunskap och erfarenheter kring hur ändringsdirektivets krav på framhävande genomförts i andra EES-stater och hur leverantörer av beställ-tv som är etablerade i dessa stater uppfyller kraven.

Möjligheter till undantag från skyldigheterna

Enligt ändringsdirektivet ska skyldigheterna inte gälla leverantörer av tjänster som har låg omsättning eller liten publik. Kommissionens riktlinjer om hur liten publik och låg omsättning ska bestämmas kommer att vara avgörande för vilka tjänster som kommer kunna omfattas av undantaget.

Undantag får också göras om skyldigheterna skulle vara opraktiska eller omotiverade med tanke på arten eller ämnet för tjänsten. Regeringen håller med *Film och Tv-producenterna* om att förslaget till lagtext bör förtydligas så att det framgår att Myndigheten för press, radio och tv i enskilda fall får medge undantag om skyldigheten på grund av tjänstens utformning eller inriktning inte är motiverad eller praktiskt möjlig att uppfylla. Undantaget kan således till exempel gälla tjänster som är inriktade på film från

Bollywood eller Anime från Japan. Däremot kan, som Film och Tv-producenterna påpekar, inte undantag göras av andra skäl som inte är kopplade till tjänstens utformning eller inriktning.

Bestämmelserna om europeiska produktioner ska gälla även för tjänster som distribueras genom tråd.

Enligt förslaget ska radio- och tv-lagens krav på europeiska produktioner gälla oavsett hur en tv-sändning eller beställ-tv distribueras. Sedan den 1 januari 2019 finns nämligen i 3 kap. 2 § 5 YGL en möjlighet att i lag ställa upp krav på den som sänder eller tillhandhåller tv-program genom tråd att främja framställningen av och tillgången till program med europeiskt ursprung. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att det ur yttrandefrihetsrättslig synpunkt är väsentligt att reglerna i lag dock inte blir så långtgående att de hindrar nya etableringar på mediemarknaden eller hämmar utvecklingen av nya publiceringsformer (se prop. 2017/18:49 s. 169). En sådan lagreglering får inte heller gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och får aldrig sträcka sig så långt att regleringen utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen (jfr 3 kap. 5 § YGL och 2 kap. 21 och 23 §§ RF).

Svenska Journalistförbundet, som avstyrker förslaget, anser inte att YGL tillåter krav på en leverantör av beställ-tv att ha en minimiandel europeiska produktioner i en programkatalog. Även bland annat *Klys* och *TU Medier i Sverige* anser att förslaget är problematiskt ur yttrandefrihetssynpunkt och ifrågasätter om kravet är förenligt med YGL. Regeringen delar inte Svenska Journalistförbundets uppfattning att YGL inte tillåter krav på en leverantör av beställ-tv att ha en minimiandel europeiska produktioner i en programkatalog. De krav som nu föreslås är möjliga att ställa upp med stöd av delegationsbestämmelsen i 3 kap. 2 § 5 YGL. För tv-sändningar genom etern finns vidare sedan lång tid tillbaka i radio- och tv-lagen krav på leverantörer av sådana sändningar att reservera mer än hälften av sin sändningstid för europeiska produktioner.

Det föreslagna kraven på beställ-tv går inte heller utöver de krav som ställs i direktivet. Dessutom undantas leverantörer av tjänster med låg omsättning eller liten publik. Det är också möjligt att göra undantag om skyldigheten inte framstår som motiverad eller praktiskt möjlig att uppfylla. Samma eller mer långtgående skyldigheter kommer dessutom gälla för beställ-tv i hela Europa. Enligt regeringen kan förslagen därför sammantaget inte anses hindra eller hämma utvecklingen eller etableringar på den svenska mediemarknaden. Detsamma gäller för tv-sändningar genom tråd. Förslaget kan inte heller anses gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och sträcker sig inte heller så långt att den kan anses utgöra ett hot mot den fria åsiktsbildningen. Förslagen bedöms vara förenliga med såväl YGL som RF.

Finansiella bidrag

AV-direktivet hindrar inte att Sverige ställer krav på de leverantörer av tv som är etablerade här att bidra finansiellt till europeiska produktioner, till exempel genom bidrag till svensk produktion av film eller tv-serier. Ändringsdirektivet gör det möjligt att ställa krav på finansiella bidrag även

från leverantörer som inte är etablerade i Sverige, men som riktar sina tjänster hit. Eftersom några krav i dag inte ställs på svenska leverantörer att bidra finansiellt till produktion av svenska eller annan europeisk produktion har utredningen inte heller haft i uppdrag att utreda frågan om sådana krav ska ställas på andra leverantörer. *Svenska Filminstitutet* och *Klys* anser dock att frågan om finansiella bidrag bör utredas vidare. Även *Film och Tv-producenterna* anser att det är angeläget att påbörja en diskussion om finansiella bidrag för att säkra mångfalden i utbudet och den långsiktiga tillgången till svensk film och tv-produktion. Alla medietjänster som erbjuder ett svenskt utbud har ett intresse av att det även fortsatt produceras film och drama på nationell nivå och på det svenska språket. Sverige är en liten marknad och ett litet språkområde och utan gemensamma ekonomiska insatser är det inte möjligt att upprätthålla en svensk produktion av hög kvalitet (se prop. 2015/16:132 s. 36 f.). Regeringen har dock inte för avsikt att för närvarande utreda om krav på bidrag till svensk eller europeisk produktion bör införas.

10.5 Redovisning av europeiska produktioner

Regeringens förslag: Leverantörer av tv-sändningar eller beställ-tv som omfattas av kraven att främja program med europeiskt ursprung ska redovisa hur dessa krav har uppfyllts.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få möjlighet att meddela föreskrifter om redovisningen. Om det finns särskilda skäl ska Myndigheten för press, radio och tv i enskilda fall få besluta om undantag från redovisningsskyldigheten när det gäller tv-sändningar.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens. Utredningens lagförslag har dock en annan utformning.

Remissinstanserna: *Sveriges Television AB* anser att det bör vara upp till respektive aktör att själv redogöra för principer för framhävande och hur detta skett under rapporteringstiden. Enligt *Sveriges Television* är det direkt olämpligt att en myndighet ges möjlighet att genomföra löpande stickprovskontroller av publicistiskt innehåll. Att i efterhand rapportera innehåll med längre tidsintervaller är mer i enlighet med yttrande- och mediefrihetliga traditioner. Även *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* anser att det kan anföras principiella skäl mot att en myndighet ges möjlighet att genomföra stickprovskontroller. *Sveriges Utbildningsradio AB* anser att eventuella föreskrifter för rapportering bör tas fram i samverkan med berörda aktörer. *Nent Group* menar att det är bra om redovisningen kan ske på ett flexibelt sätt.

Skälen för regeringens förslag

Redovisningsskyldigheten

Enligt AV-direktivet ska medlemsstaterna rapportera till kommissionen hur bestämmelserna om främjande av europeisk produktion efterlevs. Rapporteringen skulle tidigare ske vartannat år för tv-sändningar och vart

fjärde år för beställ-tv. Enligt ändringsdirektivet ska rapporteringen dock i fortsättningen ske vart annat år oavsett vilken tjänst det är fråga om.

De svenska kraven på redovisning för leverantörer av tv-sändningar och beställ-tv framgår av 16 kap. 5 och 6 §§ radio- och tv-lagen. Redovisningen ska ske vartannat år för tv-sändningar och vart fjärde år för beställ-tv. Enligt regeringen finns skäl för att möjliggöra att redovisningen sker på ett mer effektivt och flexibelt sätt än i dag, bland annat när det gäller tidpunkten för när redovisningen ska lämnas och formen för denna. Det bör därför införas en möjlighet för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om redovisningen. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* och *Sveriges Television* anser det direkt olämpligt att en myndighet ges möjlighet att genomföra löpande stickprovskontroller av publicistiskt innehåll. Regeringen håller med om att redovisningen bör ske i efterhand av leverantören själv och att Myndigheten för press, radio och tv inte ska göra stickprovskontroller. Däremot bör det finnas en viss flexibilitet för leverantörerna när det gäller sättet för redovisningen, vad som ska redovisas och tiden för redovisningen. En leverantör som har en tjänst med programkataloger som byts ut med jämna mellanrum skulle till exempel kunna välja att löpande redovisa hur katalogen sett ut under en eller ett par utvalda veckor eller månader. En sådan flexibilitet bör leda till en minskad administrativ börda både för de redovisningsskyldiga och för tillsynsmyndigheten.

Undantag från redovisningsskyldigheten

Kommissionen har när det gäller tv-sändningar meddelat riktlinjer som bland annat innebär att nationella myndigheter i enskilda fall kan medge undantag från rapporteringsskyldigheten, särskilt för tv-kanaler med en mycket låg tittartidsandel. Även om det inte automatiskt är så att en låg tittartidsandel innebär att en leverantör har små resurser, kan det antas att sådana leverantörer typiskt sett har mindre resurser att avsätta för rapportering än leverantörer med hög tittartidsandel. Det kan också finnas andra skäl till att en leverantör kan ha svårt att uppfylla skyldigheten att rapportera. Att samla in och sammanställa de uppgifter som rapporteras kräver dessutom resurser hos Myndigheten för press, radio och tv. Undantag från rapporteringsmöjligheten bör därför bland annat kunna göras när den administrativa börda som redovisningen innebär inte står i proportion till värdet av denna. Myndigheten för press, radio och tv bör därför kunna medge undantag från redovisningsskyldigheten om det finns särskilda skäl. Det bör dock betonas att det föreslagna undantaget enbart avser undantag från redovisningsskyldigheten, inte från skyldigheten att främja program av europeiskt ursprung. När det gäller beställ-tv finns möjlighet att undanta leverantörer från kraven på att främja europeisk produktion. En leverantör som är undantagen från kraven är inte heller redovisningsskyldig. Ett behov av att även införa undantag från redovisningsskyldigheten för leverantörer av beställ-tv finns därför inte på samma sätt som för leverantörer av tv-sändningar.

11 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

11.1 Krav på tillgänglighet i radio- och tv-lagen

Regeringens förslag: Bestämmelserna i radio- och tv-lagen om krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska gälla även för leverantörer som tillhandahåller beställ-tv genom tråd.

Regeringens bedömning: Svensk rätt uppfyller i övrigt de krav som följer av ändringsdirektivet om att tjänster ska göras tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser som uttalar sig i frågan, bland annat *Myndigheten för press, radio och tv*, *Post- och telestyrelsen*, *Sveriges Television AB*, *Sveriges Utbildningsradio AB*, *Nent Group*, *Funktionsrätt Sverige*, *Dyslexiförbundet*, *Myndigheten för tillgängliga medier* och *Myndigheten för delaktighet* tillstyrker eller har inga invändningar mot utredningens förslag eller bedömning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Krav på tillgänglighet för beställ-tv i tråd

Enligt 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen är det möjligt att ställa krav på att en leverantör av medietjänster ska göra tjänsten tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Möjligheten omfattar inte tillhandahållanden av beställ-tv genom tråd eftersom yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) tidigare inte har medgett att tillgänglighetskrav ställs på sådana tillhandahållanden.

Efter en ändring i YGL är detta dock sedan den 1 januari 2019 möjligt (se vidare avsnitt 6.3). Från yttrandefrihetsrättslig synpunkt är det väsentligt att de nya lagregler som föreslås avseende beställ-tv-inte blir så långtgående att de hindrar nya etableringar på mediemarknaden eller hämmar utvecklingen av nya publiceringsformer. Lagregleringen får inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och får aldrig sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen (jfr 3 kap. 5 § YGL och 2 kap. 21 och 23 §§ RF).

Det är regeringen som beslutar om vilka krav på tillgänglighet som ska gälla för public service-företagens verksamhet. För övriga leverantörer av medietjänster är det Myndigheten för press, radio och tv som beslutar. Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig ska bland annat leverantörens finansiella förutsättningar beaktas (5 kap. 12 § andra stycket). Enligt förarbetena till radio- och tv-lagen går det inte att ställa lika höga krav på alla leverantörer av medietjänster utan behovet av tillgänglighet behöver vägas mot en leverantörs finansiella förutsättningar. Kraven bör därför inte ställas så högt att en leverantör med

små ekonomiska resurser riskerar att slås ut. Samtidigt bör det finnas en möjlighet att ställa högre krav på leverantörer av medietjänster med goda finansiella förutsättningar. Det kan också finnas skäl att göra skillnad mellan public service och kommersiella företag samt mellan tjänster som har många användare och sådana som enbart har ett fåtal användare (prop. 2009/10:115 s. 130 f.).

De krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning som med regeringens förslag kommer att kunna ställas även för beställ-tv genom tråd måste beakta leverantörernas finansiella förutsättningar på motsvarande sätt som för linjära sändningar. Det innebär att kraven inte ska ställas så högt att en leverantör med små ekonomiska resurser riskerar sin fortsatta verksamhet. Hänsyn kan även tas till hur många användare tjänsten har. Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att en ändring av bestämmelsen i 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen – så att den även omfattar tillhandahållanden av beställ-tv genom tråd – inte kan anses innebära att nya etableringar på mediemarknaden hindras eller att utvecklingen av nya publiceringsformer hämmas. *TU – Medier i Sverige* understryker att behovet av tillgänglighet måste vägas mot en leverantörs finansiella förutsättningar och att det kan finnas skäl att göra skillnad mellan public service och kommersiella företag. Även med de förändringar som nu föreslås är det möjligt att beakta en leverantörs finansiella förutsättningar vid bestämmande av hur och i vilken omfattning en tjänst ska göras tillgänglig.

Regleringen syftar till att ge personer med funktionsnedsättning samma möjligheter att ta del av information som personer utan funktionsnedsättning, vilket bland annat gör att alla kan bli mer delaktiga i samhällslivet. Den reglering som nu föreslås kan mot den bakgrunden inte anses gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller utgöra ett hot mot den fria åsiktsbildningen. Regeringen anser att den inskränkning i yttrandefriheten som förslaget innebär är förenlig med såväl regeringsformen som Europakonventionen.

Ändringsdirektivets krav på att tillgängliggöra innehåll

Ändringsdirektivets krav på att tjänster ska utformas så att de blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning gör inte skillnad på distributionssätt utan kraven gäller för tv-sändningar och beställ-tv oavsett om distributionen sker via tråd eller på annat sätt (artikel 7.1). Med den ändring som nu föreslås kommer alla leverantörer av medietjänster som avses i ändringsdirektivet att omfattas av radio- och tv-lagen.

Regeringen delar utredningens bedömning att radio- och tv-lagens bestämmelse om att ett tillgängliggörande ska ske genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik uppfyller de medel för tillgängliggörande som direktivet avser (5 kap. 12 § första stycket).

Ett tillgängliggörande ska enligt ändringsdirektivet vidare ske genom proportionella åtgärder. Som beskrivits ovan utgår den nuvarande regleringen bland annat från att det inte går att ställa lika höga krav på alla leverantörer av medietjänster utan att behovet av tillgänglighet behöver vägas mot en leverantörs finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen. Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten

ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska därför dessa faktorer beaktas.

En leverantör av beställ-tv har som regel ett stort antal program i sin programkatalog och katalogerna har i många fall byggts ut successivt under flera år. Ett krav på tillgängliggörande som innebär att en viss procent av hela katalogen ska tillgängliggöras skulle därför kunna medföra betydande kostnader för leverantören. En sådan konsekvens kan enligt utredningen mildras genom att kravet på tillgängliggörande innebär att en viss andel av det innehåll som lagts till katalogen under en angiven period ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Regeringen delar utredningens bedömning i denna del. Det blir alltså en fråga för regeringen och Myndigheten för press, radio och tv att vid tillämpning av bestämmelsen göra lämpliga avvägningar när kraven på tillgängliggörande beslutas.

Sammanfattningsvis anser regeringen att bestämmelsen i 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen, med den ändring som nu föreslås, innebär att det finns förutsättningar för att tjänster under svensk jurisdiktion fortlöpande och successivt kan göras mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genom proportionella åtgärder.

Bonnier Broadcasting anser att utgivarnas integritet inte bör inskränkas med ytterligare krav på innehåll och form. I stället för hård reglering med kvoter som är svåra att uppnå menar företaget att det bör införas en möjlighet för tillsynsmyndigheten att på ett kvalitativt sätt beakta hur tv-bolagen tillhandahåller tillgänglighetstjänster. Regeringen anser att en förändring av bestämmelserna i den riktning som *Bonnier Broadcasting* föreslår skulle riskera att försvåra tillämpningen och därför inte är lämplig att genomföra. Det är i stället angeläget med en reglering som möjliggör tydliga krav och därmed också förutsebarhet för berörda tv-företag och för användare av tillgänglighetstjänster.

11.2 Krav på en handlingsplan och på redovisning

Regeringens förslag: Leverantörer av medietjänster som omfattas av krav på att utforma sin tjänst på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska upprätta en handlingsplan för hur tjänstens tillgänglighet ska öka. Leverantören ska redovisa hur en tjänst har tillgängliggjorts. I redovisningen ska även handlingsplanen ingå.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ska ingå i handlingsplanen och om redovisningen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv*, *Myndigheten för delaktighet*, *Myndigheten för tillgängliga medier*, *Funktionsrådet Sverige*, *Dyslexiförbundet*, *Sveriges Television AB*, och *Nent Group* tillstyrker utredningens förslag eller lämnar det utan invändningar.

Hörselskadades riksförbund instämmer i utredningens förslag med tillägget att företagen ska åläggas att samråda med relevanta funktionshindersorganisationer vid upprättandet av handlingsplaner.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 7.2 AV-direktivet genom ändringsdirektivet ska en leverantör av medietjänster regelbundet rapportera till de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen hur tjänsterna gjorts tillgängliga. Medlemsstaterna ska sedan vart tredje år, med start i december 2022, rapportera om genomförandet till kommissionen.

För närvarande framgår av regeringens respektive Myndigheten för press, radio och tv:s beslut om tillgänglighet att de leverantörer som omfattas av kraven på tillgänglighet ska redovisa hur arbetet bedrivits. Regeringen anser att denna redovisningsskyldighet bör förtydligas genom att ett uttryckligt krav på redovisning förs in i radio- och tv-lagen. Redovisningen bör ske vid den tidpunkt som regeringen respektive Myndigheten för press, radio och tv bestämmer. För att ytterligare tydliggöra hur redovisningen ska ske bör föreskrifter om redovisningen kunna meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Redovisningen ger underlag för Sveriges rapportering till kommissionen om genomförandet i enlighet med kraven i ändringsdirektivet. Någon ytterligare rapporteringsskyldighet för leverantörer av medietjänster för detta ändamål behövs därför inte.

Medlemsstaterna ska även uppmuntra leverantörer av medietjänster att ta fram handlingsplaner för att tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning fortlöpande och successivt ska öka (artikel 7.3 AV-direktivet genom ändringsdirektivet). Ändringsdirektivet ger inga närmare bestämmelser om handlingsplanernas innehåll eller utformning

Regeringens och Myndigheten för press, radio och tv:s beslut om tillgänglighet innebär att flertalet av de som omfattas av besluten har en skyldighet att bland annat redovisa hur tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning ska öka. En sådan framåtsyftande redovisning kan utgöra grund för en handlingsplan. För att tydliggöra vikten av att sådana handlingsplaner tas fram av leverantörerna anser regeringen att skyldigheten, som i dag endast framgår genom beslut, bör framgå av lag. En bestämmelse bör därför införas i radio- och tv-lagen som innebär att leverantörer av medietjänster som omfattas av dessa beslut ska ta fram handlingsplaner för hur tillgängligheten till tjänsterna ska öka. Mot bakgrund av de synpunkter som framförts av *Hörselskadades riksförbund* kan nämnas att Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) enligt regeringens beslut om tillgänglighet ska ha en systematisk och regelbunden dialog med berörda brukarorganisationer. De leverantörer som omfattas av Myndigheten för press, radio och tv:s beslut ska bland annat redogöra för vilka kontakter som tagits med representanter för användargrupperna. Det saknas behov av att formellt ålägga leverantörer av medietjänster som omfattas av tillgänglighetskrav att samråda med relevanta brukarorganisationer vid upprättande av handlingsplaner.

11.3 Meddelanden av vikt för allmänheten

Regeringens förslag: En leverantör av medietjänster som sänder meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär

det, ska utforma meddelandena så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Skyldigheten att tillgängliggöra sådana meddelanden får dock inte medföra att meddelandena fördröjs.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas en skyldighet om att viktigt meddelande till allmänheten ska göras tillgängligt i ljudradio för personer med funktionsnedsättning.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att meddelanden som är av vikt för allmänheten och som ska sändas i tv enligt gällande tillståndsvillkor, när så är möjligt, ska utformas så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* och *Post- och telestyrelsen* tillstyrker delvis förslaget. *Hörselskadades riksförbund*, *Sveriges Television AB* och *Nent Group* tillstyrker förslaget eller lämnar det utan invändningar.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Meddelanden av vikt för allmänheten i tv och sökbar text-tv

AV-direktivet innehåller bestämmelser om att information vid kriser, inbegripet tillkännagivanden och meddelanden till allmänheten vid naturkatastrofer, som offentliggörs genom audiovisuella medietjänster, ska tillhandahållas så att den är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning (artikel 7.5 AV-direktivet genom ändringsdirektivet).

Enligt 4 kap. 9 § 15 radio- och tv-lagen får ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv förenas med villkor om skyldighet att kostnadsfritt sända meddelande som är av vikt för allmänheten, om en myndighet begär det.

Med uttrycket meddelande som är av vikt för allmänheten avses olika typer av meddelanden från myndigheter som kan ha betydelse för allmänheten. Det kan till exempel vara information om ett förestående val eller annan samhällsinformation. Uttrycket innefattar också sådana myndighets-, informations- eller varningsmeddelanden som ingår i Överenskommelsen angående varnings- och informationssystemet Viktigt meddelande till allmänheten (VMA). VMA är ett varningssystem som ska skydda människor, egendom eller miljö och som används vid olyckor, allvarliga händelser och störningar i viktiga samhällsfunktioner. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ansvarar för systemet som administreras av SOS Alarm.

Sveriges Television ska enligt sitt sändningstillstånd för perioden 2020–2025 kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. Meddelandet ska ges en lämplig utformning som genom sin omfattning eller på annat sätt inte ska inverka menligt på programverksamheten. För de tillståndshavare som är etablerade i Sverige och där Myndigheten för press, radio och tv meddelar tillstånd gäller villkor om att tillståndshavaren kostnadsfritt ska sända varningsmeddelanden som är av vikt för allmänheten och som ska skydda människor, egendom eller miljö om en myndighet begär det (Myndigheten för press, radio och tv:s beslut den 18 februari 2020, dnr 19/02700 m.fl.). För Sveriges Television gäller alltså ett mer allmänt utformat villkor där

även information som är viktig för allmänheten ingår. Övriga tillståndshavare i marknätet ska sända VMA. Regeringen delar utredningens bedömning att ändringsdirektivets bestämmelse om information vid kriser inte har ett vidare tillämpningsområde än överenskommelsen om VMA, snarare får VMA-systemet anses omfatta fler och även mindre allvarliga situationer.

Ändringsdirektivets krav innebär att information vid kriser ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning om det är möjligt. Eftersom de villkor om att sända meddelanden av vikt för allmänheten som är möjliga att ställa upp enligt radio- och tv-lagen kan omfatta fler situationer än VMA-systemet går regeringens förslag utöver ändringsdirektivets krav. Med hänsyn till syftet med bestämmelsen, att allmänheten, förutom VMA, ska få sådan information som bedöms som viktig för allmänheten anser regeringen att det är rimligt att i princip alla meddelanden som en tillståndshavare är skyldig att sända enligt tillståndsvillkor för tv görs tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Med tillgängliggörande avses att meddelandet ska göras tillgängligt med någon av de tekniker som anges i 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen, dvs. genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik.

Den inskränkning som utredningen föreslår i form av att meddelanden ska göras tillgängliga ”när så är möjligt” har ifrågasatts av flera remissinstanser. *Post- och telestyrelsen*, *Funktionsrätt Sverige*, *Dyslexiförbundet* och *SOS Alarm* anser att den är otydlig. *Myndigheten för delaktighet* menar att huvudregeln ska vara att VMA ska vara tillgängliga och att det närmare bör analyseras i vilka fall det inte är möjligt att sända tillgängliga VMA. *Myndigheten för press, radio och tv* föreslår att kravet formuleras så att det tydligt framgår att meddelande av vikt för allmänheten som ska sändas i tv enligt tillståndsvillkor ska utformas så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Det övergripande målet med den föreslagna regleringen är att information av vikt för allmänheten vid kriser och allvarliga händelser snabbt når så stora delar av allmänheten som möjligt och att dessa meddelanden är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Av skälen till ändringsdirektivet framgår att det i vissa fall kanske inte är möjligt att tillhandahålla information vid kriser på ett sätt som är fullt ut tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Sådana omständigheter bör dock inte hindra att information vid kriser offentliggörs genom audiovisuella medier (se skäl 24 i ändringsdirektivet). Med den av regeringen föreslagna inskränkningen tas hänsyn till att det inte alltid är möjligt för berörda tv-företag att omedelbart göra all information tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. I en sådan brådskande situation är det viktigt att informationen likväl skyndsamt går ut till allmänheten.

Meddelanden av vikt för allmänheten i ljudradio

Craven som ställs om att information vid kriser ska göras tillgänglig kommer från AV-direktivet genom ändringsdirektivet, och omfattar inte ljudradio. Villkor om att sända meddelanden av vikt för allmänhet kan dock även ställas i tillstånd att sända ljudradio (11 kap. 3 § 15 radio- och

tv-lagen). Sveriges Radios sändningstillstånd för perioden 2020–2025 innehåller ett sådant villkor. Utredningen berör därför frågan om krav bör ställas på att även sådana meddelanden i ljudradio ska tillgängliggöras för personer för personer med funktionsnedsättning och bedömer att så inte bör ske. *Advokatsamfundet* ifrågasätter utredningens bedömning i denna del. *Myndigheten för press, radio och tv* anser det angeläget att så snart som möjligt utreda hur en skyldighet att göra dessa meddelanden tillgängliga i ljudradio kan möjliggöras. *Hörselskadades riksförbund* vill att skyldigheten utvidgas till att omfatta programföretagens webbsändningar.

Regeringen delar utredningens bedömning att Sveriges Radio skulle ha begränsade möjligheter rent praktiskt att tillgängliggöra meddelanden i ljudradiosändningar. Sveriges Radios webbsändningar, där tillgängliggörande för personer med funktionsnedsättning skulle vara möjligt, omfattas inte av tillståndsvillkoret att sända meddelanden av vikt för allmänheten. Det är därför i nuläget inte möjligt att utifrån ett tillståndsvillkor ställa krav på att Sveriges Radio ska tillgängliggöra viktiga meddelanden till allmänheten för personer med funktionsnedsättning i tillhandahållanden som sker genom tråd.

11.4 Vitesföreläggande ersätts med särskild avgift

Regeringens förslag: Den som inte följer ett beslut om skyldighet att utforma tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv på ett sådant sätt att tjänsterna blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning ska, i stället för att föreläggas vid vite, kunna åläggas att betala en särskild avgift.

Granskningsnämnden för radio och tv ska pröva frågor om särskild avgift när beslut om tillgänglighet har fattats av regeringen. Myndigheten för press, radio och tv ska pröva frågor om särskild avgift i övriga fall.

Vid fastställande av den särskilda avgiftens storlek ska de kostnader som en leverantör undkommit med anledning av överträdelsen kunna beaktas. Hel eller delvis befrielse från den särskilda avgiften ska beslutas om det är oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Vid den bedömningen ska det särskilt beaktas om överträdelsen berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken förutsåg, borde ha förutsett eller kunnat påverka eller vad den avgiftsskyldige gjort för att undvika överträdelsen.

En särskild avgift ska inte få beslutas senare än fem år från det att ett tillgängliggörande skulle ha skett. Ett beslut om avgift ska upphöra att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Ett beslut om särskild avgift ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen lämnar inget förslag om beräkning av den särskilda avgiftens storlek. Utredningens lagförslag har också delvis en annan utformning.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* och *Myndigheten för tillgängliga medier* ställer sig positiva till utredningens förslag. *Förvaltningsrätten i Stockholm* har inget att invända mot förslaget men anser att lagförslaget bör justeras om det ska vara möjligt att beakta minskade kostnader vid fastställande av den särskilda avgiften. *Funktionsrätt Sverige* framhåller att det är viktigt med effektiva sanktioner.

Advokatsamfundet framhåller, utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv, att det måste vara tydligt vilka krav på tillgängliggörande som ställs på leverantörer av medietjänster.

Bonnier Broadcasting, *Nent Group* och *TU – Medier i Sverige* avstyrker att vitessanktionen byts ut mot en särskild avgift. De anser bland annat att särskild avgift är en alltför kraftfull sanktion i sammanhanget.

Skälen för regeringens förslag

Möjligheten att förelägga vid vite är inte en effektiv sanktion

Enligt 17 kap. 11 § 4 radio och tv-lagen får den som inte följer radio- och tv-lagens krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning (5 kap. 12 §) eller ett beslut som fattats med stöd av den bestämmelsen meddelas de förelägganden som i enskilda fall behövs för att besluten ska följas. Ett sådant föreläggande får förenas med vite. Vitesföreläggandet gäller först efter att beslut om detta har vunnit laga kraft (jfr 20 kap. 4 § andra stycket).

Utredningen bedömer att föreläggande vid vite inte är en ändamålsenlig sanktion för underlåtenhet att följa beslut om att tillgängliggöra tv-tjänster. Myndigheten för press, radio och tv:s beslut om skyldigheter att tillgängliggöra tv-sändningar innebär att kraven ska uppfyllas under en tidsperiod, inte vid en viss tidpunkt. En utvärdering av om kraven har uppfyllts kan då inte göras innan den period som ska utvärderas har avslutats. Det innebär i sin tur att när utvärderingen av föregående period sker har en ny period startat där innehåll ska tillgängliggöras. Om myndigheten bedömer att tillgängliggörande inte skett i tillräcklig omfattning innebär sanktionen föreläggande vid vite att de åtgärder som ett programföretag har att vidta för att fullgöra föreläggandet kommer att avse en period som passerats (se betänkandet s. 437 f.).

Den som inte följer beslut om tillgängliggörande för personer med funktionsnedsättning ska kunna åläggas att betala en särskild avgift.

Regeringen delar utredningens bedömning att gällande sanktion inte är ändamålsenlig och effektiv för att komma till rätta med situationen att en leverantör av medietjänster inte följer kraven i radio- och tv-lagen och beslut om tillgänglighet. En avgift har i andra sammanhang ansetts vara en effektiv sanktion. Vidare är det en sanktion som redan i dag förekommer i radio- och tv-lagen.

Regeringen föreslår därför att den nuvarande vitessanktionen tas bort och att den som inte följer beslut enligt 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen i stället ska kunna åläggas att betala en särskild avgift.

Bonnier Broadcasting och *Nent Group*, som avstyrker att vitessanktionen byts ut mot särskild avgift, anser att kraven på

tillgänglighetstjänster inte är rimliga. De menar vidare att en förstärkning av tillsynsmyndighetens sanktionsmöjligheter inte kommer att göra det lättare för leverantörer att nå kraven och därmed inte är en effektiv väg till god reglering. Regeringens utgångspunkt är att ett ingripande från en tillsynsmyndighet när bestämmelser eller beslut inte följs ska vara effektivt och tydligt. Som *Funktionsrätt Sverige* påpekar är det viktigt att bestämmelser som syftar till att främja tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning åtföljs av sanktionsmöjligheter.

Beslut om särskild avgift ska kunna fattas av tillsynsmyndigheten

Förslaget innebär alltså att en särskild avgift ska kunna påföras för de fall en leverantör av medietjänster inte följer ett beslut om tillgängliggörande enligt 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen.

Särskild avgift kan aktualiseras vid överträdelser av bestämmelser om reklam, produktplacering och sponsring (17 kap. 5 § radio- och tv-lagen). Frågor om påförande av särskild avgift prövas i dag av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv (19 kap. 4 §). I allt fler fall är det dock numera tillsynsmyndigheten själv som beslutar om avgiften och avgiftens storlek. Ett exempel på detta finns i resegarantilagen (2018:1218). I förarbetena till resegarantilagen uttalade regeringen bland annat följande. Det finns skäl att ifrågasätta en ordning som innebär att domstol på talan av tillsynsmyndigheten prövar om en avgift av det aktuella slaget ska påföras. En utgångspunkt bör vara att beslutanderätten i första instans ska ligga hos domstol, främst när avgiftsskyldigheten beror på om en överträdelse har skett av uppsåt eller oaksamhet och när reglerna är utformade så att det finns utrymme för betydande skönsmässiga bedömningar (prop. 2017/18:226 s. 64).

Vid bedömningen av om en leverantör av en medietjänst uppfyllt kraven på tillgängliggörande är det möjligt att objektivt konstatera hur och i vilken omfattning en tjänst gjorts tillgänglig. Det är alltså inte fråga om att göra skönsmässiga bedömningar. Vid fråga om en avgift ska påföras för brister i tillgängliggörande behöver det inte heller göras någon bedömning av om överträdelsen skett med uppsåt eller av oaksamhet utan det räcker med ett konstaterande att beslutet inte följts. De skäl som kan finnas på andra områden och som kan motivera en domstolsprövning som första instans gör sig därför inte gällande vid påförande av särskild avgift vid överträdelse av krav på att göra en medietjänst tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Vissa överväganden kommer dock att behöva göras. Det kan till exempel gälla beräkningen av om tillgängliggörande skett i tillräcklig omfattning. Givetvis kommer också bedömningen att behöva göras i varje enskilt fall. I likhet med vad som gäller i resegarantilagen handlar det dock om en bedömning av om vissa objektiva förutsättningar är uppfyllda.

Förslaget innebär att granskningsnämnden ska fatta beslut om att särskild avgift ska påföras i de fall regeringen beslutat om krav på tillgängliggörande, dvs. för public service-företagens verksamhet. Myndigheten för press, radio och tv föreslås fatta beslut i övriga fall, dvs. för andra leverantörer av tv än public service-företagen.

Krav på tillgänglighet är inte en skyldighet som innebär en inskränkning i den sändandes grundlagsskyddade rätt att självständigt avgöra vad som

ska förekomma i programmen (se prop. 2009/10:81 s. 35–36 och 2009/10:115 s. 133 f.). Beslut om tillgängliggörande avser inte heller innehåll i program utan krav på att innehållet i program ska tillgängliggöras med vissa tekniska hjälpmedel såsom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik (5 kap. 12 § radio- och tv-lagen). Tillsynen som utövas av granskningsnämnden för radio och tv och Myndigheten för press, radio och tv avser alltså inte granskning av innehållet i program. I stället består tillsynen av att, utifrån de redovisningar leverantörerna lämnar, bedöma om vissa krav har uppfyllts, inte *hur* kraven har uppfyllts.

Ett beslut om påförande av särskild avgift bör kunna överklagas till förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten (20 kap. 5 § radio- och tv-lagen).

Avgiftens storlek

Enligt 17 kap. 6 § radio- och tv-lagen ska den särskilda avgiften fastställas till lägst fem tusen och högst fem miljoner kronor. Avgiften bör dock inte överstiga tio procent av leverantörens årsomsättning under det föregående räkenskapsåret. När avgiften fastställs ska särskilt beaktas de omständigheter som legat till grund för prövningen av frågan om avgift ska påföras och de intäkter som leverantören kan beräknas ha fått med anledning av överträdelsen.

En avgift ska enligt förslaget vara möjlig att påföra oavsett om överträdelsen skett avsiktligt eller av förbiseende. Sådana omständigheter kan däremot få betydelse för hur stor avgift som beslutas. Att ett programbolag eller en leverantör inte alls följer ett beslut är naturligtvis allvarigare än om det vid en bedömning visserligen har uppfyllt delar men inte alla de krav som ställs. Det kan också vara så att försök med ny teknik har gjorts att delar av kraven inte uppfylls. Vid prövningen av avgiftens storlek ska granskningsnämnden respektive Myndigheten för press, radio och tv därför ta hänsyn till i vilken omfattning ett beslut inte har följts och skälen för detta.

Det kan också finnas ekonomiska motiv för att inte följa ett beslut om att tillgängliggöra innehåll. Till skillnad från överträdelse av till exempel bestämmelser om reklam eller andra annonser innebär dock en överträdelse av kraven inte en intäkt för leverantören, det är snarare en fråga om minskning av kostnaderna (jfr prop. 2009/10:115 s. 138).

Förvaltningsrätten i Stockholm framför att lagtexten bör justeras om minskade kostnader ska beaktas när den särskilda avgiften fastställs. Regeringen anser att det av lagtexten bör framgå tydligt att även kostnader som leverantören kan beräknas ha undkommit med anledning av överträdelsen särskilt ska kunna beaktas när avgiftens storlek fastställs.

TU – Medier i Sverige menar att särskild avgift är en oproportionerligt kraftig sanktion i sammanhanget. Regeringen vill framhålla att de beslut om krav på tillgängliggörande som fattas av Myndigheten för press, radio och tv beaktar en leverantörs finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen. Det kan dock finnas fall där det skulle framstå som oskäligt att ta ut den särskilda avgiften. Även om tillgängliggörande ska ske under en angiven period och det vanligen kan antas att leverantören har tid och möjlighet att välja när och hur ett tillgängliggörande ska ske kan det uppstå

situationer som leverantören inte har förutsett och inte heller kunnat förutse. Det kan också finnas omständigheter som innebär att det skulle vara oskäligt att den särskilda avgiften tas ut med fullt belopp. Därför bör det finnas en möjlighet att sätta ned avgiften, helt eller delvis.

11.5 En kontaktpunkt online

Regeringens bedömning: Myndigheten för press, radio och tv bör vara ansvarig för att tillhandahålla en kontaktpunkt online som ska lämna information till allmänheten om tillgänglighetsfrågor enligt radio- och tv-lagen och ta emot klagomål om sådant tillgängliggörande.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv, Myndigheten för digital förvaltning (DIGG), Funktionsrätt Sverige, Dyslexiförbundet, Hörselskadades riksförbund, Sveriges Utbildningsradio AB (UR) och Nent Group* tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget. Myndigheten för digital förvaltning framhåller att Myndigheten för press, radio och tv:s arbete med att etablera en kontaktpunkt bör ske i samråd med myndigheten. Hörselskadades riksförbund vill se att Myndigheten för press, radio och tv som kontaktpunkt får ett betydligt större ansvar att följa upp klagomål och att företag som återkommande försvårar tillgängligheten ska kunna beläggas med vite i någon form. Utbildningsradion menar att det bör tydliggöras att kontaktpunkten inte innebär att Myndigheten för press, radio och tv ska hantera och lösa klagomål från allmänheten.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt ändringsdirektivet ska varje medlemsstat utse en för allmänheten lättillgänglig kontaktpunkt online som ska informera om och kunna ta emot klagomål om de nu aktuella tillgänglighetsfrågorna (artikel 7.4 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet).

Med hänsyn till ändringsdirektivets krav bör det enligt regeringen tydliggöras i förordning att en kontaktpunkt ska finnas lätt tillgänglig för allmänheten, vilket inkluderar personer med funktionsnedsättning. Enligt utredningen har Myndigheten för press, radio och tv till viss del fungerat som en informell kontaktpunkt, bland annat genom att myndigheten regelbundet hanterat frågor från allmänheten om vad regeringens och myndighetens beslut om tillgänglighet innebär.

Det är också naturligt att Myndigheten för press, radio och tv får till uppgift att tillhandahålla kontaktpunkten. För detta talar att granskningsnämnden för radio och tv följer upp om public service-företagen har fullgjort sina skyldigheter och att myndigheten följer upp skyldigheterna för andra än public service-företagen. Vidare är det framför allt Myndigheten för press, radio och tv som genom sina beslut kan möta olika synpunkter. Att utse någon annan myndighet som ansvarig för att tillhandahålla en kontaktpunkt online skulle medföra ökad administration samtidigt som rollfördelningen kan bli otydlig för allmänheten.

I likhet med *Utbildningsradion* anser regeringen att det i sammanhanget bör tydliggöras att avsikten inte är att myndighetens fullgörande av uppgiften ska innebära ansvar för att hantera och lösa klagomål om

bristande tillgänglighet i enskilda fall. Däremot bör myndigheten följa och informera om den tekniska utvecklingen och vid behov kunna föra fram synpunkter för att uppmuntra aktörer att ta fram gemensamma och framåtsyftande tekniska lösningar. Klagomål från allmänheten om att ett tillgängliggörande inte sker på visst sätt eller i tillräcklig omfattning bör också kunna utgöra underlag vid myndighetens och granskningsnämndens uppföljning av om en leverantör uppfyller de krav som ställs. Något ytterligare ansvar för myndigheten inom ramen för tillhandahållandet av kontaktpunkt, såsom *Hörselskadades riksförbund* föreslår, bör denna uppgift inte innebära. Regeringen lämnar förslag om sanktioner för leverantörer av medietjänster som inte följer beslut om krav på tillgängliggörande i avsnitt 11.4.

Myndigheten för press, radio och tv bör vid etablerandet av kontaktpunkten samråda med relevanta myndigheter på området.

12 Audiovisuella kommersiella meddelanden

12.1 Annonstid för tv-sändningar

Regeringens förslag: Annonser ska få sändas i tv under högst 20 procent av tiden mellan kl. 06.00 och 18.00 och 20 procent av tiden mellan kl. 18.00 och 24.00.

Neutrala inramningar mellan redaktionellt innehåll och reklamslag och mellan enskilda reklamslag, s.k. svartrutor, ska inte räknas som annonstid.

Undantaget för programföretagens egenreklam ska också omfatta program och audiovisuella medietjänster från andra leverantörer av medietjänster som tillhör samma mediegrupp.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Konkurrensverket, Myndigheten för press, radio och tv, Film och Tv-producenterna, Bonnier Broadcasting* och *Nent Group* tillstyrker utredningens förslag.

Folkhälsomyndigheten avstyrker förslaget med hänvisning till att ökad mängd reklam kan vara problematiskt ur ett folkhälsoperspektiv. *Göteborgs universitet (Nordicom)* ifrågasätter utredningens argumentation och anser att nuvarande regler redan är generösa för tv-företagen. *Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (Klys)* och *Filminstitutet* framför synpunkter på förslaget, bland annat utifrån publikens intresse av en ostörd tv-upplevelse och vikten av att beakta upphovsmannens ideella rätt i samband med reklamavbrott i långfilmer.

Skälen för regeringens förslag

Högsta tillåtna tid för annonser

Ändringsdirektivet innebär en liberalisering av AV-direktivets regler om högsta tillåtna tid för annonser i tv-sändningar (artikel 23.1). Bakgrunden är marknadens utveckling med en ökande konkurrens från bland annat beställ-tv-aktörer som inte omfattas av samma annonsregler. Enligt ändringsdirektivet är det viktigt att programföretagen får mer flexibilitet och kan bestämma när reklamen ska läggas in för att maximera annonsörernas efterfrågan och tittarflödet (se skäl 32 och 41).

Vid ett antal tillfällen har radio- och tv-lagens bestämmelser om högsta tillåtna annonstid liberaliserats. Syftet har varit att de svenska bestämmelserna inte ska vara strängare än de minimiregler som gäller enligt EU-rätten. Regeringen har motiverat detta med att det är angeläget att tv-företag som etablerar sig i Sverige inte missgynnas genom strängare regler vilket ökar risken för att företagen i stället väljer att etablera sig utomlands (prop. 2007/08:4 s. 12 f. och prop. 2009/10:115 s. 168).

För närvarande gäller att annonser får sändas i tv under högst tolv minuter per timme mellan hela klockslag (8 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen). Regeringen föreslår att annonser ska få sändas i tv under högst 20 procent av tiden mellan kl. 06.00 och 18.00 samt 20 procent av tiden mellan kl. 18.00 och 24.00. Med förslaget kommer den svenska regleringen av högsta tillåtna tid för annonser i tv-sändningar fortsatt att motsvara direktivets miniminivå. De kommersiella tv-företagen ges därmed större frihet att besluta om hur mycket reklam som ska sändas under en given timme jämfört med nuvarande regelverk.

Flera remissinstanser uttalar sig om konsekvenserna för tittarupplevelsen. *Klys* uppmanar till en restriktiv hållning till annonsering i tv, oavsett distributionsform, utifrån publikens intresse av en ostörd tv-upplevelse. *Bonnier Broadcasting* menar att förslaget möjliggör en smidigare placering av reklam som blir bättre för tittarupplevelsen. Detta blir särskilt tydligt vid livesändning av sport och andra direktsändningar samt vid sändningar av drama med berättarstrukturer utan tydliga övergångar där reklampausar med lätthet faller in. Även *Film och Tv-producenterna* påtalar att den ökade flexibilitet som följer av förslaget medför större möjlighet för programföretagen att placera reklam på ett sätt som inte är negativt för upplevelsen av programmen. *Nent Group* framhåller att professionella medieleverantörer värnar en långsiktigt hållbar affär och därför inte placerar reklam på ett sätt som avskräcker tittare och lyssnare.

Mediemarknaden är under förändring och det är flera faktorer som påverkar utvecklingen. Nya tekniska lösningar för att ta del av rörlig bild har skapat utrymme för nya aktörer på marknaden. Även om allmänhetens medievanor därmed förändras, spelar traditionella tv-sändningar fortsatt en viktig roll i det samlade medieutbudet. Möjligheten att finansiera verksamhet med reklam i tv-sändningar är också fortsatt betydelsefull för tv-företagen. Det är viktigt att svenska medieföretag har goda förutsättningar att utvecklas i konkurrensen från stora internationella aktörer.

Det kan dock inte uteslutas att den föreslagna liberaliseringen, beroende på hur den utnyttjas av tv-företagen, kan upplevas som en försämring av

tittarna. Samtidigt finns i dag fler alternativ för tittarna och utrymmet för programföretagen att öka mängden reklam kan därför vara mer begränsat än tidigare. Konkurrenten i tv-landskapet kan därmed verka återhållande på programföretagens möjligheter att öka mängden reklam i tv-sändningar på ett sådant sätt att tittarupplevelsen försämras. Hur tittarupplevelsen påverkas av förändringar i möjligheten att lägga in reklam i tv-sändningarna är dock i huvudsak en fråga för de kommersiella tv-företagen. Regeringens utgångspunkt är – liksom tidigare – att det inte är försvarbart att införa regler som missgynnar de tv-företag som väljer att etablera sig i Sverige.

Filminstitutet framhåller vikten av att beakta upphovsmannens ideella rätt i samband med reklamavbrott i filmer och andra verk. Bestämmelserna om hur reklam får inplaceras gäller även fortsättningsvis. Enligt 8 kap. 4 § radio- och tv-lagen ska annonsavbrott läggas med hänsyn till naturliga pauser i programmet och programmets längd och karaktär. Avbrotten får inte heller påverka programmets integritet och värde eller kränka rättighetshavarnas rättigheter.

Folkhälsomyndigheten anser att nuvarande bestämmelser i radio- och tv-lagen ska behållas. Myndigheten menar att utredningens förslag kan bidra till ökad mängd av reklam på ett sätt som är problematiskt ur ett folkhälsoperspektiv, framförallt gällande reklam för ohälsosamma livsmedel och drycker samt spel om pengar. De bestämmelser som nu föreslås liberaliseras innebär en kvantitativ begränsning av reklam i tv-sändningar. De tar inte hänsyn till vilka typer av varor eller tjänster som marknadsförs. Någon särskild begränsning av reklam för ohälsosamma livsmedel och drycker följer inte av AV-direktivet och därmed finns inte heller någon skyldighet för Sverige att begränsa sådan reklam. AV-direktivet innebär dock att medlemsstaterna ska främja självreglering genom uppförandekoder som syftar till att minska barns exponering för sådan reklam (se vidare avsnitt 12.4). Frågan om begränsningar av marknadsföring av ohälsosamma livsmedel har behandlats av Statskontoret i rapporten *En analys av några offentliga styrmedel för bättre matvanor* (2019:10), som lämnades till regeringen den 27 maj 2019. Reklam som marknadsför spel omfattas inte av de områden som AV-direktivet samordnar (se även avsnitt 12.4). I sammanhanget kan nämnas att regeringen den 25 april 2019 beslutade om tilläggsdirektiv till Spelmarknadsutredningen (Fi 2018:03). Enligt tilläggsdirektiven ska utredningen överväga hur omfattningen av marknadsföring av spel kan minskas, särskilt i syfte att skydda sårbara grupper som personer med spelproblem eller förhöjd risk för spelproblem samt unga (dir. 2019:18). Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2020.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att 8 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen ändras så att bestämmelsen återger den mer flexibla regleringen av högsta tillåtna tid för annonser som möjliggörs genom ändringsdirektivet.

Neutrala inramningar runt tv-reklaminslag

Ändringsdirektivet innebär att neutrala bilder mellan redaktionellt innehåll och tv-reklaminslag eller teleshoppinginslag, och mellan enskilda inslag, s.k. svarstrutor, inte ska räknas av mot den tillåtna tiden för annonser

(artikel 23.2 d i AV-direktivet genom ändringsdirektivet). Ändringsdirektivet innebär i denna del en kodifiering av EU-domstolens praxis (Sanoma Media Finland v. Nelonen Media, C-314/14).

Enligt granskningsnämnden för radio och tv:s praxis ska allt som sänds under en markerad annonstid räknas in i den högsta tillåtna annonsmängden, vilket inkluderar svartrutor. Denna tolkning fick också stöd vid genomförandet av AV-direktivet. Regeringen menade i det lagstiftningsärendet att svartrutorna är att anse som en integrerad del av reklamsändningarna och att de därmed inte kan undantas vid bedömning av om tillåten annonstid överskridits (prop. 2009/10:115 s. 169).

Den nya bestämmelsen i ändringsdirektivet bör genomföras genom ett nytt andra stycke i 8 kap. 1 § där det framgår att neutrala inramningar mellan redaktionellt innehåll och reklaminslag och mellan enskilda inslag inte ska räknas som annonstid.

Egenreklam

Genom ändringsdirektivet utvidgas reglerna om egenreklam i artikel 23.2 så att undantaget för programföretagens egenreklam också omfattar program och audiovisuella medietjänster från andra enheter som tillhör samma mediegrupp. I skäl 43 förtydligas att många programföretag tillhör större mediegrupper och sänder meddelanden som inte bara rör dess egna program utan även program och audiovisuella medietjänster från andra aktörer som tillhör samma mediegrupp. Sändningstid som ett programföretag avsätter för sådana meddelanden bör inte inkluderas i den maximala sändningstid som får användas för tv-reklam.

Genomförandet i denna del bör ske genom en ändring i 8 kap. 16 § radio- och tv-lagen om undantag för egenreklam. Av ändringen bör framgå att 8 kap. 1, 2, 5, 7–9 och 15 §§ inte gäller för sådan reklam som en leverantör av medietjänster gör för sin egen programverksamhet eller för programverksamhet från andra leverantörer av medietjänster som tillhör samma mediegrupp. Det innebär, liksom tidigare, att undantaget för egenreklamen inte bara gäller för beräkning av högsta tillåtna annonstid, utan också för till exempel förbudet mot reklam riktad till barn och bestämmelser om annonssignatur.

12.2 Produktplacering

12.2.1 Bestämmelserna om produktplacering förenklas och kompletteras

Regeringens förslag: Produktplacering ska få förekomma i program i tv-sändningar och beställ-tv, med undantag för nyhets- och samhällsprogram, program om konsumentfrågor, religiösa program och program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

När det förekommer produktplacering i beställ-tv ska programmets struktureringen i en katalog inte få påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

Bestämmelsen om krav på program där det förekommer produktplacering ska förtydligas så att det framgår att den också gäller program som tillhandahålls i beställ-tv.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens. Utredningens författningsförslag har dock delvis en annan utformning.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv, Konkurrensverket, Sveriges Kommunikationsbyråer, Bonnier Broadcasting* tillstyrker utredningens förslag. *Nent Group* menar att förslaget följer direktivet. *Folkhälsomyndigheten* avstyrker förslaget med hänvisning till negativa konsekvenser för folkhälsan.

Skälen för regeringens förslag

Produktplacering tillåts med vissa undantag

Genom ändringsdirektivet blir huvudregeln att produktplacering i program i tv är tillåten med undantag för nyhets- och samhällsprogram, program om konsumentfrågor, religiösa program och barnprogram (artikel 11.2). I skäl 33 förklaras bland annat att det allmänna förbudet mot produktplacering, med några undantag, inte skapat rättssäkerhet för leverantörer av medietjänster. Produktplacering bör därför tillåtas i alla audiovisuella medietjänster och på videodelningsplattformar med vissa undantag.

I radio- och tv-lagen är huvudregeln att produktplacering är förbjuden oavsett om programmet sänds i tv eller beställ-tv, med undantag för filmer, tv-serier, sportprogram och program med lätt underhållning (6 kap. 1 § och 2 § första stycket).

Ändringsdirektivet innebär alltså att huvudregeln blir att produktplacering är tillåtet med vissa undantag, dvs. det omvända jämfört med dagens reglering. Förändringen innebär en förenkling och ett förtydligande av regelverket. Bestämmelserna om produktplacering i radio- och tv-lagen bör ändras för att genomföra ändringsdirektivet i denna del.

Folkhälsomyndigheten avstyrker förslaget med hänvisning till bland annat konsekvenser för folkhälsan och anser att nuvarande bestämmelser i radio- och tv-lagen ska behållas. De förändringar som nu föreslås innebär som nämnts i huvudsak en förenkling av regelverket. De generella förbuden mot produktplacering av till exempel alkoholdrycker och tobak gäller liksom tidigare. Därtill kan nämnas att ett nytt förbud mot produktplacering av alkoholdrycksliknande preparat införs (se avsnitt 12.2.2).

Skydd för det redaktionella oberoendet

Artikel 11.3 i AV-direktivet innehåller en bestämmelse till skydd för det redaktionella oberoendet för leverantörer av medietjänster i förhållande till produktplacerande företag. Bestämmelsen är genomförd genom 6 kap. 3 § andra stycket radio- och tv-lagen som innebär att innehållet i program där det förekommer produktplacering inte får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten. När det gäller tv-sändningar får inte heller

programläggningen påverkas så att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

Genom ändringsdirektivet kompletteras artikel 11.3 så att inte heller struktureringen i en katalog av program i beställ-tv får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet för leverantören av medietjänsten. Det medför att även 6 kap. 3 § andra stycket bör ändras så att det framgår att bestämmelsen omfattar även beställ-tv och struktureringen i en katalog av program.

Förtydligande om produktplacering i beställ-tv

För närvarande framgår av 6 kap. 3 § första stycket radio- och tv-lagen att program där det förekommer produktplacering endast får sändas om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §. Bestämmelsen genomför artikel 11.3 b och c i AV-direktivet. Eftersom AV-direktivets bestämmelser om produktplacering gäller för både tv-sändningar och beställ-tv bör det framgå av 6 kap. 3 § första stycket att bestämmelsen även gäller program som tillhandahålls i beställ-tv. Regeringen föreslår därför att 6 kap. 3 § förtydligas så att bestämmelsen om produktplacering även uttryckligen omfattar beställ-tv.

12.2.2 Alkoholdrycksliknande preparat och elektroniska cigaretter

Regeringens förslag: Program i tv-sändning eller beställ-tv ska inte få innehålla produktplacering av

- alkoholdrycksliknande preparat eller
- produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare.

Bestämmelserna om samarbete mellan en behörig myndighet i Sverige och en behörig myndighet i en annan EES-stat ska inte tillämpas när det gäller alkoholdrycksliknande preparat. Det ska tydliggöras att ett sådant samarbete ska få ske vid sponsring av någon vars huvudsakliga verksamhet är att sälja alkoholdrycker.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* tillstyrker förslaget. *Folkhälsomyndigheten* tillstyrker förbudet mot produktplacering av alkoholdrycksliknande preparat, men avstyrker förslaget om att samarbetsförfarandet inte ska tillämpas beträffande sådana preparat. *Sveriges Kommunikationsbyråer* anser att det är konsekvent och logiskt att införa det föreslagna förbudet.

Skälen för regeringens förslag

Produktplacering av alkoholdrycksliknande preparat

Under senare år har alkoholhaltiga produkter avsedda att förtäras lanserats både i Sverige och internationellt. Exempel på sådana produkter är glass, gelégodis och grädde med en alkoholhalt som motsvarar alkoholdrycker. Lagstiftaren har av folkhälsoskäl ansett att en reglering av dessa produkter bör säkerställa samma höga skyddsnivå som regleringen av

alkoholdrycker (prop. 2018/19:59 s. 56, bet. 2018/19:SoU18, rskr. 2018/19:239).

Den 1 juli 2019 trädde vissa ändringar i alkohollagen (2010:1622) i kraft, i syfte att åstadkomma en så likartad reglering som möjligt för alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat. Bland annat har förbudet i 7 kap. 3 § alkohollagen mot användning av kommersiella annonser i ljudradioprogram, tv-program eller beställ-tv vid marknadsföring av alkoholdrycker utvidgats till att även gälla alkoholdrycksliknande preparat. Den 2 juli 2019 trädde ändringar i radio- och tv-lagen i kraft som medför att förbudet mot sponsring av program i tv-sändningar, sökbar text-tv, beställ-tv eller ljudradiosändningar från någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker utvidgas på motsvarande sätt (7 kap. 2 §, 15 kap. 9 §).

Radio- och tv-lagen innehåller även förbud mot produktplacering av alkoholdrycker (6 kap. 2 § andra stycket 1). Utredningen om vissa alkohol- och marknadsföringsfrågor berörde inte frågan om produktplacering av alkoholdrycksliknande preparat i sitt delbetänkande *Reglering av alkoglass m.fl. produkter* (SOU 2017:59). Eftersom det saknades beredningsunderlag kunde regeringen därför inte lämna förslag om att införa förbud i radio- och tv-lagen mot produktplacering av alkoholdrycksliknande preparat (prop. 2018/19:59 s. 92). Det är dock tydligt att avsikten har varit att alkoholdrycksliknande preparat så långt det är möjligt ska regleras på samma sätt som alkoholdrycker.

Varken AV-direktivet eller ändringsdirektivet innehåller bestämmelser om alkoholdrycksliknande preparat. Eftersom direktiven är minimidirektiv finns dock utrymme för medlemsstaterna att införa en reglering på området under förutsättning att den är förenlig med unionsrätten i övrigt.

Ett förbud mot produktplacering av alkoholdrycker har i det lagstiftningsärendet som föregick gällande radio- och tv-lag bedömts vara förenligt med unionsrätten mot bakgrund av de hälsorisker som förtäring av alkoholdrycker kan föra med sig (prop. 2009/10:115 s. 161, bet. 2009/10:KU25, rskr. 2009/10:331). Regeringen har ansett att det inte finns skäl att göra någon annan bedömning när det gäller alkoholdrycksliknande preparat och ett förbud mot reklam för alkoholdrycksliknande preparat har inte heller bedömts strida mot yttrandefrihetsgrundlagen, regeringsformen eller artikel 10 i Europakonventionen (prop. 2018/19:59 s. 91).

För att bestämmelserna i radio- och tv-lagen om alkoholdrycksliknande preparat ska motsvara de som gäller för alkoholdrycker bör lagens förbud mot produktplacering utvidgas till att även omfatta sådana preparat.

Samarbete mellan myndigheter kan inte avse alkoholdrycksliknande preparat

AV-direktivet innehåller bestämmelser om ett samarbetsförfarande och möjligheter för en medlemsstat som tar emot tv-sändningar att under vissa omständigheter vidta åtgärder mot programföretag som etablerat sig i andra medlemsstater i syfte att kringgå en striktare lagstiftning (se avsnitt 18). Regler om samarbete mellan myndigheter finns i 16 kap. 15–17 §§ radio- och tv-lagen och gäller tv-sändningar som strider mot vissa bestämmelser, bland annat om förbud mot marknadsföring av

alkoholdrycker. I samband med att radio- och tv-lagen ändrades för att åstadkomma en likartad reglering för alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat utvidgades bestämmelsen om samarbete mellan myndigheter till att omfatta också alkoholdrycksliknande preparat (prop. 2018/19:59 s. 91 f.). Någon närmare analys av förutsättningarna för en sådan utvidgning gjordes inte då.

Under 2016 diskuterades frågan om samarbetsproceduren i AV-direktivet kunde användas för att hindra spelreklam i tv-sändningar från programbolag under ett annat EU-lands jurisdiktion i kontaktkommittén för AV-direktivet. Europeiska kommissionen (kommissionen) gav i det sammanhanget uttryck för att det inte var möjligt, med hänvisning till att spelreklam inte inryms inom det område som direktivet samordnar. Regeringen har mot denna bakgrund gjort bedömningen att det saknats förutsättningar att utvidga reglerna i 16 kap. 15 § radio- och tv-lagen om samarbete med myndigheter i andra EES-stater till att omfatta spelreklam (prop. 2017/18:220 s. 170).

AV-direktivet samordnar bestämmelser om audiovisuella kommersiella meddelanden för alkoholhaltiga drycker. Direktivets begrepp alkoholhaltiga drycker kan inte anses inrymma annat än just drycker. Det saknas därför förutsättningar för att låta reglerna om samarbete med myndigheter i andra EES-stater omfatta sponsring, produktplacering eller kommersiella meddelanden för alkoholdrycksliknande preparat. Begreppet alkoholdrycksliknande preparat bör därför tas bort från 16 kap. 15 § första stycket. Möjligheten till samarbete när det gäller förbudet mot reklam för alkohol i 16 kap. 15 § andra stycket, som för närvarande genom hänvisning till 7 kap. 3 § alkohollagen omfattar alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat, bör inskränkas till att endast avse alkoholdrycker.

Folkhälsomyndigheten avstyrker förslaget om att samarbetsförfarandet mellan myndigheter inte ska omfatta alkoholdrycksliknande preparat. Myndigheten menar att alkoholdrycksliknande preparat bör inrymmas inom det område som direktivet samordnar därför att alkoholdrycksliknande preparat är att jämställa med alkoholdrycker enligt 1 kap. 10 § alkohollagen (2010:1622). Mot bakgrund av kommissionens ställningstagande när det gäller samarbetsförfarandet och spelreklam är regeringens bedömning dock att det inte är möjligt att från en enskild medlemsstats sida låta samarbetsförfarandet gälla även för något som inte uttryckligen inryms inom det område som direktivet samordnar.

Samarbete vid sponsring från någon som säljer alkoholdrycker

Samarbetsmöjligheten när det gäller sponsring omfattar enligt 16 kap. 15 § tv-sändningar som strider mot 7 kap. 2 § när det gäller att program inte får sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att "tillverka" alkoholdrycker. Av 7 kap. 2 § radio- och tv-lagen framgår att program i tv-sändningar, sökbar text tv eller i beställ-tv inte får sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att "tillverka eller sälja" alkoholdrycker. Det bör tydliggöras att bestämmelserna om samarbete får tillämpas vid sponsring även från någon vars huvudsakliga verksamhet är att sälja alkoholdrycker.

Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Enligt AV-direktivet är alla former av audiovisuella kommersiella meddelanden för cigaretter och andra tobaksvaror förbjudna (artikel 9.1 d). Ändringsdirektivet innebär att bestämmelsen utvidgas till att omfatta också elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Även reglerna om sponsring och produktplacering utvidgas på detta sätt (artikel 10.2 och 11.4 a). Förändringen är en följd av tobaksproduktdirektivets (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU av den 3 april 2014 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/37/EG) bestämmelser om elektroniska cigaretter. Direktivet genomfördes ursprungligen genom lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som bland annat innehöll ett förbud mot marknadsföring av sådana produkter i tv-sändningar och beställ-tv. Numera finns förbudet i 4 kap. 4 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Genomförandet skedde även genom att bestämmelser om förbud mot produktplacering av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare infördes i radio- och tv-lagen (6 kap. 2 § andra stycket 6). Förbudet mot produktplacering i artikel 11.4 AV-direktivet genom ändringsdirektivet omfattar även produktplacering från företag vars huvudsakliga verksamhet är tillverkning eller försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Förslaget innebär att radio- och tv-lagens bestämmelser om produktplacering kompletteras med ett sådant förbud.

Även förbudet mot sponsring i AV-direktivet utvidgas till att omfatta sponsring från företag vars huvudsakliga verksamhet är tillverkning eller försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Ett sådant förbud finns redan i 7 kap. 2 § radio- och tv-lagen. Några ytterligare åtgärder för att genomföra ändringsdirektivet i den delen behövs därför inte.

12.3 Reklam för alkohol i beställ-tv

Regeringens bedömning: Det finns inte något behov av lagändringar eller andra åtgärder för att genomföra ändringsdirektivets bestämmelser om reklam för alkohol i beställ-tv.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv, Konkurrensverket, Bonnier Broadcasting* och *Nent Group* instämmer i utredningens bedömning.

Skälen för regeringens bedömning

Alkoholreklam i beställ-tv

Artikel 9 i AV-direktivet innehåller vissa grundläggande krav som gäller för audiovisuella kommersiella meddelanden. Genom ändringsdirektivet införs en ny punkt 2 i artikel 9 med innebörden att audiovisuella kommersiella meddelanden för alkoholhaltiga drycker i audiovisuella

medietjänster på begäran, utom sponsring och produktplacering, ska uppfylla kriterierna i artikel 22. Artikel 22, som inte ändras genom ändringsdirektivet, innehåller särskilda bestämmelser om tv-reklam och teleshopping för alkoholhaltiga drycker. Sådan reklam ska uppfylla ett antal krav, bland annat får den inte rikta sig speciellt till minderåriga eller förknippa konsumtion av alkohol med förbättrad fysisk prestation. Den nya artikel 9.2 innebär alltså att de krav som ställs på tv-reklam för alkoholhaltiga drycker även ska gälla för sådana kommersiella meddelanden i beställ-tv.

Bestämmelsen i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) innebär ett förbud mot att annonsera i radio, tv och beställ-tv vid marknadsföring av alkoholhaltiga drycker. Det befintliga förbudet mot alkoholreklam gäller alltså redan för beställ-tv. Det saknas därför behov av lagändringar eller andra åtgärder med anledning av att ändringsdirektivets bestämmelser om alkoholreklam utvidgas till att omfatta också beställ-tv.

12.4 Reklam riktad till barn

Regeringens bedömning: Det finns inte något behov av lagändringar eller andra åtgärder för att genomföra ändringsdirektivets bestämmelser om reklam riktad till barn.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Bonnier Broadcasting* instämmer i utredningens bedömning. *Myndigheten för press, radio och tv* och *Nent Group* instämmer delvis i utredningens bedömning. *Folkhälsomyndigheten* delar inte utredningens bedömning med anledning av att barnreklamförbudet inte omfattar alla minderåriga så som avses i ändringsdirektivet.

Skälen för regeringens bedömning

Reklam för ohälsosamma livsmedel eller drycker som åtföljer eller ingår i barnprogram

Artikel 9.4 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet föreskriver att medlemsstaterna ska uppmana till användning av samreglering och främjande av självreglering genom uppförandekoder när det gäller audiovisuella kommersiella meddelanden som åtföljer eller ingår i barnprogram och som avser ohälsosamma livsmedel och drycker. Enligt artikeln avses livsmedel eller drycker som har en näringsmässig eller fysiologisk effekt, särskilt fett, transfettsyror, salt eller natrium och sockerarter, som enligt rekommendationer inte bör utgöra en alltför stor del av den totala kosten.

Uppförandekoderna ska syfta till att på ett verkningsfullt sätt minska barns exponering för reklam för sådana livsmedel och drycker, och till att säkerställa att sådan reklam inte betonar positiva näringsmässiga egenskaper hos sådana livsmedel och drycker. Även på området för alkoholreklam införs en bestämmelse med uppmaning till samreglering och främjande av självreglering med syftet att på ett verkningsfullt sätt minska minderårigas exponering för audiovisuella kommersiella meddelanden avseende alkoholhaltiga drycker (artikel 9.3).

Regeringen bedömer att det svenska förbudet mot reklam riktad till barn innebär att det inte finns behov av att föreslå några lagstiftningsåtgärder med anledning av ändringsdirektivets bestämmelser om att minska barns exponering för reklam för ohälsosamma livsmedel och drycker.

Förbudet mot reklam riktad till barn finns i 8 kap. 3, 7 och 8 §§ radio- och tv-lagen. Enligt 8 kap. 3 § får program i tv-sändningar och beställ-tv som huvudsakligen riktar sig till barn under tolv år inte avbrytas för reklam. Enligt 8 kap. 7 och 8 §§ får reklam i tv-sändningar, sökbar text-tv och beställ-tv inte syfta till att fånga uppmärksamheten hos barn under tolv år. Dessutom får reklam i tv-sändningar och beställ-tv inte förekomma omedelbart före eller efter ett program eller en del av ett program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år. I reklam i tv-sändningar, sökbar text-tv och beställ-tv får det inte heller förekomma personer eller figurer som spelar en framträdande roll i program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

Nent Group förordar samreglering på detta område och menar att förbudet mot reklam riktad till barn saknar bärande skäl. Regeringen anser dock att förbudet mot reklam riktad till barn är en viktig del av de svenska reklamreglerna för tv och beställ-tv. Förbudet infördes med utgångspunkten att barn inte har samma möjligheter som vuxna att skilja mellan redaktionellt innehåll och reklam. Förbudet är vidare närbesläktat med frågan om annonsidentifikation och viktigt för att upprätthålla principen om en tydlig åtskillnad mellan programinnehåll och kommersiella meddelanden när det gäller reklam riktad till barn.

Folkhälsomyndigheten anser inte att nuvarande regler i radio- och tv-lagen är tillräckliga för att genomföra kraven i ändringsdirektivet eftersom förbudet mot barnreklam endast gäller barn under tolv år, och inte alla minderåriga så som avses i ändringsdirektivet.

Förbudet mot tv-reklam riktad till barn under 12 år infördes 1991 (prop. 1990/91:149). Den grupp barn för vilka det ansågs motiverat med särskilda regler var ”yngre barn”, dvs. barn som ännu inte lärt sig skilja klart mellan reklamslag och andra delar av en tv-sändning. Efter synpunkter från Lagrådet kom förbudet att konkretiseras genom att en 12-årsgräns angavs i bestämmelsen (samma prop. s. 121). Tidigare har bedömts att dåvarande marknadsföringslagens (1995:450) bestämmelser om otillbörlig marknadsföring kompletterat bestämmelserna om tv-reklam riktad till barn under 12 år och att Sverige därmed anses uppfylla de krav som i detta sammanhang ställs på bestämmelser som syftar till att skydda minderåriga (prop. 1995/96:160 s. 116 f.). Utöver befintliga regler i radio- och tv-lagen kan nämnas förbudet i den s.k. svarta listan i marknadsföringslagen (2008:486) mot direkta köppuppsmaningar till barn. Nuvarande marknadsföringslag genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden. Förbudet innebär att annonser inte får direkt uppmana barn under 18 år att köpa eller övertala sina föräldrar eller andra vuxna att köpa de annonserade produkterna åt dem. Bestämmelsen gäller reklam i alla medier inklusive webbplatser. I sammanhanget kan även nämnas att självreglering spelar en viktig roll. Internationella handelskammaren (ICC) tar bland annat fram uppförandekoder inom affärsetik och marknadsföring. Reglerna utgör ett viktigt underlag vid en bedömning av vad som utgör god

marknadsföringssed. Enligt artikel 18 i ICC-reglerna ställs det särskilda krav på marknadsföring som riktas till barn och unga. Den får inte motverka positiva sociala beteenden, livsstilar och attityder. Produkter som är olämpliga för barn eller unga får inte marknadsföras i media som riktar sig till dessa och sådant material ska dessutom klart markeras som olämpligt för barn. Sammantaget får kraven i ändringsdirektivet anses uppfyllda.

Myndigheten för press, radio och tv ifrågasätter om utredningens förslag till fullo genomför direktivet eftersom audiovisuella kommersiella meddelanden är ett överordnat begrepp, för bland annat tv-reklam och sponsring, och det saknas ett generellt förbud mot sponsring av barnprogram i radio- och tv-lagen.

Som regeringen tidigare uttalat är något generellt förbud mot sponsring av barnprogram inte nödvändigt. Sponsring av barnprogram är således tillåten, men sponsringsmeddelanden får, lika lite som annan reklam, syfta till att fånga uppmärksamheten hos barn under tolv år (prop. 1995/96:160 s. 117 och prop. 2009/10:115 s. 149). I sammanhanget bör det även framhållas att kraven enligt ändringsdirektivet i denna del är att medlemsstaterna ska uppmana till användning av samreglering och främjande av självreglering genom uppförandekoder när det gäller audiovisuella kommersiella meddelanden som åtföljer eller ingår i barnprogram och som avser ohälsosamma livsmedel och drycker. Det är alltså inte fråga om krav på ett förbud.

Mot bakgrund av att många tv-kanaler i Sverige är etablerade utomlands och att Sverige inte med stöd av barnreklamförbudet kan ingripa mot reklam som riktas till svenska barn i sändningar från andra EU-länder kan det vara värdefullt att uppförandekoder som tas fram i andra länder även tillämpas i Sverige. Det kan nämnas att *Sveriges Annonssörer*, med hänvisning till ett flertal initiativ på området, ser positivt på främjande av självreglering genom uppförandekoder för att motverka reklam för ohälsosamma livsmedel och drycker riktade mot barn.

Reklam för spel om pengar

Varken AV-direktivet eller ändringsdirektivet innehåller några bestämmelser avseende reklam som marknadsför spel om pengar. I ändringsdirektivets skäl 30 anförs dock att det är viktigt att minderåriga på ett verkningsfullt sätt skyddas mot exponering för audiovisuella kommersiella meddelanden som marknadsför spel. Vidare hänvisas till att det på unionsnivå och nationell nivå finns åtskilliga själv- eller samregleringssystem för främjande av ett ansvarsfullt spelande, inbegripet audiovisuella kommersiella meddelanden.

I spellagen (2018:1138), som gäller för spel om pengar, finns bestämmelser om måttfull marknadsföring. Enligt 15 kap. 1 § spellagen ska måttfullhet iaktas vid marknadsföring av spel till konsumenter och marknadsföringen får inte riktas särskilt till personer under 18 år. Av 15 kap. 6 § spellagen framgår det att reklam för spel som tillhandahålls av någon som saknar nödvändig licens enligt denna lag inte får förekomma i tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv eller ljudradiosändningar som omfattas av radio- och tv-lagen.

Folkhälsomyndigheten föreslår i stället att radio- och tv-lagen kompletteras med utökad hänvisning till spellagen för att på så sätt reglera att marknadsföring av spel till konsumenter inte får riktas särskilt till personer under 18 år.

En sådan hänvisning är enligt regeringen inte nödvändig med anledning av ändringsdirektivets bestämmelser. Det kan nämnas att regeringen den 25 april 2019 beslutade om tilläggsdirektiv till Spelmarknadsutredningen (Fi 2018:03). Enligt tilläggsdirektiven ska utredningen överväga hur omfattningen av marknadsföring av spel kan minskas, särskilt i syfte att skydda sårbara grupper som personer med spelproblem eller förhöjd risk för spelproblem samt unga (dir. 2019:18). Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2020.

Teleshoppingsändningar under barnprogram

Artikel 20.2 i AV-direktivet innebär bland annat att tv-reklam eller teleshopping inte får infogas i sändningar av gudstjänster. Ändringsdirektivet innebär att artikeln tillförs en mening med innebörden att teleshoppingsändningar ska vara förbjudna även under barnprogram. Förändringen är i linje med den reglering som redan finns i radio- och tv-lagens bestämmelser på området. Dessa bestämmelser är strängare än AV-direktivets reglering. Enligt 8 kap. 3 § radio- och tv-lagen får program i tv-sändningar eller beställ-tv som huvudsakligen riktar sig till barn under tolv år inte avbrytas för annonsering. Regeringens bedömning är därför att det inte finns något behov av lagändringar eller andra åtgärder för att genomföra ändringsdirektivets förbud mot teleshoppingsändningar under barnprogram.

12.5 Överliggande inslag och ändringar

12.5.1 Kraven i ändringsdirektivet

Genom ändringsdirektivet införs en ny bestämmelse i AV-direktivet som syftar till att säkerställa att tv-sändningar når tittaren utan att till exempel reklammeddelanden läggs på sändningarna på ett obefogat sätt. Den nya artikeln 7b anger att medlemsstaterna ska vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa att audiovisuella medietjänster inte utan medgivande från leverantören av medietjänsten förses med s.k. överliggande inslag för kommersiella ändamål eller ändras. Medlemsstaterna ska vid tillämpningen ange detaljerade uppgifter om regleringen, inklusive undantag, framför allt när det gäller att skydda användarnas legitima intressen.

Med begreppet överliggande inslag avses exempelvis ett reklammeddelande som visas i bild samtidigt som en tv-sändning. Sådana reklammeddelanden skulle till exempel kunna härröra från någon i tv-distributionskedjan, så som tillverkare av s.k. smarta tv-apparater eller leverantörer av mottagningsutrustning för kabel-tv. Med ändringar kan avses att program överförs i förkortad form, förändras eller avbryts.

Av skäl 26 framgår att det, för att slå vakt om leverantörer av medietjänsters redaktionella ansvar och den audiovisuella värdekedjan, är

nödvändigt att kunna garantera integriteten hos de program och audiovisuella tjänster som tillhandahålls av leverantören av medietjänster. Program och audiovisuella medietjänster bör inte överföras i förkortad form, förändrade eller med avbrott, eller med överliggande inslag för kommersiella ändamål utan uttryckligt medgivande från leverantören av medietjänster.

Det framgår vidare att medlemsstaterna bör säkerställa att överliggande inslag som mottagaren av tjänsten tagit initiativ till eller tillåtit för privat bruk, såsom överliggande inslag som är ett resultat av tjänster för personliga meddelanden, inte kräver medgivande från leverantören av medietjänster.

Därefter anges att inte heller följande bör omfattas

- kontrollelement i de användargränssnitt som krävs för enhetens funktion eller för navigering i programmet, till exempel volymreglage, sökfunktioner, navigeringsmenyer eller förteckningar över kanaler,
- legitima överliggande inslag, såsom varningsinformation, information av allmänintresse, undertexter eller överliggande inslag i form av kommersiella meddelanden som tillhandahålls av leverantören av medietjänster,
- datakomprimeringstekniker som reducerar storleken på en datafil och andra tekniker för att anpassa en tjänst till distributions sättet utan någon ändring av innehållet.

Slutligen anges att åtgärder för att skydda programmets och de audiovisuella medietjänsternas integritet bör införas när det är nödvändigt för att uppnå mål av allmänintresse som tydligt definieras av medlemsstaterna i enlighet med unionsrätten. Åtgärderna bör innebära proportionella skyldigheter för företag mot bakgrund av legitima politiska överväganden av allmänintresse.

Regleringen i ändringsdirektivet har föregåtts av att det i vissa medlemsstater rapporterats om att ny teknik och nya möjligheter att göra audiovisuellt innehåll tillgängligt på olika plattformar lett till konflikter av olika slag. I betänkandet redovisas bland annat att det från Tyskland har rapporterats att smart-tv-apparater kan ha funktioner som gör att reklambanners visas på skärmen under de tyska public service-bolagens nyhetssändningar (s. 311). Myndigheten för press, radio och tv framför i sitt remissvar att det även i Sverige förekommit att en distributör har infogat överliggande information i olika programtjänster. Myndigheten har tagit emot samtal och anmälningar från tittare som ansett att en tv-distributör infogat information eller reklam på ett obefogat sätt i sändningarna.

12.5.2 En ny bestämmelse i radio- och tv-lagen

Regeringens förslag: Tv-sändningar och beställ-tv ska inte få förses med överliggande inslag för kommersiella ändamål eller ändras utan medgivande från leverantören av medietjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om undantag från krav på medgivande.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Konkurrensverket, Myndigheten för press, radio och tv, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Sveriges Television AB, Bonnier Broadcasting och Nent Group* tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 7b i AV-direktivet genom ändringsdirektivet är en ny bestämmelse som avser att reglera en företeelse som inte täcks av någon befintlig svensk reglering. Villkor om distribution och tillgängliggörande på andras plattformar kan däremot regleras i avtal mellan leverantören av medietjänsten och den som tillhandahåller distributions- eller plattformstjänsten. Så är vanligtvis fallet mellan etablerade medietjänstleverantörer och distributionsplattformar. Utvecklingen av ny teknik och nya sätt att distribuera och ta emot tv-sändningar och beställ-tv innebär dock att det kan uppstå situationer där avtal saknas. En bestämmelse till skydd för programmets och medietjänsternas integritet, i enlighet med artikel 7b, kan tjäna ett syfte i sådana fall. Som *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* påpekar, är det avgörande att medieinnehåll inte kan ändras eller påverkas på vägen till användaren för att leverantören av medieinnehållet ska kunna utöva ett redaktörskap fullt ut, med det ansvar som det medför.

En bestämmelse bör därför införas i radio- och tv-lagen med innebörden att audiovisuella medietjänster inte får förses med överliggande inslag för kommersiella ändamål eller ändras utan medgivande från leverantören av medietjänster. Regeringen bedömer att den föreslagna regleringen inte påverkar befintlig lagstiftning på det upphovsrättsliga området.

Enligt artikel 7b andra stycket, ska medlemsstaterna vid tillämpningen av bestämmelsen ange detaljerade uppgifter om regleringen, inklusive undantag, framför allt när det gäller att skydda användarnas legitima intressen samtidigt som hänsyn tas till de legitima intressena hos de leverantörer av medietjänster som ursprungligen tillhandahöll de audiovisuella medietjänsterna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om undantag från krav på medgivande.

Sveriges Television AB och *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* anser att en sanktion bör kopplas till den föreslagna bestämmelsen. *Nent Group* menar att mer ingripande lagstiftning inte är lämplig. Regeringen anser att det för närvarande inte är motiverat att knyta någon sanktion till den föreslagna bestämmelsen. Det är i nuläget svårt att bedöma hur vanligt förekommande det är med situationer som kan omfattas av bestämmelsen liksom hur de överliggande inslagen kan komma att utformas eller hur och vilka typer av ändringar som kan aktualiseras. *Myndigheten för press, radio och tv* anser att det finns skäl att utreda frågan om granskning och sanktioner. Regeringen instämmer i myndighetens uppfattning. Det är lämpligt att följa utvecklingen och vid behov återkomma i frågan om sanktioner. Även utan sanktionsmöjlighet kan bestämmelsen dock tjäna ett syfte genom att upplysa aktörer på mediemarknaden, både leverantörer av medietjänster i form av till exempel programföretag och aktörer som verkar som distributörer av innehåll liksom leverantörer av tekniska lösningar för tv-distribution, att audiovisuella medietjänster inte får förses med s.k. överliggande inslag för kommersiella ändamål eller ändras utan medgivande från leverantören av medietjänster.

12.6 Hänvisningar till radio- och tv-lagen i annan lag

Regeringens förslag: Bestämmelserna om förbud mot reklam i audiovisuella medietjänster och ljudradiosändningar för alkohol, alkoholdrycksliknande preparat, tobak och tobaksliknande produkter i alkohollagen respektive lagen om tobak och liknande produkter ska formuleras likalydande. Hänvisning till radio- och tv-lagen och till att förbuden även gäller sändningar över satellit ska tas bort.

I marknadsföringslagen ska det anges att lagen tillämpas på tv-sändningar, beställ-tv eller videodelningsplattformar som omfattas av radio- och tv-lagen.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens. Utredningen föreslår att det av lagtexten ska framgå att marknadsföringslagen tillämpas även om de tjänster som omfattas av radio- och tv-lagen helt eller huvudsakligen är avsedda att tas emot i en annan EES-stat än Sverige.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv, Konsumentverket, Folkhälsomyndigheten* och *Nent Group* tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Reklamförbuden bör uttryckas på samma sätt

I 8 kap. 13 § radio- och tv-lagen anges att det finns bestämmelser om förbud mot reklam i alkohollagen (2010:1622) och i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Bestämmelserna, som innebär förbud mot marknadsföring i audiovisuella medietjänster, är dock utformade på olika sätt i dessa lagar.

Av 7 kap. 3 § alkohollagen framgår att kommersiella annonser i ljudradioprogram, tv-program eller beställ-tv inte får användas vid marknadsföring av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat till konsumenter. I bestämmelsen anges vidare att det även gäller sådana sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen.

Enligt 4 kap. 1 § 2 lagen om tobak och liknande produkter får en näringsidkare som marknadsför tobaksvaror till konsumenter inte använda kommersiella annonser i ljudradio- eller tv-program eller tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen. I 4 kap. 4 § 2 samma lag anges att en näringsidkare inte får marknadsföra elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare till konsumenter i ljudradiosändningar, tv-sändningar eller beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen.

Bestämmelserna i radio- och tv-lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv där Sverige har jurisdiktion enligt AV-direktivet. Det innebär att lagen inte är tillämplig på tv-sändningar och beställ-tv från företag som står under något annat EES-lands jurisdiktion. Radio- och tv-lagen är inte heller tillämplig på sändningar eller tillhandahållanden som kommer från ett tredje land om leverantören av tjänsten inte använder satellitupplänk i Sverige eller svensk satellitkapacitet.

Eftersom de nuvarande bestämmelserna i alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter om förbud mot reklam i audiovisuella medietjänster endast gäller sändningar som omfattas av radio- och tv-lagen gäller förbuden i dag inte för audiovisuella medietjänster från tredje länder.

Myndigheten för press, radio och tv välkomnar att utredningen föreslagit att förbudet mot annonsering av alkohol och tobak även kommer att bli tillämpligt för sådana sändningar genom att kopplingen till radio- och tv-lagen tas bort. AV-direktivet är till för att skydda aktörer och konsumenter inom EU:s inre marknad. Att det då finns ett regelverk som är mer tillåtande för aktörer utanför den marknaden, men som riktar sina sändningar till Sverige är enligt myndighetens mening olyckligt.

Folkhälsomyndigheten tillstyrker förslaget och anser att det är positivt att bestämmelserna om förbud mot reklam i audiovisuella medietjänster och ljudradiosändningar för alkohol, alkoholdrycksliknande preparat, tobak och tobaksliknande produkter i alkohollagen respektive lagen om tobak och liknande produkter formuleras likalydande.

Regeringen delar myndigheternas uppfattning och föreslår att hänvisningen till radio- och tv-lagen tas bort. Även formuleringen om att bestämmelsen är tillämplig på sändningar över satellit föreslås tas bort. Vare sig AV-direktivet eller radio- och tv-lagen definierar längre sändningar över satellit som en särskild typ av sändningar med avseende på regler om innehållet i sändningarna. Radio- och tv-lagens begrepp tv-sändningar omfattar sändningar över satellit (se nästa avsnitt). Ändringarna innebär alltså ingen förändring i sak när det gäller medietjänster som omfattas av radio- och tv-lagen. De bestämmelser i alkohollagen och i lagen om tobak och liknande produkter som avser förbud mot reklam i audiovisuella medietjänster och ljudradiosändningar bör dessutom formuleras likalydande.

Tillämpningsområdet för marknadsföringslagen

Konsumentombudsmannen utövar tillsyn över bland annat att barnreklamförbudet i radio- och tv-lagen och bestämmelserna om marknadsföring i alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter följs. Vid sin tillsyn tillämpar Konsumentombudsmannen de befogenheter och sanktioner som regleras i marknadsföringslagen (2008:486). Enligt 2 § första stycket 2 marknadsföringslagen tillämpas lagen på sådana tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen. Begreppet sändningar över satellit har sitt ursprung i lagen (1992:1356) om satellitsändningar av televisionsprogram till allmänheten. Det fördes vidare till den ursprungliga radio- och TV-lagen (1996:844), bland annat som en del av bestämmelserna om lagens tillämpningsområde. I samband med att ändringar i TV-direktivet (97/36/EG) genomfördes, togs begreppet bort. Regeringen menade då att bestämmelsen om lagens tillämplighet borde rikta sig till samtliga programföretag, oavsett vilken teknik som används vid sändningen (prop. 1997/98:184 s. 6 och 33). Bestämmelsen i marknadsföringslagen ändrades inte i samband med att AV-direktivet utvidgades till att även omfatta beställ-tv. Genom förslaget till genomförande av ändringsdirektivet omfattas nu även leverantörer av videodelningsplattformar bland annat av bestämmelserna om

barnreklamförbud och förbud mot marknadsföring i alkohollagen (se avsnitt 13.6)

Regeringen anser därför att det bör förtydligas att marknadsföringslagen tillämpas på reklam i tv-sändningar, beställ-tv och videodelningsplattformar som omfattas av radio- och tv-lagen. Något särskilt förtydligande, som utredningen föreslog, av att marknadsföringslagen kan tillämpas även om de aktuella medietjänsterna helt eller i huvudsak är avsedda att tas emot i en annan EES-stat än Sverige behövs inte enligt regeringen. Av jurisdiktionsbestämmelserna i radio- och tv-lagen framgår att svenska bestämmelser kan vara tillämpliga även om tjänsterna vänder sig till en publik i en annan EES-stat.

13 Videodelningsplattformar

13.1 En ny tjänst i AV-direktivet

Genom ändringsdirektivet utvidgas AV-direktivets tillämpningsområde till att omfatta videodelningsplattformar. Något förenklat är en videodelningsplattform en tjänst där audiovisuellt innehåll, dvs. rörlig bild med eller utan ljud, laddas upp av användare av tjänsten och tillhandahålls allmänheten. Ett exempel på en videodelningsplattform är Youtube. Skälet till att låta videodelningsplattformar omfattas av AV-direktivet är att plattformarna anses konkurrera om samma publik och intäkter som tv-sändningar och beställ-tv. Det innehåll som delas på plattformarna anses dessutom få ett betydande genomslag, eftersom det ger användarna möjlighet att forma och påverka andra användares åsikter. För att skapa balans mellan tillgång till innehållstjänster online, konsumentskydd och konkurrenskraft har AV-direktivet därför utvidgats till att omfatta även dessa plattformar (se skäl 1 och 4 i ändringsdirektivet).

13.2 Vad är en videodelningsplattform?

13.2.1 Definitionen i AV-direktivet

Att AV-direktivets tillämpningsområde utvidgas innebär att helt nya begrepp förts in i artikel 1. De nya begrepp som definieras är videodelningsplattformstjänst, användargenererad video och leverantör av videodelningsplattform. Definitionerna är följande.

videodelningsplattformstjänst: En tjänst enligt definitionen i artiklarna 56 och 57 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, där tjänsten, en särskiljbar del av tjänsten eller en väsentlig funktion i tjänsten har som huvudsakligt syfte att i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahålla allmänheten program, användargenererade videor, eller bådadera, för vilka leverantören av videodelningsplattformen saknar redaktionellt ansvar, via elektroniska kommunikationsnät i den mening som avses i artikel 2 a i direktiv

2002/21/EG, och där det är leverantören av videodelningsplattformen som bestämmer hur de ska organiseras.

användargenererad video: en uppsättning rörliga bilder med eller utan ljud som, oavsett längd, utgör ett enskilt inslag som skapats av en användare och laddats upp på en videodelningsplattform av samma eller någon annan användare.

leverantör av videodelningsplattform: fysisk eller juridisk person som tillhandahåller en videodelningsplattform.

Även vissa definitioner av begrepp som redan finns i AV-direktivet ändras på grund av det utvidgade tillämpningsområdet. Det handlar om definitionerna av begreppen audiovisuellt kommersiellt meddelande, sponsring och produktplacering.

Definitionen av en videodelningsplattform har flera likheter med definitionen av en audiovisuell medietjänst (se avsnitt 7). För att omfattas av direktivet ska det vara fråga om tjänster enligt definitionen i artiklarna 56 och 57 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Det innebär att tjänsterna ska vara prestationer som normalt utförs mot ersättning. Kravet på ersättning innebär dock inte att tjänsten måste betalas av den som mottar den. Det räcker med att tjänsten i fråga är av ekonomisk betydelse. Att icke-ekonomisk verksamhet inte omfattas förtydligas i skäl 6 i ändringsdirektivet. Där anges att definitionen av en videodelningsplattform inte bör omfatta tillhandahållande av audiovisuellt innehåll på privata webbplatser och hos icke-kommersiella intressegrupper.

Det övergripande syftet med både audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformar är att de ska tillhandahållas allmänheten i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte. Medan en medietjänst ska tillhandahålla allmänheten program ska en plattform tillhandahålla program och användargenererade videor, eller bådadera.

Ett program är enligt definitionen i AV-direktivet rörliga bilder med eller utan ljud som, oavsett längd, utgör ett enskilt inslag i en programtablå eller en katalog som sammanställts av en leverantör av medietjänster (tv-sändning eller beställ-tv). I radio- och tv-lagen används inte AV-direktivets programbegrepp i stället motsvaras definitionen av begreppet tv-program (se avsnitt 7.4).

13.2.2 En plattformslieferantör saknar redaktionellt ansvar

Den största skillnaden mellan en videodelningsplattform och en audiovisuell medietjänst är att leverantören av plattformen saknar redaktionellt ansvar för de program och videor som finns på plattformen. Ett sådant ansvar finns hos en leverantör av medietjänster. Redaktionellt ansvar definieras i ändringsdirektivet som den faktiska kontrollen av såväl valet av program som hur programmen struktureras, antingen i en kronologisk programtablå när det gäller tv-sändningar eller i en katalog när det gäller beställ-tv. En viktig förutsättning för att det ska vara fråga om en videodelningsplattform enligt direktivet är att det är användarna av

tjänsten som bestämmer vilket innehåll som ska finnas där. Plattformleverantören har således inte kontroll över valet av program eller videor som finns på plattformen. Däremot ska leverantören kunna styra över hur innehållet organiseras, genom till exempel automatiserade metoder eller algoritmer, såsom genom presentation, taggning eller sekvensering.

13.2.3 En särskiljbar del av eller en väsentlig funktion i en tjänst

En *särskiljbar del* av en tjänst, till exempel en särskiljbar del av en digital tidning eller en del av en tv-tjänst kan vara en videodelningsplattform enligt AV-direktivet. Det är då enbart den särskiljbara delen som omfattas av direktivets krav och endast med avseende på program och videor som finns där. I skäl 6 till ändringsdirektivet framgår att videoklipp som är inbäddade i det redaktionella innehållet i digitala tidningar eller magasin inte bör omfattas av direktivet. Detsamma gäller rörliga bilder såsom GIF-bilder.

Av definitionen av en videodelningsplattform framgår att om en *väsentlig funktion* i en tjänst har som huvudsakligt syfte att tillhandahålla allmänheten program eller användargenererade videor så kan tjänsten omfattas av AV-direktivet. Det innebär att sociala medietjänster kan omfattas av direktivet om tillhandahållandet av audiovisuellt innehåll utgör en väsentlig funktion av tjänsten. Av skäl 5 i ändringsdirektivet framgår att tillhandahållandet av program eller videor kan anses utgöra en väsentlig funktion i en social medietjänst om det audiovisuella innehållet inte endast är underordnat eller utgör en mindre del av verksamheten i tjänsten. Det framgår också att kommissionen kommer att utfärda riktlinjer för den praktiska tillämpningen av kriteriet väsentlig funktion.

13.2.4 Tjänster under svensk jurisdiktion

Vilken medlemsstat som har jurisdiktion över en videodelningsplattform är enligt artikel 28a beroende på var leverantören av plattformen är etablerad. Är leverantören av plattformen etablerad i Sverige har Sverige jurisdiktion även om innehållet i tjänsten laddats upp av användare utanför Sverige och publiken inte finns här. Det innebär att den s.k. ursprungslandsprincipen gäller för videodelningsplattformar på samma sätt som för audiovisuella medietjänster. Ursprungslandsprincipen beskrivs i avsnitt 5.1.

I artikel 28a 1–4 finns kriterier för jurisdiktionen. Huvudregeln är att en leverantör som är etablerad i en medlemsstat enligt artikel 3.1 Europaparlamentet och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (e-handelsdirektivet) också lyder under den medlemsstatens jurisdiktion. E-handelsdirektivet är till största delen genomfört i Sverige genom lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen). Artikel 3.1 e-handelsdirektivet motsvaras av 2 § e-handelslagen. Enligt 2 § är en leverantör etablerad i Sverige om näringsverksamheten bedrivs här och

leverantören har sitt fasta driftställe här. Anses en leverantör inte vara etablerad i någon medlemsstat enligt e-handelsdirektivet finns kriterium för hur etableringen ska bestämmas. Kriterierna baseras på förekomsten av moderföretag, dotterföretag eller en grupp av företag. Vad som avses med dessa begrepp framgår av artikel 28a 2.

Begreppet videodelningsplattform finns inte sedan tidigare i svensk rätt. Som utvecklas i avsnitt 13.5.1 och 13.5.2 kan en plattform och innehållet på denna dock redan i dag omfattas av bestämmelser i en rad olika regelverk, bland annat e-handelslagen och lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen).

13.3 Genomförande genom bestämmelser i radio- och tv-lagen

Regeringens förslag: Kraven i ändringsdirektivet ska till största del genomföras genom bestämmelser i radio- och tv-lagen. Bestämmelserna ska samlas i ett nytt kapitel. I lagens inledande kapitel ska det framgå att lagen innehåller bestämmelser om videodelningsplattformar. Det ska också framgå att lagen tillämpas på videodelningsplattformar om leverantören av plattformen är etablerad i Sverige enligt AV-direktivet.

Regeringens bedömning: Det svenska genomförandet bör inte gå längre än vad ändringsdirektivet kräver, förutom när det gäller bestämmelser om reklam, sponsring och produktplacering där motsvarande regler som gäller för leverantörer av audiovisuella medietjänster så långt möjligt bör införas.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Konkurrensverket* och *Nent Group* tillstyrker förslaget att videodelningsplattformar ska omfattas av samma reglering som audiovisuella medietjänster. Konkurrensverket anser att det bidrar till en konkurrens på lika villkor mellan olika medietjänster. Även *Nent Group* menar att det är viktigt att likvärdiga regler gäller dem som i praktiken är konkurrenter på marknaden. *Myndigheten för press, radio och tv* instämmer i att bestämmelser om videodelningsplattformar bör införas i radio- och tv-lagen. Myndigheten delar även utredningens bedömning när det gäller förhållandet till yttrandefrihetsgrundlagen men framhåller att det är en komplicerad fråga.

Flera remissinstanser, däribland *Sveriges Radio AB* och *Klys*, anser att det finns en yttrandefrihetsrättslig komplexitet som inte har beaktats och problematiserats tillräckligt. *Sveriges Annonsörer* är generellt emot införande av begränsningar av yttrandefriheten. *Svenska Journalistförbundet* avstyrker förslaget eftersom det enligt förbundet innebär en stor inskränkning av yttrandefriheten som det saknas stöd för i yttrandefrihetsgrundlagen. Förbundet efterlyser vidare en proportionalitetsbedömning enligt regeringsformen. Går regeringen vidare med förslagen anser Journalistförbundet att det uttryckligen av radio- och tv-lagen ska framgå att bestämmelserna inte gäller tjänster som omfattas

av yttrandefrihetsgrundlagen. *Bonnier Broadcasting* anser att det är lämpligare att reglera videodelningsplattformar enbart genom horisontell lagstiftning. Eventuella nya regler bör således placeras i en lagstiftning som gäller alla och inte i radio- och tv-lagen. Detaljreglering inskränker enligt *Bonnier Broadcasting* yttrandefriheten eftersom den ger fler möjligheter att påverka publiceringar. Seriösa publicisters utgivarbeslut ska inte utsättas för risken att överprövas när en plattform används som distributör.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Genomförande genom bestämmelser i radio- och tv-lagen

Ett av de främsta skälen till att låta videodelningsplattformar omfattas av AV-direktivets bestämmelser är att tjänsterna konkurrerar om samma publik och samma intäkter som audiovisuella medietjänster (dvs. tv-sändningar och beställ-tv). Som *Konkurrensverket* framhåller bidrar AV-direktivets bestämmelser till konkurrens på lika villkor mellan olika medietjänster. Eftersom de krav som ställs på plattformarna enligt AV-direktivet i stora delar motsvarar kraven för audiovisuella medietjänster framstår det också som logiskt att tjänsterna regleras i radio- och tv-lagen. Det innebär dessutom att AV-direktivet, även i fortsättningen, till övervägande del genomförs genom bestämmelser i radio- och tv-lagen. *Bonnier Broadcasting* anser att ändringsdirektivet bör genomföras genom horisontell lagstiftning. De krav som ställs på videodelningsplattformar i direktivet gäller dock specifikt för sådana tjänster. Det är därför svårt att se att det är möjligt att genomföra kraven när de gäller till exempel skydd av barn genom generella bestämmelser. Som vid all annan lagstiftning bör dock enkelhet och överskådlighet eftersträvas vid genomförandet. Det är därför lämpligt att så långt som möjligt samla de bestämmelser som gäller videodelningsplattformar i ett nytt kapitel i radio- och tv-lagen, i stället för att föra in bestämmelserna i lagens olika kapitel.

I likhet med utredningen anser regeringen att det inte bör införas mer detaljerade eller striktare krav på plattformarna än vad ändringsdirektivet kräver, förutom när det gäller bestämmelser om reklam, sponsring och produktplacering. Där bör, om möjligt, motsvarande regler som för leverantörer av medietjänster gälla. Det innebär bland annat att det bör införas ett förbud för plattformsleverantörer att tillhandahålla alkoholreklam och reklam riktad till barn (se förslagen i avsnitt 13.6). Det finns flera fördelar med att låta samma skyddsnivå gälla för marknadsföring oavsett vilken medietjänst det är fråga om. Ur tittarens perspektiv är det svårt att argumentera för att skyddsintresset inte är lika stort när audiovisuellt innehåll tillhandahålls på en videodelningsplattform som när det tillhandahålls i en tv-sändning eller i beställ-tv. Även ur annonsörernas och mediemarknadens perspektiv framstår det som lämpligt att villkoren inte skiljer sig åt beroende på var innehållet tillhandahålls. I likhet med bland annat *Konkurrensverket* anser regeringen därför att samma regler så långt det är möjligt bör gälla för leverantörer av videodelningsplattformar som för leverantörer av audiovisuella medietjänster.

Förhållandet till yttrandefriheten

Svenska Journalistförbundet anser att det saknas stöd i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) för att genomföra ändringsdirektivets krav. Även bland annat *TU Medier i Sverige* och *Sveriges Radio AB* anser att det finns en yttrandefrihetsrättslig komplexitet som inte har beaktats och problematiserats tillräckligt.

I avsnitt 6.3 redogörs för de yttrandefrihetsrättsliga utgångspunkterna för genomförandet av ändringsdirektivet. För att det ska vara fråga om en videodelningsplattform enligt direktivet krävs att det på plattformen tillhandahålls audiovisuellt innehåll som leverantören av plattformen saknar redaktionellt ansvar för. Som redogörs för i avsnitt 7.1 definieras redaktionellt ansvar som att ha den faktiska kontrollen över såväl valet av program som hur dessa program struktureras. En annan förutsättning är att det är användarna av tjänsten som bestämmer vilket innehåll som ska finnas där. Leverantören av videodelningsplattformen har således ingen kontroll över valet av program eller videor som finns på plattformen. Det leverantören styr över är i stället enbart hur innehållet organiseras.

En grundläggande förutsättning grundlagsskydd enligt YGL:s databasregel är att innehållet på databasen kan ändras endast av den som driver verksamheten (1 kap. 4 § YGL). Den som tillhandahåller en databas ska således ensam råda över det innehåll som tillhandahålls där. Detta har ansetts vara en förutsättning för att utgivaren ensam ska kunna ansvara för det som publiceras (prop. 2017/18:49 s. 127). Eftersom en leverantör av en videodelningsplattform saknar redaktionellt ansvar och därmed inte har den faktiska kontrollen över valet av program på plattformen, kan leverantören inte heller ensam råda över detta innehåll i enlighet med YGL:s krav. Mot denna bakgrund delar regeringen inte *Svenska Journalistförbundets* uppfattning att det saknas stöd i YGL för att genomföra ändringsdirektivets krav i denna del. Det behövs därför inte heller, som *Journalistförbundet* föreslår, anges i lag att bestämmelserna inte gäller tjänster som skyddas av YGL.

Även om en plattform av detta slag inte kan anses omfattas av YGL:s förstärkta skydd kan det, som utredningen och bland annat *Myndigheten för press, radio och tv* och *Sveriges Radio* framför, på plattformen finnas innehåll som kan omfattas av YGL. Det kan till exempel röra sig om direktsändningar eller inspelade tv-program där starttidpunkten eller innehållet inte kan påverkas av mottagaren (s.k. webbsändningar). Det kan också gälla tv-program från traditionella massmedieföretag som omfattas av automatiskt grundlagsskydd enligt den s.k. databasregeln i 1 kap. 4 § YGL. Som exempel kan nämnas att *Sveriges Utbildningsradio AB* har en egen Youtube-kanal där företaget samlar utvalda videoklipp från olika sändningar.

Frågan om massmedieföretags avskilda ytor på sociala medier som till exempel Youtube omfattas av grundlagsskydd har analyserats av Mediegrundlagskommittén i betänkandet *Ändrade mediegrundlag* (SOU 2016:58). Kommitténs bedömning är att rättsläget bör kunna uppfattas så att det inte är uteslutet att ett massmedieföretags avskilda ytor på sociala medier omfattas av grundlagsskydd. Det är dock en fråga som, enligt kommitténs bedömning, kan och bör överlämnas till rättstillämpningen (se SOU 2016:58 s. 337). I sammanhanget bör emellertid framhållas att

Youtube inte kommer omfattas av de svenska reglerna om videodelningsplattformar eftersom plattformen inte är etablerad i Sverige, utan står under irländsk jurisdiktion.

I skäl 3 i ändringsdirektivet framgår att audiovisuella medietjänster kan erbjudas på en videodelningsplattform. Det innebär att det på en plattform kan finnas tjänster som redan i dag ska följa radio och tv-lagens bestämmelser om tv-sändningar eller beställ-tv.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning att det är möjligt att ställa upp ändringsdirektivets krav på videodelningsplattformar även om det kan finnas innehåll på plattformen som omfattas av YGL. Däremot bör de krav som ställs på en plattform inte vara mer långtgående än de bestämmelser som redan i dag gäller för tv-tjänster vars program omfattas av YGL.

Även om ett genomförande av kraven i ändringsdirektivet inte står i strid med YGL, kan kraven anses innebära en begränsning av yttrandefriheten. Enligt 2 kap. 21 § RF får en sådan begränsning endast göras för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle, och får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den. Ändamålen med AV-direktivets krav är främst att skydda minderåriga från skadligt innehåll och allmänheten från innehåll som uppmanar till våld, hat eller terroristbrott på videodelningsplattformar. Ändamålet med kraven är också att upprätthålla grundläggande konsumentskyddsregler på plattformarna. Motsvarande krav gäller för leverantörer av audiovisuella medietjänster. Enligt regeringen får kraven anses tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Förslagen i lagrådsremissen kan inte heller anses gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett dem.

Tjänster under svensk jurisdiktion

Som redogjorts för ovan har Sverige jurisdiktion över videodelningsplattformar där leverantören av plattformen är etablerad i Sverige enligt artikel 28a AV-direktivet genom ändringsdirektivet. I radio- och tv-lagens inledande kapitel bör det därför finnas en bestämmelse som anger lagens tillämpningsområde. På motsvarande sätt som för leverantörer av tv-sändningar och beställ-tv bör bestämmelsen hänvisa till AV-direktivets jurisdiktionsbestämmelse, dvs. artikel 28a.

13.4 Definitioner

Regeringens förslag: Begreppen videodelningsplattform, leverantör av videodelningsplattform, användargenererad video och audiovisuellt kommersiellt meddelande ska definieras i radio- och tv-lagen. Definitionerna av begreppen produktplacering och sponsring ska ändras så att även videodelningsplattform och användargenererad video ingår.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen lämnar inget förslag om att audiovisuellt kommersiellt meddelande ska definieras i radio- och tv-lagen.

Remissinstanserna: *Svenskt Näringsliv* anser att de begrepp som tas in i svensk lagstiftning bör vara så teknikneutrala som möjligt och i allt väsentligt ska ses i ljuset av annan reglering. Väljs alltför nationella tolkningar kan EU-domstolen komma att underkänna genomförandet. *Sveriges Radio AB* konstaterar att definitionen av en videodelningsplattform är vid och att denna kan komma att omfatta plattformar av olika slag, bland annat sociala medier. *Sveriges Annonsörer* och *Myndigheten för press, radio och tv* delar bedömningen att ändringsdirektivets definition av begreppet videodelningsplattform bör utgöra utgångspunkten för vad som anses vara en sådan. *Sveriges Kommunikationsbyråer* anser att det av definitionen av en videodelningsplattform uttryckligen bör framgå att inte privata webbplatser omfattas. *Svenska Advokatsamfundet* anser att det bör införas en definition av audiovisuellt kommersiellt meddelande för att tydliggöra radio- och tv-lagens tillämpningsområde och underlätta dess förståelse.

Skälen för regeringens förslag

Videodelningsplattform och användargenererad video

Begreppen videodelningsplattform, leverantör av videodelningsplattform och användargenererad video bör definieras i radio och tv-lagen. Definitionerna bör så långt som möjligt motsvara AV-direktivets definitioner av begreppen. *Sveriges Kommunikationsbyråer* anser att det uttryckligen av definitionen av en videodelningsplattform bör framgå att inte privata webbplatser omfattas av begreppet. Det är enbart tjänster enligt definitionen i EUF-fördraget som omfattas av AV-direktivet. Icke-ekonomisk verksamhet, såsom tillhandahållande av audiovisuellt innehåll på privata webbplatser och hos icke-kommersiella intressegrupper omfattas inte (se skäl 21 i AV-direktivet och skäl 6 i ändringsdirektivet). Det gäller oavsett vilken tjänst det är fråga om, dvs både audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformar. Regeringen anser därför inte att det finns behov av att uttryckligen undanta privata webbplatser i definitionen av en videodelningsplattform. Däremot bör det tydliggöras i författningsskomentaren till bestämmelsen.

Sveriges Radio konstaterar att definitionen av en videodelningsplattform är vid och att denna kan komma att omfatta plattformar av olika slag, bland annat sociala medier. Regeringen instämmer med *Sveriges Radio* om att gränsen mellan plattformar som omfattas av direktivet och andra sociala medier inte är tydlig. Gränsdragningsfrågor kan även uppstå för andra typer av tjänster där användare kan ladda upp audiovisuellt innehåll. Utvecklingen på området går mycket snabbt och nya tjänster och tekniker utvecklas ständigt. Det är därför inte lämpligt att i radio- och tv-lagen närmare precisera vilka typer av tjänster som bör omfattas av definitionen av en videodelningsplattform. En sådan detaljerad definition skulle snabbt riskera att bli inaktuell. Frågan om vilka tjänster som omfattas av definitionen bör i stället utvecklas i tillämpningen och genom rättspraxis både på EU-nivå och nationellt. Kommissionen kommer också att utfärda

riktlinjer som rör den praktiska tillämpningen av kriteriet om väsentlig funktion i definitionen av en videodelningsplattform.

På en plattform tillhandahålls enligt ändringsdirektivet ”program, användargenererade videor eller bådadera”. Som framgår av avsnitt 7.4 definieras inte direktivets programbegrepp i radio- och tv-lagen eftersom även YGL innehåller en definition av program som skiljer sig från direktivets. I stället motsvaras direktivets programbegrepp av begreppet tv-program. I definitionen av en videodelningsplattform bör därför begreppet tv-program användas. Även vissa andra anpassningar behöver göras för att definitionen ska stämma överens med terminologin och övriga begrepp som redan finns i lagen. Definitionen av videodelningsplattform i radio- och tv-lagen är dock inte avsedd att omfatta andra plattformar än de som omfattas av definitionen i direktivet.

Audiovisuellt kommersiellt meddelande, produktplacering och sponsring

Att AV-direktivet omfattar videodelningsplattformar innebär att ändringar gjorts i direktivets definitioner av audiovisuellt kommersiellt meddelande, produktplacering och sponsring. I radio- och tv-lagen används inte begreppet audiovisuellt kommersiellt meddelande och det definieras därför inte heller. I stället definieras de olika former av meddelanden som ingår i begreppet, dvs. produktplacering, sponsring och reklam. Dessa begrepp omfattar meddelanden i både radio och tv som omfattas av lagen. Enligt direktivets definition av ett audiovisuellt kommersiellt meddelande är det ett meddelande som ”åtföljer eller ingår” i en användargenererad video eller ett tv-program. Att så är fallet framgår dock inte av definitionerna av produktplacering, sponsring eller reklam i radio- och tv-lagen. Eftersom dessa definitioner även omfattar sponsring och reklam i radio kan definitionerna inte heller ändras så att detta framgår. När nu även videodelningsplattformar förs in i lagen finns ett behov av att tydliggöra vilka bestämmelser om bland annat reklam som gäller för dessa tjänster. Detta särskilt som en social medietjänst kan omfattas av direktivet om tillhandahållandet av videor och tv-program utgör en väsentlig funktion i tjänsten (se avsnitt 13.2.3). I likhet med *Svenska Advokatsamfundet* anser regeringen att det bör införas en definition av audiovisuellt kommersiellt meddelande i radio- och tv-lagen. Som *Svenskt Näringsliv* framför bör begreppen vara teknikneutrala och definitionerna bör så långt möjligt motsvara ändringsdirektivets definitioner även om vissa anpassningar behöver göras till den terminologi och övriga begrepp som redan finns i lagen. Ett audiovisuellt kommersiellt meddelande bör därför definieras som produktplacering, sponsring eller reklam som åtföljer eller ingår i en användargenererad video eller ett tv-program. Genom definitionen klargörs att till exempel reklam som enbart utgörs av text eller ljud och som inte åtföljs av användargenererade videor eller tv-program inte omfattas av radio- och tv-lagens bestämmelser. Även definitionerna av produktplacering och sponsring bör ändras så att de överensstämmer med ändringsdirektivets definitioner.

13.5 Krav på en leverantör att vidta åtgärder

13.5.1 Utgångspunkter för genomförandet

Regeringens bedömning: Kraven på en plattformslieferantör att vidta lämpliga åtgärder får inte medföra att leverantören blir ansvarig för innehållet i användargenererade videor och tv-program som användare laddar upp på plattformen. Inte heller får leverantören åläggas en allmän skyldighet att övervaka innehållet i dessa videor eller tv-program.

Utredningens förslag överensstämmer delvis regeringens bedömning. Utredningen anser att det av en upplysningsbestämmelse i radio- och tv-lagen ska framgå att 16–18 §§ lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster gäller för leverantörer av videodelningsplattformar.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* tillstyrker förslaget. I övrigt yttrar sig ingen remissinstans särskilt i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 28b.1 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet ska de krav som ställs på en plattformslieferantör genomföras utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 12–15 i e-handelsdirektivet (direktiv 2000/31/EG). Bestämmelsen är ett avsteg från huvudprincipen i artikel 4 AV-direktivet där det anges att direktivet normalt sett har företräde framför e-handelsdirektivet vid en konflikt mellan direktiven.

E-handelsdirektivet är till största delen genomfört i svensk rätt genom lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen). Eftersom en videodelningsplattform anses vara en tjänst inom informationssamhället gäller e-handelslagens bestämmelser för de videodelningsplattformar som är etablerade i Sverige enligt lagen.

Av 16–18 §§ e-handelslagen framgår att en tjänsteleverantör under vissa angivna förutsättningar inte kan bli ansvarig för innehåll som leverantören överför eller lagrar för annans räkning. Av artikel 15 e-handelsdirektivet följer att leverantören inte får åläggas en allmän skyldighet att övervaka denna information. Inte heller får leverantören åläggas någon allmän skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet. De krav som ställs på en leverantör kan alltså inte innebära en allmän övervaknings-skyldighet, utan exempelvis enbart en skyldighet att hålla en viss uppsikt i skäligen omfattning (se prop. 2001/02:150 s. 100 och 119). Däremot är det möjligt att ställa upp krav på att en leverantör ska ha en sådan uppsikt över tjänsten som skäligen kan krävas med hänsyn till omfattningen och inriktningen av verksamheten (jfr 4 § lagen [1998:112] om ansvar för elektroniska anslagstavlor). Krav på automatiskt borttagande av innehåll, eller förhandskontroll skulle stå i strid med e-handelsdirektivet och kan inte ställas upp (artikel 28b 3). Huruvida en videodelningsplattform uppfyller kraven för ansvarsfrihet enligt 16–18 §§ e-handelslagen är en fråga för rättstillämpningen i det enskilda fallet.

Till skillnad från utredningen anser inte regeringen att det bör finnas en upplysningsbestämmelse i radio- och tv-lagen som hänvisar till 16–18 §§ e-handelslagen. En sådan hänvisning kan riskera bli otydlig eftersom videodelningsplattformar omfattas av betydligt fler bestämmelser i e-

handelslagen. Däremot utgör de principer som kommer till uttryck i 16–18 §§ viktiga utgångspunkter för genomförandet av ändringsdirektivets krav på lämpliga åtgärder.

13.5.2 Åtgärder för att skydda minderåriga och allmänheten

Regeringens förslag: En leverantör av en videodelningsplattform ska vidta lämpliga åtgärder så att användargenererade videor, tv-program eller audiovisuella kommersiella meddelanden

- med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder inte tillhandahålls på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se dessa, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt, och
- inte har ett innehåll som är sådant som avses i brottsbalkens bestämmelser om olaga hot, uppvigling, hets mot folkgrupp, olaga våldsskildring och barnpornografibrott samt brott enligt 3 § lagen om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet.

Utredningens bedömning och förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. De åtgärder som utredningen föreslår omfattar inte brottet olaga våldsskildring. Enligt utredningen ska åtgärderna vidare avse sådant som ”uppenbart” är brott enligt straffbestämmelserna. Utredningens lagförslag har också delvis en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har inga invändningar mot utredningens bedömning och förslag. *Sveriges Annonörer* delar bedömningen att plattformslieferantörer kan bli ansvariga enligt BBS-lagen. Enligt *Kommerskollegium* framstår de skyldigheter som föreslås som snarlika och överlappande med regleringen i BBS-lagen. *Internetsstiftelsen* och *Myndigheten för press, radio och tv* anser att det är viktigt att BBS-lagen och radio- och tv-lagens bestämmelser är tydliga och konsekventa, så att en leverantör kan förutse vilket ansvar som gäller i olika situationer. *Nent Group* är positiva till förslaget men anser att lämpliga åtgärder är för svagt, i stället borde videodelningsplattformar vara fullt ut ansvariga för sitt innehåll. *Funktionsrätt Sverige* anser inte att förslagen är tillräckliga för att skydda personer med funktionsnedsättning från hot och hat i användargenererade videor. *Sveriges Radio* konstaterar att det är viktigt att det inte införs krav som innebär att visst innehåll per automatik tas bort, till exempel genom filterlösningar. Enligt *TU Medier i Sverige* kan ”lämpliga åtgärder” som exempelvis flaggnings- och varningssystem stå i konflikt med såväl den allmänna yttrandefriheten som med YGL. Eventuella konflikter med yttrandefriheten måste enligt TU utredas vidare. *Svenska Advokatsamfundet* anser att ändringsdirektivets bestämmelser om lämpliga åtgärder av rättssäkerhetsskäl och författningstekniska skäl bör införas i författning.

Skälen för regeringens förslag

Krav på lämpliga åtgärder för att skydda minderåriga och allmänheten

I artikel 28b 1 a–c i AV-direktivet genom ändringsdirektivet finns krav på medlemsstaterna att säkerställa att leverantörer inom deras jurisdiktion vidtar lämpliga åtgärder för att skydda minderåriga och allmänheten från vissa typer av audiovisuellt innehåll (användargenererade videor, program och audiovisuella kommersiella meddelanden). Enligt 28b.1 a ska minderåriga skyddas från audiovisuellt innehåll som kan skada deras fysiska, mentala eller moraliska utveckling. I artikeln hänvisas till artikel 6a som gäller för tv-sändningar och beställ-tv (se avsnitt 8.2). Enligt artikel 28b.1 b ska allmänheten skyddas från audiovisuellt innehåll som innehåller uppmaning till våld eller hat mot en grupp eller en medlem av en grupp på någon av de grunder som anges i artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Skrivningen motsvarar den som finns för tv i artikel 6.1 a. Enligt artikel 28b.1 c ska allmänheten slutligen skyddas från innehåll vars spridning utgör vissa i artikeln uppräknade brott enligt unionsrätten. Dessa brott är offentlig uppmaning att begå terroristbrott, rasistiska och främlingsfientliga brott och brott som gäller barnpornografi.

I artikel 28b 3 redogörs för hur åtgärder som leverantören ska vidta ska fastställas. Det ska ske bland annat mot bakgrund av det berörda innehållets art, den skada som det kan orsaka, egenskaperna hos den kategori av personer som ska skyddas och de rättigheter och legitima intressen som berörs. Åtgärderna ska vidare vara praktiskt genomförbara och proportionella med beaktande av plattformens storlek och den tillhandahållna tjänstens art.

I artikel 28b 3 a–j finns en utförlig uppräkningslista av vad åtgärderna skulle kunna bestå i. Det handlar till exempel om att en leverantör kan inkludera ändringsdirektivets krav i sina användarvillkor, tillhandahålla mekanismer där användare kan rapportera och flagga innehåll, ha system som kan användas för att förklara vilka effekter rapportering och flaggning av innehåll har haft, och se till att det finns ett ålders- eller föräldrakontrollsystem. Men åtgärderna kan också handla om att se till att det finns ändamålsenliga åtgärder för medie- och informationskunnighet och att öka användarnas medvetenhet om dessa åtgärder och verktyg.

En leverantör får inte åläggas någon allmän skyldighet att övervaka den information som läggs upp på plattformen eller att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet till exempel genom krav på förhandskontroll eller uppladdningsfiltrering av innehållet (se skäl 44 i ändringsdirektivet).

En leverantör kan vara ansvarig enligt BBS-lagen

I lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen) föreskrivs en straffrättsligt sanktionerad skyldighet för den som tillhandahåller en s.k. elektronisk anslagstavla att ta bort eller förhindra vidare spridning av meddelanden vars innehåll uppenbart är sådant som avses i vissa i lagen uppräknade straffbestämmelser. Det handlar bland annat om meddelanden med ett innehåll som uppenbart avses i bestämmelserna om olaga hot, uppvigling, hets mot folkgrupp, olaga våldsskildring barnpornografibrott och brott enligt 3 § lagen (2010:299)

om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet. Som framgår av avsnitt 8 och 9 anses kraven i AV-direktivet när det gäller skydd av minderåriga och uppmaningar till våld, hat och terroristbrott i tv-sändningar och beställ-tv till stor del vara genomförda genom dessa straffbestämmelser.

När BBS-lagen infördes i slutet av 1990-talet fanns inte tjänster som dagens videodelningsplattformar. En sådan plattform skulle dock kunna vara en elektronisk anslagstavla enligt lagen. Med elektronisk anslagstavla avses nämligen enligt 1 § första stycket i lagen en tjänst för elektronisk förmedling av meddelanden. Med meddelanden avses enligt 1 § andra stycket text, bild, ljud eller information i övrigt. Rörlig bild till exempel i form av en video på en videodelningsplattform skulle därför kunna vara ett meddelande i lagens mening.

Den som tillhandahåller en elektronisk anslagstavla ska, för att kunna fullgöra sin skyldighet att ta bort eller förhindra vidare spridning av vissa meddelanden, ha sådan uppsikt över tjänsten som skäligen kan krävas med hänsyn till omfattningen och inriktningen av verksamheten (4 §). Ett sätt att uppfylla denna uppsiktsskyldighet kan enligt förarbetena vara genom en ”klagomur” som ger användarna möjligheter att nå tillhandahållaren för att påtala en eventuell förekomst av straffbara meddelanden (se prop. 1997/98:15 s. 15 f.). Uppsiktsskyldigheten i denna del liknar i viss mån de mekanismer för rapportering eller flaggning av innehåll som anses vara lämpliga åtgärder enligt artikel 28b 3 d. Som bland annat *Myndigheten för press, radio och tv* framhåller kan det dock diskuteras vem som är ansvarig för innehåll på en videodelningsplattform enligt BBS-lagen. Enligt lagen faller ansvaret på den som tillhandahåller den elektroniska anslagstavlan. Det är enligt förarbetena till lagen den som kan bestämma över tjänstens användning, inklusive de tekniska och administrativa rutinerna. Det anges vidare att tillhandahållaren är den eller de som ”leder verksamheten där tjänsten erbjuds”. Vem eller vilka dessa är får enligt förarbetena avgöras mot bakgrund av omständigheterna i det enskilda fallet (se samma prop. s. 10). Beroende på hur en videodelningsplattform är organiserad och administreras skulle en plattformslieferantör kunna anses vara en tillhandahållare enligt BBS-lagen. Men även en användare av plattformen som till exempel har en egen kanal skulle kunna anses vara en tillhandahållare i lagens mening. Vem som anses vara straffrättsligt ansvarig enligt BBS-lagen får således avgöras i varje enskilt fall och är beroende av hur en plattform är organiserad. Det är därför inte möjligt att, som *Internetstiftelsen* och *Myndigheten för press, radio och tv* efterfrågar, ge en tydlig vägledning om när en plattformslieferantör är ansvarig enligt lagen eller inte.

De åtgärder som en tillhandahållare enligt BBS-lagen ska vidta för att uppfylla sin uppsiktsskyldighet hör samman med skyldigheten att ta bort eller förhindra spridningen av meddelanden med visst innehåll. Majoriteten av de åtgärder som räknas upp i artikel 28b.3 a–j och som en leverantör av en videodelningsplattform kan vidta omfattas dock inte av lagens uppsiktsskyldighet. För att genomföra ändringsdirektivet i denna del behövs därför bestämmelser som ställer krav på en plattformslieferantör att vidta lämpliga åtgärder för att skydda minderåriga och allmänheten.

Genomförande genom bestämmelser i radio- och tv-lagen

AV-direktivets krav bör så långt möjligt genomföras på motsvarande sätt som direktivet genomförs när det gäller audiovisuella medietjänster. Ett sådant genomförande stämmer väl överens med hur skyldigheterna i artikel 28b.1 a–c är utformade eftersom de till stor del motsvarar skyldigheterna som gäller för leverantörer av audiovisuella medietjänster (artikel 6 och 6a). Ett sådant genomförande innebär också en lämplig avvägning mot informations- och yttrandefriheten.

Skillnaden mellan leverantörer av audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformar i direktivet är att leverantörer av videodelningsplattformar inte har redaktionellt ansvar för valet av de videor eller tv-program som finns på plattformarna. Det är därför inte möjligt att som *Nent Group* vill, ställa samma krav på plattformslieferantörer som på leverantörer av medietjänster. Kraven i AV-direktivet på att vidta åtgärder avser inte heller själva innehållet på plattformen utan hur detta innehåll organiseras (se skäl 48 i ändringsdirektivet).

Bestämmelsen om lämpliga åtgärder för att skydda minderåriga bör så långt möjligt utformas med utgångspunkt i de bestämmelser som gäller för tv och som finns i 5 kap. 2 § radio- och tv-lagen (se avsnitt 8.3). I paragrafen används begreppet barn i stället för minderårig, som används i AV-direktivet. Någon skillnad i sak har dock inte varit avsedd (se prop. 1995/96:160 s. 96 och 172).

När det gäller skydd av allmänheten bör, som utredningen föreslår, en leverantör vidta åtgärder så att användargenererade videor, tv-program och audiovisuella kommersiella meddelanden inte har ett innehåll som avses i brottsbalkens bestämmelser om olaga hot, uppvigling, hets mot folkgrupp, och barnpornografibrott samt brott enligt 3 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet. Även brottet olaga våldsskildring bör tas med i uppräknningen eftersom bestämmelsen delvis ansetts tillgodose AV-direktivets krav när det gäller skydd av minderåriga i tv (se avsnitt 8.1 och prop. 2009/10:115 s. 125). Brottet ingår även i uppräknningen av straffrättsliga bestämmelser i BBS-lagen.

Förslaget i denna del innebär att kravet på åtgärder skulle kunna omfatta fler straffbara handlingar än som krävs enligt AV-direktivet. Detta eftersom förslaget inte enbart omfattar exempelvis olaga hot i form av en uppmaning till våld mot en medlem av en skyddad grupp. I stället omfattar kravet alla typer av olaga hot som är straffbara enligt brottsbalken. Någon annan lösning än den utredningen föreslår framstår dock inte som rimlig. De straffbestämmelser som anses uppfylla direktivets krav när det gäller uppmaning till våld, hat eller terroristbrott i tv-sändningar och beställ-tv (avsnitt 9.1) räknas även upp i BBS-lagen. Därutöver är kravet på åtgärder generella och av övergripande karaktär. De åtgärder som kan vidtas av en plattformslieferantör handlar exempelvis om att inkludera krav i plattformens användarvillkor eller att upprätta mekanismer som ger användare möjlighet att rapportera eller flagga innehåll som är brottsligt. Det framstår därför som logiskt att åtgärderna omfattar allt sådant audiovisuellt innehåll som är brottsligt enligt de straffbestämmelser som räknas upp i förslaget. Sammantaget anser regeringen, till skillnad från

Funktionsrätt Sverige, att förslaget genomför de krav ändringsdirektivet ställer upp i denna del (se även avsnitt 9.1).

Utredningen föreslår att kravet på åtgärder ska avse sådant audiovisuellt innehåll som ”uppenbart” är sådant som avses i de straffbestämmelser som räknas upp i förslaget. Det är samma formulering som används i 5 § BBS-lagen. Att det enligt BBS-lagen ska vara fråga om ett meddelande vars innehåll uppenbart är sådant som avses i de straffbestämmelser som räknas upp i lagen hör samman med att tillhandahållaren av en elektronisk anslagstavla är skyldig att avlägsna meddelanden med visst innehåll från tjänsten. Enligt förarbetena infördes begränsningen eftersom tjänsterna ofta tillhandahålls av personer som inte yrkesmässigt sysslar med tjänsterna. Det ansågs därför inte realistiskt att begära att den som tillhandahöll en tjänst ska kunna ta ställning till svåra juridiska gränsdragningsproblem (prop. 1997/98:15 s. 17).

När det gäller de nu föreslagna kraven på åtgärder förhåller det sig emellertid annorlunda. För det första omfattas inte icke-ekonomisk verksamhet av AV-direktivet, och sådana tjänster omfattas därför inte av de krav som nu föreslås (se avsnitt 13.2). För det andra gäller kraven på åtgärder hur innehållet på plattformen organiseras, till exempel genom mekanismer som ger användare möjlighet att rapportera eller flagga brottsligt innehåll eller krav i användarvillkor. Ändringsdirektivet och de förslag som lämnas för att genomföra det innebär dock ingen skyldighet för plattformslieferantörer att avlägsna visst innehåll från plattformen. Enligt regeringen finns därför inte något behov av att införa en likande begränsning till innehåll som uppenbart är sådant som avses i de straffbestämmelser som räknas upp i BBS-lagen.

Vad ska de lämpliga åtgärderna bestå i?

De åtgärder en leverantör ska vidta enligt artikel 28b.3 ska vara praktiskt genomförbara och proportionella med beaktande av plattformens storlek och den tillhandahållna tjänstens art. Som *Internetstiftelsen* framför bör kravet på en leverantör att vidta åtgärder inte omfatta mer än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet.

Vad de lämpliga åtgärderna ska bestå i exemplifieras i tio punkter i artikel 28b 3 a–j. Som redogörs för ovan handlar det till exempel om att en leverantör kan inkludera direktivets krav i sina användarvillkor, tillhandahålla mekanismer där användare kan rapportera och flagga innehåll och se till att det finns ålders- eller föräldrakontrollsystem. *Svenska Advokatsamfundet* anser att ändringsdirektivets bestämmelser om lämpliga åtgärder bör införas i författning. Uppräkningen i artikel 28b.3 är dock enbart exempel på lämpliga åtgärder. Vilka åtgärder som ska vidtas kan variera från fall till fall, och beror bland annat på vilken målgrupp plattformen riktar sig till, hur den är organiserad och hur många användare den har. Mot den bakgrunden anser regeringen inte att det är nödvändigt att i lagtexten räkna upp vad åtgärderna kan bestå i.

Sveriges Radio anser att det är viktigt att det inte införs krav som innebär att visst innehåll per automatik tas bort, till exempel genom filterlösningar. Av ändringsdirektivet framgår att videodelningsplattformarna omfattas av bestämmelserna i e-handelsdirektivet. Det innebär att leverantörer inte kan åläggas någon allmän skyldighet att övervaka information på plattformen

eller att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet, till exempel genom allmänna krav på förhandskontroll eller uppladdningsfiltrering av innehållet (se artikel 28b. 3 och skäl 44 i ändringsdirektivet). Några allmänna krav på automatiskt borttagande av innehåll eller på förhandskontroll varken kan eller ska därför ställas.

Enligt *TU Medier i Sverige* kan åtgärder som till exempel flaggnings- och varningssystem stå i konflikt med såväl den allmänna yttrandefriheten som YGL. Som redogörs för i avsnitt 13.3 anser regeringen inte att ändringsdirektivets krav på leverantörer står i strid med YGL eller med RF. De krav på åtgärder som föreslås går inte heller längre än de krav som redan i dag gäller för tv-sändningar eller beställ-tv. Åtgärderna som en leverantör ska vidta innebär till exempel inte någon skyldighet att ta bort innehåll för att det flaggats av en användare. Förslaget innebär inte heller att det av andra skäl kan ställas upp krav på leverantören att ta bort innehåll från plattformen.

Som *Kommerskollegium* påpekar kan de åtgärder som krävs enligt BBS-lagen och de åtgärder som föreslås enligt radio- och tv-lagen i vissa fall komma att överlappa varandra. Bedömningen av vilken uppsikt en tillhandahållare behöver ha enligt BBS-lagen får avgöras i varje enskilt fall. Detsamma gäller för de lämpliga åtgärder som föreslås vidtas enligt radio- och tv-lagen. Att en viss överlappning kan uppstå framstår därför som oundviklig. Skulle så blir fallet leder det dock inte till några praktiska konsekvenser.

13.6 Audiovisuella kommersiella meddelanden

Regeringens bedömning: Samma regler om produktplacering, sponsring och reklam som redan gäller för leverantörer av medietjänster bör, så långt det är möjligt, gälla även för plattformsleverantörer.

Regeringens förslag: En leverantör av en videodelningsplattform som tillhandahåller audiovisuella kommersiella meddelanden ska följa bestämmelserna i radio- och tv-lagen om

- förbud mot produktplacering av vissa produkter och information om att produktplacering förekommer,
- förbud och begränsningar av sponsring och information om vem som har bidragit till finansieringen av ett sponsrat program,
- förbud mot reklam och produktplacering som vänder sig till barn under tolv år, och
- förbud mot reklam för medicinsk behandling som är tillgänglig endast efter ordination.

Om en leverantör tillhandahåller reklam på plattformen ska det före och efter varje annonsering förekomma en särskild signatur som tydligt skiljer reklamen från det övriga innehållet. Signaturen ska bestå av ljud eller bild. Vid annonsering med delad skärm ska signaturen alltid vara synlig.

Det ska i radio- och tv-lagen upplysas om att det finns förbud mot marknadsföring och krav på reklamidentifiering i annan lagstiftning.

Bestämmelsen i alkohollagen om förbud mot kommersiella annonser i tv-sändningar och beställ-tv ska utvidgas till att omfatta även annonser

som tillhandahålls av en leverantör av en videodelningsplattform och som åtföljer användargenererade videor eller tv-program.

En leverantör av en videodelningsplattform ska vidta lämpliga åtgärder så att de föreslagna bestämmelser följs om de audiovisuella kommersiella meddelandena inte tillhandahålls av leverantören själv.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att samma regler om reklam, sponsring och produktplacering ska gälla för leverantörer av videodelningsplattformar som för leverantörer av audiovisuella medietjänster. Utredningen lämnar inget författningsförslag när det gäller förbud mot produktplacering av vissa produkter. Utredningen lämnar inte heller något författningsförslag när det gäller information om vem som bidragit till finansieringen av ett sponsrat program. Enligt utredningens förslag ska en annonssignatur bestå av både ljud och bild. Utredningen föreslår att alkoholreklamförbudet införs i radio- och tv-lagen i stället för i alkohollagen. Utredningens författningsförslag har också en annan utformning.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* tillstyrker förslaget, men anser att konsekvenserna av ett striktare genomförande behöver analyseras. Det gäller bland annat det föreslagna kravet på en annonssignatur som går längre än vad direktivet kräver. *Konkurrensverket* tillstyrker förslaget att videodelningsplattformar ska omfattas av samma reglering som audiovisuella medietjänster. *Konkurrensverket* anser att det bidrar till en konkurrens på lika villkor mellan olika medietjänster. *Konsumentverket* påpekar att förbud mot marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare redan i dagsläget kan tillämpas på marknadsföring som förekommer på en videodelningsplattform. *Sveriges Annonssörer* anser att det är bra med ett teknikneutralt genomförande, men ställer frågan om de föreslagna bestämmelserna är proportionerliga. Eftersom videodelningsplattformar är en gränsöverskridande företeelse under olika länders jurisdiktion kan man fråga sig i vilken utsträckning svenska barn är mer skyddsvärda än barn i övriga EU-länder. *Sveriges Kommunikationsbyråer* ifrågasätter om nuvarande barnreklamförbud för tv-sändningar och beställ-tv är lagenligt. Behålls förbudet är det positivt att regleringen görs tillämplig på videodelningsplattformar eftersom det bidrar till teknik- och konkurrensneutralitet. *Bonnier Broadcasting* ifrågasätter om förslaget är nödvändigt och anser att marknadsföringslagens regler är tillräckliga. *Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (Klys)* anser att även videodelningsplattformar bör omfattas av huvudregeln om annonsplacering i 8 kap. 4 § radio- och tv-lagen.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

Kraven i ändringsdirektivet

Eftersom allmänheten i allt större utsträckning tar del av audiovisuellt innehåll på videodelningsplattformar är det, enligt skälen till ändringsdirektivet, nödvändigt att säkerställa en tillräcklig konsumentskyddsnivå genom att i lämplig utsträckning anpassa reglerna om audiovisuella kommersiella meddelanden, så att dessa även gäller plattformslieferantörer (skäl 46 i ändringsdirektivet). Enligt artikel 28b.2

ska en plattformslieferantör därför uppfylla AV-direktivets grundläggande minimikrav på audiovisuella kommersiella meddelanden om meddelandena ”marknadsförs, säljs eller arrangeras” av leverantören själv. De grundläggande kraven finns i artikel 9.1. De handlar bland annat om att audiovisuella kommersiella meddelanden ska vara lätta att identifiera som sådana, att meddelandena inte får strida mot respekten för mänsklig värdighet eller uppmuntra till ett beteende som är skadligt för hälsa eller säkerhet. I artikel 9.1 finns även förbud mot meddelanden för vissa typer av produkter, bland annat cigaretter och andra tobaksvaror och medicinska produkter och behandlingar som är tillgängliga endast efter ordination.

När audiovisuella kommersiella meddelanden inte tillhandahålls (dvs. marknadsförs, säljs eller arrangeras) av leverantören själv ska denne enligt ändringsdirektivet vidta lämpliga åtgärder för att direktivets regler följs (artikel 28b.2). Leverantören av en plattform ska tydligt informera användarna när användargenererade videor eller tv-program innehåller audiovisuella kommersiella meddelanden, under förutsättning att användaren uppgett detta vid uppladdningen av en video eller om leverantören har kännedom om detta.

Samma regler som för tv-sändningar och beställ-tv bör gälla

När det gäller tv-sändningar och beställ-tv har kraven i artikel 9.1 ansetts tillgodosedda genom bestämmelser i bland annat radio- och tv-lagen, marknadsföringslagen (2008:486), lagen om (2018:2088) om tobak och liknande produkter och alkohollagen (2010:1622).

I vissa hänseenden har Sverige valt att ha mer långtgående eller strängare bestämmelser i nationell rätt än AV-direktivets minimikrav. Det gäller bland annat förbud mot reklam riktad till barn under tolv år och förbud mot att omge eller avbryta barnprogram med reklam. Det gäller också ett förbud mot alkoholreklam (se 8 kap. 3 och 7 §§ radio och tv-lagen och 7 kap. 3 § alkohollagen).

Förutom bestämmelser som går längre än vad AV-direktivet kräver finns det bestämmelser om marknadsföring i tv-sändningar och beställ-tv som inte regleras i AV-direktivet. Det gäller bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdryckslikande preparat och för spel som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:1138). Dessa bestämmelser saknar motsvarighet i AV-direktivet. De omfattas inte heller av de områden som samordnas genom direktivet.

Det finns flera fördelar med att hålla samma skyddsnivå för innehåll som tillgängliggörs på videodelningsplattformar som för tv-sändningar och beställ-tv. Ur tittarens perspektiv är det rimligt att samma regelverk gäller oavsett var ett tv-program eller video tillhandahålls någonstans. Det är också svårt att hävda att vikten av konsumentskydd är mindre när reklam tillhandahålls på en videodelningsplattform än när den tillhandahålls i tv. Även med beaktande av annonsörernas och mediemarknadens perspektiv är det ur konkurrenssynpunkt viktigt att villkoren inte skiljer sig åt beroende på var innehållet finns. *Konkurrensverket* anser att förslaget bidrar till en konkurrens på lika villkor mellan olika audiovisuella medietjänster. Även *Sveriges Annonsörer* och *Sveriges Kommunikationsbyråer* är positiva till ett teknik- och konkurrensneutralt genomförande, även om de ifrågasätter det nuvarande svenska

barnreklamförbudet. I likhet med utredningen anser regeringen sammantaget att samma regler så långt som möjligt bör gälla för plattformslieferantörer som för leverantörer av tv-sändningar och beställ-tv. Som framgår av avsnitt 12.4 är de skäl som ligger bakom det svenska barnreklamförbudet fortsatt relevanta. Barnreklamförbudet bör därför gälla för leverantörer av videodelningsplattformar som tillhandahåller reklam. Därmed finns, på samma sätt som gäller för leverantörer av tv-sändningar och beställ-tv, inget behov av att föreslå några ytterligare lagstiftningsåtgärder med anledning av de krav i ändringsdirektivet som hör samman med audiovisuella kommersiella meddelanden och skydd av barn, till exempel när det gäller att minska barns exponering mot ohälsosamma livsmedel och drycker (se avsnitt 12.4.).

Eftersom en leverantör av en videodelningsplattform saknar redaktionellt ansvar och därmed inte styr över vilka videor eller tv-program som tillhandahålls på plattformen är det dock inte möjligt att ställa upp alla de krav som gäller för leverantörer av tv-sändningar och beställ-tv. I detta sammanhang bör framhållas att leverantörer av sådana tjänster som tillhandahålls på en videodelningsplattform och som omfattas av radio- och tv-lagen är skyldig att följa de bestämmelser om produktplacering, sponsring och reklam som gäller för tv-sändningar och beställ-tv. Förekommer det tv-sändningar eller beställ-tv på en videodelningsplattform så skyddas det redaktionella oberoendet för leverantörerna av tv-sändningar och beställ-tv genom bland annat bestämmelserna i 5 kap. 5 § om otillbörligt kommersiellt gynnande, 6 kap. 3 § och 7 kap. 3 a § radio och tv-lagen (se prop. 2014/15:118 s. 18 f och avsnitt 12.2.1). Det innebär att leverantörer av tv-sändningar eller beställ-tv självständigt och utan påverkan av en plattformslieferantör ska välja vilka tv-program som ska ingå i tjänsten och hur dessa program ska struktureras.

Förbud mot marknadsföring av vissa produkter och tjänster

I vissa delar är, som *Konsumentverket* framhåller, kraven i AV-direktivet redan uppfyllda genom befintliga bestämmelser i annan lagstiftning än radio- och tv-lagen. Det gäller till exempel marknadsföringslagens regler om otillbörlig marknadsföring som ansetts genomföra en del av AV-direktivets krav för leverantörer av tv-sändningar och beställ-tv bland annat i fråga om hälsa, säkerhet och miljö (se prop. 2009/10:115 s. 141). Eftersom marknadsföringslagen är generellt tillämplig och oberoende av vilken teknik som används kan motsvarande argumentation användas även när det gäller kraven på leverantörer av videodelningsplattformar. Marknadsföringslagen kan dock, som *Bonnier Broadcasting* argumenterar för, inte ensam anses tillräcklig för att genomföra alla ändringsdirektivets krav. I vissa delar finns dock redan i dag i annan lagstiftning förbud mot marknadsföring av vissa produkter och tjänster som gäller för plattformslieferantörer. I 4 kap. 1–4 §§ lagen (2018:2088) om tobak och likande produkter finns till exempel förbud mot marknadsföring av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som omfattar videodelningsplattformar. Något behov av att införa särskilda regler för plattformslieferantörer i den lagen finns därför inte. Detsamma gäller dels lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och

tillskottsnärning, där det i 3 § finns ett generellt förbud mot marknadsföring av modersmjölksersättning, dels läkemedelslagen (2015:315) där det i 12 kap. 1 och 2 §§ finns bestämmelser som gäller förbud mot vissa slag av läkemedel. Även när det gäller reklam för spel utan nödvändig licens är befintliga bestämmelser i spellagen (2018:1138) tillräckliga för att säkerställa att en leverantör av en videodelningsplattform inte kan tillhandahålla sådan marknadsföring. Något behov av att i detta lagstiftningsärende föreslå ytterligare bestämmelser i dessa lagar finns inte. Däremot bör det i kapitlet om videodelningsplattformar finnas en upplysning om att det i lagarna finns förbud mot marknadsföring som gäller för en plattformslieferantör.

Konsumentverket anser att det, i den mån det låter sig göras, bör övervägas om förbud mot marknadsföring för till exempel alkohol kan utvidgas i alkohollagen i stället för genom en hänvisning i radio- och tv-lagen. Regeringen instämmer i att det är lämpligt att göra utvidgningen i alkohollagen i stället för i radio- och tv-lagen. Det bör dock noteras att det inom det område som samordnas genom AV-direktivet, vilket innefattar bland annat reklam för alkoholdrycker, saknas det möjligheter att ställa upp krav på tjänster under en annan medlemsstats jurisdiktion. Bestämmelserna om alkoholreklam kan därmed inte gälla exempelvis för Youtube eftersom tjänsten är etablerad i Irland och därför ska följa den irländska lagstiftningen och inte den svenska i detta avseende. Detta gäller oavsett om bestämmelser om marknadsföring införs i alkohollagen eller radio- och tv-lagen.

När det gäller produktplacering har för tydlighets skull bestämmelser införts i radio- och tv-lagen för exempelvis receptbelagda läkemedel och modersmjölksersättning, trots att det redan finns generella förbud mot marknadsföring av dessa produkter (se prop. 2009/10:115 s. 161 och prop. 2013/14:17 s. 40). Motsvarande resonemang bör gälla även för leverantörer av videodelningsplattformar. En leverantör bör därför åläggas att följa samma regler i radio- och tv-lagen när det gäller förbud mot produktplacering av vissa produkter som gäller för leverantörer av tv (6 kap. 2 § radio- och tv-lagen). Detsamma gäller förbud och begränsningar av sponsring (7 kap. 2–3 §§).

Genomförandet av kraven på reklamidentifiering

I ändringsdirektivet ställs krav på att leverantörer av videodelningsplattformar tydligt informerar användarna när användargenererade videor eller tv-program innehåller audiovisuella kommersiella meddelanden, under förutsättning att användarna uppgett att videon eller programmet innehåller sådan meddelanden eller om leverantören har kännedom om detta. Ändringsdirektivet ställer också krav på att audiovisuella kommersiella meddelanden ska vara lätta att identifiera som sådana (artikel 28b 2).

När det gäller reklam som tillhandahålls av en plattformslieferantör föreslår utredningen att kraven ska genomföras genom bestämmelsen om annonssignatur i 8 kap. 5 § radio- och tv-lagen. Bestämmelsen innebär att det före och efter varje annonsering ska förekomma en särskild signatur som tydligt skiljer annonser från övrigt innehåll i tv-sändningar eller i beställ-tv. Signaturen ska bestå av både ljud och bild. Vid annonsering

med delad skärm ska signaturen alltid vara synlig, men behöver bara anges i bild. I 8 kap. 5 § hänvisas vidare till bestämmelser om reklamidentifiering i 9 § marknadsföringslagen. Av 9 § framgår att all marknadsföring ska utformas och presenteras så att det tydligt framgår att det är fråga om marknadsföring. Det ska också tydligt framgå vem som svarar för marknadsföringen.

Myndigheten för press, radio och tv framför att kravet på att en annonssignatur ska bestå av både ljud och bild inte förefaller vara standard för videodelningsplattformar och inte heller krävs enligt ändringsdirektivet. Myndigheten ser en fara med att ställa mer långtgående krav i detta avseende, vilket skulle kunna innebära att svenska videodelningsplattformar inte kan följa den bästa praxis om uppförandekoder som kommissionen ska uppmuntra leverantörer av videodelningsplattformar att utbyta. Även om regeringen anser att samma regler så långt möjligt bör gälla för plattformslieferantörer som för leverantörer av tv bör de krav som ställs på en annonssignatur inte medföra att en leverantör under svensk jurisdiktion inte kan utgå från sådana uppförandekoder som tas fram på europeisk nivå. Enligt regeringen bör bestämmelsen om annonssignatur därför inte innebära ett krav på en signatur i både ljud och bild. I stället bör det vara tillräckligt att signaturen består av ljud eller bild. Kraven bör framgå av en bestämmelse i kapitlet om videodelningsplattformar i radio- och tv-lagen. I samma bestämmelse bör även upplysas om att bestämmelser om reklamidentifiering finns i 9 § marknadsföringslagen.

Ändringsdirektivets krav på information bör när det gäller produktplacering genomföras genom en bestämmelse som motsvarar det krav på information som gäller för tv, dvs 6 kap. 4 § radio- och tv-lagen. När det gäller sponsring bör kravet på information genomföras genom en bestämmelse som i huvudsak motsvarar kravet i 7 kap. 4 § radio- och tv-lagen. Det innebär att en plattformslieferantör som tillhandahåller sponsring ska ange vem som bidragit till finansieringen. Ett sådant meddelande bör lämnas i början eller i slutet av den sponsrade videon eller tv-programmet. Kravet innebär dock inte att meddelanden inte också får lämnas vid andra tillfällen. Ett meddelande om att en video eller ett tv-program är sponsrat ska vara lätt att identifiera som ett sådant. Däremot bör de detaljerade krav som ställs i radio- och tv-lagen om utformning av sponsringsmeddelanden inte gälla för en plattformslieferantör som tillhandahåller sponsring. Några sådana krav finns inte heller i ändringsdirektivet.

En leverantör av tv-sändningar eller beställ-tv som omfattas av radio och tv-lagen ansvarar för att lagens bestämmelser om produktplacering, sponsring eller reklam följs. Detta gäller även om tjänsten erbjuds på en videodelningsplattform (se skäl 3 i ändringsdirektivet). Produktplacering eller sponsring som tillhandahålls av en plattformslieferantör får inte medföra att innehåller i programmen, programläggningen eller katalogiseringen påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten (6 kap. 3 § andra stycket och 7 kap. 3a § radio- och tv-lagen).

TU Medier i Sverige anser att huvudregeln om annonsplacering i 8 kap. 4 § radio- och tv-lagen även bör gälla för leverantörer av videodelningsplattformar. Bestämmelsen, som gäller för tv-sändningar,

innehåller bestämmelser om när ett tv-program får avbrytas av annonsering. Något motsvarande krav finns inte för beställ-tv. Det framstår inte heller som lämpligt eller ens möjligt att ställa upp ett sådant krav på en leverantör av en videodelningsplattform som saknar redaktionellt ansvar för de tv-program och videor som användare laddar upp på plattformen.

Lämpliga åtgärder när audiovisuella kommersiella meddelanden inte tillhandahålls av leverantören själv

När audiovisuella kommersiella meddelanden inte tillhandahålls (dvs. marknadsförs, säljs eller arrangeras) av leverantören själv ska denne enligt ändringsdirektivet vidta lämpliga åtgärder för att direktivets regler följs (artikel 28b.2). Som framgår ovan ska leverantören även tydligt informera användare om program och användargenererade videor innehåller audiovisuella kommersiella meddelanden, under förutsättning att leverantören känner till att sådan meddelanden förekommer.

Anledningen till att kraven på leverantören endast omfattar att vidta lämpliga åtgärder är att möjligheterna att ha kontroll över audiovisuella meddelanden i tv-program eller användargenererade videor som leverantören inte själv tillhandahåller är begränsade. Skulle det finnas tv-program i tv-sändningar eller beställ-tv på plattformen som omfattas av AV-direktivets bestämmelser åligger det också leverantörerna av dessa tjänster att följa direktivets bestämmelser om audiovisuella kommersiella meddelanden (se skäl 3 i ändringsdirektivet).

Leverantörernas skyldighet att vidta lämpliga åtgärder när det gäller audiovisuella kommersiella tjänster bör framgå av radio- och tv-lagen. Åtgärderna bör vidtas för att de bestämmelserna som leverantören själv ska följa när det gäller audiovisuella meddelanden även följs av användare som laddar upp användargenererade videor eller tv-program på plattformen. I artikel 28b.3 AV-direktivet genom ändringsdirektivet ges exempel på vad åtgärderna kan bestå i. Det handlar om att i användarvillkoren för plattformen inkludera och tillämpa de bestämmelser i radio- och tv-lagen om audiovisuella kommersiella meddelanden som leverantören själv åläggs att följa. Det handlar också om att ha en funktion genom vilken användare som laddar upp videor kan uppge dessa, såvitt de vet eller skäligen kan förväntas veta, innehåller audiovisuella kommersiella meddelanden. Vilka åtgärder som ska vidtas kan variera från fall till fall, beroende bland annat på vilken målgrupp plattformen riktar sig till, hur den är organiserad och hur många användare den har. Det får inte ställas något krav på att leverantören ska övervaka information på plattformen eller aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet (se skäl 48 i ändringsdirektivet). Däremot är det möjligt för en leverantör att vidta striktare åtgärder på frivillig grund i enlighet med unionsrätten och med respekt för yttrande- och informationsfriheten och mediepluralismen (skäl 49).

13.7 Tillsyn, samreglering och tvistlösning

13.7.1 Audiovisuella kommersiella meddelanden

Regeringens förslag: Samma regler om tillsyn och sanktioner ska gälla för leverantörer av videodelningsplattformar som för leverantörer av audiovisuella medietjänster.

Granskningsnämnden för radio och tv ska, på samma sätt som för tv, utöva tillsyn över bestämmelserna om produktplacering, sponsring, avbrott för reklam och annonssignatur. En leverantör som inte följer de föreslagna bestämmelserna ska kunna åläggas att betala en särskild avgift.

Konsumentombudsmannen ska, på samma sätt som för tv, utöva tillsyn när det gäller bestämmelserna om barnreklam och förbud mot reklam för medicinsk behandling som är tillgänglig endast efter ordination. En överträdelse ska ses som otillbörlig marknadsföring enligt marknadsföringslagen.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att samma regler om reklam, sponsring och produktplacering ska gälla för leverantörer av videodelningsplattformar som för leverantörer av tv. Utredningen lämnar dock inga författningsförslag när det gäller frågan om vem som ska utöva tillsyn över bestämmelserna eller om sanktioner om bestämmelserna inte följs.

Remissinstanserna: *Konsumentverket* påpekar att något förslag inte lämnats när det gäller myndighetens tillsyn och möjlighet att meddela sanktioner. Om Konsumentombudsmannen ska ha tillsyn över de förbudsbestämmelser som föreslås gälla och som myndigheten i dag har ett tillsynsansvar för, bör detta uttryckligen regleras i tillsynsbestämmelsen i radio- och tv-lagen. Det bör även i lagens sanktionsbestämmelse anges vilka sanktionsbestämmelser i marknadsföringslagen som är tillämpliga vid en överträdelse. Även *Myndigheten för press, radio och tv* efterlyser resonemang eller förslag kring granskning av audiovisuella kommersiella meddelanden och sanktioner.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 16 kap. 2 § radio- och tv-lagen övervakar granskningsnämnden för radio och tv genom granskning i efterhand om bestämmelserna om produktplacering, sponsring, avbrott för reklam och annonssignatur i tv-sändningar och beställ-tv följs. En leverantör som inte följer bestämmelserna får enligt 17 kap. 5 § åläggas att betala en särskild avgift. Av 17 kap. 6 § framgår hur storleken på den särskilda avgiften ska fastställas och enligt 17 kap. 7 § när och till vem avgiften ska betalas. Frågor om påförande av särskild avgift prövas enligt 19 kap. 4 § av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden.

Konsumentombudsmannen övervakar enligt 16 kap. 4 § barnreklamförbudet och förbudet mot reklam för medicinsk behandling som är tillgänglig endast efter ordination. Enligt 17 kap. 9 § ska en handling som strider mot dessa förbud vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486) anses vara otillbörlig marknadsföring mot konsumenter. En sådan handling kan medföra en

marknadsföringsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

Utredningen föreslår att samma regler om reklam, sponsring och produktplacering ska gälla för leverantörer av videodelningsplattformar som för leverantörer av audiovisuella medietjänster. Det får anses innefatta även tillsynen över att bestämmelserna följs och tillgång till sanktioner om bestämmelserna överträds, även om utredningen inte lämnat några författningsförslag i denna del. Granskningsnämnden för radio och tv bör därför, på samma sätt som för tv, kontrollera att de föreslagna bestämmelserna i radio- och tv-lagen om produktplacering, sponsring, avbrott för reklam och annonssignatur följs. Konsumentombudsmannen bör, på samma sätt som gäller för tv, ha tillsyn när det gäller bestämmelserna om förbud mot barnreklam och mot sådan medicinsk behandling som är tillgänglig endast efter ordination. Samma sanktioner som finns att tillgå gentemot leverantörer av tv bör också gälla. Som *Konsumentverket* påpekar bör detta uttryckligen framgå av radio- och tv-lagens tillsyns- och sanktionsbestämmelser.

Den utvidgning som föreslås i 7 kap. 4 § alkohollagen medför även att lagens tillsynsbestämmelser blir tillämpliga. Av 9 kap. 9 § alkohollagen framgår att det för efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring finns särskilda bestämmelser i marknadsföringslagen (2008:486).

13.7.2 Tillsyn över lämpliga åtgärder

Regeringens förslag: Myndigheten för press, radio och tv ska utöva tillsyn när det gäller bestämmelserna om krav på lämpliga åtgärder. Myndigheten ska kunna besluta de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om lämpliga åtgärder följs.

Myndigheten ska få förelägga en leverantör att lämna de upplysningar som myndigheten behöver för att kunna kontrollera att bestämmelserna följs. En leverantör som inte lämnar upplysningar ska kunna föreläggas att göra det.

Utredningens förslag motsvarar delvis regeringens förslag. Utredningen föreslår att Myndigheten för press, radio och tv:s uppgifter ska framgå av förordning i stället för i lag. Utredningen lämnar inget förslag om upplysningsskyldighet och möjlighet att meddela förelägganden.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* tillstyrker förslaget att myndigheten ska ha tillsyn över att bestämmelserna om lämpliga åtgärder följs. Myndigheten påpekar dock att det saknas sanktioner knutna till bestämmelserna. Om myndigheten ska kunna kontrollera att åtgärder vidtagits i enlighet med förslaget krävs att det införs en skyldighet för leverantörer att lämna de upplysningar som behövs för att myndigheten ska kunna göra en sådan prövning. Upplysningsskyldighet bör kunna förenas med vite. En leverantör ska vidare kunna föreläggas att vidta lämpliga åtgärder. Även denna skyldighet ska kunna förenas med vite. Enligt *Internetstiftelsen* bör Myndigheten för press, radio och tv vid bedömningen av vad som är

lämpliga åtgärder beakta grundläggande intressen som yttrandefrihet och informationsfrihet.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 28b.5 AV-direktivet genom ändringsdirektivet framgår dels att medlemsstaterna ska införa mekanismer för att bedöma om de åtgärder som en leverantör vidtagit är lämpliga, dels att bedömningen av åtgärderna ska anförtros den nationella tillsynsmyndigheten. I skälen till ändringsdirektivet framhålls även att leverantörerna av videodelningsplattformar så långt det är möjligt bör involveras i framtagandet av de mekanismer som behövs för att bedöma vilka åtgärder som är lämpliga (se skäl 49).

Som utredningen föreslår bör Myndigheten för press, radio och tv få i uppgift att ha tillsyn över att bestämmelserna om lämpliga åtgärder följs. Det kan till exempel handla om att kontrollera att en leverantör vidtagit åtgärder och bedöma om de åtgärder som vidtagits är tillräckliga eller inte. Utredningen har föreslagit att myndighetens uppgift bör framgå av förordning. Regeringen anser dock att tillsynsuppgifterna ska framgå av radio- och tv-lagen eftersom det är fråga om tillsyn över bestämmelser som finns i lagen.

Myndigheten för press, radio och tv anser att det bör införas bestämmelser som ger myndigheten möjlighet att dels förelägga en leverantör att komma in med de uppgifter som myndigheten behöver för att bedöma om vidtagna åtgärder är lämpliga, dels förelägga en leverantör att vidta åtgärder. Båda föreläggandena bör enligt Myndigheten för press, radio och tv kunna förenas med vite. För att en tillsyn ska vara effektiv är det grundläggande att en tillsynsmyndighet har författningsreglerade möjligheter att ingripa (se regeringens skrivelse En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn, skr. 2009/10:79 s. 41 f.). Av AV-direktivet följer också att en tillsynsmyndighet ska ha befogenhet att upprätthålla efterlevnad av kraven i direktivet (artikel 30. 4 AV-direktivet genom ändringsdirektivet). Enligt regeringen bör det därför införas en möjlighet för Myndigheten för press, radio och tv att begära in de uppgifter som behövs för att bedöma om de åtgärder en leverantör vidtagit är lämpliga. Bestämmelsen bör utformas på liknande sätt som de andra bestämmelserna om upplysningsskyldighet som finns i radio- och tv-lagen. En leverantör som inte lämnar upplysningar ska kunna föreläggas att göra det. Myndigheten bör även kunna meddela förelägganden om att en leverantör ska vidta åtgärder i enlighet med de föreslagna bestämmelserna. Det kan exempelvis behövas om en leverantör under svensk jurisdiktion inte vidtar några som helst åtgärder i enlighet med vad som föreslås. Utredningen lämnar inte något förslag när det gäller sanktioner om inte en leverantör följer de föreslagna bestämmelserna. Beredningsunderlag för att kunna införa bestämmelser om förelägganden som förenas med vite finns därför inte.

Myndigheten för press, radio och tv kommer att behöva ha en nära dialog med de eventuella leverantörer som ska följa de föreslagna bestämmelserna. Vid en sådan dialog bör frågor om vad som krävs för att följa de bestämmelserna kunna lyftas. Därutöver ska myndigheten, som redogörs för nedan, medverka till samreglering när det gäller vad åtgärderna kan bestå i. Vad som utgör lämpliga åtgärder kommer vidare att utvecklas över tid, både på EU-nivå och nationellt. Regeringen har för avsikt att följa utvecklingen på området. Om det skulle visa sig att de

föreslagna bestämmelserna inte följs och leverantörerna inte rättar sig efter beslutade förelägganden finns anledning att återkomma i frågan.

13.7.3 Samreglering och tvistlösning

Regeringens bedömning: Myndigheten för press, radio och tv bör få i uppgift att medverka till samreglering när det gäller krav på lämpliga åtgärder. Myndigheten bör även få i uppgift att utveckla tvistlösningsmekanismer.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser som yttrar sig har inga invändningar mot att Myndigheten för press, radio och tv ges i uppdrag att medverka till samreglering. Förslaget tillstyrks av *Myndigheten för press, radio och tv* och *Statens medieråd*. Myndigheten för press, radio och tv föreslår att samråd även ska ske med Konsumentverket. *Bonnier Broadcasting* välkomnar bedömningen om egenåtgärder. Ett branschgemensamt system kan fungera väl om det är enkelt utformat. Även *Sveriges Annonssörer* ser positivt på förslaget. *Sveriges Radio AB* bedömer dock att förslagets konsekvenser riskerar bli långtgående och är svårbedömda.

Sveriges Advokatsamfund lämnar förslaget utan erinran eftersom det inte kommer frånta användare möjligheten att försvara sina rättigheter inför domstol. Advokatsamfundet anser emellertid att det är av stor vikt att staten får ett betydande inflytande inom ramen för den form av samreglering som utarbetas på området. *Myndigheten för press, radio och tv* ser positivt på förslaget om tvistlösningsmekanismer men efterlyser tydligare riktlinjer och ramar för hur sådana är tänkta att utformas.

Skälen för regeringens bedömning

Samreglering

I artikel 28 b.4 AV-direktivet genom ändringsdirektivet uppmanas medlemsstaterna att använda samreglering för att genomföra kraven på lämpliga åtgärder. Av skäl 49 i ändringsdirektivet framgår också att det är lämpligt att så långt som möjligt involvera plattformarsleverantörerna när kraven på lämpliga åtgärder genomförs. Eftersom det sannolikt är mycket få plattformarsleverantörer som kommer att omfattas av radio- och tv-lagen finns det dock i nuläget, begränsade möjligheter till samreglering i Sverige. I arbetet bör dock arbetet på europeisk nivå kunna beaktas. Enligt artikel 28b.9 ska kommissionen uppmuntra leverantörer av videodelningsplattformar att utbyta bästa praxis om uppförandekoder för samreglering. Därutöver kan självreglering enligt artikel 28b.10 främjas genom s.k. unionsuppförandekoder. På detta område har kommissionen initierat uppförandekoder som involverat Facebook, Google, Twitter och Microsoft (Code of Conduct on Countering Illegal Hate Speech Online).

När det gäller lämpliga åtgärder till skydd för minderåriga och då särskilt de åtgärder som handlar om medie- och informationskunnighet bör Myndigheten för press, radio och tv:s uppgift utföras i samråd med Statens medieråd. När det gäller lämpliga åtgärder kopplade till audiovisuella

kommersiella meddelanden (avsnitt 13.6) bör, som *Myndigheten för press, radio och tv* själva föreslår, samråd ske med Konsumentverket. En del i arbetet med samreglering bör också vara att sprida kunskap om bestämmelserna och hur de är tänkta att tillämpas.

Tvistlösningsmekanism

I artikel 28b.7 AV-direktivet genom ändringsdirektivet ställs krav på medlemsstaterna att säkerställa att mekanismer för prövning utanför domstol är tillgängliga för att lösa tvister mellan användare och leverantörer av videodelningsplattformar när det gäller tillämpningen av bestämmelserna om skydd av minderåriga och allmänheten (artikel 28b.1) och vad åtgärderna som en leverantör ska vidta ska bestå i (artikel 28b.3). Sådana mekanismer ska enligt artikeln möjliggöra en opartisk tvistlösning och får inte frånta konsumenten det rättsskydd som erbjuds i nationell rätt. Av artikel 28b.8 ska användare också kunna tillvarata sina rättigheter inför domstol.

Som framgår av avsnitt 13.7.2 föreslås Myndigheten för press, radio och tv ha tillsyn över bestämmelserna med krav på att vidta lämpliga åtgärder. Myndigheten bör dessutom få i uppgift att medverka till samreglering när det gäller sådana åtgärder. Myndigheten kommer således vara involverad i frågeställningar som rör de åtgärder som ska vara möjliga att pröva inom ramen för en tvistlösningsmekanism. Myndigheten kommer dessutom genom sitt arbete ha god kännedom om de leverantörer som kan komma att omfattas av radio- och tv-lagen. Det är därför, som utredningen föreslår, lämpligt att Myndigheten för press, radio och tv även ges i uppgift att utveckla tvistlösningsmekanismer som uppfyller de krav som ställs i ändringsdirektivet.

Myndigheten för press, radio och tv efterlyser tydligare riktlinjer och ramar för hur sådana mekanismer är tänkta att utformas. Det är dock svårt att ge några närmare riktlinjer eftersom utformningen av tvistlösningsmekanismer till stor del är beroende av hur de plattformar under svensk jurisdiktion är uppbyggda, vilken inriktning de har och antalet användare. Klart är dock att tvistlösningsmekanismer som tas fram ska vara fristående från Myndigheten för press, radio och tv. Myndighetens tillsynsarbete får inte heller påverka förutsättningarna för en opartisk tvistlösning mellan en leverantör av en plattform och användarna av plattformen. Inte heller får en sådan mekanism frånta användarna det rättsskydd som erbjuds i svensk rätt eller utesluta möjligheten för en användare att försvara sina rättigheter inför domstol (se skäl 50 i ändringsdirektivet). Myndigheten för press, radio och tv bör via sitt arbete i den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (Erga) utbyta erfarenheter avseende tillämpningen av ändringsdirektivets krav i denna del.

14 Medie- och informationskunnighet

14.1 Ändringsdirektivets krav

Betydelsen av mediekompetens framhålls i AV-direktivet. Mediekompetens beskrivs som de kunskaper, färdigheter och den förståelse som allmänheten behöver för att kunna använda medier på ett effektivt och säkert sätt. Genom ändringsdirektivet utvecklas kraven på medlemsstaterna. I artikel 33a i AV-direktivet genom ändringsdirektivet klargörs att medlemsstaterna ska främja och vidta åtgärder för att utveckla medie- och informationskunnighet. Medlemsstaterna ska senast den 19 december 2022 och därefter vart tredje år rapportera till kommissionen om genomförandet. Kommissionen kommer efter samråd med kontaktkommittén utarbeta riktlinjer om vad som ska omfattas av rapporterna.

Av skäl 59 i ändringsdirektivet framgår att begreppet medie- och informationskunnighet i grunden innebär det samma som det tidigare använda begreppet mediekompetens. Det handlar alltså om kunskap, färdigheter och förståelse för att kunna använda medier på ett effektivt och säkert sätt. Medie- och informationskunnighet bör inte begränsas till kunskaper om verktyg och teknik, utan syfta till att skapa förutsättningar för att människor ska kunna utveckla och använda det kritiska tänkande de behöver för att analysera en komplex verklighet och skilja mellan åsikt och fakta. I skälen till ändringsdirektivet framhålls vidare vikten av att leverantörer av medietjänster och leverantörer av videodelningsplattformar i samarbete med andra relevanta aktörer främjar utvecklingen av medie- och informationskunnighet överallt i samhället, för människor i alla åldrar och för alla medier.

14.2 Åtgärder för att främja medie- och informationskunnighet

Regeringens bedömning: Statens medieråd bör få i uppgift att kartlägga och redovisa åtgärder som vidtagits för att främja medie- och informationskunnighet. Redovisningen bör ske till regeringen vart tredje år.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Utredningen föreslår att Myndigheten för press, radio och tv och Statens medieråd ges i uppgift att i nära samverkan kartlägga och redovisa åtgärder som vidtagits för att främja medie- och informationskunnighet.

Remissinstanserna: Statens medieråd och kommittén *Nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet (Ku 2018:04)* instämmer i huvudsak i utredningens bedömning. De framhåller dock att den pågående nationella kraftsamlingen inom

medie- och informationskunnighet och det utvecklade uppdrag som Statens medieråd fått borde ha speglats tydligare i utredningens förslag. Kommittén anser till skillnad från utredningen att ansvaret för att ta fram underlag för återrapporteringen om medie- och informationskunnighet bör ges enbart till Statens medieråd. Även *Svenska Filminstitutet* anser att det är positivt att Statens medieråd får ett tydligt ansvar för samordningen av insatser på området.

Skälen för regeringens bedömning

Arbetet med medie- och informationskunnighet i Sverige

Regeringen delar utredningens slutsats att ändringsdirektivets krav på medlemsstaterna att främja och vidta åtgärder för att utveckla medie- och informationskunnighet motsvaras av det arbete som sedan några år pågår i Sverige. Sedan regeringens beslut 2017 För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi (N2017/03643/D) har en rad initiativ tagits för att långsiktigt stärka digital kompetens och medie- och informationskunnighet och för hur arbetet ska samordnas och kanaliseras.

Regeringen beslutade 2017 om en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet med ett delmål att barn och elever i alla delar av skolväsendet ska ges förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens (U2017/04119/S). Uppdraget att stärka barnens och elevernas digitala kompetens har tydliggjorts genom ändringar i läroplanerna för skolans alla nivåer.

Kungl. biblioteket har tillförts 25 miljoner kronor årligen 2018–2020 för en satsning kallad Digitalt först. Satsningen innebär att de regionala biblioteksverksamheterna samordnar en utbildning av landets folkbibliotekarier i syfte att främja en ökad digital kompetenshöjning hos allmänheten, däribland i frågor som rör medie- och informationskunnighet (Ku2016/02084/KO och Ku2017/02646/KO).

Regeringen gav 2017 Statens medieråd och Myndigheten för press, radio och tv i uppdrag att kartlägga insatser som syftar till stärkt medie- och informationskunnighet (Ku2017/01610/MD). I budgetpropositionen för 2018 fick Nordicom i uppdrag att utarbeta en kunskapsöversikt med utgångspunkt i resultatet från myndigheternas kartläggning. I rapporten *Medie- och informationskunnighet i den digitala tidsåldern – en demokratifråga från juni 2018*, görs bedömningen att det finns behov av en långsiktig och systematiserad nationell samordning av insatser för medie- och informationskunnighet (Ku2018/01761/MD).

Som en följd av de slutsatser som redovisats fick Statens medieråd i uppdrag att stärka myndighetens samordnande roll i arbetet med medie- och informationskunnighet (Ku2018/01726/MF). I uppdraget ingick att utveckla samarbete mellan statliga myndigheter, liksom en aktiv dialog mellan offentliga och privata aktörer som arbetar med medie- och informationskunnighet på nationell och lokal nivå.

Utöver Statens medieråds utvecklingsarbete har regeringen tillsatt en nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet (Ku 2018:04). Syftet är att öka medie- och informationskunnigheten och stärka människors motståndskraft mot näthat, desinformation och propaganda genom utåtriktade insatser i hela landet. Kommittén slutredovisar sitt arbete senast den 1 oktober 2020.

Statens medieråd bör ansvara för den samlade redovisningen av åtgärder

Som utredningen konstaterar har Statens medieråd i uppgift att verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Statens medieråds arbete med medie- och informationskunnighet har ytterligare förstärkts genom ett regeringsuppdrag i september 2019 (Ku2019/01659/MD). Uppdraget handlar om att långsiktigt förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet. I uppdraget ingår att skapa ett nätverk för relevanta aktörer, bygga upp en plattform för kunskaps- och informationsspridning, ytterligare kartlägga utvecklingen av medie- och informationskunnighet och utveckla myndighetens resurser på området.

Med anledning av Statens medieråds uppdrag anser regeringen till skillnad från utredningen och i likhet med kommittén *Nationell satsning på medie- och informationskunnighet* och det demokratiska samtalet, att myndigheten är mest lämpad att ansvara för en samlad redovisning av de åtgärder som görs i Sverige för att främja utvecklingen av medie- och informationskunnighet. Det nätverk som Statens medieråd håller på att bygga upp syftar till att stärka kunskap om och samordning av insatser på nationell, regional och lokal nivå och bör därför kunna utgöra ett viktigt bidrag för myndighetens uppgift. Redovisningen bör ske i enlighet med de riktlinjer kommissionen ska ta fram. Arbetet bör ske i nära samverkan med Myndigheten för press, radio och tv, som har det huvudsakliga ansvaret för tillsynen över de bestämmelser som genomför AV-direktivet och som ingår i Erga, liksom med andra relevanta aktörer inom området medie- och informationskunnighet.

Regeringen anser i likhet med utredningen att Statens medieråds redovisning bör ske i god tid inför de tidpunkter då Sverige enligt ändringsdirektivet ska rapportera om genomförandet till kommissionen. Det första redovisningstillfället bör därmed vara den 1 september 2022 och redovisning bör sedan ske var tredje år vid samma datum.

I ändringsdirektivets skäl 59 understryks att det är viktigt att leverantörer av tv, beställ-tv och videodelningsplattformar arbetar för ökad medie- och informationskunnighet. I avsnitt 13.7 gör regeringen bedömningen att Myndigheten för press, radio och tv ska verka för samreglering med videodelningsplattformar i syfte att utveckla lämpliga åtgärder bland annat för skydd av minderåriga vilket bland annat kan innefatta att främja medie- och informationskunnighet. Arbetet bör ske i samråd med Statens medieråd och Konsumentverket. I avsnitt 8.4 gör regeringen bedömningen att Statens medieråd bör få i uppdrag att verka för ett branschgemensamt system för information om innehåll som kan skada minderåriga. Regeringen bedömer att myndighetens nya uppgifter kan medverka till en tätare dialog med tv-branschen liksom med eventuella svenska videodelningsplattformar. En sådan dialog skulle också kunna bidra till att leverantörer av medietjänster och videodelningsplattformar blir mer aktivt involverade i Statens medieråds övergripande arbete för att öka medie- och informationskunnighet i Sverige.

15 Förbud mot behandling av personuppgifter för kommersiella ändamål

Regeringens förslag: Personuppgifter som har samlats in eller på annat sätt genererats av leverantörer av medietjänster eller videodelningsplattformar för att uppfylla de krav som ställs på att skydda barn ska inte få behandlas för kommersiella ändamål. Datainspektionen ska ha tillsyn över att bestämmelserna följs.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår att det i lagtexten ska finnas en upplysning om att ifall EU:s dataskyddsförordning är tillämplig vid behandlingen av personuppgifter så gäller Datainspektionens befogenheter enligt förordningen. Utredningens förslag till lagtext har också delvis en annan utformning.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio, och tv* tillstyrker förslaget. *Datainspektionen* har inget att invända mot förslaget men påpekar att behandling av personuppgifter för kommersiella ändamål förmodligen inte vore tillåten enligt den s.k. finalitetsprincipen i dataskyddsförordningen. Enligt *Datainspektionen* bör lagtexten utformas närmare ändringsdirektivets ordalydelse för att undvika intrycket att det är nödvändigt att samla in personuppgifter för att uppfylla de krav som föreslås när det gäller skydd av minderåriga. *Datainspektionen* konstaterar vidare att myndigheten ges behörighet att utöva tillsyn över verksamhet som bedrivs av aktörer som omfattas av grundlagsskydd. Det kan därför finnas anledning att belysa hur det förhåller sig till bestämmelsen i 1 kap. 7 § dataskyddslagen, så att det klart framgår i vilken utsträckning *Datainspektionen* kan och bör bedriva tillsyn.

Skälen för regeringens förslag: Enligt ändringsdirektivet får minderårigas personuppgifter som samlats in eller på annat sätt genererats av en leverantör av medietjänster genom till exempel ålderskontrollsystem inte användas för kommersiella ändamål såsom direktmarknadsföring, profilering och beteendestyrd annonsering (artikel 6a.2 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet). En motsvarande bestämmelse gäller för personuppgifter som samlats in eller genererats av en leverantör av en videodelningsplattform (artikel 28b.3). Regeringen instämmer i *Datainspektionens* bedömning att det enligt den s.k. finalitetsprincipen i EU:s dataskyddsförordning (EU) 2016/679 (dataskyddsförordningen) förmodligen inte vore tillåtet att använda personuppgifter som samlats in eller genererats i exempelvis ett ålderskontrollsystem för kommersiella ändamål. Enligt finalitetsprincipen får personuppgifter inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna från början samlades in. Något uttryckligt förbud mot en sådan användning finns dock inte i dataskyddsförordningen. Regeringen anser därför att det finns skäl att genomföra ändringsdirektivets krav genom bestämmelser i radio- och tv-lagen. De exempel på kommersiella ändamål som räknas upp i ändringsdirektivet, dvs. direktmarknadsföring, profilering och beteendestyrd annonsering, behöver dock inte framgå direkt av lagtexten.

Datainspektionen påpekar att utredningens författningsförslag kan ge intryck av att det är nödvändigt att samla in personuppgifter för att uppfylla radio- och tv-lagens krav när det gäller skydd av barn. Regeringen instämmer i att författningsförslaget kan ge ett sådant intryck. Som redogörs för i avsnitt 8.1 och 13.5.2 kan de åtgärder som vidtas för att skydda minderåriga dock se ut på flera olika sätt. Det kan exempelvis handla om val av sändningstid, verktyg för ålderskontroll, ålderskontrollsystem eller andra tekniska åtgärder. Flera av de åtgärder som kan vidtas behöver inte innebära att personuppgifter överhuvudtaget samlas in eller genereras på annat sätt. Regeringen delar således *Datainspektionens* uppfattning att bestämmelsen bör utformas närmare ändringsdirektivets ordalydelse. Till skillnad från direktivet bör dock bestämmelsen gälla oavsett vilka personuppgifter som samlas in eller genereras av en leverantör.

Datainspektionen efterlyser ett resonemang kring hur förslaget förhåller sig till bestämmelsen i 1 kap. 7 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen). Enligt bestämmelsen ska dataskyddsförordningen och dataskyddslagen inte tillämpas i den utsträckning det skulle strida mot tryckfrihetsförordningen (TF) eller yttrandefrihetsgrundlagen (YGL).

Att till exempel ett tv-företag eller en tidning bedriver grundlagsskyddad verksamhet innebär inte att dataskyddsförordningen inte kan tillämpas på behandlingen av personuppgifter i sådana delar av verksamheten som faller utanför TF eller YGL:s tillämpningsområde. Det kan exempelvis handla om behandling av personuppgifter i administrationssystem kopplade till abonnemang eller prenumerationer hos företaget. Att dataskyddsförordningen är tillämplig på sådan behandling innebär också att *Datainspektionen* kan ha tillsyn över denna. Detsamma får anses gälla behandling av personuppgifter som samlats in eller genererats inom ramen för till exempel ett ålderskontrollsystem hos ett företag som bedriver grundlagsskyddad verksamhet. Det finns därför inget hinder mot att *Datainspektionen* har tillsyn över att personuppgifter som samlas in eller genereras i ett sådant system inte används för kommersiella ändamål. Att *Datainspektionen* ska ha tillsyn över att de föreslagna bestämmelserna följs bör framgå av radio- och tv-lagen. Enligt regeringen finns dock inte behov av att i lagtexten upplysa om att *Datainspektionens* befogenheter vid tillsyn följer av dataskyddsförordningen och den kompletterande dataskyddslagen.

16 Beställradio från public service

Ljudradio, liksom tv, kan förmedlas till en lyssnare antingen via en sändning eller på begäran. Med sändning av ljudradio avses vanligen analoga eller digitala sändningar som sker via marknäten men det kan även vara linjära och tabblålagda webbsändningar. Innehåll på webben konsumeras dock i stor utsträckning på begäran av användaren.

Vid tillhandahållande av medieinnehåll på begäran är grunden att konsumenten kan ta del av innehållet vid en tidpunkt denne väljer.

Leverantörens roll är att göra programmet tillgängligt. Begreppet beställ-tv infördes i radio- och tv-lagen 2010 (se prop. 2009/10:115 s. 103 f.). Enligt definitionen är det en tjänst där en leverantör i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät på begäran av användaren, vid en tidpunkt som användaren väljer, och från en katalog med program som leverantören har valt ut. Beställ-tv omfattas av flera av radio- och tv-lagens innehållsbestämmelser. Det innebär att till exempel demokratibestämmelsen och förbudet mot otillbörligt kommersiellt gynnande gäller oberoende av om tillhandahållandet sker i en sändning eller genom beställ-tv. För ljudradio som tillhandahålls på begäran, s.k. beställradio (bland annat poddradio), finns varken någon definition eller några innehållsbestämmelser i radio- och tv-lagen.

Utredningen hade i uppgift att överväga om det finns behov av en reglering motsvarande den som gäller för beställ-tv också för beställradio från public service-företagen. I uppdraget ingick inte att utreda en generell reglering av beställradio.

16.1 Radio- och tv-lagen utvidgas

Regeringens förslag: Av radio- och tv-lagens inledande bestämmelse ska det framgå att lagen innehåller bestämmelser om beställradio. Det ska också föras in en definition av begreppet beställradio. Definitionen av leverantör av medietjänster ska ändras till att omfatta även den som tillhandahåller beställradio.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningens förslag till definitionen av beställradio skiljer sig från regeringens.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv, Konkurrensverket, Nent Group och Bauer Media* tillstyrker förslaget.

Sveriges Radio AB, Sveriges Utbildningsradio AB och Journalistförbundet avstyrker förslaget, huvudsakligen därför att de anser att det finns skäl att avvakta 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommittés betänkande. Om förslaget införs har Journalistförbundet synpunkter på definitionen av beställradio.

Skälen för regeringens förslag

Beställradio i public service

Dagens tillståndsvillkor för public service-företagen gäller endast sändningar i marknätet. Den verksamhet som företagen bedriver på webben är i stort sett oreglerad. Det har att göra med att yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) skiljer mellan sändningar och tillhandahållanden i tråd och andra typer av sändningar exempelvis i marknätet. Tillhandahållanden via internet sker ofta genom tråd. För sådana sändningar och tillhandahållanden är det enligt YGL inte tillåtet att ställa upp andra villkor än dem som uttryckligen anges i grundlagen. 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté har i uppdrag att överväga om det finns skäl att möjliggöra villkor för public service som är oberoende av om

tillhandahållandet sker genom tråd. Uppdraget ska redovisas senast den 26 augusti 2020.

Vissa av radio- och tv-lagen grundläggande innehållsbestämmelser gäller dock både för tv-sändningar och beställ-tv oavsett om sändningarna eller tillhandahållandena sker genom tråd eller inte. Som framgår av avsnitt 16.2 bör de grundläggande krav som redan i dag gäller för beställ-tv genom tråd gälla även för beställradio från public service. Det handlar om demokratibestämmelsen, bestämmelsen om förbud mot otillbörligt gynnande av kommersiella intressen och vissa bestämmelser om sponsring.

Sveriges Radio, Utbildningsradion och Journalistförbundet menar att regeringen bör avvakta med att införa en reglering av beställradio som tillhandahålls av public service tills 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté lämnat sitt betänkande så att frågorna kan hanteras samlat.

De bestämmelser som nu är aktuella att göra tillämpliga på beställradio från public service gäller redan i dag även för tillhandahållanden i tråd, bland annat beställ-tv från public service. Det är vidare fråga om bestämmelser som kan anses vara av grundläggande karaktär och ha fundamental betydelse för allmänhetens förtroende för public service. Regeringen anser därför att förslag i detta avseende bör läggas fram utan att avvakta övervägandena och förslagen från 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommitté.

En definition av beställradio införs

Utredningen föreslår att en definition av beställradio i allt väsentligt ska motsvara definitionen av beställ-tv. Utredningen föreslår dock att det inte bör krävas att ett program i beställradio ska ingå i en katalog. *Journalistförbundet* ifrågasätter om det är ändamålsenligt att definitionen av beställradio blir vidare än definitionen av beställ-tv, genom att kravet som ställs på beställ-tv att innehållet finns samlat i en katalog, inte föreslås gälla för beställradio.

Regeringen anser att definitionen av beställradio i alla delar bör ansluta till definitionen av beställ-tv. Det saknas skäl att i detta läge, när syftet med förslaget är att införa bestämmelser som ska gälla för beställradio från public service, ha en vidare definition av beställradio än av beställ-tv.

För att följa radio- och tv-lagens systematik bör även definitionen av leverantör av medietjänster ändras så att det framgår att även den som tillhandahåller beställradio kan vara en leverantör av medietjänster. Som regeringen återkommer till i avsnitt 19.3 bör det införas ett krav på registrering när det gäller beställradio från public service.

16.2 Grundläggande bestämmelser för beställradio från public service

Regeringens förslag: Demokratibestämmelsen och bestämmelserna om förbud mot otillbörligt gynnande och sponsring i radio- och tv-lagen ska gälla vid tillhandahållande av beställradio om den finansieras med

public service-avgift enligt lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Definitionen av begreppet sponsring ska ändras så att även beställradio ingår.

Granskningsnämnden för radio och tv ska, genom granskning i efterhand, övervaka att de bestämmelser som gäller för beställradio följs. Den som tillhandahåller beställradio ska ombesörja att varje program som tillhandahålls spelas in och bevaras. Bestämmelserna i upphovsrättslagen om att den som är skyldig att spela in ett program får framställa exemplar av verk som ingår i programmet, ska ändras så att även beställradio omfattas.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* tillstyrker förslaget. *Sveriges Utbildningsradio AB* har inget att invända mot förslaget i denna del. *Kungl. biblioteket (KB)* avstyrker förslaget i den del det kommer att påverka pliktleveranser till KB.

Skälen för regeringens förslag

Grundläggande innehållsbestämmelser bör gälla för public service beställradio

Syftet med att låta beställradio från public service omfattas av radio- och tv-lagen är att de mer grundläggande bestämmelserna i lagen ska kunna göras tillämpliga även på det utbud som tillhandahålls i denna form. Det handlar om demokratibestämmelsen, bestämmelsen om förbud mot otillbörligt gynnande av kommersiella intressen och vissa bestämmelser om sponsring. Dessa bestämmelser träffar både tv-sändningar och beställ-tv och det är bestämmelser som i dag gäller för ljudradiosändningar. I likhet med vad som gäller för beställ-tv hindrar YGL inte en sådan reglering.

Demokratibestämmelsen

Enligt 14 kap. 1 § radio- och tv-lagen ska den som sänder ljudradio med tillstånd av regeringen se till att programverksamheten som helhet präglas av det demokratiska statsskickets grundidéer och principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet (demokratibestämmelsen).

I förarbetena till föregångaren till dagens radio- och tv-lag ansåg regeringen att det borde vara en självklarhet för varje programföretag att beakta det demokratiska statsskickets grundidéer samt principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet i programverksamheten. Slutsatsen var därför att en demokratibestämmelse skulle införas i radio- och tv-lagen och att den skulle gälla för alla typer av tv-sändningar som lagen omfattade samt för de ljudradiosändningar där regeringen ger tillstånd (prop. 1995/96:160 s. 93).

Demokratibestämmelsen utvidgades genom dagens radio- och tv-lag till att gälla även den som tillhandahåller beställ-tv. Regeringen ansåg då att samma synsätt som lagstiftaren haft i fråga om tv-sändningar borde gälla i fråga om beställ-tv och att det var svårt att se att det skulle finnas någon principiell eller praktisk skillnad mellan de olika tjänsterna när det gäller

programverksamheten. Eftersom demokratibestämmelsen gäller programverksamheten i dess helhet ansåg regeringen att den gäller även för trådsändningar. Även om bestämmelsen inte alltid kunde sanktioneras ansåg regeringen att det var en viktig markering att inkludera beställ-tv (prop. 2009/10:115 s. 124, bet. 2009/10:KU25, rskr. 2009/10:331).

Demokratibestämmelsen avser, som nämnts, programverksamheten i dess helhet och ger uttryck för grundläggande principer i det svenska samhället. Det är därför rimligt att bestämmelsen också gäller för den delen av verksamheten hos public service-företagen som består av beställradio. De ställningstaganden som gjordes när demokratibestämmelsen utvidgades till att även omfatta beställ-tv har bäring även på beställradio från public service.

Otillbörligt kommersiellt gynnande

Enligt 5 kap. 5 § och 14 kap. 2 § radio- och tv-lagen får program som inte är reklam i tv och ljudradio inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Ett gynnande av ett kommersiellt intresse är otillbörligt om det inte kan motiveras av något informations- eller underhållningsintresse. Bestämmelsen är avsedd att värna tittarens eller lyssnarens intressen genom att träffa s.k. smygkylam. Den kompletterar även bestämmelserna om produktplacering och sponsring.

Bestämmelsen har en koppling till villkoret om att en sändningsrätt ska utövas opartiskt. Med hänsyn till de särskilda krav på opartiskhet som gäller för verksamheten hos public service och de höga krav som även i övrigt bör kunna ställas på sådan verksamhet anser regeringen att bestämmelsen om förbud mot otillbörligt kommersiellt gynnande är en sådan grundläggande bestämmelse som även bör gälla för beställradio från public service.

Sponsring

Radio- och tv-lagens bestämmelser om sponsring av program i ljudradiosändning finns i 15 kap. 8–10 §§. Av bestämmelserna framgår bland annat vilka program som inte får sponsras, vem som inte får sponsra program och när sponsringsmeddelande ska lämnas.

Både Sveriges Radio och Utbildningsradion får enligt sina sändningstillstånd för perioden 2020–2025 sända indirekt sponsrade program under vissa förutsättningar. Sveriges Radio anger i sin public service-redovisning för 2019 att varken direkt eller indirekt sponsring förekommer (Sveriges Radio AB:s Public service-redovisning 2019 s. 145). Utbildningsradion sänder enligt sin public service-redovisning för 2019 inte direkt sponsrade program men det kan förekomma indirekt sponsring i inköpta program i enlighet med villkoren i sändningstillståndet (Sveriges Utbildningsradio AB:s Public service-redovisning 2019 s. 20).

I förarbetena till radio- och tv-lagen uttalades bland annat följande. Tanken med ett sponsringsmeddelande är att informera mottagaren av en medietjänst om att någon annan än leverantören av tjänsten har bidragit till finansieringen av ett program som inte är en annons. Syftet är alltså att skydda mottagaren genom att varna för att det finns en möjlig risk för att sponsorn har haft ett redaktionellt inflytande över programinnehållet (prop. 2009/10:115 s. 148).

Regeringen anser att samma skäl som gör sig gällande för radio- och tv-lagens bestämmelser om sponsring för ljudradiosändningar gör sig gällande för beställradio. Även beställradio som tillhandahålls av public service bör därför omfattas av radio- och tv-lagens bestämmelser om sponsring. Som en följd av detta bör även definitionen av begreppet sponsring i 3 kap. 1 § ändras så att beställradio ingår.

Tillsyn m.m.

De bestämmelser som nu föreslås gälla även för beställradio från public service rör innehållet i program. Det är granskningsnämnden för radio och tv som genom granskning i efterhand övervakar att program står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen och de programrelaterade villkor som kan gälla (16 kap. 2 § radio- och tv-lagen). Granskningsnämndens uppdrag bör därför utökas till att gälla även beställradio som tillhandahålls av public service.

För att granskningsnämnden ska kunna fullgöra uppdraget kommer Myndigheten för press, radio och tv att behöva begära in s.k. referensband enligt 16 kap. 11 § radio- och tv-lagen. Denna bestämmelse hänvisar till 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (tillämpningslagen). Förslaget innebär att tillämpningslagen ändras så att även den som tillhandahåller beställradio som finansieras med public service-avgift ska spela in program. Förslaget innebär vidare att 26 e § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) ändras så att även den som är skyldig att spela in ett program som tillhandahålls i beställradio som omfattas av radio- och tv-lagen får framställa exemplar av verk som ingår i programmet, om det görs för att säkerställa bevisning om programmets innehåll eller för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över verksamheten. Genom hänvisningar i upphovsrättslagen är bestämmelsen sedan tidigare tillämplig även för till upphovsrätten närliggande rättigheter.

Kungl. biblioteket (KB) avstyrker förslaget i den del det kommer att påverka pliktleveranser till KB. Bakgrunden är att vissa beställradioprogram ska levereras som dokument enligt pliktlagen medan andra beställradioprogram ska levereras som elektroniskt material enligt e-pliktlagen, vilket är en ordning som enligt KB framstår som ologisk och svårbegriplig. KB framhåller att problemet redan finns för beställ-tv och att regelverket för pliktleverans och hantering av annat material vid KB för närvarande är föremål för översyn av en särskild utredare (U 2019:03).

Mot bakgrund av den pågående översynen av reglerna om pliktleverans finns inte skäl att i detta sammanhang justera förslaget.

16.3 Beställradio från andra bör utredas

Regeringens bedömning: Frågan om reglering av beställradio från andra än public service bör ses över i ett annat sammanhang.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* och *Konkurrensverket* delar utredningens bedömning. *Nent Group* och *Bauer Media* anser att en utredning bör tillsättas skyndsamt.

Skälen för regeringens bedömning: Utredningens uppdrag omfattade enbart frågan om beställradio från public service. Frågan om tillhandahållanden från andra än public service behandlades därför inte.

Som beskrivs ovan ökar lyssnandet på beställradio. För kommersiella aktörer innebär det dels ökad konkurrens om lyssnare, dels nya intäktsmöjligheter. Bestämmelserna om till exempel reklam, annonser och sponsring som finns i radio- och tv-lagen gäller dock bara för sändningar. Att olika bestämmelser gäller beroende på hur distributionen sker kan påverka möjligheten att skapa intäkter och i förlängningen snedvrیدا konkurrensen mellan de aktörer som sänder radio och de som tillhandahåller beställradio. För en lyssnare är inte heller skillnaden mellan de olika typerna av tillhandahållande självklar, särskilt inte vid tillhandahållanden online. Med utgångspunkten att teknikneutralitet bör eftersträvas där det är möjligt kan det te sig inkonsekvent att bestämmelser om till exempel förbud mot otillbörligt gynnande och sponsring inte gäller för beställradio i allmänhet.

Samtidigt som beställradio är en växande företeelse sker en utveckling av den bakomliggande tekniken och det sätt på vilket lyssnarna kan ta del av beställradio. Att spela in och lägga upp en ljudfil på en webbplats får också anses relativt okomplicerat för den enskilde. De frågor som uppkommer kring beställradio är därför i många fall komplexa och har flera dimensioner. Det kan till exempel gälla hur kretsen av tillhandahållare av en tjänst ska avgränsas om även andra än public service ska omfattas av regelverket och när en tjänst är av en sådan art och omfattning att radio- och tv-lagens bestämmelser bör gälla.

Med hänsyn till de frågeställningar kring beställradio som uppkommer anser regeringen att frågan huruvida beställradio från andra än public service ska omfattas av radio- och tv-lagen är av en sådan vikt att den bör ses över i särskild ordning.

17 Vidaresändningsplikt

Bestämmelser om vidaresändningsplikt infördes 1986 genom lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar. Syftet var bland annat att säkerställa att boende i en kabelansluten fastighet hade tillgång till samma programutbud som de skulle ha haft om fastigheten inte hade varit ansluten till kabelnätet (prop. 1984/85:199 s. 38 f., prop. 1995/96:160 s. 124 och prop. 2004/05:105 s. 25). Bestämmelserna om vidaresändningsplikt finns nu i 9 kap. radio- och tv-lagen och omfattar sändningar från Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Regleringen innebär bland annat att vidaresändningsplikten inte omfattar fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt. Sökbar text-tv omfattas inte.

Vidaresändningsplikten gäller bara om förutsättningarna är uppfyllda för vidaresändning enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Tv-sändningarna ska kunna tas emot på ett

tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen (9 kap. 1 § radio- och tv-lagen).

17.1 Programtjänsterna ska ha olika innehåll

Regeringens förslag: I radio- och tv-lagen ska det förtydligas att de programtjänster som omfattas av vidareändningsplikt ska ha olika innehåll.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Myndigheten för press, radio och tv, Myndigheten för tillgängliga medier, Konkurrensverket, Sveriges Television AB, Sveriges Utbildningsradio AB, Hörselskadades riksförbund, Nent Group, och Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (Klys)* instämmer i eller har inga invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Det nuvarande regelverket innehåller inte något krav på att de programtjänster som vidareändras ska ha olika innehåll. Det möjliggör för en kabel-tv-operatör att uppfylla vidareändningsplikten genom att vidareända två programtjänster i vanlig respektive högupplöst bildkvalitet. Även om det inte finns några indikationer på att detta sker i dag är det, med hänsyn till syftet med vidareändningsplikten, otillfredsställande att bestämmelsen inte hindrar att en sådan situation skulle kunna uppkomma. Enligt regeringen bör därför 9 kap. 2 § förtydligas så att det framgår att de fyra programtjänster som omfattas av vidareändningsplikten ska ha olika innehåll. Ändringen ger en ökad tydlighet och förutsägbarhet för både programbolag och operatörer med en yttre gräns för skyldigheten. Så länge Sveriges Television sänder fyra programtjänster med olika innehåll, vilket i dag motsvarar vad företaget ska sända enligt sändningstillståndet, garanteras hushållens tillgång till hela programutbudet från Sveriges Television och Utbildningsradion. Ett krav på att de vidareända programtjänsterna ska ha olika innehåll innebär att allmänhetens behov av allsidig information tillgodoses och därmed uppfylls syftet med vidareändningsplikten.

17.2 Sökbar text-tv ska ingå i vidareändningsplikten

Regeringens förslag: Vidareändningsplikten ska omfatta sökbar text-tv under förutsättning att sändningen omfattas av villkor om opartiskhet och saklighet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Myndigheten för press, radio och tv, Myndigheten för tillgängliga medier, Konkurrensverket, Sveriges Television AB, Sveriges Utbildningsradio AB, Hörselskadades riksförbund, Nent Group, och Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (Klys)*

instämmer i eller har inga invändningar mot förslaget. *Post- och telestyrelsen* och *Myndigheten för delaktighet* anser att vidareändningsplikten också borde omfatta tillgänglighetstjänster.

Tele2 avstyrker förslaget och anser att det saknas behov av reglering.

Skälen för regeringens förslag: Sökbar text-tv är en tjänst som Sveriges Television och Utbildningsradion har regeringens tillstånd att sända och som omfattas av kraven på opartiskhet och saklighet i tillstånden. Innehållet i sökbar text-tv består främst av nyheter och olika former av information, men tjänsten används även för att öka tv-programmens tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Ett exempel är att textning finns på text-tv-sidan 199, oavsett vilken av public service-företagens programtjänster som konsumenten tittar på. Sökbar text-tv är en integrerad del av företagens utbud. Syftet med vidareändningsplikten är att säkerställa att allmänheten får del av hela detta utbud. Vidareändningsplikten bör därför omfatta sökbar text-tv.

Tele2 anser att det saknas behov av reglering eftersom operatörerna redan frivilligt vidareänder text-tv. Det vore enligt *Tele2* därför oproportionerligt att utvidga vidareändningsplikten på det sätt som föreslås och skulle innebära en begränsning av etableringsfriheten i tråd som inte är förenlig med yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) och regeringsformen.

Att sökbar text-tv i dag vidareändras i tråd utan att det finns någon skyldighet innebär inte att tillgången till sökbar text-tv kan anses säkerställd för boende i kabelanslutna hushåll. Regeringen anser också att det finns ett värde i att tydliggöra förutsättningarna i lag, för allmänheten, de berörda operatörerna och för public service-företagen.

YGL medger att etableringsfriheten för trådsändningar får begränsas för att ge utrymme för vissa program i den utsträckning det behövs med hänsyn till allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning (3 kap. 2 § 1 YGL). I förarbetena till YGL konstateras att text-tv, under förutsättning att den sänds till allmänheten, kan ges ett rättsligt skydd i YGL i samma utsträckning som ljudradio och tv i allmänhet (se SOU 1983:70 s. 120 och prop. 1990/91:64 s. 67). Sökbar text-tv har således bedömts kunna omfattas av YGL:s skydd och därmed av dess programbegrepp. Sökbar text-tv kan därför ingå i vidareändningsplikten enligt YGL.

Frågan blir därmed om vidareändring av sökbar text-tv behövs med hänsyn till allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning. Även om användningen av tjänsten minskar över tid är det fortsatt en viktig informationskanal. Av utredningen framgår att text-tv användes av 23 procent av befolkningen under en genomsnittlig vecka 2018 (betänkandet s. 408). Tjänsten kan också vara en väg att nå den del av allmänheten som, av olika skäl, inte söker motsvarande information på internet. Sammantaget menar regeringen att sökbar text-tv från public service har betydelse för att tillgodose allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning.

Förslaget om att låta sökbar text-tv ingå i vidareändningsplikten innebär en sådan begränsning i rätten att sända program som inte får gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som föranlett den (3 kap. 5 § YGL och 2 kap. 21 § RF). För att sända sökbar text-tv krävs en viss kapacitet. Enligt Myndigheten för press, radio och tv:s rapport

Vidaresändningsplikt från 2016 har SVT en dedikerad text-tv-tjänst för varje programtjänst. SVT:s fyra parallella tjänster tar tillsammans ett utrymme som motsvarar fem procent av den tillgängliga kapaciteten i det sändarnät som SVT disponerar i marknätet. Trådnät kan ha olika kapacitet. Hur stor andel av kapaciteten i ett enskilt nät som sökbar text-tv kräver kan därför variera. Generellt sett bör kraven dock anses som begränsade. Myndigheten för press, radio och tv har också möjlighet att i enskilda fall medge undantag från vidaresändningsplikten. Till detta kommer att direktivet om en europeisk kodex för elektronisk kommunikation anger att medlemsstaterna med jämna mellanrum ska se över vidaresändningsplikten för att se om skyldigheterna fortfarande uppfyller kraven på att vara nödvändiga för att uppfylla mål avseende allmänintresset och att de är proportionella och transparenta.

Post- och telestyrelsen anser att tillgänglighetstjänster bör ingå i vidaresändningsplikten. Även *Myndigheten för delaktighet* vill se en utvidgning av vidaresändningsplikten till att omfatta tilläggstjänster för förbättrad tillgänglighet.

Frågan om vidaresändningsplikt för s.k. tekniska tilläggstjänster utreds för närvarande av 2018 års tryck- och yttrandefrihetsrättsliga kommitté. Kommitténs uppdrag är bland annat att analysera om yttrandefrihetsgrundlagen medger att det i lag ställs upp krav på vidaresändningsplikt av tekniska tilläggstjänster och om så inte är fallet lämna förslag på författningsändringar som medger sådana krav i fråga om tekniska tilläggstjänster för personer med funktionsnedsättning. Uppdraget ska redovisas senast den 26 augusti 2020.

18 Samarbete mellan myndigheter

18.1 Samarbete när undantag görs från ursprungslandsprincipen

Bestämmelserna i AV-direktivet utgår från att den medlemsstat som har jurisdiktion över en tjänst är ansvarig för att leverantören av tjänsten följer de nationella bestämmelser som samordnats i direktivet (ursprungslandsprincipen), se avsnitt 5.1. Ursprungslandsprincipen innebär att en medlemsstat ska säkerställa fri mottagning och inte begränsa vidaresändning av tjänster från andra medlemsstater av skäl som ingår i de områden som samordnas genom direktivet. Denna huvudregel framgår av artikel 3 i AV-direktivet. Medlemsstaterna får dock under vissa förutsättningar tillfälligt göra undantag från principen och begränsa den fria rörligheten av tjänster. Möjligheterna till undantag har tidigare enbart gällt för tv-sändningar men har genom ändringsdirektivet utökats till att även gälla beställ-tv. Det är kommissionen som avgör om en begränsning av den fria rörligheten är förenlig med unionsrätten.

Enligt ändringsdirektivet får undantag från den fria rörligheten göras om leverantör av en medietjänst under en annan medlemsstats jurisdiktion uppenbart, allvarligt och grovt överträder artikel 6.1 a och b (dvs. om tjänsten innehåller uppmaningar till våld, hat eller terroristbrott), artikel

6a.1 (dvs. om tjänsten har ett innehåll som kan skada minderåriga) eller är till förfång för eller utgör en allvarlig risk för allmän säkerhet eller för folkhälsan. Vissa villkor ska vara uppfyllda för att en medlemsstat ska få göra undantag från den fria rörligheten. Villkoren innebär också att vissa fastställda samarbetsförfaranden och tidsfrister ska följas innan den fria vidareändningen begränsas. Det är kommissionen som avgör om en begränsning som en medlemsstat gjort eller har för avsikt att göra är förenlig med unionsrätten. Om kommissionen beslutar att åtgärderna inte är förenliga med unionsrätten ska den kräva att den berörda medlemsstaten skyndsamt avbryter dessa.

AV-direktivet är som redogörs för i avsnitt 5 ett minimidirektiv. Det innebär att medlemsstaterna kan besluta att leverantörer under deras jurisdiktion ska följa mer detaljerade eller strängare bestämmelser inom det område som samordnas genom direktivet, förutsatt att dessa bestämmelser överensstämmer med unionsrätten. Även i sådana fall är det under vissa förutsättningar möjligt att begränsa fri vidareändning. När det kan ske framgår av artikel 4. Artikeln har genom ändringsdirektivet utökats till att även omfatta tillhandahållande av beställ-tv. Efter ändringarna framgår att det är möjligt att begränsa vidareändning av tjänster under en medlemsstats jurisdiktion men som helt eller huvudsakligen riktar sig mot en annan medlemsstat med mer detaljerade eller striktare regler i allmänhetens intresse. I första hand ska medlemsstaterna samarbeta för att nå en ömsesidigt tillfredställande lösning enligt en viss fastställd procedur. Om någon sådan lösning inte är möjlig får den berörda medlemsstaten, dvs. den medlemsstat dit tjänsten riktar sig, vidta åtgärder om leverantören i fråga etablerat sig i medlemsstaten med jurisdiktion i syfte att kringgå sådana mer detaljerade eller striktare bestämmelser som skulle ha gällt om leverantören varit etablerad i den berörda medlemsstaten. Kommissionen ska besluta om de åtgärder som vidtas är förenliga med unionsrätten. Om kommissionen beslutar att åtgärderna inte är förenliga med unionsrätten ska den kräva att den berörda medlemsstaten avstår från att vidta åtgärderna.

18.2 Samarbetet ska omfatta även beställ-tv

Regeringens förslag: Radio- och tv-lagens bestämmelser om samarbete mellan en behörig myndighet i Sverige och behöriga myndigheter i andra EES-stater ska även omfatta beställ-tv. Hänvisningen till AV-direktivet ska avse direktivet genom ändringsdirektivet. Nuvarande upplysningsbestämmelse om möjligheten att meddela närmare föreskrifter om samarbete mellan myndigheter ska upphävas.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* tillstyrker förslaget. Ingen annan remissinstans yttrar sig i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 3 ger en möjlighet för en medlemsstat att i vissa fall tillfälligt göra undantag från den fria mottagningen av tv-sändningar eller beställ-tv under någon annan medlemsstats jurisdiktion. I ett sådant fall ska samråd ske med den

medlemsstat som har jurisdiktion över tjänsten och med kommissionen. I Sverige finns inte möjlighet att begränsa mottagning av tv-sändningar eller beställ-tv som riktas mot en svensk publik. Som utredningen konstaterar behövs därför inte heller några bestämmelser om förfarandet enligt artikel 3. Regeringen ser inte heller något behov av bestämmelser som reglerar förfarandet när andra medlemsstater vill begränsa tillhandahållandet av tjänster under svensk jurisdiktion.

När det gäller artikel 4 finns i 16 kap. 15–16 §§ radio- och tv-lagen bestämmelser om samarbete mellan en behörig myndighet i Sverige och behöriga myndigheter i andra EES-stater när det gäller tv-sändningar. Genom ändringsdirektivet utökas tillämpningsområdet för artikel 4 till att även omfatta beställ-tv. Radio- och tv-lagen behöver därför ändras så att samarbetet mellan myndigheter innefattar beställ-tv.

Enligt 16 kap. 17 § radio- och tv-lagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela närmare föreskrifter om samarbete mellan myndigheter enligt 16 kap. 15 och 16 §§, dvs. i frågor om samarbetet mellan myndigheter när det gäller förfaranden enligt artikel 4. Bestämmelsen är en upplysningsbestämmelse som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela verkställighetsföreskrifter med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen (se prop. 2009/10:115 s. 117). Myndigheten för press, radio och tv har i förordning bemyndigats att meddela föreskrifter men några sådana föreskrifter har inte meddelats. Regeringen delar utredningens och *Myndigheten för press, radio och tv:s* bedömning att någon föreskriftsrätt för myndigheten inte heller behövs. Det finns därför inte heller skäl att ha kvar upplysningsbestämmelsen i radio- och tv-lagen.

19 Anmälningsskyldighet och register

19.1 Ändringsdirektivets krav på en förteckning

Medlemsstaterna ska enligt artikel 2 och 28a upprätta och upprätthålla en uppdaterad förteckning över leverantörer under respektive medlemsstats jurisdiktion. Av förteckningen ska framgå enligt vilka kriterier i direktivet jurisdiktionen baseras. Det ställs också krav på leverantörer av tv-sändningar och beställ-tv att informera om ändringar i verksamheten som skulle kunna påverka jurisdiktionen.

Medlemsstaterna ska lämna förteckningarna till kommissionen. Kommissionen i sin tur ska säkerställa att förteckningarna görs tillgängliga i en central databas. Informationen i databasen ska vara allmänt tillgänglig. Om medlemsstaternas förteckningar är oförenliga med varandra ska kommissionen kontakta de berörda medlemsstaterna för att hitta en lösning.

19.2 Nuvarande anmälningsskyldighet

Enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och tv-lagen ska den som bedriver sändningsverksamhet som inte behöver tillstånd enligt lagen eller som tillhandahåller beställ-tv anmäla sig för registrering hos Myndigheten för press, radio och tv. Även den som för annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet, dvs. en satellitentreprenör, är anmälningsskyldig. Av 2 kap. 2 § andra stycket framgår vad en anmälan ska innehålla.

Myndigheten för press, radio och tv ska enligt 2 kap. 3 § upprätta ett register dels över dem som anmält sig enligt 2 kap. 2 § och vars verksamhet omfattas av lagen, dels över dem som har tillstånd att sända tv eller radio enligt lagen. Att en leverantör har anmält sig för registrering enligt 2 kap. 2 § är inte avgörande för radio- och tv-lagens tillämplighet utan verksamheten kan omfattas av lagens bestämmelser oavsett om leverantören har registrerat den eller inte.

Av 17 kap. 3 § framgår att den som uppsåtligen eller av oaksamhet inte fullgör sin anmälningsskyldighet enligt 2 kap. 2 § döms till böter.

19.3 Anmälningsskyldigheten utvidgas

Regeringens förslag: Leverantörer av videodelningsplattformar och public service-företag som tillhandahåller beställradio ska anmäla sin verksamhet för registrering hos Myndigheten för press, radio och tv.

En leverantör av en tv-sändning, beställ-tv eller av en videodelningsplattform ska i anmälan ange grunden för att tjänsten omfattas av lagen.

Den som är skyldig att anmäla sig för registrering eller som har tillstånd att sända tv eller ljudradio ska anmäla om sådana uppgifter som ska lämnas i en ansökan ändras.

Regeringens bedömning: De finns inget behov av ytterligare lagändringar eller andra åtgärder för att genomföra ändringsdirektivets krav.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att Myndigheten för press, radio och tv:s beslut i fråga om registrering ska kunna överklagas. Utredningens författningsförslag har också delvis en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser som yttrar sig, bland annat *Myndigheten för press, radio och tv*, *Sveriges Utbildningsradio AB* och *Nent Group*, tillstyrker förslaget. Myndigheten för press, radio och tv vill även ges möjlighet att registrera leverantörer på eget initiativ. Nent Group anser att det är bra att Myndigheten för press, radio, och tv inte själv kan registrera en leverantör. Det räcker med att myndigheten förelägger leverantören att anmäla sig.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Alla tjänster som omfattas av radio- och tv-lagen ska registreras

Myndigheten för press, radio och tv ska enligt 2 kap. 3 § radio- och tv-lagen föra ett register över de verksamheter som omfattas av lagen. Registret bygger på att leverantörer vars tjänster omfattas av lagen anmäler sig för registrering. Anmälningsskyldigheten har främst motiverats med att det finns ett behov av att veta vem som bär ansvar för en sändning eller ett tillhandahållande för att underlätta tillsynen av att lagens bestämmelser följs (se prop. 2009/10:115 s. 213). I ändringsdirektivet finns också krav på Sverige att ha en förteckning över de tjänster som omfattas av AV-direktivet och där Sverige har jurisdiktion. En leverantör av en videodelningsplattform som omfattas av radio- och tv-lagens bestämmelser enligt förslaget i avsnitt 13.2 bör därför vara anmälningsskyldig 2 kap. 2 §. Detsamma gäller beställradio från public service som också föreslås omfattas av lagens bestämmelser, se avsnitt 16.1. *Myndigheten för press, radio och tv* påpekar att en anmälningsskyldighet för beställradio redan finns i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden eftersom tjänsten har grundlagsskydd. Förslaget leder därför till att anmälan ska göras enligt två olika regelverk. Skyldigheten att anmäla sig har dock skilda ändamål och en dubbel anmälningsskyldighet gäller också redan för till exempel beställ-tv.

Grunden för att en leverantör omfattas av radio- och tv-lagen

Av den förteckning som ska lämnas till kommissionen enligt ändringsdirektivet ska framgå enligt vilka kriterier Sverige har jurisdiktion över en leverantör av en tjänst som omfattas av AV-direktivet (dvs. tv-sändningar, beställ-tv och videodelningsplattformar). Leverantörer av sådana tjänster bör därför i sin anmälan enligt 2 kap. 2 § ange varför tjänsten ska anses höra under svensk jurisdiktion och omfattas av radio- och tv-lagen. Dessa uppgifter bör också ingå i Myndigheten för press, radio och tv:s register.

Ändrade uppgifter ska anmälas

Enligt ändringsdirektivet ska de förteckningar medlemsstaterna ska föra vara uppdaterade. Det framgår också att leverantörer av medietjänster ska informera om förändringar i deras verksamhet som skulle kunna påverka jurisdiktionen. Det är inte möjligt för Myndigheten för press, radio och tv att hålla sitt register uppdaterat genom att löpande och kontinuerligt kontrollera om de leverantörer som finns upptagna där fortfarande bedriver verksamhet som omfattas av radio- och tv-lagen. De leverantörer som ingår i registret bör därför ansvara för att de uppgifter om leverantören som finns i registret är aktuella. Förslaget bör således omfatta alla som är anmälningsskyldiga enligt 2 kap. 2 § eller som har sändningstillstånd enligt lagen.

Myndigheten för press, radio och tv:s prövning av en anmälan

När en anmälan om registrering kommer in prövar Myndigheten för press, radio och tv enligt 2 kap. 3 § om den tjänst som anmälaren bedriver

omfattas av radio- och tv-lagen. Om myndigheten finner att verksamheten inte omfattas av lagen ska anmälaren inte föras in i registret. Av förarbetena framgår att ett beslut om registrering inte är avgörande för om verksamheten omfattas av radio- och tv-lagens bestämmelser. Inte heller anses en registrering utgöra presumtion för att lagen är tillämplig (se prop. 2009/10:115 s. 213).

Om Myndigheten för press, radio och tv beslutar om att registrera en verksamhet så bör leverantören också kunna utgå från att tjänsten omfattas av radio- och tv-lagens bestämmelser. Regeringen delar därför *Myndigheten för press, radio och tv:s* bedömning att en registrering i myndighetens register bör utgöra en presumtion för att leverantören också omfattas av radio- och tv-lagen. Däremot anser regeringen inte att det finns skäl för att låta myndigheten självständigt registrera leverantörer vars tjänster myndigheten anser omfattas av lagen. Även om en registrering är en presumtion för att radio- och tv-lagens regler är tillämpliga innebär det inte att lagens tillämplighet är beroende av om en leverantör finns upptagen i registret eller inte. Enligt regeringens mening skulle en sådan möjlighet också vara svår att förena med förslaget om sanktioner vid utebliven anmälan (avsnitt 19.4 nedan). Det bör därför även i fortsättningen vara leverantören som är ytterst ansvarig för att registrering sker. Däremot finns det inget som hindrar att Myndigheten för press, radio, och tv tar bort en leverantör från registret om det exempelvis står klart att leverantören upphört med sin verksamhet, även om leverantören inte själv anmält detta. Det följer av att registret enligt 2 kap. 3 § ska innehålla uppgifter om verksamhet som omfattas av radio- och tv-lagen. Omfattas verksamheten inte längre av lagen ska den således inte heller finnas med i registret. Som regeringen återkommer till i avsnitt 19.4 bör Myndigheten för press, radio och tv även kunna förelägga en leverantör att anmäla ändrade uppgifter.

Skälet för registreringsskyldigheten är att Myndigheten för press, radio och tv och övriga tillsynsmyndigheter behöver veta vilka tjänster som omfattas av lagen och för att uppfylla skyldigheten i AV-direktivet att upprätta en förteckning över tjänster under svensk jurisdiktion. Bestämmelsen är således av ordningskaraktär och även om det kan presumeras att radio- och tv-lagen är tillämplig på de tjänster som finns med i registret är själva registreringen inte avgörande för om verksamheten omfattas av lagen eller inte. I stället behöver en tillsynsmyndighet göra en fristående prövning i varje enskilt ärende. Enligt regeringen saknas därför skäl att frångå tidigare bedömning om att beslut att inte registrera en tjänst inte bör kunna överklagas (se prop. 2009/10:115 s. 213)

19.4 Sanktion vid utebliven anmälan

Regeringens förslag: Myndigheten för press, radio och tv ska få förelägga den som inte följer bestämmelsen om anmälningsskyldighet att uppfylla denna skyldighet. Detsamma gäller den som inte uppfyller skyldigheten att anmäla ändrade uppgifter. Ett föreläggande ska kunna förenas med vite. Ett vitesföreläggande ska kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Bestämmelsen i radio- och tv-lagen om brott mot anmälningsskyldigheten ska upphävas.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att ett föreläggande som förenats med vite ska kunna överklagas. Utredningens författningsförslag har också en annan utformning.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig, bland annat *Myndigheten för press, radio och tv* och *Säkerhetspolisen* är positiva till förslaget. Myndigheten för press, radio och tv anser dock att ett föreläggande som förenats med vite bör kunna överklagas. Även *Förvaltningsrätten i Stockholm* konstaterar att ett föreläggande vid vite inte går att överklaga.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande ordning – brott mot anmälningsskyldigheten

Enligt 17 kap. 3 § radio- och tv-lagen döms den som uppsåtligt eller av oaksamhet inte fullgör sin anmälningsskyldighet enligt 2 kap. 2 § till böter. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att vitesförelägganden är en lämpligare och effektivare sanktion än böter. Myndigheten för press, radio och tv får redan i dag enligt 17 kap. 11 § exempelvis meddela de förelägganden som behövs för i enskilda fall om en leverantör inte följer bestämmelser om att lämna upplysningar till myndigheten (se 16 kap. 5–8 och 10 §§ och 17 kap. 11 första stycket 7 och 9). Syftet med ett föreläggande är främst att få in anmälningar av de som är anmälningsskyldiga enligt lagen. Myndigheten för press, radio och tv bör dock även ha möjlighet att meddela förelägganden om en anmälningsskyldig inte lämnar alla de uppgifter som ska framgå av en anmälan och som krävs för att myndigheten ska kunna pröva om registrering ska ske. Myndigheten för press, radio och tv bör även ha möjlighet att meddela de förelägganden som behövs för att få in anmälningar om ändrade uppgifter. Ett föreläggande bör kunna förenas med vite. Regeringen delar *Myndigheten för press, radio och tv:s* uppfattning att ett vitesföreläggande ska vara möjligt att överklaga. Enligt 19 kap. 5 § andra stycket radio- och tv-lagen gäller för utdömande av vite i dessa fall vad som i allmänhet är föreskrivet om vite, dvs. lagen (1985:206) om viten.

20 Tillsynsmyndigheter

20.1 Kraven i ändringsdirektivet

I artikel 30 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet finns bestämmelser om tillsynsmyndigheter och tillsynsorgan. Några motsvarande krav har inte tidigare funnits i direktivet. I beskrivningen nedan används begreppet tillsynsmyndighet. Detsamma gäller dock även för tillsynsorgan.

Av artikel 30 följer att medlemsstaterna ska utse en eller flera nationella tillsynsmyndigheter. Myndigheterna ska vara juridiskt åtskilda och funktionellt oberoende av regeringen och alla andra offentliga eller privata organ. Tillsynsmyndigheternas befogenheter ska framgå av lag och myndigheterna ska utöva dessa på ett opartiskt och öppet sätt. Det innebär bland annat att en tillsynsmyndighet inte ska ta emot instruktioner från något annat organ i samband med att myndigheten utövar de uppgifter som den tilldelats. Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att en tillsynsmyndighet har tillräckliga resurser och befogenheter för att kunna utföra sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt och för att kunna bidra till arbetet i den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (Erga). I artikel 30 finns även krav på villkor och förfaranden för utnämning och avsättning av chefen för en tillsynsmyndighet. Slutligen anges i artikeln att medlemsstaterna ska säkerställa att det finns effektiva överklagandemekanismer som ska vara fristående från de parter som berörs av överklagandet.

Av artikel 30a i AV-direktivet genom ändringsdirektivet framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att nationella tillsynsmyndigheter vidtar lämpliga åtgärder för att förse varandra och kommissionen med den information som är nödvändig för att tillämpa direktivet. Av artikeln framgår också hur detta informationsutbyte ska gå till.

20.2 Myndigheten för press, radio och tv har det huvudsakliga tillsynsansvaret

Regeringens bedömning: Myndigheten för press, radio och tv bör utses till tillsynsmyndighet enligt AV-direktivet, i den mån uppgiften att utöva tillsyn inte ligger på en annan myndighet. Myndigheten bör också medverka till informationsutbyte mellan medlemsstaterna och delta i arbetet inom Erga. Längden på anställningen för myndighetens chef bör framgå av förordning.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig, bland annat *Myndigheten för press, radio och tv*, instämmer i utredningens förslag och bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Den svenska förvaltningsmodellen, dvs. det samlade regelverk som lägger fast grunderna för hur myndigheterna i Sverige styrs, innebär starka och till största delen grundlagsfästa garantier för oberoende i beslutsfattandet hos förvaltningsmyndigheter under regeringen. Regeringen delar utredningens bedömning att den svenska förvaltningsmodellen uppfyller de krav som framgår av artikel 30 när det gäller oberoende, opartiskhet, självständighet och öppenhet hos de myndigheter som har tillsyn över de bestämmelser som genomför AV-direktivet. Detsamma gäller kraven på tillräckliga resurser, befogenheter och effektiva överklagandemöjligheter. Sammantaget bedöms därför enbart små justeringar vara nödvändiga för att fullt ut genomföra kraven i artikel 30. För det första bör Myndigheten

för press, radio och tv utses som tillsynsmyndighet, även om andra myndigheter har ett tillsynsansvar i vissa delar. För det andra bör längden på anställningen som chef för Myndigheten för press, radio och tv framgå av förordning. Som utredningen föreslår bör längden bestämmas till sex år om det inte finns särskilda skäl för en kortare period. Även längden på förordnande som ledamot i granskningsnämnden för radio och tv bör, som regeringen återkommer till i avsnitt 20.3, framgå av förordning.

Enligt artikel 30a ska nationella tillsynsmyndigheter vidta lämpliga åtgärder för att förse varandra och kommissionen med den information som är nödvändig för att tillämpa direktivet. Enligt utredningen bör Myndigheten för press, radio och tv få i uppgift att medverka till informationsutbyte med andra behöriga tillsynsmyndigheter i enlighet med artikeln. Regeringen instämmer i den bedömningen. Eftersom myndigheten har det huvudsakliga ansvaret för tillsynen och informationsutbytet bör myndigheten även ingå i Erga.

20.3 Ledamöter i granskningsnämnden för radio och tv

Regeringens förslag: Den som är riksdagsledamot, statsråd eller anställd i Regeringskansliet ska inte få vara ledamot i granskningsnämnden för radio och tv.

Regeringens bedömning: Längden på ordförandens och övriga ledamöters förordnanden bör framgå av förordning. I förordning bör det också framgå att alla ledamöter i nämnden inte ska bytas ut vid ett och samma tillfälle.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. Utredningen föreslår att hälften av ledamöterna i granskningsnämnden för radio och tv förordnas vartannat år.

Remissinstanserna: Alla remissinstanser som yttrar sig är positiva till förslaget, däribland *Sveriges Radio AB*, *Sveriges Television AB*, *Sveriges Utbildningsradio AB*, *Svenska Journalistförbundet*, *TU – Medier i Sverige* och *Bonnier Broadcasting*. Enligt Bonnier Broadcasting bör oberoendet stärkas ytterligare genom att en majoritet av granskningsnämndens ledamöter inte utses av regeringen utan av olika aktörer i samhället, till exempel akademien och företrädare för relevanta branscher. Även *Nent Group* anser att regeringen bör tillse att andra organ än regeringen kan utse ledamöter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt 16 kap. 2 § radio- och tv-lagen övervakar granskningsnämnden för radio och tv genom granskning i efterhand bland annat om program i tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv eller ljudradio står i överensstämmelse med lagen och de programrelaterade villkor som kan gälla för sändningarna. I 16 kap. 14 § finns bestämmelser om nämndens sammansättning och hur ärenden får avgöras. Av bestämmelsen framgår bland annat att granskningsnämnden ska bestå av en ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna finns ersättare till det antal som regeringen bestämmer. Minst en av ledamöterna eller ersättarna ska vara vice ordförande. Ordförande och vice ordförande

ska vara eller ha varit ordinarie domare. Övriga ledamöter bör enligt förarbetena, vara personer med kompetens, integritet och erfarenhet från olika delar av kultur- och samhällsliv (se prop. 1993/94:160 s. 42).

Det är viktigt att ledamöterna i granskningsnämnden står obundna av olika partsintressen. Med nuvarande ordning finns dock inget som hindrar att riksdagsledamöter förordnas som ledamöter i granskningsnämnden, vilket kan riskera att leda till lojalitetskonflikter. Förordnande av riksdagsledamöter kan också leda till otydliga ansvarsförhållanden som skulle kunna skada förtroendet för nämndens granskning. Detsamma gäller om ett statsråd eller en anställd i Regeringskansliet förordnas som ledamot. Regeringen anser att granskningsnämndens oberoende bör stärkas genom att det av bestämmelsen om nämndens sammansättning i radio- och tv-lagen framgår att den som är riksdagsledamot, statsråd eller anställd i Regeringskansliet inte kan utses som ledamot i nämnden. Förslaget i denna del motsvarar den förändring som genomförts när det gäller ledamöter i Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB (se prop. 2017/18:261 s. 50 f., bet. 2018/19:KrU2, rskr. 2018/19:24). Av förslaget följer att detsamma kommer att gälla för ersättare för ledamöterna.

Bonnier Broadcasting och *Nent Group* anser att även andra organ än regeringen borde få utse ledamöter i nämnden. Det finns i nuläget inte något underlag för att kunna överväga denna fråga närmare. Regeringen har dock när det gäller ledamöter i mediestödsnämnden bedömt att mediebranschens aktörer inte bör involveras i ett förfarande för nominering av ledamöter. En sådan ordning ansågs kunna ge upphov till jävsproblematik. Det ansågs också viktigt att nämndledamöterna kan stå obundna av olika partsintressen och i sin ledamotsroll utslutande företräda nämnden (se prop. 2017/18: 154 s. 36). Liknande överväganden är enligt regeringen relevanta även när det gäller att utse granskningsnämndens ledamöter. Regeringen anser därför inte att branschorgan bör utse ledamöter i granskningsnämnden.

I dag är längden på förordnande som ledamot i granskningsnämnden inte formellt reglerad. Enligt regeringen bör mandatperiodens längd framgå av förordning och bestämmas till fyra år. Det är ur oberoendesynpunkt också viktigt att inte alla ledamöter kan bytas ut vid ett och samma tillfälle, exempelvis i samband med att en ny regering tillträder. Hur en bestämmelse som reglerar detta ska utformas bör dock övervägas noga. Det skulle ju till exempel kunna vara så att flera ledamöter slutar innan deras förordnanden löpt ut. Om nya ledamöter då utses för en ny period av fyra år kan det vara svårt att upprätthålla en bestämmelse om att förordna hälften av ledamöterna vartannat år på det sätt som utredningen föreslår.

21 Sanktioner vid överträdelser av radio- och tv-lagen

Om en leverantör av medietjänster inte följer de bestämmelser eller villkor som gäller för tjänsten enligt radio- och tv-lagen finns möjligheter att

besluta om sanktioner. För flera bestämmelser och villkor i lagen saknas dock sanktionsmöjligheter. Myndigheten för press, radio och tv har i en skrivelse till regeringen påpekat att detta försvårar myndighetens tillsynsarbete (Ku2016/02791/MF). I avsnittet behandlas frågor om sanktioner kopplade till överträdelser av tillståndsvillkor för kommersiell radio och informationsskyldigheten för leverantörer av tv-sändningar och beställ-tv. I avsnitt 11.4 finns förslag om sanktioner för den som inte följer beslut om skyldighet att utforma tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv på ett sådant sätt att tjänsterna blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. I avsnitt 19.4 finns förslag om sanktioner när en leverantör som omfattas av radio- och tv-lagen inte anmäler sin verksamhet för registrering. I avsnitt 13.7 finns förslag om tillsyn och sanktioner när en leverantör av en videodelningsplattform inte följer de bestämmelser som föreslås gälla för tjänsterna.

21.1 När tillståndsvillkor för kommersiell radio inte följs

Regeringens förslag: Den som har tillstånd att sända analog eller digital kommersiell radio ska kunna föreläggas att följa villkor om skyldighet att

- sända i en viss del av sändningsområdet eller så att en viss del av befolkningen inom området nås,
- sända under en viss minsta tid, och
- använda en viss sändningsteknik och att samarbeta med andra tillståndshavare i tekniska frågor.

Ett sådant föreläggande ska beslutas av Myndigheten för press, radio och tv och ska kunna förenas med vite.

Ett tillstånd att sända digital kommersiell radio ska kunna återkallas om villkor i sändningstillståndet som gäller ägarförhållanden och inflytande åsidosätts på ett väsentligt sätt.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* tillstyrker förslaget. *Bauer Media* och *Nent Group* avstyrker förslaget eftersom det inte är tydligt vilket problem som ska åtgärdas och i vilka faktiska situationer bristen på sanktioner har varit ett problem.

Skälen för regeringens förslag: Myndigheten för press, radio och tv beslutar enligt 13 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:696) om tillstånd att sända kommersiell radio. Ett sådant tillstånd kan gälla analoga eller digitala sändningar. När det gäller analog kommersiell radio ges tillstånd enligt 13 kap. 8 § till den sökande som uppfyller kraven i lagen och som har angett den högsta sändningsavgiften. När det gäller digital kommersiell radio tilldelas tillstånden enligt 13 kap. 26 § efter ett urvalsförfarande. Tillståndet kan förenas med vissa villkor som framgår av 13 kap. 9 § för analog kommersiell radio och 13 kap 27 § för digital kommersiell radio.

Enligt 13 kap. 9 § får ett tillstånd att sända analog kommersiell radio förenas med villkor som avser skyldighet att

- sända i en viss del av sändningsområdet eller så att en viss del av befolkningen inom området nås,
- sända under en viss minsta tid,
- använda en viss sändningsteknik och att samarbeta med andra tillståndshavare i tekniska frågor, och
- använda en viss teknik för sådan inspelning som avses i 16 kap.11 § radio- och tv-lagen.

Ett tillstånd att sända digital kommersiell radio får enligt 13 kap. 27 § förenas med samma villkor som analog kommersiell radio. Därutöver får villkor ställas om att sända ett mångsidigt programutbud, att utforma sändningarna på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning och att inte förändra ägarförhållandena och inflytandet i det företag som innehar tillståndet mer än i begränsad omfattning. Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som Myndigheten för press, radio och tv avser att förena med tillståndet (13 kap. 9 § andra stycket och 27 § andra stycket).

Myndigheten för press, radio, och tv övervakar enligt 16 kap. 3 § att programföretagen följer de villkor som tillstånden att sända förenats med. Myndigheten saknar dock möjlighet att ingripa om villkoren inte följs. *Bauer Media* och *Nent Group* anser att några sanktioner inte bör införas eftersom det inte framgår vilket problem som ska åtgärdas och i vilka faktiska situationer bristen på sanktioner varit ett problem. Regeringen delar inte den bedömningen. Anledningen till att sändningstillstånden förenas med villkor är att frekvensutrymmet är begränsat och att tillgängliga sändningsmöjligheter ska användas effektivt. Utgångspunkten är att radiofrekvenserna ska tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet (se 3 kap. 3 § YGL). Ett sändningstillstånd har beslutats i konkurrens med andra sökande och den som fått tillståndet har åtagit sig att uppfylla de villkor som tillståndet förenats med. Om en tillståndshavare i ett sådant fall utan att riskera sanktioner till exempel inte sänder i alla områden som tillståndet avser eller inte sänder den minsta tid som utlovats medför det att frekvenserna inte utnyttjas effektivt. Sändningsmöjligheter som står oanvända innebär också en försämrad konkurrenssituation på radiomarknaden och ett mindre utbud för lyssnarna. I regeringens skrivelse En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn (skr. 2009/10:79) framgår vidare att ett tillsynsorgan måste ha möjlighet till någon form av ingripande när en brist konstateras (se skrivelsen s. 42). Även om bristen på sanktioner hittills inte inneburit problem anser regeringen mot denna bakgrund att det bör införas möjligheter till sanktioner om ett programföretag inte följer de villkor som tillståndet förenats med. Nästa fråga blir då vilka sanktioner som ska vara möjliga att vidta.

När det gäller överträdelser av skyldigheten att följa villkoren i 13 kap. 9 § första stycket 1–3 bör Myndigheten för press, radio och tv kunna besluta förelägganden om att villkoren ska följas. Ett sådant föreläggande bör kunna förenas med vite. Regeringen delar utredningens bedömning att överträdelser inte ska kunna medföra att ett tillstånd återkallas. Om den som får ett tillstånd inte överhuvudtaget inleder sändningar eller enbart sänder i obetydlig omfattning är det dock fortfarande möjligt att återkalla

tillståndet enligt 18 kap. 5 § 1 och 2 radio- och tv-lagen. Regeringen anser vidare, precis som utredningen, att det för närvarande inte finns behov av att ha en sanktion kopplad till villkoret i 13 kap. 9 § första stycket 4 om att använda viss teknik för inspelning av program. Det saknas även möjlighet att ställa upp motsvarande villkor för marksänd tv och annan ljudradio.

Tilldelningen av tillstånd för digital kommersiell radio sker, till skillnad från när det gäller analog kommersiell radio, genom ett urvalsförfarande. Myndigheten för press, radio och tv ska vid fördelningen av tillstånd enligt 3 kap. 26 § bland annat beakta att utrymmet för sändningarna ska kunna tas i anspråk av flera från varandra oberoende programföretag. Ett av de villkor som tillståndet kan förenas med är därför enligt 13 kap. 27 § en skyldighet att inte förändra ägarförhållandena och inflytandet i det företag som har tillståndet i mer än begränsad omfattning. Sanktionen när villkoret inte följs bör motsvara den som gäller för sändningar av marksänd tv. Det innebär att om villkoret åsidosätts på ett väsentligt sätt ska tillståndet att sända kunna återkallas. En bestämmelse med denna innebörd bör därför införas i radio- och tv-lagen.

21.2 När information om verksamheten inte lämnas

Regeringens förslag: Leverantörer som sänder tv eller tillhandahåller beställ-tv och som inte lämnar information om sin verksamhet enligt radio- och tv-lagen ska kunna åläggas att lämna denna information. I ett sådant fall ska marknadsföringslagen tillämpas med undantag för bestämmelserna om marknadsstörringsavgift. Informationen ska anses vara väsentlig enligt marknadsföringslagen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* tillstyrker förslaget. *Konsumentverket* delar utredningens bedömning att risken för att en leverantör av beställ-tv skulle kunna träffas av sanktioner både enligt e-handelslagen och radio- och tv-lagen är försumbar. *Svenska Advokatsamfundet* är av rättssäkerhetsskäl och författningstekniska hänsyn kritiska till att sanktionen ska finnas i två regelverk även om *Konsumentverket* är ansvarig för tillsynen i båda fallen.

Skälen för regeringens förslag

En leverantör av tv-sändningar och beställ-tv ska lämna information om sin verksamhet

Av artikel 5 i AV-direktivet följer att leverantörer av audiovisuella medietjänster ska se till att mottagarna av tjänsterna alltid har direkt tillgång till viss information. Artikeln är genomförd genom 2 kap. 1 § radio- och tv-lagen där det framgår att programföretag som sänder tv och leverantörer av beställ-tv ska se till att mottagare av deras tjänster alltid och på ett enkelt sätt har tillgång till namnet på leverantören, den geografiska adress där leverantören är etablerad, uppgifter om leverantören, däribland e-postadress och webbplats, och uppgifter om behörig tillsynsmyndighet. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att syftet med bestämmelsen är att en mottagare av en audiovisuell

medietjänst smidigt och direkt ska få tillgång till information om leverantören. Programföretagen och leverantörerna får själva välja på vilket sätt informationen lämnas. Det kan ske i sändning på tv-skärmen, på en sida i text-tv eller på företagets webbplats (se prop. 2009/10:115 s. 274).

Beställ-tv är en tjänst även enligt lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen). Det innebär att en leverantör av beställ-tv förutom radio- och tv-lagen även ska följa e-handelslagens bestämmelser. I 8 § e-handelslagen finns bestämmelser om information som till stor del motsvarar 2 kap. 1 § radio- och tv-lagen. Enligt 8 § ska en tjänsteleverantör som tillhandahåller informationssamhällets tjänster lämna information om bland annat namn, adress i etableringsstaten och e-postadress. I paragrafen hänvisas i fråga om leverantörer av beställ-tv även till informationskraven i radio- och tv-lagen.

Lämnas inte information enligt 8 § kan leverantören enligt marknadsföringslagen (2008:486) åläggas att lämna informationen. Ett sådant åläggande ska förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövt (se 15 § e-handelslagen).

Sanktion om inte informationsskyldigheten följs

I dag finns i radio- och tv-lagen ingen sanktion om en leverantör inte lämnar den information som krävs enligt 2 kap. 1 §. När bestämmelsen infördes uttalade regeringen att det i och för sig inte fanns några rättsliga hinder mot att koppla en sanktion till bestämmelsen. Något sådant förslag lämnades dock inte av dåvarande AV-utredningen. Det saknades därför underlag för att ta ställning till frågan i lagstiftningsarbetet (prop. 2009/10:115 s. 122).

Regeringen anser att det är rimligt att det finns en sanktionsmöjlighet om en leverantör inte lämnar information enligt 2 kap. 1 §. Som redogörs för ovan har leverantörer av beställ-tv redan i dag en skyldighet att lämna information enligt 8 § e-handelslagen som motsvarar den information som ska lämnas enligt radio- och tv-lagen. *Svenska Advokatsamfundet* är kritiska till att sanktionen finns i två regelverk. Kravet på att lämna information finns dock redan i dag i två olika lagar. När informationsskyldigheten infördes i radio- och tv-lagen ansåg regeringen också att den information som ska lämnas enligt e-handelslagen inte fullt ut motsvarade vad som krävs enligt AV-direktivet (se prop. 2009/10:115 s. 122).

Eftersom uppgiftsskyldigheten i 2 kap. 1 § gäller både för leverantörer av tv-sändningar och av beställ-tv framstår det inte som lämpligt att införa en sanktion enbart för leverantörer av tv-sändningar som inte följer bestämmelsen. Eftersom samma bestämmelser i marknadsföringslagen föreslås gälla om information inte lämnas enligt 2 kap. 1 § radio- och tv-lagen och 8 § e-handelslagen kan regeringen inte heller se att det i praktiken finns någon risk för dubbla sanktioner vid överträdelser av bestämmelserna. Enligt förslaget kan en leverantör som låter bli att lämna sådan information som krävs enligt 2 kap. 1 § radio- och tv-lagen åläggas att lämna informationen (24 § marknadsföringslagen). Lämnar leverantören information som krävs enligt radio- och tv-lagen uppfylls

därmed samtidigt skyldigheten att lämna samma information enligt 8 § e-handelslagen och tvärt om.

22 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 1 december 2020. Av radio- och tv-lagen ska det framgå att lagen delvis genomför AV-direktivet ändrat genom ändringsdirektivet.

Ifråga om överträdelse av tillgänglighetsbeslut som meddelats före ikraftträdandet ska äldre bestämmelser gälla.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 19 september 2020. Utredningen föreslår inga övergångsbestämmelser.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att det bör övervägas om övergångsbestämmelser behövs.

Skälen för regeringens förslag: Ändringsdirektivet ska enligt artikel 2.1 vara genomfört i nationell rätt senast den 19 september 2020. Det är inte möjligt att genomföra ändringarna till dess men det är angeläget att de kan träda i kraft så snart som möjligt. Regeringen föreslår därför att lagändringarna träder i kraft den 1 december 2020. Av artikel 2.1 framgår också att nationella bestämmelser som genomför ändringsdirektivet ska hänvisa till eller åtföljas av en hänvisning till direktivet. AV-direktivet är till största delen genomfört genom radio- och tv-lagens bestämmelser. I lagens inledande kapitel bör därför framgå att lagen genomför AV-direktivet ändrat genom ändringsdirektivet.

Utredningen bedömer att det inte behövs några övergångsbestämmelser med anledning av förslagen. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att det bör övervägas om övergångsbestämmelser behövs för att klargöra i vilka situationer som särskild avgift kan påföras för överträdelser av beslut om tillgängliggörande för personer med funktionsnedsättning som meddelats före lagändringarnas ikraftträdande.

Regeringens förslag innebär att den som inte följer ett tillgänglighetsbeslut, i stället för att föreläggas vid vite, ska kunna åläggas att betala en särskild avgift (avsnitt 11.4). Eftersom en ny typ av sanktion införs finns det enligt regeringen skäl att i en övergångsbestämmelse ange att äldre bestämmelser ska gälla i fråga om överträdelser av beslut som meddelats före ikraftträdandet.

I avsnitt 19.4 föreslås att straffbestämmelsen i 17 kap. 3 § radio- och tv-lagen ska upphävas. Enligt bestämmelsen döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet inte fullgör sin anmälningsskyldighet enligt 2 kap. 2 § till böter. Enligt allmänna straffrättsliga principer ska straff för en gärning bestämmas enligt den lag som gällde när gärningen begicks. Om annan lag gäller när dom meddelas ska dock den lagen tillämpas om den leder till frihet från straff eller lindrigare straff (med ett undantag som inte är aktuellt här). Dessa principer kommer till uttryck i 5 § lagen (1964:163)

om införande i brottsbalken. När nuvarande bestämmelse i 17 kap. 3 § upphävts kommer gärningar enligt bestämmelsen inte längre vara straffbara. Det innebär att den som anmäls för ett brott som anges bestämmelsen går fri från straff om ärendet inte hunnit avgöras före den 1 december 2020 (dvs. dom vunnit laga kraft eller strafföreläggande godkänts).

23 Konsekvenser

23.1 Konsekvenser för företag

Regeringens bedömning: Förslagen påverkar berörda tv-företag i positiv riktning, i huvudsak med anledning av liberaliseringen av reklamreglerna. Sammantaget bör förslagen även innebära att företagens administrativa börda kan hållas på en låg nivå.

Utredningens bedömning överensstämmer med i huvudsak regeringens. Utredningen bedömer att företagens administrativa börda kan minska.

Remissinstanserna: *Myndigheten för press, radio och tv* delar utredningens sammantagna bedömning. *Nent Group* hänvisar till en skrivelse företaget skickat till utredningen som visar den ekonomiska nytta som följer av liberaliserade annonsregler. *Bonnier Broadcasting* lyfter fram de ekonomiska fördelarna med ökad flexibilitet vid placering av annonser. *Regelrådet* framhåller att redovisningen av konsekvenser för företag inte uppfyller kraven för en konsekvensutredning vid regelgivning.

Skälen för regeringens bedömning

Företag som berörs

Förslagen omfattar företag vars verksamhet regleras genom radio- och tv-lagen. Det handlar bland annat om företag som bedriver tv-sändningar i marknätet. För den sexåriga tillståndperiod som börjar gälla den 1 april 2020 har Myndigheten för press, radio och tv meddelat sändningstillstånd till 16 olika programföretag som sammanlagt får sända 48 kanaler. Därtill kommer SVT och UR som innehar sändningstillstånd som utfärdats av regeringen.

Den svenska tv-marknaden som helhet omfattar vid sidan av det marksända utbudet även de kanaler som riktar sig till den svenska publiken via satellitöverförda sändningar. De mark- och satellitsända kanalerna finns också tillgängliga i kabel-tv-nät och ip-tv-nät och i många fall är de också tillgängliga via det öppna internet, både som vidareändringar och i form av beställ-tv-tjänster. Företag med verksamhet som operatör eller distributör av tv-sändningar, till exempel kabel-tv-företag, berörs också av förslagen.

Förslagen innebär vidare att radio- och tv-lagen utvidgas till att omfatta leverantörer av videodelningsplattformar (avsnitt 13). Myndigheten för press, radio och tv bistod utredningen med en kartläggning av området.

Sammantaget visade kartläggningen att det finns få tjänster som potentiellt kan definieras som videodelningsplattformar och är etablerade i Sverige. Fler tjänster för videodelning kan enligt myndigheten komma att startas eftersom det är enkelt och det finns ett ökande intresse för att dela rörlig bild. Se betänkandet för en beskrivning av den svenska marknaden för rörlig bild, de berörda företagen och deras omsättning (s. 470 f.).

Liberalisering av reklamreglerna skapar bättre ekonomiska förutsättningar för tv-företagen

Förslagen innebär att radio- och tv-lagens bestämmelser om högsta tillåtna tid för annonser anpassas till den miniminivå som gäller enligt ändringsdirektivet. *Nent Group*, med kanalerna TV 3, TV 6 och TV 8 m.fl., framförde till utredningen att en förändring till friare placering av reklamtiden skulle kunna innebära en ekonomisk förstärkning för företaget. *Bonnier Broadcasting*, med bland annat TV4, har framhållit att flexibla reklamregler skulle vara gynnsamt särskilt under direktsänd sport. Företaget lämnade också en inlaga till utredningen i denna fråga (betänkandet s. 474).

Förslagen bedöms skapa bättre ekonomiska förutsättningar för berörda tv-företag.

Samreglering ger förutsättningar för en minskad administrativ börda för berörda företag

Regeringens förslag innebär att samreglering aktualiseras på vissa områden. Det gäller till exempel när det gäller videodelningsplattformar, närmare bestämt hur lämpliga åtgärder utformas och hur en tvistlösningsmekanism utanför domstol kan etableras (avsnitt 13.7.2 och 13.7.3). Samreglering kan också aktualiseras när det gäller information om skadligt innehåll (avsnitt 8.4).

Genom användning av samreglering kan företagens verksamhet påverkas på olika sätt. Ett samregleringssystem kan vara kostnadseffektivt för företagen eftersom det möjliggör en kontinuerlig anpassning till förändringar i omvärlden på de medverkande företagens villkor. Samreglering kan också vara förenat med kostnader för företagen och det kan inte uteslutas att mindre eller nystartade företag inte har möjlighet att medverka i ett samregleringssystem. Det bör dock framhållas att samreglering inte innebär ett tvång för berörda företag att medverka.

Utvidningen av radio- och tv-lagen till videodelningsplattformar innebär att företag som hittills inte omfattats av radio- och tv-lagen blir föremål för reglering. I ett sådant fall kan samreglering vara särskilt värdefullt för berörda företag eftersom en del av den ansvariga myndighetens arbete med samreglering är att sprida kunskap om aktuella bestämmelserna och hur de är tänkta att tillämpas.

Sammantaget bedömer regeringen att ökad samreglering kan påverka berörda företag på ett positivt sätt och att företagens administrativa börda kan hållas på en låg nivå.

Övriga frågor av betydelse för berörda företags kostnader

Förslagen om att vidaresändningsplikten ska innebära en skyldighet att vidaresända kanaler med olika innehåll innebär inte någon ytterligare

börda för operatörerna (avsnitt 17.1). Den ytterligare kapacitet som krävs för att också vidaresända sökbar text-tv får anses begränsad. Myndigheten för press, radio och tv kan också i enskilda fall meddela undantag från vidaresändningsplikten om denna skulle bli för betungande för operatören.

På området tillgänglighet för funktionshindrade införs nya krav för berörda tv-företag (avsnitt 11.1). Bestämmelserna innebär delvis ytterligare skyldigheter jämfört med vad som i dag förekommer. Myndigheten har dock enligt förslaget möjlighet att ta hänsyn till leverantörens finansiella förutsättningar när den avgör vilken omfattning kraven ska ha. Genom detta kan kostnaden och den administrativa bördan för mindre leverantörer hållas nere. Förslagen innebär också att det blir tydligare och mer förutsägbart vad regeringen respektive myndigheten kommer att begära i form av återrapportering.

Den föreslagna skyldigheten att göra information i form av viktigt meddelande till allmänheten (VMA) tillgänglig för personer med funktionsnedsättning kan innebära ökade kostnader för de leverantörer av medietjänster som berörs (avsnitt 11.3). Antalet VMA som sänds varje år är dock begränsat och därmed även kostnaderna.

De nya kraven om främjande av europeisk produktion kan innebära ökade kostnader för leverantörer av beställ-tv (avsnitt 10.3). Det kan dock antas att en stor del av innehållet i de beställ-tv-tjänster som är registrerade hos Myndigheten för press, radio och tv till övervägande del innehåller europeisk produktion enligt definitionen i AV-direktivet. Därtill kommer att leverantörer av tjänster som har en låg omsättning och liten publik undantas. Därigenom mildras effekterna.

Regelrådet efterfrågar en kvantifiering av de förändringar i administrativa kostnader som följer av de olika förslagen. Regeringen menar att en närmare uppskattning av kostnaderna inte tjänar något syfte i detta fall. Den föreslagna regleringen har utformats så att den inte i onödan leder till ökade kostnader och administrativa bördor för berörda företag. De möjligheter som finns enligt direktivet att i vissa fall kunna ge undantag från krav, för exempelvis ekonomiskt svaga aktörer, har beaktats.

Påverkan på konkurrensförhållanden mellan företag

Företagen som berörs av förslagen är ofta verksamma på en internationell marknad där villkoren bestäms av nationell lagstiftning jämte AV-direktivets minimireglering. När det gäller genomförande av ändringsdirektivet kan påverkan på konkurrensförhållanden mellan företag uppkomma samtidigt för alla berörda företag i Europa och att förslagen i huvudsak innebär ett genomförande i linje med ändringsdirektivets minimireglering. Regeringen bedömer att företagen inte påverkas negativt av förslagen i detta avseende.

23.2 Konsekvenser för det allmänna

Regeringens bedömning: Förslagen innebär nya uppgifter för Myndigheten för press, radio och tv och för Statens medieråd. De nya uppgifterna medför ett ökat behov av resurser. Regeringen överväger hur de nya uppgifterna ska finansieras.

För övriga berörda myndigheter innebär de föreslagna reglerna en mindre ökning av uppgifter som ryms inom myndigheternas befintliga anslag.

Utredningens bedömning överensstämmer delvis med regeringens.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Stockholm* understryker att även marginella ökningar av domstolarnas uppgifter medför behov av ökade resurser. *Myndigheten för press, radio och tv* framhåller att flertalet av de förslag utredningen lägger fram, om de genomförs, kommer att innebära nya och utökade uppgifter för myndigheten vilket medför ett ökat behov av resurser. *Statens medieråd* bedömer att uppdraget att bistå branschens aktörer i framtagande av ett system för innehållsklassificering samt uppdraget att kartlägga och redovisa åtgärder för medie- och informationskunnighet kräver särskild finansiering.

Konsumentverket delar utredningens bedömning att förslaget, utifrån nu rådande situation på marknaden, inte skulle medföra behov av utökade resurser för Konsumentverket.

Skälen för regeringens bedömning

Myndigheten för press, radio och tv

Förslagen innebär flera nya uppgifter för myndigheten. Följande kan nämnas. Myndigheten ska medverka till samreglering och utveckling av tvistlösningsmekanismer utanför domstol inom området videodelningsplattformar. Myndigheten ska utöva tillsyn över att leverantörer av videodelningsplattformar vidtar lämpliga åtgärder. Myndigheten ska också tillhandahålla en kontaktpunkt online för att lämna information till allmänheten om tillgänglighetsfrågor.

Förslagen innehåller också ett flertal nyheter angående myndighetens befintliga uppgift att registrera verksamheter. Framförallt kan nämnas att leverantörer av videodelningsplattformar etablerade i Sverige ska anmäla sin verksamhet för registrering.

Också på några andra områden innebär förslagen en utökning av uppgifter som ligger inom den ordinarie verksamheten. Det handlar till exempel om att ställa krav på att program i beställ-tv som tillhandahålls genom tråd ska göras tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Utredningen bedömde sammantaget att de utökade uppgifterna för myndigheten, i varje fall inledningsvis, bör kunna rymmas inom befintliga anslag. Regeringen delar Myndigheten för press, radio och tv:s uppfattning att de nya uppgifterna medför ett ökat behov av resurser. Regeringen överväger hur de nya uppgifterna ska finansieras.

Statens medieråd

Utredningens förslag innebär att Statens medieråd får nya uppgifter. Myndigheten ska bistå mediebranschens aktörer i framtagandet av gemensamt system för att varna för innehåll som kan skada barn. Statens medieråd ska också tillsammans med Myndigheten för press, radio och tv medverka i arbetet med samreglering för leverantörer av videodelningsplattformar. Dessutom får Statens medieråd i uppgift att kartlägga och redovisa åtgärder som vidtagits för att främja medie- och informationskunnighet.

Regeringen bedömer att de nya uppgifterna sammantaget innebär ett ökat resursbehov och överväger hur de nya uppgifterna ska finansieras.

Konsumentombudsmannen

Genom att radio- och tv-lagen utvidgas till att omfatta videodelningsplattformar utökas också Konsumentombudsmannens tillsynsområde. Det handlar om bestämmelserna om förbud mot barnreklam och förbudet mot reklam för sådan medicinsk behandling som är tillgänglig endast efter ordination i 9a kap. 8 och 9 §§.

Som nämnts ovan bedömer utredningen att det sannolikt förekommer få tjänster som klassificeras som videodelningsplattformar under svensk jurisdiktion och att dessa tjänster inte tillhandahåller reklam som omfattas av regelverket. Regeringen bedömer, liksom *Konsumentverket*, att förslagen, utifrån nu rådande situation på marknaden, inte medför behov av utökade resurser för Konsumentverket.

Justitiekanslern

Justitiekanslern får till uppgift att övervaka den nya bestämmelsen om uppmaningar till våld, hat och terroristbrott i vissa satellitsändningar. Antalet ärenden där överträdelser av artikel 6 aktualiserats i satellitsändningar riktade till andra EES-stater har varit få och kan förväntas minska efter att ändringsdirektivet medfört ökade möjligheter för en mottagande medlemsstat att begränsa sändningar från en annan EES-stat om sändningarna utgör en allvarlig risk för allmän säkerhet, inklusive skydd av nationell säkerhet och försvar. Regeringen bedömer att den nya uppgiften inte bör medföra behov av utökade resurser för myndigheten.

Datainspektionen

Förslagen innebär att Datainspektionen ska övervaka bestämmelserna som föreslås om förbud mot att behandla personuppgifter för kommersiella ändamål. Datainspektionen arbetar bland annat för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter. Förslagen som nu lämnats faller väl inom Datainspektionens uppdrag och innebär inte utökade uppgifter för myndigheten i sådan utsträckning att det kräver en resursförstärkning.

Domstolarna

Antalet mål som prövas enligt radio- och tv-lagen av allmän förvaltningsdomstol (Förvaltningsrätten i Stockholm) har de senaste sju åren (2013–2019) varierat mellan cirka 10–25 mål per år. Målen avser frågor om påförande av särskild avgift, utdömande av vite och överklagande av beslut som fattats enligt lagen. De förslag som lämnas i lagrådsremissen bedöms inte medföra en ökning på mer än några enstaka mål per år. *Förvaltningsrätten i Stockholm* understryker att även marginella öknings av domstolarnas uppgifter medför behov av ökade resurser. Regeringen konstaterar dock att den ökning av domstolarnas uppgifter som kan följa av förslagen bör kunna hanteras inom befintliga budgetramar.

23.3 Konsekvenser för enskilda

Förslagen påverkar enskilda i egenskap av medieanvändare. Som framgår av ändringsdirektivet kräver mediekonvergensen ett uppdaterat regelverk för att spegla utvecklingen på marknaden och skapa balans mellan tillgång till innehållstjänster online, konsumentskydd och konkurrenskraft (skäl 1). Till exempel införs regler för videodelningsplattformar för att skydda alla medborgare från uppmaning till hat, våld och terrorism (avsnitt 13.5.2). När det gäller tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning kommer krav att kunna ställas också på att program i beställ-tv som tillhandahålls genom tråd görs tillgängliga genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik (avsnitt 11.1). Bestämmelserna om reklam i tv-sändningar liberaliseras vilket innebär att de kommersiella tv-företagen som är etablerade i Sverige kan sända reklam på ett mer flexibelt sätt än i dag. Som beskrivs i avsnitt 12.1 kan förändringen komma att påverka tittarupplevelsen på olika sätt.

Den 1 januari 2020 trädde lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) i kraft. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter och lagstiftande organ ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3 barnkonventionen). Lagrådsremissen innehåller ett antal frågor som får återverkningar på barnens bästa. Den snabba medieutveckling som beskrivs i kapitel 14 har inneburit att barn i högre grad tar del av innehåll på nya plattformar som till exempel videodelningsplattformar. En ny regel föreslås som innebär att leverantörer av videodelningsplattformar ska vidta lämpliga åtgärder för att skydda barn mot innehåll som kan vara skadligt på samma sätt som redan görs i tv och beställ-tv (avsnitt 13.5.2). För att ge tittarna, inklusive barn, möjlighet att fatta väl underbyggda beslut om vilket innehåll de ska ta del av föreslås också ett krav på leverantörer av tv och beställ-tv att varna för sådant innehåll som riskerar att vara skadligt för barn. Därmed ges barn bättre möjlighet att delta i beslut som rör deras egen mediekonsumtion. Regeringen bedömer vidare att Statens medieråd bör ges i uppdrag att medverka till ett branschgemensamt system vilket ytterligare kan förbättra möjligheten till informerade val (avsnitt 8.4). Regeringen gör bedömningen att förslagen därmed är i enlighet med de principer och det regelverk som finns i barnkonventionen.

23.4 Bedömningar i övrigt

Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för jämställdheten mellan kvinnor och män och inte heller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen

24 Författningskommentar

24.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

2 kap.

26 e § Ett radio- eller tv-företag som har rätt att sända ut ett verk får ta upp verket på en anordning genom vilken det kan återges, om det görs

1. för användning vid egna utsändningar ett fåtal gånger under begränsad tid,
2. för att säkerställa bevisning om utsändningens innehåll, eller
3. för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över utsändningsverksamheten.

Den som enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden är skyldig att spela in ett program som tillhandahålls i beställ-tv eller beställradio som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696) får framställa exemplar av verk som ingår i programmet, om det görs för att säkerställa bevisning om programmets innehåll eller för att en statlig myndighet ska kunna utöva tillsyn över verksamheten.

Upptagningar som avses i första stycket 2 och 3 får användas endast för de ändamål som anges där. Om sådana upptagningar har dokumentariskt värde, får de dock bevaras hos Kungl. biblioteket. Exemplar som avses i andra stycket får användas endast för de ändamål som anges där.

En statlig myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn över reklamen i ljudradio- och televisionsutsändningar och program som avses i andra stycket får återge verk som ingår i dessa i den omfattning som motiveras av ändamålet med tillsynen.

I paragrafen finns bestämmelser om en inskränkning i upphovsrätten som möjliggör för radio- och tv-företag att under vissa förutsättningar framställa exemplar av verk. Övervägandena finns i avsnitt 16.2.

Ändringen i *andra stycket* innebär att möjligheten att framställa exemplar utvidgas till verk som ingår i program i beställradio som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696). Radio- och tv-lagen innehåller bestämmelser om beställradio från public service-företagen. De företag som i praktiken tillhandahåller sådan radio är Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Möjligheten att framställa exemplar förutsätter att det finns en skyldighet att spela in ett program enligt 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

24.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på

tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

5 kap.

3 § Den som sänder program till allmänheten, tillhandahåller *beställradio som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696)* eller beställ-tv ska ombesörja att varje program som sänds eller tillhandahålls spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana program som sänds på det sätt som avses i 1 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen. I fråga om överföringar som omfattas av 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen och program som tillhandahålls ur en databas enligt 1 kap. 5 eller 6 § tryckfrihetsförordningen är det, förutom när det gäller *beställradio som omfattas av radio- och tv-lagen och beställ-tv*, tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

En inspelning enligt första stycket första meningen ska bevaras i minst sex månader

1. från sändningen,

2. från det att informationen inte längre tillhandahålls, om det är fråga om ett sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 a–c yttrandefrihetsgrundlagen, eller

3. från uppspelningen, om det är fråga om ett sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 d yttrandefrihetsgrundlagen.

Den som här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet ska också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan ska göra detta enligt första stycket.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte samtidig och oförändrad vidareändring av program genom trådnät.

Paragrafen reglerar skyldigheten att spela in och bevara bland annat radio- och tv-program. Övervägandena finns i avsnitt 16.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att även *beställradio som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696)* omfattas av skyldigheten att spela in program. Radio- och tv-lagen innehåller bestämmelser om *beställradio* från public service-företagen. De företag som i praktiken tillhandahåller sådan radio är Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB.

24.1 Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

2 § Lagen tillämpas

1. när näringsidkare marknadsför eller själva efterfrågar produkter i sin näringsverksamhet,

2. på tv-sändningar, *beställ-tv och videodelningsplattformar* som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696),

3. när Konsumentombudsmannen fullgör sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004, och

4. när behörig myndighet fullgör sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

Bestämmelserna om garantier i 22 § tillämpas inte i fråga om en tjänst som tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Detsamma gäller 4 § tredje stycket och 7 § när en näringsidkare, som är etablerad i en annan stat än Sverige inom EES, riktar marknadsföring mot en annan näringsidkare.

Paragrafen reglerar tillämpningsområdet för marknadsföringslagen. Övervägandena finns i avsnitt 12.6.

Genom ändringen i *första stycket 2* framgår att marknadsföringslagen tillämpas på tv-sändningar, beställ-tv eller videodelningsplattformar som omfattas av radio- och tv-lagen. Det innebär till exempel att marknadsföringslagen är tillämplig även om en tv-sändning inte riktas till en svensk publik om den kan tas emot i någon annan EES-stat (se 1 kap. 3 § första stycket 1–4 radio- och tv-lagen). Det beror på att radio- och tv-lagen utgår från den s.k. ursprungslandsprincipen. Principen innebär att Sverige ska säkerställa att audiovisuella medietjänster under svensk jurisdiktion följer svensk rätt oavsett var inom EES tjänsten riktar sig (se avsnitt 5.1)

29 § En näringsidkare får åläggas att betala en särskild avgift (marknadsstörrningsavgift) om näringsidkaren, eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar, uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot

– 7 §,

– 8 § och någon av bestämmelserna i 9, 10, 12–17 §§,

– 18 §,

– 20 §, eller

– någon av bestämmelserna i bilaga I till direktiv 2005/29/EG.

Detsamma gäller om en näringsidkare uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av bestämmelserna i

– 64 kap. 46 § socialförsäkringsbalken,

– 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622),

– 8 kap. 7 § första stycket, 8, 9 eller 14 § första eller andra stycket, *9 a kap. 8 och 9 §§* eller 15 kap. 4 § radio- och tv-lagen (2010:696),

– 11 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti eller 8 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet när det gäller ett erbjudande som inte är riktat bara till andra än konsumenter,

– 4 kap. 1 § 2 eller 3, 3 §, 4 § första stycket 2 eller 5 § 2 eller 3 lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Vad som sägs i första och andra styckena gäller också en näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet väsentligt har bidragit till överträdelsen.

Avgiften tillfaller staten.

I paragrafen anges de grundläggande förutsättningarna för att döma ut en marknadsstörrningsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 13.7.1.

Ändringen i *andra stycket tredje strecksatsen* är en följd av att 17 kap. 9 § i radio- och tv-lagen ändras.

24.2 Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

1 kap.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv, *videodelningsplattformar*, *ljudradiosändningar* och *beställradio* enligt följande.

Övergripande bestämmelser

- Lagens innehåll och tillämpningsområde (1 kap.)
- Information och registrering (2 kap.)
- Definitioner (3 kap.)

Tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och videodelningsplattformar

- Krav på tillstånd (4 kap.)
- Innehållet i tv-sändningar, beställ-tv och sökbar text-tv (5 kap.)
- Produktplacering (6 kap.)
- Sponsring (7 kap.)
- Reklam och andra annonser m.m. (8 kap.)
- Vidaresändningar i kabelnät (9 kap.)
- *Videodelningsplattformar* (9 a kap.)

Ljudradiosändningar och beställradio

- Krav på tillstånd (10 kap.)
- Tillstånd att sända annan ljudradio än närradio och kommersiell radio (11 kap.)
- Tillstånd att sända närradio (12 kap.)
- Tillstånd att sända kommersiell radio (13 kap.)
- Innehållet i ljudradiosändningar och *beställradio* (14 kap.)
- Reklam, andra annonser och sponsring (15 kap.)

Gemensamma bestämmelser

- Granskning och tillsyn (16 kap.)
- Straff, särskild avgift och vite (17 kap.)
- Återkallelse av tillstånd (18 kap.)
- Handläggningen av mål om återkallelse, särskild avgift och vite m.m. (19 kap.)
- Överklagande (20 kap.)

I paragrafen redovisas lagens innehåll och disposition.

Efter ändringarna framgår att lagen innehåller bestämmelser även om videodelningsplattformar och beställradio. Det redovisas också var i lagen dessa bestämmelser finns. Förslagen om videodelningsplattformar finns i avsnitt 13. Förslagen om beställradio finns i avsnitt 16. Det är endast beställradio från public service-företagen som omfattas av lagens bestämmelser.

2 § Lagen genomför delvis Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), nedan benämnt AV-direktivet, *ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av*

audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden.

I paragrafen finns en upplysning om att lagen delvis genomför AV-direktivet. Efter ändringen framgår att lagen delvis genomför AV-direktivet ändrat genom ändringsdirektivet. Bestämmelsen genomför artikel 2.1 i ändringsdirektivet och behandlas i avsnitt 22.

3 § Lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som kan tas emot i någon stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat), om leverantören av medietjänsten

1. är etablerad i Sverige enligt artikel 2.3 i AV-direktivet, i *lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808,*

2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige,

3. inte uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige, eller

4. inte uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 men är etablerad i Sverige enligt artiklarna 49–54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Utöver det som föreskrivs i första stycket gäller 2 kap. 3 och 4 §§, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–17 §§, 5 kap. 13 § och 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet, i *lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808.*

Paragrafen innehåller en jurisdiktionsbestämmelse för tv-sändningar och beställ-tv.

Hänvisningen till AV-direktivet i *första stycket 1* ändras till att avse AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 7.3. Därutöver görs en mindre språklig ändring. Ändringen av artikel 2.3 får betydelse om en leverantör av en medietjänst har sitt huvudkontor i Sverige medan redaktionella beslut om medietjänsten fattas i en annan EES-stat, eller tvärt om. I ett sådant fall ska leverantören anses vara etablerad i Sverige om en betydande del av arbetsstyrkan som arbetar med *den programrelaterade* medietjänstverksamheten är verksam här. I AV-direktivet finns ingen närmare definition av vad som avses med programrelaterad verksamhet. Däremot definieras redaktionellt beslut. Det är enligt definitionen ett beslut som regelbundet fattas i syfte att utöva redaktionellt ansvar och som är kopplat till den dagliga driften av medietjänsten, dvs. tv-sändningen eller beställ-tv-tjänsten.

I *andra stycket* läggs 2 kap. 4 § till i uppräkningslistan över bestämmelser som gäller för leverantörer av tjänster som står under en annan EES-stats jurisdiktion. Bestämmelsen i 2 kap. 4 § innebär en skyldighet att anmäla ändrade uppgifter. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 19. Därutöver ändras hänvisningen till AV-direktivet.

Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 112 och 273.

Videodelningsplattformar

3 a § Lagen tillämpas på videodelningsplattformar om leverantören av plattformen är etablerad i Sverige enligt artikel 28a i AV-direktivet, i *lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en jurisdiktionsbestämmelse för videodelningsplattformar. Av bestämmelsen framgår vilka plattformar

som omfattas av lagen. Grunderna för etablering framgår inte direkt av paragrafen, i stället hänvisas till artikel 28a i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

Huvudregeln enligt artikel 28a.1 är att lagen tillämpas på videodelningsplattformar om leverantören av plattformen är etablerad i Sverige enligt Europaparlamentet och rådets direktiv 2000/31/EG (e-handelsdirektivet). E-handelsdirektivet är till största delen genomfört i Sverige genom lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen). Enligt 2 § e-handelslagen är en leverantör etablerad i Sverige om leverantören har sitt fasta driftställe här. Är leverantören etablerad i Sverige ska svensk rätt gälla, även om tjänsten helt eller delvis riktar sig mot användare i någon annan stat inom EES (5 § e-handelslagen). Det innebär att den s.k. ursprungslandsprincipen gäller för videodelningsplattformar på samma sätt som för tv-sändningar och beställ-tv. Ursprungslandsprincipen beskrivs i avsnitt 5.1.

Om en leverantör inte anses etablerad i någon medlemsstat enligt e-handelsdirektivet finns i artikel 28a.2–4 en rad olika kriterier för hur jurisdiktionen ska bestämmas. Kriterierna utgår från i vilken EES-stat ett moderföretag, ett dotterföretag eller en del i en företagsgrupp är etablerat.

Hur en videodelningsplattform ska definieras framgår av 3 kap. 1 § punkt 23.

2 kap.

2 § *Anmälan för registrering till Myndigheten för press, radio och tv ska göras av den som*

1. bedriver en sändningsverksamhet som det inte behövs tillstånd för enligt denna lag,

2. tillhandahåller beställ-tv,

3. tillhandahåller beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst,

4. tillhandahåller en videodelningsplattform, eller

5. för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet (satellitentreprenör).

I anmälan ska följande anges:

1. namn, företagsnamn eller motsvarande,

2. ställföreträdare för juridisk person,

3. postadress, telefonnummer, e-postadress och webbplats, och

4. uppgift om den verksamhet som bedrivs.

Den som är anmälningsskyldig enligt första stycket och som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller en videodelningsplattform ska i anmälan även ange grunden för att verksamheten omfattas av lagen enligt 1 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om anmälningskyldighet för den som omfattas av lagen men som inte behöver tillstånd för att sända. Även satellitentreprenörer är skyldiga att anmäla sig enligt bestämmelsen. Övervägandena finns i avsnitt 19.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att skyldigheten att anmäla sig för registrering även gäller för leverantörer av videodelningsplattformar och för public service-företagen om de tillhandahåller beställradio. Därutöver har redaktionella ändringar gjorts.

Enligt *tredje stycket*, som är nytt, ska en leverantör som tillhandahåller tv eller en videodelningsplattform i sin anmälan ange grunden för att tjänsten omfattas av lagen.

Tv-sändningar eller beställ-tv omfattas av lagen om leverantören av tjänsten är etablerad här enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4. Är leverantören etablerad här enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 ska leverantören ange på vilken grund i artikel 2.3 etableringen baseras, se vidare kommentaren till 1 kap. 3 §. Lagen är också enligt 1 kap. 3 § första stycket 2 och 3 tillämplig om leverantören inte är etablerad i Sverige men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige eller satellitkapacitet som tillhör Sverige.

Videodelningsplattformar omfattas av lagen om leverantören av tjänsten är etablerad här enligt 1 kap. 3 a §. Grunden för etableringen framgår av artikel 28a i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. I de allra flesta fall kommer grunden för etablering vara att leverantören är etablerad här enligt e-handelsdirektivet och därmed även enligt 2 § e-handelslagen, se kommentaren till 1 kap. 3 a §.

Tidigare förarbeten finns i prop. 1995/96:160 s. 160 och prop. 2009/10:115 s. 212 f.

Uppfyller en leverantör inte anmälningsskyldigheten får Myndigheten för press, radio och tv enligt 17 kap. 11 § 1 besluta de förelägganden som behövs för att bestämmelsen ska följas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

3 § Myndigheten för press, radio och tv ska upprätta ett register över dem som

1. har anmält sig enligt 2 § och vilkas verksamhet omfattas av denna lag, eller
2. har sådant tillstånd som avses i 4 kap. 3 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § eller 13 kap. 1 §.

Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling. Det får bara innehålla sådana uppgifter som avses i 2 § andra och tredje styckena, 5 kap. 11 §, 14 kap. 7 § och 16 kap. 5–9 §§.

Paragrafen innehåller bestämmelser om det register som Myndigheten för press, radio och tv ska föra. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 19.3.

Ändringen i *andra stycket* består endast i att en hänvisning görs till 2 kap. 2 § *tredje stycket* som är nytt.

Ett beslut av Myndigheten för press, radio och tv att registrera en tjänst utgör en presumtion för att tjänsten omfattas av lagen. Däremot är registrering inte avgörande för om en tjänst omfattas av lagens bestämmelser. En utebliven anmälan saknar således betydelse för om lagen är tillämplig. I stället får det göras en prövning i varje enskilt fall om en tjänst omfattas av lagen eller inte (se prop. 2009/10:115 s. 213).

Anmäla ändrade uppgifter

4 § Den som är anmälningsskyldig enligt 2 § första stycket ska genast till Myndigheten för press, radio och tv anmäla ändringar i de uppgifter som ska lämnas enligt 2 § andra och tredje styckena.

Den som har ett sådant tillstånd som avses i 4 kap. 3 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § eller 13 kap. 1 § ska genast till Myndigheten för press, radio och tv anmäla ändringar i sådana uppgifter som avses i 2 § andra stycket.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att anmäla ändrade uppgifter till Myndigheten för press, radio och tv. Övervägandena finns i avsnitt 19.3.

Enligt *första stycket* ska anmälningsskyldiga enligt 2 kap. 2 § första stycket anmäla ändrade uppgifter. Anmälningsskyldigheten omfattar de uppgifter som räknas upp i 2 kap. 2 § andra stycket. Leverantörer av tv eller videodelningsplattformar ska även anmäla ändringar i de uppgifter som ska lämnas enligt 2 kap. 2 § tredje stycket och som rör de kriterier som ligger till grund för att tjänsten omfattas av lagen. Det innebär till exempel att en leverantör av beställ-tv som flyttar sitt huvudkontor från Sverige till en annan EES-stat och därmed inte längre är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 ska anmäla detta.

Enligt *andra stycket* ska även den som har tillstånd att sända tv, sökbar text-tv eller ljudradio anmäla sådana ändrade uppgifter som räknas upp i 2 § andra stycket. Det innebär att anmälningsskyldigheten bland annat omfattar uppgifter om namn, ställföreträdare för juridisk person och om den verksamhet som bedrivs.

Uppfylls inte anmälningsskyldigheten får Myndigheten för press, radio och tv enligt 17 kap. 11 § 1 besluta de förelägganden som behövs för att bestämmelsen ska följas.

3 kap.

1 § I denna lag avses med

1. annonser: reklam och andra meddelanden som utan att vara reklam sänds på uppdrag av någon annan och som har till syfte att främja en sak eller en idé;

2. annonsering med delad skärm: sändning av en annons samtidigt med en annan sändning;

3. användargenererad video: en uppsättning rörliga bilder med eller utan ljud som utgör ett enskilt inslag som skapats av en användare och laddats upp på en videodelningsplattform av samma eller någon annan användare;

4. audiovisuellt kommersiellt meddelande: produktplacering, sponsring eller reklam som åtföljer eller ingår i en användargenererad video eller ett tv-program;

5. beställradio: en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten ljudradio-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät

a) på begäran av användaren,

b) vid en tidpunkt som användaren väljer, och

c) från en katalog med program som leverantören har valt ut;

6. beställ-tv: en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät

a) på begäran av användaren,

b) vid en tidpunkt som användaren väljer, och

c) från en katalog med program som leverantören har valt ut;

7. försäljningsprogram: program där mottagare av programmet erbjuds att beställa varor och tjänster;

8. kommersiell radio: tillståndspliktiga ljudradiosändningar som

a) inte kräver tillstånd av regeringen,

b) inte endast får äga rum under en begränsad tid enligt 11 kap. 1 § andra stycket, eller

c) inte är närradio;

9. leverantör av medietjänster: den som

- a) har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll i en ljudradio- eller tv-sändning, *beställradio*, beställ-tv eller sökbar text-tv, och
- b) avgör hur innehållet struktureras;
10. leverantör av videodelningsplattform: den som tillhandahåller en videodelningsplattform;
11. ljudradiosändning: en sändning av ljudradioprogram med hjälp av elektroniska kommunikationsnät som
- a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,
- b) är riktad till allmänheten, och
- c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel
12. närradio: lokala ljudradiosändningar för föreningslivet och registrerade trossamfund;
13. närradioförening: en sammanslutning av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål;
14. produktplacering: förekomsten i ett program eller i en användargenererad video av en vara, en tjänst eller ett varumärke, om detta sker i marknadsföringssyfte och mot betalning eller liknande ersättning till leverantören av medietjänsten eller videodelningsplattformen, eller till den som skapat eller laddat upp en användargenererad video på en videodelningsplattform, dock inte när varan eller tjänsten är av obetydligt värde och har tillhandahållits gratis;
15. programföretag: en leverantör av medietjänster som tillhandahåller ljudradiosändningar, tv-sändningar eller sökbar text-tv;
16. programtjänst: ett samlat utbud av ljudradio- eller tv-program eller sökbar text-tv som sänds under en gemensam beteckning;
17. reklam: varje form av meddelande
- a) som sänds antingen mot betalning eller liknande ersättning eller som utgör egenreklam, och
- b) som syftar till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen eller andra nyttigheter;
18. sponsring: bidrag som någon som inte tillhandahåller eller producerar ljudradio, *beställradio*, tv-sändning, beställ-tv, sökbar text-tv, videodelningsplattform eller användargenererad video ger för att finansiera dessa tjänster, program eller videor i syfte att främja bidragsgivarens namn, varumärke, anseende, verksamhet, produkt eller intresse;
19. sändning som är riktad till allmänheten: en sändning som samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den;
20. sökbar text-tv: en sändning via elektroniska kommunikationsnät som huvudsakligen består av text, grafik eller stillbilder, med eller utan ljud, som
- a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,
- b) är riktad till allmänheten,
- c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel, och
- d) låter användaren själv välja vilken del av innehållet som han eller hon vill ta del av och vid vilken tidpunkt det ska ske;
21. tv-program: program som huvudsakligen består av rörliga bilder med eller utan ljud som ingår i tv-sändning eller i beställ-tv;
22. tv-sändning: en sändning av eller att sända tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät där sändningen;
- a) tillhandahålls av en leverantör av medietjänster,
- b) är riktad till allmänheten, och
- c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;
23. videodelningsplattform: en tjänst där tjänsten eller en väsentlig funktion i den har som huvudsakligt syfte att, med hjälp av elektroniska kommunikationsnät i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahålla allmänheten användargenererade videor eller tv-program som leverantören av tjänsten organiserar och saknar redaktionellt ansvar för;

24. virtuell annonsering: sändning av meddelanden som på elektronisk väg fogas in i tv-bilden på fasta föremål, som normalt används för annonser, eller på marken där annonser kan placeras ut fysiskt.

Paragrafen innehåller definitioner av begrepp som förekommer i lagen. Genom ändringarna definieras begreppen användargenererad video, audiovisuellt kommersiellt meddelande, beställradio, leverantör av videodelningsplattform och videodelningsplattform. Nuvarande definitioner av produktplacering och sponsring ändras med anledning av lagen omfattar videodelningsplattformar. Det görs även ändringar i definitionen av leverantör av medietjänster och tv-program.

Användargenererad video

Användargenererad video är ett nytt begrepp. Definitionen motsvarar i sak AV-direktivets definition. Det kan vara fråga om en användargenererad video oavsett hur lång den är. Övervägandena finns i avsnitt 13.4.

Audiovisuellt kommersiellt meddelande

Audiovisuellt kommersiellt meddelande är ett nytt begrepp. Det används i kapitlet om videodelningsplattformar och är ett sammanfattande begrepp för produktplacering, sponsring och reklam som åtföljer eller ingår i en användargenererad video eller ett tv-program. Övervägandena finns i avsnitt 13.4.

Beställradio

Beställradio är ett nytt begrepp. Definitionen anknyter till definitionen av beställ-tv. Övervägandena finns i avsnitt 16.1.

Leverantör av medietjänster

Ändringen av definitionen innebär att även den som tillhandahåller beställradio är en leverantör av medietjänster enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 16.1.

Leverantör av videodelningsplattform

Leverantör av videodelningsplattform är ett nytt begrepp. Definitionen motsvarar i sak definitionen i AV-direktivet. I lagen används videodelningsplattform i stället för videodelningsplattformstjänst som används i direktivet. En leverantör kan vara en fysisk eller juridisk person. Övervägandena finns i avsnitt 13.4.

Produktplacering

Ändringen innebär att även användargenererade videor ingår i definitionen. För att det ska vara fråga om produktplacering i en sådan video ska betalning eller liknande ersättning ha skett till leverantören av plattformen eller till den som skapat eller laddat upp videon på en videodelningsplattform. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 13.4. Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 153 f.

Förekomsten av produktplacering innebär att en vara, en tjänst eller ett varumärke ingår eller omnämns i ett tv-program eller en video. För att det

ska vara fråga om produktplacering ska betalning eller liknande ersättning ha tagits emot av leverantören av medietjänsten, leverantören av videodelningsplattformen eller den som skapat eller laddat upp en video på plattformen.

Olika former av produktplacering beskrivs i prop. 2009/10:115 s. 155. Den närmare innebörden av *liknande ersättning* framgår inte av lagen utan har överlämnats till rättstillämpningen (samma prop. s. 159).

Sponsring

Ändringen av definitionen av sponsring innebär att även användargenererad video och videodelningsplattform ingår i definitionen. Definitionen motsvarar i huvudsak den definition som finns i AV-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.4. Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 148 f. och 278.

Med sponsring avses efter ändringen bidrag som någon som inte tillhandahåller eller producerar beställradio, en videodelningsplattform eller en användargenererad video ger för att finansiera dessa tjänster, program eller videor i syfte att främja bidragsgivarens namn, varumärke, anseende, verksamhet, produkt eller intresse.

Tv-program

Det förtydligas att tv-program ingår i tv-sändning eller i beställ-tv. Någon ändring i sak är inte avsedd. Övervägandena finns i avsnitt 7.4. Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 279.

Videodelningsplattform

Videodelningsplattform är ett nytt begrepp. Definitionen motsvarar i sak definitionen i AV-direktivet, men har anpassats för att stämma överens med den terminologi och övriga begrepp som finns i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 13.4.

För att omfattas av definitionen ska det vara fråga om en tjänst enligt definitionen i artiklarna 56 och 57 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Det innebär att alla former av ekonomisk verksamhet omfattas. Däremot omfattas inte icke-ekonomisk verksamhet som till exempel tillhandahållande av audiovisuellt innehåll på privata webbplatser och hos icke-kommersiella intressegrupper (se skäl 6 i ändringsdirektivet). Det huvudsakliga syftet med tjänsten ska vara att tillhandahålla allmänheten tv-program, användargenererade videor eller bådadera. Om tillhandahållandet av tv-program och användargenererade videor utgör en *väsentlig funktion* i en tjänst kan den också omfattas av definitionen. Ett sådant tillhandahållande kan anses utgöra en väsentlig funktion i en tjänst om det audiovisuella innehållet inte endast är underordnat eller utgör en mindre del av verksamheten i tjänsten (se skäl 5 i ändringsdirektivet). Europeiska kommissionen kommer att utfärda riktlinjer för den praktiska tillämpningen av kriteriet om väsentlig funktion.

Även en *särskiljbar del* av en tjänst kan vara en videodelningsplattform om delen av tjänsten eller en väsentlig funktion i denna del uppfyller kriterierna för en sådan plattform. Det innebär till exempel att fristående delar av en tjänst kan omfattas av lagen och då enbart vad gäller de tv-program och videor som finns på denna del av tjänsten. Däremot omfattas

inte till exempel videoklipp som är inbäddade i redaktionellt innehåll i digitala tjänster och rörliga bilder såsom GIF-bilder.

För att omfattas av definitionen ska leverantören av tjänsten sakna redaktionellt ansvar för tv-programmen och videorna som finns på plattformen. Redaktionellt ansvar definieras som faktisk kontroll av såväl valet av program som hur de ska struktureras (se prop. 2009/10:115 s. 276 f.). Leverantören ska dock bestämma hur innehållet på tjänsten ska organiseras. Det kan ske med automatiserade metoder eller algoritmer till exempel genom presentation, taggning och sekvensering. Taggning innebär att innehållet i tjänsten organiseras utifrån information som användaren tillfört den uppladdade videon eller tv-programmet, exempelvis beskrivande ämnesord. Med sekvensering avses att innehållet organiseras i en viss ordning som styr uppspelningsprocessen.

5 kap.

Skydd av barn

2 § Program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder *får inte sändas i tv under sådan tid och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt*

Sådana program får inte *heller tillhandahållas i beställ-tv* på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

Paragrafen behandlar skydd av barn från våldsskildringar och pornografiska bilder. Ändringen innebär att skydd av barn i tv-sändningar och i beställ-tv regleras i samma paragraf i stället för i två olika bestämmelser. Paragrafen genomför artikel 6a.1 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.3. Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 124 f. och 286 och prop. 1995/96:160 s. 93 f. och 172.

I paragrafen talas om barn utan angivande av ålder. Det har inte heller ansetts möjligt att ange en viss ålder på barnen. I förarbetena till bestämmelsen anges dock att det finns skäl att även skydda barn som är något äldre än tolv år (se prop. 1995/96:160 s. 172).

Med *ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär* avses skildringar som upplevs som realistiska av åskådarna eller som på något annat sätt har en övertygande verkan. Det innefattar också skildringar som är detaljerade, antingen genom att man ser våldet i närbild eller genom att det är fråga om långa eller upprepade sekvenser (se prop. 2009/10:115 s. 286, jämförd med prop. 1995/96:160 s. 94 f., prop. 1986/87:151 s. 95 f. och prop. 1980/81:176 s. 14).

Med *på sådant sätt* avses bland annat att leverantören vidtar åtgärder så att barn normalt inte hör eller ser program med ett sådant innehåll som framgår av bestämmelsen. Exempel på åtgärder är verktyg för ålderskontroll, kryptering eller andra tekniska åtgärder (se artikel 6a.1 och prop. 2009/10:115 s. 127). Åtgärderna ska stå i proportion till den potentiella skada som programmet kan orsaka. Det är granskningsnämnden för radio och tv och Justitiekanslern som i varje enskilt fall har att bedöma om de åtgärder som vidtagits är tillräckligt effektiva för att fylla sin funktion.

I vissa fall kan det anses försvarligt att visa våldsskildringar och pornografi, till exempel som ett led i nyhetsförmedling eller i samband med en debatt om våld och pornografi. Det krävs dock att det är försvarligt av särskilda skäl. Ibland kan det dock anses tillräckligt att programmet föregåtts av en varning för att innehållet förekommer i ett program enligt 5 kap. 3 §. Om det ska anses tillräckligt får avgöras vid en sammantagen bedömning (se prop. 1995/96:160 s. 172).

Enligt 16 kap. 1 § övervakar Justitiekanslern genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller tillhandahållits i beställ-tv innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med bestämmelsen. Om granskningsnämnden för radio och tv finner att program har ett innehåll i strid med bestämmelsen ska nämnden enligt 16 kap. 2 § tredje stycket göra en anmälan om det till Justitiekanslern. Om någon vid upprepade tillfällen sänder eller tillhandahåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i tv på tider eller sätt som avses i bestämmelsen får Justitiekanslern besluta om förelägganden enligt 17 kap. 13 §. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

3 § *En leverantör av medietjänster som sänder eller tillhandahåller program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder ska varna för att sådant innehåll förekommer.*

I paragrafen ställs ett krav på leverantörer av tv att varna för att program har ett visst innehåll som kan skada barn. Bestämmelsen genomför artikel 6a.3 AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.3. Paragrafens tidigare innehåll återfinns numera i 5 kap. 2 § andra stycket.

En leverantör av tv ska enligt bestämmelsen varna för att det förekommer ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder i ett program. Detta kan ske till exempel genom ett system som består av innehållsbeskrivningar som varnar för innehållet, akustiska varningar eller visuella symboler (se skäl 19 i ändringsdirektivet). Varningen ska lämnas i anslutning till program som innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder som kan skada barn. Det innebär till exempel att varningen kan föregå program med ett sådant innehåll eller på annat sätt åtfölja programmet. En varning ersätter inte kraven som följer av 5 kap. 2 § om att program inte får sändas under sådan tid och tillhandahållas på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se det. Ibland har det dock ansetts tillräckligt att ett program föregås av en tydlig varning (se prop. 1995/96:160 s. 172).

Det är granskningsnämnden för radio och tv som enligt 16 kap. 2 § i efterhand granskar att bestämmelsen följs. Granskningsnämnden får enligt 17 kap. 11 § 2 besluta om de förelägganden som behövs för att bestämmelsen ska följas. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

3 a § *Personuppgifter som samlats in eller på annat sätt genererats av leverantörer av medietjänster för att uppfylla kraven enligt 2 § får inte behandlas för kommersiella ändamål.*

Paragrafen, som är ny, förbjuder att personuppgifter som samlas in eller genereras av en leverantör av medietjänster för att uppfylla de krav som

ställs i 5 kap. 2 § behandlas för kommersiella ändamål. Paragrafen genomför artikel 6a.2 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Personuppgifter kan samlas in eller genereras för att uppfylla kraven på att skydda barn i 5 kap. 2 § genom till exempel ett ålderskontrollsystem eller andra mekanismer för skydd av barn. Det spelar ingen roll om det är personuppgifter om barn eller om deras föräldrar eller andra vuxna som samlas in eller genereras. Kommersiella ändamål kan vara direktmarknadsföring, profilering eller beteendestyrd annonsering. Datainspektionen har enligt 16 kap. 4 a § tillsyn över att bestämmelsen följs.

Program med europeiskt ursprung

7 § Den som sänder tv ska se till att följande krav uppfylls, om det inte finns särskilda skäl mot det:

1. Mer än hälften av den årliga sändningstiden ska upptas av program *med europeiskt ursprung*.

2. Minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten ska avse program *med europeiskt ursprung* som har framställts av självständiga producenter. En så stor andel som möjligt bör utgöras av program som har färdigställts under de närmast föregående fem åren.

Som sändningstid anses i denna paragraf den tid då det sänds program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, annonser och försäljningsprogram. I sändningstiden ska inte heller sändningar av endast text räknas in.

Tv-sändningar enligt första stycket ska, om det inte finns särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med artister verksamma i Sverige och verk av upphovsmän verksamma i Sverige.

I paragrafen finns bestämmelser om främjande av program med europeiskt ursprung i tv-sändningar. Ändringen innebär att skyldigheten enligt bestämmelsen gäller även den som sänder tv genom tråd. Det har också gjorts en mindre språklig ändring genom att program *av europeiskt ursprung* ersatts av program *med europeiskt ursprung*. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

Program med europeiskt ursprung har samma innebörd som uttrycket europeiska produktioner i AV-direktivet (jfr. prop. 2017/18:49 s. 259). Svenska produktioner anses utgöra program med europeiskt ursprung enligt bestämmelsen. Tidigare förarbeten finns i prop. 1995/96:160 s. 174 f och prop. 2009/10:115 s. 287 f.

Enligt 16 kap. 5 § ska den som sänder tv redovisa till Myndigheten för press, radio och tv hur stor andel av verksamheten som utgjorts av program med europeiskt ursprung.

8 § Den som tillhandahåller beställ-tv ska se till att minst 30 procent av katalogen utgörs av program med europeiskt ursprung och att dessa program framhävs.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte leverantörer av tjänster med låg omsättning eller liten publik.

Myndigheten för press, radio och tv får i enskilda fall besluta om undantag från skyldigheten om den på grund av tjänstens utformning eller inriktning inte är motiverad eller praktiskt möjlig att uppfylla.

I paragrafen finns bestämmelser om främjande av program med europeiskt ursprung i beställ-tv. Bestämmelsen genomför artikel 13.1 och 13.6 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

Program med europeiskt ursprung har samma innebörd som uttrycket europeiska produktioner i AV-direktivet (jfr. prop. 2017/18:49 s. 259). Svenska produktioner anses utgöra program med europeiskt ursprung. Bestämmelsen gäller oavsett om programmen tillhandahålls genom tråd eller på annat sätt.

Enligt *första stycket* ska en leverantör av beställ-tv se till att minst 30 procent av tjänstens katalog utgörs av program med europeiskt ursprung och att dessa program framhävs. Europeiska kommissionen kommer att utfärda riktlinjer för hur beräkningen ska göras.

Framhävande kan ske på olika sätt, till exempel genom en särskild avdelning för europeiska program som är tillgänglig via tjänstens startsida, en möjlighet att söka efter europeiska program med ett sökverktyg som tillhandahålls via tjänsten, användning av europeiska program i tjänstens kampanjer eller främjande av en minimiandel europeiska program ur tjänstens katalog, till exempel med hjälp av banners eller liknande verktyg (se skäl 35 i ändringsdirektivet).

Enligt *andra stycket* gäller inte skyldigheten för leverantörer av tjänster med liten publik eller låg omsättning. Enligt skäl 40 i ändringsdirektivet kan en liten publik till exempel fastställas på grundval av tittartid eller försäljning, beroende på tjänstens art. Europeiska kommissionen kommer att utfärda närmare riktlinjer för hur begreppen ska definieras (se artikel 13.7).

Undantag får även i enskilda fall göras om skyldigheten på grund av tjänstens utformning eller inriktning inte är motiverad eller praktiskt möjlig att uppfylla. Uttrycket tjänstens *utformning eller inriktning* har samma innebörd som *arten av eller ämnet för* de audiovisuella tjänsterna i artikel 13.6 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Undantag skulle till exempel kunna göras för tjänster som är inriktade på film från Bollywood eller Anime från Japan.

Enligt 16 kap. 6 § ska den som tillhandahåller beställ-tv redovisa till Myndigheten för press, radio och tv hur stor andel av verksamheten som utgjorts av program med europeiskt ursprung och hur dessa har framhävts.

12 § En leverantör av medietjänster ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Tillgänglighetsörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas.

Leverantören ska upprätta en handlingsplan för hur tillgängligheten till tjänsten ska öka. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ska ingå i handlingsplanen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheter för den som sänder tv eller tillhandahåller beställ-tv att göra programmen tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Ändringen i paragrafens *första stycke* medför att paragrafen gäller för en leverantör oavsett om en tv-sändning eller beställ-tv tillhandahålls genom tråd eller inte. Övervägandena finns i avsnitt 11.1. Bestämmelsen genomför artikel 7.1 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet.

Tredje stycket, som är nytt, genomför artikel 7.3 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.2. Föreskrifter om vad som ska ingå i en handlingsplan får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Handlingsplanen ska ingå i den redovisning som en leverantör av medietjänster är skyldig att lämna enligt 16 kap. 6 a §.

Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 130 f. och 289.

Den som inte följer ett beslut om skyldighet att utforma tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv på ett sådant sätt att tjänsterna blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning ska enligt 17 kap. 5 a § kunna åläggas att betala en särskild avgift.

12 a § *En leverantör av medietjänster som på begäran av en myndighet sänder meddelanden som är av vikt för allmänheten, ska utforma meddelandena så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.*

Skyldigheten enligt första stycket får inte medföra att meddelandena fördröjs.

Paragrafen, som är ny, gäller leverantörer av medietjänster som sänder meddelanden som är av vikt för allmänheten. Paragrafen genomför artikel 7.5 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Meddelanden som är av vikt för allmänheten ska enligt *första stycket* utformas så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Meddelandet ska göras tillgängligt med någon av de tekniker som anges i 5 kap. 12 §, dvs. genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. De meddelanden som omfattas av bestämmelsen är olika typer av meddelanden från myndigheter som kan ha betydelse för allmänheten, till exempel samhällsinformation. Även meddelanden som sänds inom överenskommelsen Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) omfattas. VMA sänds i allmänhet vid akuta situationer. Med hänsyn till vikten av att sådana meddelanden så fort som möjligt når ut till allmänheten finns i *andra stycket* en inskränkning av skyldigheten att göra meddelanden tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. För meddelanden som inte är VMA kan i allmänhet förutsättas att en leverantör har möjlighet att göra meddelandet tillgängligt.

13 § *En leverantör av medietjänster som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige har rätt att tillhandahålla sina tjänster till Sverige utan att svenska regler inom det regelområde som samordnas genom AV-direktivet, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 hindrar det. Det gäller även när tjänsten tillhandahålls genom vidareändring inom Sverige av en leverantör av medietjänster som står under svensk jurisdiktion enligt 1 kap. 3 §.*

I 16 kap. finns dock bestämmelser om samarbete mellan myndigheter. I fråga om beställ-tv finns också bestämmelser i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster om att en domstol eller annan myndighet

under vissa förhållanden med stöd av lag får vidta en åtgärd som begränsar den fria rörligheten för en sådan tjänst.

Paragrafen innehåller bestämmelser om leverantörer av medietjänster som är etablerade i andra EES-stater. Tidigare förarbeten finns i prop. 2014/15:118 s. 44.

I *första stycket* ändras hänvisningen till AV-direktivet i lydelsen enligt ändringsdirektivet. Det görs även språkliga ändringar. *Andra stycket* innehåller en upplysningsbestämmelse som hänvisar till 16 kap. där det finns bestämmelser om samarbete mellan myndigheter. Ändringen är en följd av att bestämmelserna i 16 kap. 15 och 16 §§ om samarbete mellan myndigheter ändras. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 18.2.

Uppmaningar till terroristbrott, våld och hat i vissa satellitsändningar

14 § *Program som sänds över satellit enligt 1 kap. 3 § första stycket 2 eller 3 och som inte är avsedda att tas emot i Sverige får inte ha ett innehåll som uppmanar till terroristbrott eller våld och hat på någon av de grunder som anges i artikel 6 i AV-direktivet i lydelsen enligt Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2018/1808 och som avses i bestämmelserna om*

- 1. olaga hot i 4 kap. 5 § brottsbalken,*
- 2. uppvigling i 16 kap. 5 § brottsbalken,*
- 3. hets mot folkgrupp i 16 kap. 8 § brottsbalken, eller*
- 4. brott enligt 3 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet.*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om förbud mot straffbara uppmaningar till terroristbrott, våld eller hat i vissa satellitsändningar. Bestämmelsen genomför delvis artikel 6 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Bestämmelsen omfattar satellitsändningar som omfattas av lagen eftersom den som sänder använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige eller satellitkapacitet som tillhör Sverige enligt 1 kap. 3 § 2 eller 3, men där den som sänder inte är ett svenskt programföretag och programmen inte är avsedda att tas emot i Sverige. Med att programmen inte är *avsedda att tas emot i Sverige* avses detsamma som i 3 kap. 11 § andra stycket lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (jfr 1 kap. 17 § 1 yttrandefrihetsgrundlagen).

Artikel 6 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet omfattar uppmaningar till våld eller hat mot en grupp eller en medlem av en grupp på någon av de grunder som anges i artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Grunderna enligt artikel 21 är kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. Artikel 6 omfattar även offentlig uppmaning att begå terroristbrott enligt artikel 5 i direktiv (EU) 2017/541 (terrorismdirektivet).

Ett program strider mot bestämmelsen om det har ett innehåll som uppmanar till terroristbrott eller våld och hat på någon av de grunder som räknas upp i artikel 6 och är sådant som avses i 1–4. Det innebär till exempel att den som sänder program som innehåller en uppmaning till hat

mot en grupp grundat på etniskt ursprung som är straffbar som hets mot folkgrupp enligt 16 kap. 8 § brottsbalken agerar i strid med bestämmelsen.

Enligt 16 kap. 1 § övervakar Justitiekanslern genom granskning i efterhand om bestämmelsen följs. Vid upprepade överträdelser får Justitiekanslern enligt 17 kap. 13 a § besluta om de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelsen ska följas. Om granskningsnämnden finner att en sändning har ett innehåll i strid med bestämmelsen ska nämnden enligt 16 kap. 2 § tredje stycket göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

6 kap.

När produktplacering inte får förekomma

1 § *Produktplacering i tv-sändningar eller i beställ-tv får inte förekomma i nyhets- och samhällsprogram, program om konsumentfrågor, religiösa program och program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om förbud mot produktplacering i vissa typer av program. Bestämmelsen genomför artikel 11.2 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.1

Ändringen innebär att huvudregeln är att produktplacering får förekomma i både tv och beställ-tv, med undantag för nyhets- och samhällsprogram, program om konsumentfrågor, religiösa program och program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år. Program om konsumentfrågor är program som ger tittarna råd eller som innehåller recensioner av inköpta produkter eller tjänster (se skäl 34 i ändringsdirektivet). Religiösa program kan vara till exempel sändningar från gudstjänster. Som en följd av ändringarna i paragrafen ändras även rubriken närmast före paragrafen.

2 § *1 program i tv-sändningar eller i beställ-tv får det inte förekomma produktplacering av*

1. alkoholdrycker och tobaksvaror,
2. andra produkter som kommer från företaget vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror,
3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination,
4. modersmjölksersättning,
5. spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:1138),
6. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter och andra produkter som kommer från företaget vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare, eller
7. alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622).

Paragrafen innehåller bestämmelser om förbud mot produktplacering av vissa produkter. Bestämmelsen genomför delvis artikel 11.4 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.1 och 12.2.2.

Första meningen i paragrafen ändras som en följd av ändringarna i 6 kap. 1 §, som innebär att huvudregeln är att produktplacering är tillåtet.

Uppräkningen av de produkter som det inte får förekomma produktplacering av, och som tidigare fanns i andra stycket, utökas genom en ny *punkt 7* som omfattar alkoholdrycksliknande preparat. Alkoholdrycksliknande preparat definieras i 1 kap. 10 a § alkohollagen (2010:1622) som ett alkoholhaltigt preparat som ur konsumtionssynpunkt är att jämföras med alkoholdrycker eller annars kan antas användas som berusningsmedel. Det befintliga förbudet mot produktplacering av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i *punkt 6* utökas till att omfatta också andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att sälja elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare.

Enligt 16 kap. 2 § övervakas bestämmelserna av granskningsnämnden för radio och tv. Den som inte följer bestämmelsen får enligt 17 kap. 5 § åläggas att betala en särskild avgift. I 17 kap. 6–8 §§ finns bestämmelser om storleken på avgiften, till vem avgiften ska betalas och om indrivning av obetalda avgifter. Enligt 19 kap 4 § prövas frågor om påförande av särskild avgift av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv.

3 § Program där det förekommer produktplacering får sändas *eller tillhandahållas* endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §.

När det förekommer produktplacering får programmets innehåll, programläggningen eller struktureringen i en katalog inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på program där det förekommer produktplacering. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.1.

Genom ändringen i *första stycket* förtydligas att bestämmelsen gäller program som tillhandahålls i beställ-tv.

Andra stycket kompletteras så att det omfattar också strukturering i en katalog i beställ-tv. Genom kompletteringen genomförs artikel 11.3 a i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Bestämmelsen syftar till att skydda det redaktionella oberoendet för leverantörer av medietjänster i förhållande till produktplacerande företag. Tidigare förarbeten finns i prop. 2014/15:118 s. 16 f.

8 kap.

1 § Annonser får sändas i tv under högst

– 20 procent av tiden mellan kl. 06.00 och 18.00, och

– 20 procent av tiden mellan kl. 18.00 och 24.00.

Som annonstid räknas inte neutrala inramningar mellan

– redaktionellt innehåll och annonser eller försäljningsprogram,

– enskilda annonser, eller

– enskilda försäljningsprogram.

Trots vad som anges i första stycket får programtjänster som uteslutande är avsedda för försäljningsprogram sändas i tv, under förutsättning att sändningstiden är minst femton minuter.

Paragrafen reglerar högsta tillåtna tid för annonser. Ändringarna innebär att regleringen motsvarar miniminivån enligt artikel 23 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Första stycket ändras så att annonser får sändas i tv under högst 20 procent av tiden mellan kl. 06.00 och 18.00 samt 20 procent av tiden mellan kl. 18.00 och 24.00. Med 20 procent av tiden mellan de angivna klockslagen avses 20 procent av hela det angivna tidsspannet, inte 20 procent av sändningstiden.

I paragrafen införs ett nytt *andra stycke* med innebörden att neutrala inramningar mellan redaktionellt innehåll och reklaminslag och mellan enskilda inslag, s.k. svartrutor, inte räknas som annonstid.

Tredje stycket motsvarar nuvarande *andra stycket*.

16 § Bestämmelserna i 1, 2, 5, 7–9 och 15 §§ gäller inte för sådan reklam som en leverantör av medietjänster gör för sin *egen* programverksamhet *eller för programverksamhet från andra leverantörer av medietjänster som tillhör samma mediegrupp*.

I paragrafen finns ett undantag för s.k. egenreklam, dvs. reklam som en leverantör av medietjänster gör för sin egen programverksamhet. Bestämmelsen genomför artikel 23.2 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Ändringen innebär att undantaget för egenreklam utvidgas till att omfatta även reklam som en medietjänstleverantör gör för programverksamhet från andra leverantörer av medietjänster som tillhör samma mediegrupp. Med mediegrupp kan avses medieföretag i samma koncern. Sändningstid som ett programföretag avsätter för sådana meddelanden som inte bara rör dess egna program utan även program och audiovisuella medietjänster från andra leverantörer av medietjänster som tillhör samma mediegrupp ska inte inkluderas i den maximala sändningstid som får användas för tv-reklam enligt 8 kap. 1 §. Inte heller gäller bestämmelserna om sammanlagd annonstid i 8 kap. 2 §, annonssignatur i 8 kap. 5 §, barnreklam i 8 kap. 7–9 §§ eller reklamförbudet för lokala kabelsändarorganisationer i 8 kap. 15 §.

Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 299.

Överliggande inslag och ändringar

17 § *Tv-sändningar och beställ-tv får inte förse med överliggande inslag för kommersiella ändamål eller ändras utan medgivande från leverantören av medietjänsten.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på medgivande i första stycket.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett förbud mot s.k. överliggande inslag för kommersiella ändamål och ändringar av tv-sändningar och beställ-tv. Bestämmelsen genomför artikel 7b i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 12.5.

Första stycket syftar till att upplysa aktörer på mediemarknaden, exempelvis leverantörer av medietjänster, distributörer av innehåll och leverantörer av tekniska lösningar för tv-distribution, att audiovisuella medietjänster inte får förse med överliggande inslag eller ändras utan medgivande från leverantören av medietjänsten. Ett överliggande inslag

för kommersiellt ändamål kan vara ett reklammeddelande som visas i bild samtidigt som en tv-sändning. Sådana reklammeddelanden skulle till exempel kunna härröra från någon i tv-distributionskedjan, exempelvis tillverkare av s.k. smarta tv-apparater eller leverantörer av mottagningsutrustning för kabel-tv. Ändringar kan vara att program överförs i förkortad form, förändras eller avbryts (se skäl 26 i ändringsdirektivet).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt *andra stycket* meddela föreskrifter om undantag från krav på medgivande. Exempel på överliggande inslag som inte bör kräva medgivande från leverantören av medietjänsten framgår av skäl 26 i ändringsdirektivet. Det kan bland annat vara användargränssnitt som krävs för en tv-apparats funktion eller för navigering i programmet, till exempel volymreglage, navigationsmenyer eller förteckningar över kanaler.

9 kap.

1 § Den som äger eller på annat sätt förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar *och sökbar text-tv* till allmänheten genom tråd ska, om ett betydande antal hushåll som är anslutna till nätet använder det som sitt huvudsakliga medel för att ta emot tv-sändningar, se till att de boende i de anslutna hushållen kan ta emot tv-sändningar *och sökbar text-tv* som sker med tillstånd av regeringen och som kan tas emot i området utan villkor om särskild betalning.

Skyldigheten gäller bara för tv-sändningar *och sökbar text-tv* där sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saklighet. *För tv-sändningar ska tillståndet även ha förenats med* villkor om ett mångsidigt programutbud där det ska ingå nyheter. En sådan sändningsplikt gäller bara om förutsättningarna för vidareändning enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk är uppfyllda.

Sändningar enligt första stycket ska kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen.

Sändningsplikten enligt första stycket gäller även *sändningar* som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

I paragrafen regleras skyldigheten att vidareända programtjänster, den s.k. vidareändningsplikten eller must carry-skyldigheten. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Ändringarna i *första* och *andra styckena* innebär att även sökbar text-tv omfattas av vidareändningsplikt om sändningstillståndet förenats med villkor om opartiskhet och saklighet. Innehållet i sökbar text-tv består främst av information och nyheter och kompletterar de tv-sändningar som omfattas av vidareändningsplikt. För sökbar text-tv krävs inte att tillståndet förenats med villkor om ett mångsidigt programutbud där det ingår nyheter.

De ändringar som görs i *tredje* och *fjärde stycket* följer av att sökbar text-tv inte är en tv-sändning i radio- och tv-lagens mening.

Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 196 f.

2 § Sändningsplikten *för tv-sändningar* enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt *och har olika innehåll* av en tillståndshavare

vars verksamhet finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om antalet programtjänster som omfattas av vidareändningsplikten. I bestämmelsen tydliggörs att de programtjänster som omfattas av vidareändningsplikt ska ha olika innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 17.1. Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 196 f. och prop. 2004/05: 105 s. 22 f.

Att programtjänsterna ska ha olika innehåll betyder inte att program med samma innehåll inte kan sändas i olika programtjänster. Ett program som sänts i en programtjänst kan visas i en annan programtjänst vid en annan tidpunkt. Program kan även göras tillgängliga för personer med funktionsnedsättning i en programtjänst samtidigt som programmet sänds utan tillgängliggörande i en annan programtjänst utan att detta påverkar bedömningen av om programtjänsterna har olika innehåll.

Att programtjänsterna ska ha olika innehåll innebär inte heller att ett viktigt meddelande till allmänheten inte kan vidareändras samtidigt i alla fyra programtjänsterna eftersom ett sådant meddelande inte är en del av själva programtjänsten.

9 a kap. Videodelningsplattformar

I lagen införs ett nytt kapitel om videodelningsplattformar. Övervägandena finns i avsnitt 13. En videodelningsplattform och en leverantör av en sådan plattform definieras i 3 kap. 1 §.

Skydd av barn

1 § En leverantör av en videodelningsplattform ska vidta lämpliga åtgärder så att användargenererade videor, tv-program och audiovisuella kommersiella meddelanden med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder inte tillhandahålls på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se dessa, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om lämpliga åtgärder för skydd av barn. Bestämmelsen genomför artikel 28b.2 och 28b.3 AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.5.2.

Tv-program, användargenererade videor och audiovisuella kommersiella meddelanden definieras i 3 kap. 1 §.

De åtgärder en leverantör ska vidta ska vara praktiskt genomförbara och proportionella med beaktande av storleken på plattformen och dess utformning. Vad som kan vara lämpliga åtgärder exemplifieras i artikel 28b.3 a–j AV-direktivet genom ändringsdirektivet. En åtgärd kan vara att i användarvillkoren för plattformen inkludera och tillämpa de krav som ställs upp i bestämmelsen. En annan åtgärd kan vara att upprätta och driva ålderskontrollsystem eller föräldrakontrollsystem. Det kan också vara att upprätta och driva transparenta och användarvänliga mekanismer där användare kan rapportera eller flagga videor eller tv-program som innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder som tillhandahålls på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se dem.

Med barn avses detsamma som i 5 kap. 2 §. Även i övrigt har begreppen i bestämmelsen samma betydelse som i 5 kap. 2 §, se författningskommentaren till den bestämmelsen.

Skyldigheten att vidta åtgärder innebär inte att en leverantör får åläggas någon allmän skyldighet att övervaka den information som läggs upp på plattformen till exempel genom krav på förhandskontroll eller uppladdningsfiltrering av innehållet (se skäl 44 i ändringsdirektivet).

Om tv-program som tillhandhålls på plattformen ingår i tv-sändningar eller beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen ska leverantörerna av dessa tjänster följa 5 kap. 2 och 3 §§.

Enligt 16 kap. 3 § ska Myndigheten för press, radio och tv ha tillsyn över bestämmelsen. Myndigheten får enligt 17 kap. 11 a § meddela de förelägganden som i enskilda fall behövs för att bestämmelsen ska följas.

2 § Personuppgifter som samlats in eller på annat sätt genererats av leverantörer av videodelningsplattformar för att uppfylla kravet på åtgärder enligt 1 § får inte behandlas för kommersiella ändamål.

Paragrafen, som är ny, handlar om behandling av personuppgifter som samlas in eller genereras enligt 9 a kap. 1 § om skydd av barn. Sådana uppgifter får inte behandlas för kommersiella ändamål. Paragrafen genomför artikel 28b.3 AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Personuppgifter kan komma att samlas in eller genereras i exempelvis ett ålders- eller föräldrakontrollsystem eller genom andra tekniska funktioner. Det spelar ingen roll om det är personuppgifter om barn eller deras föräldrar eller andra vuxna som samlas in eller genereras. Kommersiella ändamål kan vara direktmarknadsföring, profilering eller beteendestyrd annonsering. Datainspektionen har enligt 16 kap. 4 a § tillsyn över att bestämmelsen följs.

Skydd mot brottsligt innehåll

3 § En leverantör av en videodelningsplattform ska vidta lämpliga åtgärder för att användargenererade videor, tv-program och audiovisuella kommersiella meddelanden på plattformen inte har ett innehåll som avses i bestämmelserna om

1. olaga hot i 4 kap. 5 § brottsbalken,
2. uppvigling i 16 kap. 5 § brottsbalken,
3. hets mot folkgrupp i 16 kap. 8 § brottsbalken,
4. barnpornografibrott i 16 kap. 10 a § brottsbalken,
5. olaga våldsskildring i 16 kap. 10 c § brottsbalken, eller
6. brott enligt 3 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet.

Paragrafen som är ny innehåller bestämmelser om lämpliga åtgärder för att skydda allmänheten från brottsliga uttalanden i användargenererade videor, tv-program och audiovisuella kommersiella meddelanden. Bestämmelsen genomför artikel 28b.2 och 28b.3 AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.5.

Tv-program, användargenererade videor och audiovisuella kommersiella meddelanden definieras i 3 kap. 1 §. De åtgärder en leverantör ska vidta ska vara praktiskt genomförbara och proportionella

med beaktande av storleken på plattformen och dess utformning. Vad som kan vara lämpliga åtgärder exemplifieras i artikel 28b.3 a–j AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Det kan till exempel vara att i användarvillkoren för plattformen inkludera och tillämpa de krav som ställs upp i bestämmelsen. Det kan också vara att upprätta och driva transparenta och användarvänliga mekanismer där användare kan rapportera eller flagga sådant brottsligt innehåll som räknas upp i bestämmelsen, till exempel om en video på plattformen innehåller uttalanden som utgör hets mot folkgrupp. En åtgärd kan också vara att ha system för att förklara för användare vilka effekter rapportering eller flaggning har haft.

Skyldigheten att vidta åtgärder innebär inte att en leverantör får åläggas någon allmän skyldighet att övervaka den information som läggs upp på plattformen till exempel genom krav på förhandskontroll eller uppladdningsfiltrering av innehållet (se skäl 44 i ändringsdirektivet).

Enligt 16 kap. 3 § ska Myndigheten för press, radio och tv ha tillsyn över bestämmelsen. Myndigheten får enligt 17 kap. 11 a § meddela de förelägganden som i enskilda fall behövs för att bestämmelsen ska följas.

Audiovisuella kommersiella meddelanden

4 § En leverantör av en videodelningsplattform får inte tillhandahålla produktplacering i användargenererade videor eller tv-program av sådana produkter som räknas upp i 6 kap. 2 § 1–7. En leverantör får inte heller tillhandahålla produktplacering i användargenererade videor eller tv-program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

En leverantör som tillhandahåller produktplacering i användargenererade videor eller tv-program ska se till att det finns information om att det förekommer produktplacering i dessa videor eller tv-program. Informationen ska lämnas i början och i slutet av videon eller programmet och när dessa börjar igen efter avbrott för reklam. Informationen ska endast bestå av en neutral upplysning om förekomsten av produktplacering och om den vara eller tjänst som har placerats i programmet.

Paragrafen som är ny handlar om produktplacering som tillhandahålls av plattformslieferantören. Bestämmelsen genomför delvis artikel 28b.2 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.

Med *tillhandahåller* avses att produktplaceringen marknadsförs, säljs eller arrangeras av leverantören. Produktplacering, användargenererad video och tv-program definieras i 3 kap. 1 §.

Av *första stycket* framgår att produktplaceringen inte får avse sådana produkter som räknas upp i 6 kap. 2 § 1–7. Det innebär till exempel att leverantören inte får tillhandahålla produktplacering för alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat (6 kap. 2 § 1 och 7) i videor eller tv-program på plattformen. Förarbetena till bestämmelsen i 6 kap. 2 § finns i prop. 2009/10:115 s. 153 f.

Kravet i *andra stycket* motsvarar kravet i 6 kap. 4 § som gäller för tv-sändningar och beställ-tv. Kravet innebär att en plattformslieferantör som tillhandahåller produktplacering ska lämna information om att det förekommer produktplacering i videon eller tv-programmet. Det framgår

också hur denna information ska lämnas. Förarbeten till 6 kap. 4 § finns i prop. 2009/10:115 s. 290.

Tillhandahålls tv-program i tv-sändning eller i beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen på plattformen får produktplaceringen enligt 6 kap. 3 § inte påverka det redaktionella oberoendet hos leverantörerna av dessa tjänster (se prop. 2014/15:118 s. 16 f. och övervägandena i avsnitt 12.2.1).

Enligt 16 kap. 2 § andra stycket har granskningsnämnden för radio och tv tillsyn över att bestämmelsen följs. En leverantör som inte följer bestämmelsen får enligt 17 kap. 5 § åläggas att betala en särskild avgift. I 17 kap. 6–8 §§ finns bestämmelser om storleken på avgiften, till vem avgiften ska betalas och om indrivning av obetalda avgifter. Enligt 19 kap. 4 § prövas frågor om påförande av särskild avgift av Förvaltningsrätten i Stockholm.

5 § Bestämmelserna om förbud och begränsningar av sponsring i 7 kap. 2–3 a §§ gäller för en leverantör av en videodelningsplattform som tillhandahåller sponsring av användargenererade videor eller tv-program.

En leverantör som tillhandahåller sponsring av användargenererade videor eller tv-program ska ange vem som bidragit till finansieringen. Ett sådant meddelande ska lämnas i början eller i slutet av videon eller tv-programmet.

Paragrafen, som är ny, handlar om sponsring som tillhandahålls av plattformslieferantören. Bestämmelsen genomför delvis artikel 28b.2 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.

Med *tillhandahåller* avses att sponsringen marknadsförs, säljs eller arrangeras av leverantören. Sponsring, användargenererad video och tv-program definieras i 3 kap. 1 §.

Enligt *första stycket* ska en leverantör som tillhandahåller sponsring följa bestämmelserna om förbud och begränsningar i 7 kap. 2–3 a §§. Det innebär till exempel att leverantören inte får tillhandahålla sponsring från någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller alkoholdryckslikande preparat enligt alkohollagen (7 kap. 2 §).

Av *andra stycket* framgår att en leverantör som tillhandahåller sponsring av videor eller tv-program på sin plattform ska ange vem som bidragit till finansieringen. Kravet på att ett meddelande om detta ska lämnas i början eller i slutet av den video eller det tv-program som sponsrats innebär inte att meddelanden inte kan lämnas vid andra tillfällen. Meddelanden om att en video eller ett tv-program sponsrats ska vara lätt att identifiera som sådana.

Tillhandahålls tv-program i tv-sändning eller beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen på plattformen får sponsringen enligt 7 kap. 3 a § inte påverka det redaktionella oberoendet hos leverantörerna av dessa tjänster (se prop. 2014/15:118 s. 16 f).

Enligt 16 kap. 2 § andra stycket har granskningsnämnden för radio och tv tillsyn över att bestämmelsen följs. En leverantör som inte följer bestämmelsen får enligt 17 kap. 5 § åläggas att betala en särskild avgift. I 17 kap. 6–8 §§ finns bestämmelser om storleken på avgiften, till vem avgiften ska betalas och om indrivning av obetalda avgifter. Enligt 19 kap.

4 § prövas frågor om påförande av särskild avgift av Förvaltningsrätten i Stockholm.

6 § En leverantör av en videodelningsplattform som tillhandahåller reklam ska se till att det före och efter varje annonsering förekommer en särskild signatur som tydligt skiljer reklamen från det övriga innehållet. Signaturen ska bestå av ljud eller bild. Vid annonsering med delad skärm ska signaturen alltid vara synlig. Bestämmelser om reklamidentifiering finns i 9 § marknadsföringslagen (2008:486).

Paragrafen, som är ny, handlar om krav på en s.k. annonssignatur. Bestämmelsen genomför delvis artikel 28b.2 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.

Med *tillhandahåller* avses att de audiovisuella kommersiella meddelandena marknadsförs, säljs eller arrangeras av leverantören. Reklam definieras i 3 kap. 1 §.

Kraven i bestämmelsen motsvarar till stor del kraven i 8 kap. 5 §. Enligt 8 kap. 5 § ska dock en signatur bestå av både ljud och bild. Något sådant krav finns inte i nu aktuell bestämmelse. Förarbetena till 8 kap. 5 § finns i prop. 2009/10:115 s. 294.

I bestämmelsen finns även en upplysning om att bestämmelser om reklamidentifiering finns i 9 § marknadsföringslagen (2008:486). Av 9 § framgår att all marknadsföring ska utformas och presenteras så att det tydligt framgår att det är fråga om marknadsföring. Det ska också tydligt framgå vem som svarar för marknadsföringen.

Enligt 16 kap. 2 § utövar granskningsnämnden för radio och tv tillsyn över att bestämmelsen följs. En leverantör som inte följer bestämmelsen får enligt 17 kap. 5 § åläggas att betala en särskild avgift. I 17 kap. 6–8 §§ finns bestämmelser om storleken på avgiften, till vem avgiften ska betalas och om indrivning av obetalda avgifter. Enligt 19 kap 4 § prövas frågor om påförande av särskild avgift av Förvaltningsrätten i Stockholm.

7 § En leverantör av en videodelningsplattform får inte avbryta tv-program eller användargenererade videor för reklam om dessa videor eller program huvudsakligen riktas till barn under tolv år.

Leverantören får inte heller tillhandahålla reklam omedelbart före eller efter användargenererade videor eller tv-program eller en del av sådana videor eller program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

Bestämmelsen, som är ny, reglerar när användargenererade videor och tv-program inte får avbrytas för annonsering. Bestämmelsen genomför delvis artikel 28b.2 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet, men är strängare än vad direktivet kräver. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.

Bestämmelsen motsvarar vad som gäller i tv-sändningar och beställ-tv enligt 8 kap. 3 § andra stycket. Förarbeten till den bestämmelsen finns i prop. 2009/10:115 s. 294. Bestämmelsen gäller för en leverantör av en videodelningsplattform som tillhandahåller reklam som åtföljer användargenererade videor eller tv-program. Med *tillhandahåller* avses att reklamen marknadsförs, säljs eller arrangeras av leverantören. Användargenererad video och tv-program definieras i 3 kap. 1 §.

Tillhandahålls tv-sändning eller beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen på plattformen ansvarar leverantörerna av dessa tjänster för att 8 kap. 3 § följs.

Enligt 16 kap. 2 § har granskningsnämnden för radio och tv tillsyn över att bestämmelsen följs. En leverantör som inte följer bestämmelsen får enligt 17 kap. 5 § åläggas att betala en särskild avgift. I 17 kap. 6–8 §§ finns bestämmelser om storleken på avgiften, till vem avgiften ska betalas och om indrivning av obetalda avgifter. Enligt 19 kap 4 § prövas frågor om påförande av särskild avgift av Förvaltningsrätten i Stockholm.

8 § Reklam som tillhandahålls av en leverantör av en videodelningsplattform och som åtföljer användargenererade videor eller tv-program får inte syfta till att fånga uppmärksamheten hos barn under tolv år.

Bestämmelsen, som är ny, innehåller förbud mot reklam riktad till barn under tolv år. Bestämmelsen genomför delvis artikel 28b.2 AV-direktivet genom ändringsdirektivet, men är strängare än vad direktivet kräver. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.

Bestämmelsen motsvarar vad som gäller i tv-sändningar och beställ-tv enligt 8 kap. 7 §. Förarbeten till den bestämmelsen finns i prop. 2009/10:115 s. 295. Bestämmelsen gäller för en leverantör av en videodelningsplattform som tillhandahåller reklam som åtföljer användargenererade videor eller tv-program. Med *tillhandahåller* avses att reklamen marknadsförs, säljs eller arrangeras av leverantören. Användargenererad video och tv-program definieras i 3 kap. 1 §.

Tillhandahålls tv-sändning eller beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen på plattformen ansvarar leverantörerna av dessa tjänster för att 8 kap. 7 § följs.

Enligt 16 kap. 4 § utövar Konsumentombudsmannen tillsyn över att bestämmelsen följs. En handling som strider mot bestämmelsen ska enligt 17 kap. 9 § anses vara otillbörlig marknadsföring mot konsumenter enligt marknadsföringslagen (2008:486). En sådan handling kan också medföra en marknadsstörningsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

9 § En leverantör av en videodelningsplattform får inte tillhandahålla reklam som åtföljer användargenererade videor eller tv-program för medicinsk behandling som är tillgänglig endast efter ordination.

Bestämmelsen, som är ny, innehåller förbud mot reklam för sådan medicinsk behandling som är tillgänglig endast efter ordination. Bestämmelsen genomför delvis artikel 28b.2 AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.

Bestämmelsen motsvarar vad som gäller i tv-sändningar och beställ-tv enligt 8 kap. 14 § första stycket. Förarbeten till den bestämmelsen finns i prop. 2009/10:115 s. 298. Bestämmelsen gäller för en leverantör av en videodelningsplattform som tillhandahåller reklam som åtföljer användargenererade videor eller tv-program. Med *tillhandahåller* avses att reklamen marknadsförs, säljs eller arrangeras av leverantören. Användargenererad video och tv-program definieras i 3 kap. 1 §.

Tillhandahålls tv-sändningar eller beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen på plattformen ansvarar leverantörerna av dessa tjänster för att 8 kap. 14 § följs.

Enligt 16 kap. 4 § utövar Konsumentombudsmannen tillsyn över att bestämmelsen följs. En handling som strider mot bestämmelsen ska enligt 17 kap. 9 § anses vara otillbörlig marknadsföring mot konsumenter enligt marknadsföringslagen (2008:486). En sådan handling kan också medföra en marknadsstörningsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

10 § Bestämmelser om förbud mot marknadsföring finns även i alkohollagen (2010:1622), lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsnäring, läkemedelslagen (2015:315), spellagen (2018:1138) och lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Bestämmelsen, som är ny, upplyser om att det finns förbud mot marknadsföring även i annan lagstiftning. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.

Av 7 kap. 3 § andra stycket alkohollagen framgår att en leverantör av en videodelningsplattform inte får tillhandahålla kommersiella annonser för alkoholhaltiga drycker och alkoholdryckslikande preparat som åtföljer användargenererade videor eller tv-program på sin plattform.

I 3 § lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsnäring finns ett generellt förbud mot marknadsföring av modersmjölksersättning.

I 12 kap. 1 och 2 §§ läkemedelslagen (2015:315) finns bestämmelser om förbud mot vissa slag av marknadsföring av läkemedel.

Enligt 19 kap. 2 § spellagen (2018:1138) är främjande av olovlig spelverksamhet straffbart. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att främjande av olovligt spel kan ske t.ex. genom annonsering eller annan marknadsföring av licenspliktigt spel utan nödvändig licens (prop. 2017/18:220 s. 221 f).

I 4 kap. 1–4 §§ lagen (2018:2088) tobak och liknande produkter finns förbud för kommersiella annonser och annan marknadsföring till konsumenter av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

11 § En leverantör av en videodelningsplattform ska vidta lämpliga åtgärder för att bestämmelserna i 5–9 §§ i detta kapitel och 7 kap. 3 § andra stycket alkohollagen (2010:1622) följs när produktplaceringen, sponsringen eller reklamen på plattformen inte tillhandahålls av leverantören själv.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett krav på en leverantör att vidta lämpliga åtgärder när det gäller audiovisuella kommersiella meddelanden på plattformen som inte tillhandahålls av leverantören själv. Bestämmelsen genomför delvis artikel 28b.2 och 3 AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Överväganden finns i avsnitt 13.6.

Produktplacering, sponsring och reklam definieras i 3 kap. 1 §. Att en leverantör inte tillhandahåller sådana meddelanden innebär att leverantören inte själv marknadsför, säljer eller arrangerar meddelandena på plattformen. De åtgärder en leverantör ska vidta ska vara praktiskt

genomförbara och proportionella med beaktande av storleken på plattformen och dess utformning och inriktning. Vad åtgärderna kan bestå i framgår av artikel 28b.3 a–j AV-direktivet genom ändringsdirektivet. En åtgärd kan vara att i användarvillkoren för plattformen inkludera och tillämpa de krav som gäller när leverantören själv tillhandahåller kommersiella audiovisuella meddelanden på plattformen, dvs kraven i 9 a 4–9 §§. En annan åtgärd kan vara att ha en funktion genom vilken användare som laddar upp användargenererade videor kan uppge om videorna innehåller audiovisuella kommersiella meddelanden. Skyldigheten att vidta åtgärder innebär inte att det ställs krav på förhandskontroll eller uppladdningsfiltrering av innehåll på plattformen.

Tillhandahålls program i en tv-sändning eller beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen på en videodelningsplattform har leverantören av denna tjänst ett ansvar för att de bestämmelserna om produktplacering, sponsring eller reklam som gäller för tv-sändning eller beställ-tv följs.

Enligt 16 kap. 4 § utövar Myndigheten för press, radio och tv tillsyn över att bestämmelsen följs, se författningskommentaren till den bestämmelsen. Myndigheten får enligt 17 kap. 11 a § meddela de förelägganden som i enskilda fall behövs för att bestämmelsen ska följas.

14 kap.

2 § *Program i ljudradiosändning* som inte är reklam får inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får

1. uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller
2. framhäva en vara eller en tjänst på ett otillbörligt sätt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om otillbörligt kommersiellt gynnande. Ändringen i *första meningen* är enbart språklig. Genom ändringen förtydligas att bestämmelsen gäller program som sänds i ljudradio. Av detta följer att program i beställradio generellt inte omfattas av regleringen av otillbörligt gynnande. Överväganden om beställradio finns i avsnitt 16.

Beställradio från public service

8 § *Bestämmelserna i 1 och 2 §§ gäller även beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.*

Paragrafen är ny och reglerar beställradio från public service-företagen. De företag som i praktiken tillhandhåller beställradio enligt bestämmelsen är Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Övervägandena finns i avsnitt 16.2.

Hänvisningen till 1 och 2 §§ innebär att den s.k. demokratibestämmelsen och förbudet mot otillbörligt kommersiellt gynnande gäller för beställradio från public service-företagen. Förarbeten till demokratibestämmelsen finns i prop. 2009/10:115 s. 123 f., prop. 1995/96:160 s. 91 f. och 171 och prop. 1977/78:91 s. 230. Förarbeten till bestämmelsen om otillbörligt gynnande finns i prop. 2009/10:115 s. 287 och prop. 1995/96:160 s. 173 f.

Enligt 16 kap. 2 § första stycket övervakar granskningsnämnden för radio och tv genom granskning i efterhand om bestämmelsen följs. Bestämmelsen om förbud mot otillbörligt kommersiellt gynnande är sanktionerat med särskild avgift enligt 17 kap. 5 § 2.

15 kap.

Beställradio från public service

11 § *Bestämmelserna i 8–10 §§ gäller även beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.*

Paragrafen är ny och innebär att bestämmelserna om sponsring i 15 kap. 8–10 §§ även gäller för beställradio från public service-företagen. Övervägandena finns i avsnitt 16.2.

Enligt 16 kap. 2 § första stycket övervakar granskningsnämnden för radio och tv genom granskning i efterhand om bestämmelsen följs. Bestämmelsen är sanktionerad med särskild avgift enligt 17 kap. 5 §.

16 kap.

1 § Justitiekanslern övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller tillhandahållits i beställ-tv innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 § eller har ett innehåll i strid med 5 kap. 14 §.

Paragrafen reglerar Justitiekanslerns granskning. Ändringen innebär att Justitiekanslern i efterhand ska granska om vissa satellitsändningar har ett innehåll som strider mot 5 kap. 14 §. Överväganden finns i avsnitt 9.2.

De tv-sändningar som omfattas av 5 kap. 14 § är satellitsändningar som inte är avsedda att tas emot i Sverige, men som omfattas av radio- och tv-lagen eftersom leverantören av sändningen använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige eller av svensk satellitkapacitet enligt 1 kap. 3 § 2 och 3. Vid upprepade överträdelser kan Justitiekanslern enligt 17 kap. 13 a § besluta om förelägganden för att bestämmelsen ska följas.

I paragrafen görs även en följdändring eftersom bestämmelserna om våldsskildringar och pornografiska bilder som tidigare fanns i 5 kap. 2 och 3 §§ numera samlats i 5 kap. 2 §. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 8.3.

2 § Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv, sökbar text-tv eller ljudradio eller som har tillhandahållits i beställ-tv eller i beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna.

Nämnden utövar även tillsyn när det gäller bestämmelser om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har fattats av regeringen och bestämmelserna i 9 a kap. 4–7 §§ om produktplacering, sponsring och reklam.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidare-sändning enligt 4 kap. 7 § ska inte granskas av granskningsnämnden för radio och tv.

Finns granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med

5 kap. 2 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern. *Detsamma gäller om nämnden finner att en sändning har ett innehåll i strid med 5 kap. 14 §.*

Paragrafen reglerar granskningsnämnden för radio och tv:s granskning.

Ändringen i *första stycket* innebär att nämnden genom granskning i efterhand även övervakar om program i beställradio som tillhandahålls av public service-företagen, i praktiken Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB, står i överensstämmelse med de bestämmelser som gäller för en sådan tjänst. Överväganden i denna del finns i avsnitt 16.

Ändringen i *andra stycket* innebär att nämnden har tillsyn över att bestämmelserna i 9 a kap. 4–7 §§ om produktplacering, sponsring och reklam följs. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 13.6.

Ändringen i *fyärde stycket* innebär att granskningsnämnden ska anmäla till Justitiekanslern om nämnden finner att en satellitsändning har ett innehåll som strider mot 5 kap. 14 §. Att nämnden gör en sådan anmälan kan underlätta Justitiekanslerns granskning.

3 § Myndigheten för press, radio och tv *utövar tillsyn över* att programföretagen följer sådana villkor som har beslutats med stöd av 4 kap. 9 § 1–4, 6–9, 16 och 17, 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8, 16 och 17 samt 13 kap. 9 § och 27 § första stycket 3.

Myndigheten för press, radio och tv *utövar även tillsyn när det gäller* bestämmelserna om

1. exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,
2. tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har *fattats* av myndigheten, och
3. *lämpliga åtgärder i 9 a kap. 1, 3 och 11 §§.*

Paragrafen reglerar Myndigheten för press, radio och tv:s tillsynsansvar. Ändringen innebär att myndigheten även ska ha tillsyn över bestämmelserna om lämpliga åtgärder i 9 a kap. 1, 3 och 11 §§. Övervägandena finns i avsnitt 13.7.2. Därutöver har *övervakar efterlevnaden av* byts ut mot *utövar tillsyn när det gäller*, vilket föranlett några mindre språkliga ändringar. Någon ändring i sak är dock inte avsedd.

4 § *Konsumentombudsmannen utövar tillsyn när det gäller bestämmelserna om reklam i 8 kap. 7 § första stycket, 8 och 9 §§, 14 § första och andra stycket, 9 a kap. 8 och 9 §§ och 15 kap. 4 §.*

Paragrafen reglerar Konsumentombudsmannens tillsynsansvar. Övervägandena finns i avsnitt 13.7.1

Ändringen innebär att Konsumentombudsmannen även ska utöva tillsyn när det gäller bestämmelserna i 9 a kap. 8 och 9 §§ om förbud mot barnreklam och reklam för medicinsk behandling efter ordination. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 13.6. Därutöver har *övervakar efterlevnaden av* byts ut mot *utövar tillsyn när det gäller*. Någon ändring i sak är dock inte avsedd.

Datainspektionens tillsyn

4 a § *Datainspektionen utövar tillsyn när det gäller bestämmelserna i 5 kap. 3 a § och 9 a kap. 2 § om behandling av personuppgifter.*

Paragrafen, som är ny, reglerar Datainspektionens tillsynsansvar. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Datainspektionen har tillsyn när det gäller förbudet i 5 kap. 3 a § och 9 a kap. 2 § mot att använda personuppgifter för kommersiella ändamål. Kommersiella ändamål kan till exempel vara direktmarknadsföring, profilering och beteendestyrd annonsering.

Datainspektionens befogenheter enligt EU:s dataskyddsförordning 2016/679 och lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning gäller vid tillsyn över sådan behandling av personuppgifter som omfattas av dataskyddsförordningen.

Redovisning av program med europeiskt ursprung

5 § Den som sänder tv *ska redovisa* till Myndigheten för press, radio och tv hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 5 kap. 7 § första stycket.

Myndigheten för press, radio och tv får i enskilda fall besluta om undantag från redovisningsskyldigheten om det finns särskilda skäl. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om redovisningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om redovisning av program med europeiskt ursprung i tv-sändningar. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Ändringen i *första stycket* innebär att tidpunkten för redovisning inte längre framgår av lagen.

Av *andra stycket*, som är nytt, framgår att Myndigheten för press, radio och tv i enskilda fall får besluta om undantag från redovisningsskyldigheten om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan föreligga om den administrativa bördan för leverantören inte kan anses stå i proportion till värdet av redovisningen. Det kan till exempel gälla en tjänst som har en mycket låg tittartidsandel. Europeiska kommissionen har utfärdat riktlinjer för när undantag kan göras. Av *andra stycket* framgår vidare att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur redovisningen ska ske.

Lämnas ingen redovisning enligt bestämmelsen kan Myndigheten för press, radio och tv enligt 17 kap. 11 § 7 förelägga leverantören att inkomma med en sådan.

6 § Den som tillhandahåller beställ-tv *ska redovisa till Myndigheten för press, radio och tv hur stor andel av tjänstens katalog som utgjorts av program med europeiskt ursprung och hur dessa program har framhävts* enligt 5 kap. 8 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om redovisningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om redovisning av program med europeiskt ursprung i beställ-tv. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Ändringen i *första stycket* innebär att tidpunkten för redovisning inte längre framgår av lagen. En leverantör ska redovisa hur stor andel av tjänstens katalog som utgjorts av program med europeiskt ursprung och hur programmen framhävts. Europeiska kommissionen kommer att utfärda riktlinjer om hur andelen program i en katalog ska beräknas. Program kan framhävas på en rad olika sätt, se författningskommentaren till 5 kap. 8 §.

Enligt *andra stycket* som är nytt får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur redovisningen ska ske.

Lämnas ingen redovisning enligt bestämmelsen kan Myndigheten för press, radio och tv enligt 17 kap. 11 § 7 förelägga leverantören att inkomma med redovisning.

Redovisning av hur en tjänst gjorts tillgänglig

6 a § *En leverantör av medietjänster ska redovisa hur en tjänst har tillgängliggjorts enligt beslut som fattats enligt 5 kap. 12 § första stycket. I redovisningen ska även handlingsplanen enligt 5 kap 12 § tredje stycket ingå.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om redovisningen.

I paragrafen, som är ny, ställs krav på redovisning av hur tillgänglighetsbeslut uppfyllts. Bestämmelsen genomför artikel 7.2 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. I redovisningen ska även handlingsplanen som ska tas fram enligt 5 kap. 12 § tredje stycket ingå.

I *andra stycket* ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om redovisningen.

Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

Upplýsingsskyldighet för leverantörer av videodelningsplattformar

9 a § *På begäran av Myndigheten för press, radio och tv ska en leverantör av en videodelningsplattform lämna de upplysningar som behövs för tillsynen.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en upplýsingsskyldighet för leverantörer av videodelningsplattformar. Den som inte lämnar upplysningar kan föreläggas att göra det enligt 17 kap. 11 a §. Övervägandena finns i avsnitt 13.7.2

10 § *På begäran av Myndigheten för press, radio och tv ska den som bedriver verksamhet enligt denna lag lämna de upplysningar som behövs för bedömningen av storleken på den särskilda avgiften enligt 17 kap. 6 §.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om upplýsingsskyldighet för att kunna bedöma storleken på den särskilda avgiften enligt 17 kap. 6 §. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

Ändringen är föranledd av att även Myndigheten för press, radio och tv prövar frågor om särskild avgift enligt 17 kap. 5 a §. Det är därför inte bara granskningsnämnden för radio och tv som behöver uppgifter för att bedöma storleken på den särskilda avgiften.

Den som inte lämnar upplysningar enligt bestämmelsen kan föreläggas att göra det enligt 17 kap 11 § 9.

14 § *Granskningsnämnden för radio och tv består av en ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna finns ersättare till det antal regeringen bestämmer. Minst en av ledamöterna eller ersättarna ska vara vice ordförande. Ordföranden och vice ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare.*

Den som är riksdagsledamot, statsråd eller anställd i Regeringskansliet får inte vara ledamot i granskningsnämnden för radio och tv.

Granskningsnämnden för radio och tv är beslutför med ordföranden eller en vice ordförande och ytterligare tre ledamöter. Ärenden som uppenbart inte är av större

vikt eller principiell betydelse får dock avgöras av ordföranden eller en vice ordförande.

Om det vid en överläggning i granskningsnämnden för radio och tv kommer fram skiljaktiga meningar, tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om granskningsnämnden för radio och tv. Övervägandena finns i avsnitt 20.3.

I *andra stycket*, som är nytt, framgår att den som är riksdagsledamot, statsråd eller anställd i Regeringskansliet inte får vara ledamot i nämnden. Det innebär att en riksdagsledamot inte kan vara ledamot i nämnden så länge personen innehar sitt förtroendeuppdrag. Detsamma gäller för ett statsråd, eller för en anställd i Regeringskansliet under den tid personen är anställd. Bestämmelsen omfattar även ersättare till ledamöterna. *Tredje stycket* motsvarar nuvarande andra stycket.

Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 250 f, prop. 1993/94:160 s. 41 f och prop. 1995/96:160 s. 186.

15 § Om en *medietjänst som står under en annan EES-stats jurisdiktion men helt eller huvudsakligen är riktad mot Sverige* strider mot 6 kap. 2 § 1 när det gäller produktplacering av alkoholdrycker eller 7 kap. 2 § när det gäller *sponsring* av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka *eller sälja* alkoholdrycker, får en behörig myndighet i Sverige kontakta en behörig myndighet i den andra EES-staten för att uppmana *leverantören av medietjänsten* att följa bestämmelsen.

Detsamma gäller om en *medietjänst* som nämns i första stycket strider mot 8 kap. 7 eller 8 §§ *denna lag*, eller 7 kap. 3 § *första stycket* alkohollagen (2010:1622) när det gäller alkoholdrycker.

Om *leverantören* inte följer uppmaningen i första stycket *och har etablerat sig i den andra EES-staten i syfte att kringgå de strängare regler som skulle ha gällt om leverantören varit etablerad i Sverige*, får myndigheten vidta åtgärder mot *leverantören* enligt 16 kap. 10 §, 17 kap. 5 och 6 §§ *denna lag* och 29 och 48 §§ marknadsföringslagen (2008:486). Myndigheten får dock inte vidta åtgärderna förrän den har underrättat Europeiska kommissionen och den berörda medlemsstaten *och* kommissionen har fastställt att åtgärderna är förenliga med unionsrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad en behörig myndighet i Sverige får göra inom det samarbetsförfarande som regleras i artikel 4 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Ändringarna som görs i paragrafen är en följd av att samarbetsförfarandet utökas till att även omfatta beställ-tv. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 18.2.

I första stycket har även begreppet alkoholdrycksliknande preparat tagits bort. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 12.2.2. Därutöver har redaktionella ändringar gjorts.

Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 113 f. och 315.

16 § En behörig myndighet i Sverige ska, om en behörig myndighet i en annan EES-stat har lämnat en motiverad begäran, uppmana *en leverantör av medietjänster* under svensk jurisdiktion att följa den andra EES-statens bestämmelser om

1. *leverantören* tillhandahåller en tv-sändning *eller beställ-tv* som helt eller huvudsakligen är riktad mot den andra EES-staten, och

2. det är fråga om överträdelse av en bestämmelse i allmänhetens intresse som är mer långtgående än AV-direktivets bestämmelser, i *lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808*.

Bestämmelser om meddelar- och anskaffarfrihet och om förbud mot censur finns i 1 kap. 10 och 11 §§ yttrandefrihetsgrundlagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad en behörig myndighet i Sverige ska göra ifall en behörig myndighet i en annan EES-stat lämnar en motiverad begäran enligt samarbetsförfarandet i artikel 4 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Ändringarna i *första stycket* föranleds av att samarbetsförfarandet utökas till att även omfatta beställ-tv.

Paragrafen är införd med stöd av undantaget i 1 kap. 17 § yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Undantaget ger ingen möjlighet att föreskriva om undantag från YGL:s bestämmelser om meddelar- och anskaffarfrihet eller förbud mot censur eller andra hindrande åtgärder. Dessa bestämmelser ska svenska myndigheter därför iaktta när de samarbetar med behöriga myndigheter i andra EES-stater. Begreppet huvudsakligen i bestämmelsen har samma innebörd som motsvarande begrepp i 1 kap. 17 § första stycket 1 YGL. Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 113 f. och 318.

17 kap.

Informationsskyldighet

3 § *Om ett programföretag som sänder tv eller en leverantör av beställ-tv inte lämnar information enligt 2 kap. 1 §, tillämpas marknadsföringslagen (2008:486), med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörrningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.*

Paragrafen innehåller en sanktionsmöjlighet om en leverantör av medietjänster inte lämnar information om sin verksamhet enligt 2 kap. 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 21.2.

Enligt 24 § marknadsföringslagen (2008:486) får en näringsidkare som låter bli att lämna väsentlig information åläggas att lämna sådan information. Konsumentverket med Konsumentombudsmannen utövar tillsyn över att bestämmelserna i marknadsföringslagen följs.

Beställ-tv är en tjänst enligt lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen). Det innebär att en leverantör av beställ-tv förutom radio- och tv-lagen även ska följa e-handelslagens bestämmelser. I 8 § e-handelslagen finns bestämmelser om information som till stor del motsvarar den information som ska lämnas enligt 2 kap. 1 § radio- och tv-lagen. Lämnas inte information enligt 8 § e-handelslagen kan leverantören enligt 15 § åläggas att lämna informationen enligt bestämmelser i marknadsföringslagen (2008:486). Eftersom Konsumentverket med Konsumentombudsmannen har tillsynsansvar enligt marknadsföringslagen och sanktionsmöjligheterna också följer av marknadsföringslagen finns ingen risk för dubbla sanktioner. Enligt 24 § marknadsföringslagen får en näringsidkare som låter bli att lämna väsentlig information åläggas att lämna sådan information. Lämnar leverantören information som krävs enligt 2 kap. 1 § radio- och tv-lagen uppfylls även skyldigheten att lämna samma information enligt 8 § e-handelslagen och tvärt om.

5 § Den som inte följer de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser, sponsrade program och produktplacering som beslutats med stöd av 4 kap. 10 §,

2. bestämmelserna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 § och 14 kap. 2 §,

3. bestämmelserna, när det gäller andra annonser än reklam, i 5 kap. 6 §, 8 kap. 6 och 9 §§, 14 kap. 3 § och 15 kap. 3 och 4 §§,

4. bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,

5. bestämmelserna om produktplacering i 6 kap. 1 och 2 §§, 3 § första stycket, 4 § och 9 a kap. 4 §,

6. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. 1–3 och 4–8 §§, 9 a kap. 5 § och 15 kap. 8–10 §§,

7. bestämmelserna om annonser i 8 kap. 1–5 §§, 7 § andra stycket och 10 §, 9 a kap. 6 och 7 §§ och 15 kap. 1 och 2 §§,

8. bestämmelserna om virtuell annonsering och elektroniska företagsskyltar i 8 kap. 11 och 12 §§, eller

9. bestämmelserna om reklam i 8 kap. 15 §.

Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

I paragrafen regleras sanktionen särskild avgift. Genom *första stycket punkt 5–7* kan en leverantör av en videodelningsplattform åläggas att betala en särskild avgift om denne inte följer bestämmelserna i 9 a kap. 4–7 §§ om produktplacering, sponsring och reklam. Det innebär till exempel att en leverantör av en videodelningsplattform får åläggas att betala en särskild avgift om leverantören tillhandahåller sponsring av användargenererade videor eller tv-program från ett företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja tobaksvaror eller sådana elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Övervägandena finns i avsnitt 13.7.1.

Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 319 och prop. 1995/96:160 s. 132 f. och 189 f.

Enligt 19 kap 4 § prövas frågor om påförande av särskild avgift av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv.

5 a § Den som inte följer ett beslut om tillgänglighet enligt 5 kap. 12 § får åläggas att betala en särskild avgift.

Avgiften tillfaller staten.

I paragrafen, som är ny, regleras sanktionen särskild avgift för den som inte följer ett beslut om skyldighet att utforma tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv på så sätt att tjänsterna blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

Granskningsnämnden för radio och tv ska pröva frågan om särskild avgift då krav på tillgänglighet följer av beslut som fattats av regeringen. Myndigheten för press, radio och tv ska pröva frågan om särskild avgift i övriga fall. Ett beslut om påförande av särskild avgift får överklagas enligt 20 kap. 3 a §.

6 § Den särskilda avgiften fastställs till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor. Avgiften bör dock inte överstiga tio procent av den årsomsättning som leverantören av medietjänsten *eller videodelningsplattformen* hade under det föregående räkenskapsåret.

När avgiftens storlek fastställs ska särskilt *de omständigheter beaktas* som legat till grund för prövning av frågan om avgift ska påföras och de intäkter som leverantören kan beräknas ha fått *eller kostnader som leverantören kan beräknas ha undkommit* med anledning av överträdelsen.

Paragrafen reglerar storleken på den särskilda avgift som kan beslutas enligt 17 kap. 5 och 5 a §§ och hur denna avgift ska bestämmas.

Första stycket ändras eftersom även en leverantör av en videodelningsplattform kan åläggas att betala en särskild avgift enligt 17 kap. 5 § 5–7. Övervägandena finns i avsnitt 13.7.1.

Ändringen i *andra stycket* är föranledd av att överträdelser av skyldigheter att tillgängliggöra tv-sändningar kan innebära en minskning av leverantörens kostnader, till skillnad från överträdelser av reklambestämmelser som kan medföra ökade intäkter. Ändringen innebär att Myndigheten för press, radio och tv eller granskningsnämnden för radio och tv vid fastställandet av avgiften särskilt kan beakta om en överträdelse beräknas ha medfört en kostnadsminskning för leverantören. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

6 a § *Hel eller delvis befrielse från en särskild avgift enligt 5 a § ska beslutas om det är oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Vid bedömningen ska det särskilt beaktas*

1. om överträdelsen berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken förutsåg, borde ha förutsett eller kunnat påverka, eller

2. vad den avgiftsskyldige gjort för att undvika överträdelsen.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om hel eller delvis befrielse från särskild avgift. Möjligheten att sätta ned avgiftens storlek ger utrymme för Myndigheten för press, radio och tv eller granskningsnämnden för radio och tv att i det enskilda fallet beakta om det skulle framstå som oskäligt att ta ut den särskilda avgiften med fullt belopp. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

Vid bedömningen av om det är oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp ska särskilt beaktas vad som anges i punkterna 1 och 2 i paragrafen. Även andra omständigheter kan emellertid få betydelse för bedömningen.

Enligt *punkt 1* ska den omständighet att överträdelsen berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken förutsåg eller borde ha förutsett eller inte kunnat påverka särskilt beaktas. En sådan omständighet kan till exempel handla om att ny teknik för tillgängliggörande inte fungerat som avsett.

Enligt *punkt 2* ska vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika överträdelsen särskilt beaktas. Exempelvis kan avgiften påverkas i mildrande riktning om den avgiftsskyldige frivilligt har vidtagit åtgärder för att begränsa eventuella skadliga verkningar av överträdelsen.

9 § En handling som strider mot 8 kap. 7 § första stycket, 8 och 9 §§, 14 § första och andra styckena, 9 a kap. 8 och 9 §§ och 15 kap. 4 § ska vid tillämpningen av

5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486) anses vara otillbörlig marknadsföring mot konsumenter.

En sådan handling kan medföra en marknadsstörningsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om handlingar som ska anses otillbörliga enligt marknadsföringslagen (2008:486). Övervägandena finns i avsnitt 13.7.1.

Av *första stycket* framgår, efter ändringen, att handlingar som strider mot 9 a kap. 8 och 9 §§ anses vara otillbörlig marknadsföring mot konsumenter. Det innebär att åtgärder enligt bestämmelsen kan vitas mot leverantörer av videodelningsplattformar som tillhandahåller reklam riktad till barn eller reklam för medicinsk behandling som är tillgänglig endast efter ordination.

Tidigare förarbeten finns i prop. 1995/96:160 s. 136 f. och 190, prop. 1997/98:184 s. 75 och prop. 2009/10:115 s. 320.

11 § *Om de bestämmelser som räknas upp i denna paragraf eller beslut som fattats med stöd av bestämmelserna inte följs får de förelägganden som behövs i enskilda fall beslutas för att bestämmelserna eller besluten ska följas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om*

1. *anmälningsskyldighet (2 kap. 2 och 4 §§),*
2. *krav på varning (5 kap. 3 §),*
3. *tillståndsvillkor enligt 4 kap. 9 § 1–4, 6–9 och 16, 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8 och 16 och 13 kap. 9 § 1–3,*
4. *beteckningar (5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §),*
5. *sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarorganisationer (9 kap. 1–3 och 5 §§),*
6. *närradiosändningars innehåll (14 kap. 4 §),*
7. *skyldighet att lämna vissa upplysningar till Myndigheten för press, radio och tv (16 kap. 5–8 §§),*
8. *skyldighet att lämna upplysningar enligt 16 kap. 9 §,*
9. *skyldighet att lämna upplysningar till Myndigheten för press, radio och tv enligt 16 kap. 10 §,*
10. *skyldighet att lämna inspelning enligt 16 kap. 11 §, eller*
11. *skyldighet att årligen redovisa till Myndigheten för press, radio och tv enligt 16 kap. 12 §.*

Föreläggande enligt första stycket 2, 4, 6, 8 eller 9 får beslutas av granskningsnämnden för radio och tv.

Föreläggande enligt första stycket 1, 5, 7, 8, 10 eller 11 får beslutas av Myndigheten för press, radio och tv.

Föreläggande enligt första stycket 8 eller 10 får även beslutas av Konsumentombudsmannen.

Genom paragrafen ges Myndigheten för press, radio och tv, granskningsnämnden för radio och tv och Konsumentombudsmannen möjlighet att besluta om förelägganden. Ett föreläggande får förenas med vite.

Ändringarna i den första meningen i första stycket är enbart redaktionella och språkliga.

Ändringen i första stycket 1 innebär att Myndigheten för press, radio och tv får besluta de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om skyldighet att anmäla sig för registrering (2 kap. 2 §) och skyldighet att

anmäla ändrade uppgifter (2 kap. 4 §) ska följas. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 19.4.

Ändringen i *första stycket 2* innebär att granskningsnämnden för radio och tv får besluta de förelägganden som behövs för att en leverantör ska följa 5 kap. 3 § och varna för att det förekommer ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder i ett program. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 8.3.

Ändringen i *första stycket 3* innebär att Myndigheten för press, radio och tv får besluta de förelägganden som behövs för att villkor som ställts upp i tillstånd att sända analog eller digital kommersiell radio enligt 13 kap. 9 § 1–3 ska följas. Det handlar om villkor om att sända i en viss del av sändningsområdet eller så att en viss del av befolkningen inom området nås, att sända under en viss minsta tid, att använda en viss sändningsteknik eller att samarbeta med andra tillståndshavare i tekniska frågor. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 21.1.

Ändringen i *andra stycket* består enbart i ändrade hänvisningar till punkterna i första stycket.

Allmänna bestämmelser om viten finns i lagen (1985:206) om viten. Ett vitesföreläggande ska bland annat vara tillräckligt tydligt (se t.ex. RÅ 1994 ref. 29). Det innebär också att det i ett föreläggande ska anges vad som krävs för att följa bestämmelserna och inom vilken tid detta ska göras (se prop. 2009/10:115 s. 320–321).

11 a § *Myndigheten för press, radio och tv får besluta de förelägganden som behövs i enskilda fall för att en leverantör av en videodelningsplattform ska följa bestämmelserna om lämpliga åtgärder i 9 a kap. 1, 3 och 11 §§ och om att lämna upplysningar enligt 16 kap. 9 a §.*

Paragrafen, som är ny, ger Myndigheten för press, radio och tv möjlighet att besluta de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om lämpliga åtgärder i 9 a kap. ska följas. Övervägandena finns i avsnitt 13.7.2.

Ett föreläggande kan till exempel beslutas om en leverantör inte vidtar några åtgärder för att förhindra att videor, tv-program eller audiovisuella kommersiella meddelanden med våldsskildringar eller pornografiska bilder tillhandahålls på plattformen på ett sådant sätt så att det finns en betydande risk för att barn kan se dessa i strid med 9 a kap. 1 §. Ett föreläggande kan också beslutas om en leverantör inte lämnar upplysningar till myndigheten om vilka åtgärder som vidtagits i enlighet med bestämmelserna.

Förelägganden som beslutas av Justitiekanslern

13 § Om någon vid upprepade tillfällen sänder *eller tillhandahåller program med våldsskildringar eller med pornografiska bilder i tv på tider och sätt som avses i 5 kap. 2 §*, får Justitiekanslern förelägga denne att inte på nytt sända *eller tillhandahålla* sådana program på tider och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen. *Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.*

I paragrafen regleras Justitiekanslerns möjligheter att ingripa när bestämmelsen i 5 kap. 2 § om skydd av barn inte följs. Ändringen är en följd av att bestämmelserna om beställ-tv, som tidigare fanns i 5 kap. 3 §,

numera finns i 5 kap. 2 § andra stycket. Bestämmelsen i 5 kap. 2 § behandlas i avsnitt 8.

Tidigare förarbeten finns i prop. 2009/10:115 s. 321 och prop. 1995/96:160 s. 139 f. och 192. Allmänna bestämmelser om viten finns i lagen (1985:206) om viten. Frågor om utdömande av vite som förelagts av Justitiekanslern enligt bestämmelsen prövas enligt 19 kap. 5 § av allmän domstol på talan av Justitiekanslern.

13 a § *Om någon vid upprepade tillfällen sänder program enligt 5 kap. 14 § med ett innehåll i strid med bestämmelsen får Justitiekanslern besluta de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelsen ska följas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.*

Paragrafen, som är ny, reglerar Justitiekanslerns möjligheter att ingripa när bestämmelsen i 5 kap. 14 § inte följs. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Bestämmelsen i 5 kap. 14 § omfattar tv-sändningar som är avsedda att tas emot utomlands men som omfattas av lagen enligt 1 kap. 3 § 2 eller 3 eftersom den som sänder använder en satellitupplänk belägen i Sverige eller satellitkapacitet som tillhör Sverige. Det ska vara fråga om uppmaningar som är straffbara enligt de bestämmelser som räknas upp i 5 kap. 14 § 1–4. Det innebär till exempel att program som innehåller en uppmaning till hat grundat på etiskt ursprung som är straffbar som hets mot folkgrupp enligt 16 kap. 8 § brottsbalken strider mot 5 kap. 14 §.

Med *upprepade tillfällen* avses detsamma som i 17 kap. 13 §, dvs. det ska vara frågan om mer än ett tillfälle och det ska finnas ett tidsmässigt samband. Ett beslut om föreläggande ska vara tillräckligt preciserat. Det innebär att föreläggandet ska utformas så att det uttryckligen framgår hur adressaten ska förhålla sig för att följa bestämmelsen. Ett beslut om föreläggande ska också innehålla en tidsgräns, vilken normalt inte bör sättas under ett år (jfr prop. 1995/96:160 s. 192).

Enligt 17 kap. 14 § andra stycket får att ett föreläggande även riktas mot en satellitentreprenör. Ett beslut om föreläggande som förenats med vite kan överklagas enligt 20 kap. 4 §. Allmänna bestämmelser om viten finns i lagen (1985:206) om viten.

14 § *Om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4 får granskningsnämnden för radio och tv besluta de förelägganden mot satellitentreprenören som behövs i enskilda fall för att de bestämmelser och villkor som anges i 5 § ska följas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.*

Förelägganden enligt 11, 13 eller 13 a § får riktas mot satellitentreprenören, om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4.

Visar satellitentreprenören att den som sänder över satellit fått tillgång till sändningsmöjligheten genom upplåtelse av en av satellitentreprenörens uppdragsgivare utan att satellitentreprenören godkänt det, får ett föreläggande enligt första eller andra stycket i stället riktas mot uppdragsgivaren.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förelägganden som kan riktas mot satellitentreprenörer. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

En satellitentreprenör är den som för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet, se 2 kap.

2 §. Av tidigare förarbeten framgår att utgångspunkten är att satellitentreprenören genom avtal med den sändande ska försäkra sig om att bestämmelserna följs (se prop. 1995/96:160 s. 193 och prop. 1992/93:75 s. 56).

I *första stycket* förtydligas att bestämmelsen gäller förelägganden riktade mot satellitentreprenörer. Övriga ändringar är endast språkliga.

I *andra stycket* hänvisas till den nya bestämmelsen 17 kap. 13 a §. Det innebär att Justitiekanslerns förelägganden enligt den paragrafen får riktas mot satellitentreprenören. Bestämmelsen motsvarar vad som redan gäller i fråga om bestämmelser till skydd för barn (se 5 kap. 2 § och 17 kap. 13 §).

Enligt 5 kap. 3 § tredje stycket lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden ska en satellitentreprenör, om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige, ombesörja att varje program spelas in och bevaras i minst sex månader från sändningen (se prop. 1995/96:160 s. 203 och prop. 1992/93:75 s. 50). Allmänna bestämmelser om viten finns i lagen (1985:206) om viten.

18 kap.

2 § Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text tv eller ett tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradio får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap. 1 §, 2 § 1–3, 3 § första stycket och 4 §, 7 kap. 1, 2, 3 och 4–8 §§, 8 kap. 1–13 och 14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap. 1–5, 6–9 och 10 §§, eller

2. ett *tillståndsvillkor enligt* 4 kap. 8–11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som getts av regeringen att sända ljudradio får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna medges, eller

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse och ändring av sändningstillstånd för bland annat tv och sökbar text-tv. Ändringen i *första stycket 1* är en följd av att 6 kap. 2 § ändrats. Ändringen i *första stycket 2* är enbart språkligt och görs för att överensstämja med 18 kap. 5 § 5.

5 § Tillstånd att sända kommersiell radio får återkallas om

1. tillståndshavaren inte inlett sändningsverksamheten inom sex månader efter tillståndets början,

2. tillståndshavaren inte utnyttjat rätten att sända eller sänt endast i obetydlig omfattning under en sammanhängande tid av minst fyra veckor,

3. tillståndshavaren väsentligt brutit mot någon av 14 kap. 2 § samt 15 kap. 1–4, 8–9 a och 10 §§,

4. domstol har funnit att ett program innefattat ett yttrandefrihetsbrott som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten, eller

5. ett *tillståndsvillkor enligt* 13 kap. 27 § första stycket 3 har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Förfogar en fysisk eller juridisk person, utan tillåtelse från Myndigheten för press, radio och tv, över mer än ett tillstånd för analog kommersiell radio i ett

sändningsområde, och finns det skäl att anta att förfogandet kan inverka menligt på konkurrensen, får det eller de tillstånd återkallas som har lämnats efter det första tillståndet.

Har Myndigheten för press, radio och tv medgett överlåtelse trots att tillståndshavaren redan förfogar över tillstånd att sända analog kommersiell radio i samma sändningsområde, och finns det skäl att anta att överlåtelsen kan inverka menligt på konkurrensen, får tillståndet återkallas endast om beslutet om överlåtelsen grundats på felaktiga eller ofullständiga uppgifter från tillståndshavaren. Återkallelsen ska då avse det eller de tillstånd som överlåtits.

Om staten, regioner eller kommuner innehar ett tillstånd att sända kommersiell radio på det sätt som anges i 13 kap. 4 § andra stycket ska Myndigheten för press, radio och tv återkalla det tillståndet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd att sända kommersiell radio. Övervägandena finns i avsnitt 21.1.

Av *första stycket 5*, som är ny, framgår att återkallelse av ett tillstånd att sända digital kommersiell radio kan ske om tillståndshavaren på ett väsentligt sätt åsidosätter ett villkor som beslutats med stöd av 13 kap. 27 § 3. Villkoret avser en skyldighet att inte förändra ägarförhållandena och inflytandet i det företag som innehar tillståndet mer än i begränsad omfattning. Ett beslut om återkallelse av tillstånd kan överklagas enligt 20 kap. 2 § första stycket 3 radio- och tv-lagen.

19 kap.

4 § Frågor om påförande av särskild avgift *enligt 17 kap. 5 §* prövas av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv.

Frågan om påförande av särskild avgift faller, om den som talan riktas mot inte delgetts ansökan inom fem år från det att överträdelsen upphörde. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att domen *fick* laga kraft.

Paragrafen reglerar vem som prövar frågan om påförande av särskild avgift. Genom ändringen i *första stycket* förtydligas att bestämmelsen gäller särskild avgift enligt 17 kap. 5 §. Ändringen i *andra stycket* är endast redaktionell. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

4 a § *Frågor om särskild avgift enligt 17 kap. 5 a § prövas av granskningsnämnden för radio och tv när ett beslut om tillgänglighet enligt 5 kap. 12 § har fattats av regeringen och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall.*

En särskild avgift får inte beslutas senare än fem år från det att ett tillgänglighetsbeslut skulle ha skett. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Paragrafen är ny och reglerar vem som prövar frågan om påförande av särskild avgift om en leverantör av medietjänster inte följer ett tillgänglighetsbeslut enligt 5 kap. 12 §. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

Första stycket innebär att granskningsnämnden för radio och tv får pröva frågan om särskild avgift när ett beslut om att tillgängliggöra innehåll har fattats av regeringen. Myndigheten för press, radio och tv får pröva frågan i övriga fall.

Andra stycket innebär att särskild avgift inte får beslutas senare än fem år från det att en leverantör skulle ha tillgängliggjort tjänsten enligt ett tillgänglighetsbeslut enligt 5 kap. 12 §. Avgiften preskriberas i den utsträckning som verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft. Med verkställighet avses faktiska verkställighetsåtgärder. Preskriptionen är absolut. Det betyder att fullgörande inte kan krävas efter det att fem år har gått sedan beslutet fick laga kraft, även om verkställighet har skett under femårsperioden avseende en del av avgiften. Det som preskriberas är den del av avgiften som ännu inte har drivits in.

20 kap.

Särskild avgift

3 a § *Beslut om särskild avgift enligt 17 kap. 5 a § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.*

Paragrafen är ny och reglerar att beslut om särskild avgift med anledning av att beslut om krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning inte följs, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

4 § *Beslut av Justitiekanslern, Myndigheten för press, radio och tv, granskningsnämnden för radio och tv eller Konsument-ombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 17 kap. 10 §, 11 § första stycket, 12 § och 13 a § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.*

Förelägganden enligt 17 kap. 10 §, 11 § första stycket 3, 4, 6 och 8 samt 12 § gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Paragrafen reglerar vilka vitesförelägganden som kan överklagas. Ändringen i *första stycket* innebär att beslut av Justitiekanslern som har förenats med vite enligt 17 kap. 13 a § kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Övervägandena i denna del finns i avsnitt 9.2. Av första stycket följer att förelägganden om anmälningsskyldighet enligt 2 kap. 2 § och skyldighet att anmäla ändrade uppgifter enligt 2 kap. 4 § kan överklagas (17 kap. 11 § punkt 1). Överväganden i denna del finns i avsnitt 19.4. Därutöver kan förelägganden om att lämna information som varnar för våldsskildringar och pornografiska bilder enligt den nya bestämmelsen i 5 kap. 3 § överklagas (17 kap. 11 § första stycket 2). Överväganden i denna del finns i avsnitt 8.3. Därutöver har en mindre språklig ändring gjorts.

Ändringarna i *andra stycket* innebär ingen ändring i sak utan är en följd av att hänvisningar ändrats i 17 kap. 11 §.

6 § *Andra beslut av Justitiekanslern, Myndigheten för press, radio och tv och granskningsnämnden för radio och tv än de som anges i 1–4 §§ får inte överklagas.*

Paragrafen anger vilka beslut enligt lagen som inte får överklagas. Ändringen är en följdändring med anledning av att beslut av Justitiekanslerns om förelägganden som har förenats med vite enligt 17 kap. 13 a § får överklagas enligt 20 kap. 4 §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.
2. Äldre bestämmelser gäller i fråga om överträdelse av beslut enligt 5 kap. 12 § som meddelats före ikraftträdandet.

I bestämmelsen anges när lagen ska träda i kraft och vilka övergångsbestämmelser som ska finnas. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 22.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 december 2020.

I *punkt 2* finns en övergångsbestämmelse som innebär att äldre bestämmelser ska gälla i fråga om överträdelse av beslut om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning som beslutats enligt 5 kap. 12 § och som meddelats före ikraftträdandet. Enligt äldre bestämmelser kan Myndigheten för press, radio och tv och granskningsnämnden för radio och tv besluta om förelägganden för att beslut om tillgänglighet ska följas (17 kap. 11 §).

24.3 Förslaget till lag om ändring i alkohollagen (2010:1622)

7 kap.

3 § Vid marknadsföring av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat till konsumenter får kommersiella annonser *inte användas i tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradiosändningar*

En leverantör av en videodelningsplattform får inte tillhandahålla sådana kommersiella annonser som avses i första stycket och som åtföljer användargenererade videor eller tv-program på plattformen.

Paragrafen innehåller ett förbud för kommersiella annonser.

Första stycket ändras så att hänvisningen till tv-sändningar *via satellit* som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696) tas bort. Liksom tidigare ska bestämmelsen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen, däremot inte på tv-sändningar och beställ-tv som en annan EES-stat har jurisdiktion över. Begreppen tv-sändning, beställ-tv och ljudradiosändning definieras i radio- och tv-lagen. Begreppet tv-sändningar omfattar sändningar över satellit. Ändringen innebär att bestämmelsen även kan bli tillämplig på tv-sändningar och beställ-tv från tredje länder. Övervägandena finns i avsnitt 12.6.

I *andra stycket*, som är nytt, framgår att förbudet mot kommersiella annonser i första stycket även gäller för leverantörer av videodelningsplattformar. Ändringen genomför delvis artikel 28b.2 AV-direktivet genom ändringsdirektivet, men är strängare än vad direktivet kräver. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.

På samma sätt som för tv-sändningar och beställ-tv tillämpas bestämmelsen på videodelningsplattformar som omfattas av radio- och tv-lagen, däremot inte på plattformar som en annan EES-stat har jurisdiktion över. Videodelningsplattformar och leverantörer av sådana plattformar definieras i radio- och tv-lagen. Med tillhandahålla avses att leverantören

av en plattform inte får marknadsföra, sälja eller arrangera sådan annonser som avses i bestämmelsen på sin plattform.

24.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

4 kap.

1 § En näringsidkare som marknadsför tobaksvaror till konsumenter får inte använda kommersiella annonser i

1. periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,

2. tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradiosändningar, eller

3. andra överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig.

Paragrafen innehåller ett förbud mot kommersiella annonser.

Genom ändringen i *punkt 2* tas den tidigare hänvisningen till radio- och tv-lagen (2010:696) bort. Liksom tidigare ska bestämmelsen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen, däremot inte på tv-sändningar och beställ-tv som en annan EES-stat har jurisdiktion över. Ändringen innebär att bestämmelsen även kan bli tillämplig på tv-sändningar och beställ-tv från tredje länder. Begreppen tv-sändning, beställ-tv och ljudradiosändning definieras i radio- och tv-lagen. Se även kommentaren till 7 kap. 3 § första stycket lag om ändring i alkohollagen (2010:1622). Övervägandena finns i avsnitt 12.6.

4 § En näringsidkare får inte marknadsföra elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare till konsumenter

1. inom informationssamhällets tjänster, eller

2. i tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradiosändningar.

Förbudet i första stycket gäller dock inte

1. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare för försäljning, eller

2. marknadsföring i överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig, med undantag för marknadsföring genom kommersiella annonser.

Paragrafen innehåller ett förbud mot marknadsföring.

Genom ändringen i *första stycket 2* tas den tidigare hänvisningen till radio- och tv-lagen (2010:696) bort. Liksom tidigare ska bestämmelsen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen, däremot inte på tv-sändningar och beställ-tv som en annan EES-stat har jurisdiktion över. Ändringen innebär att bestämmelsen även kan bli tillämplig på tv-sändningar och beställ-tv från tredje länder. Begreppen tv-sändning, beställ-tv och ljudradiosändning definieras i radio- och tv-lagen. Se även kommentaren till 7 kap. 3 § första stycket lag om ändring i alkohollagen (2010:1622). Övervägandena finns i avsnitt 12.6.

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2010/13/EU

av den 10 mars 2010

om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster)

(kodifierad version)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

en gemensam produktions- och distributionsmarknad för program och för att garantera lojala konkurrensförhållanden utan att påverka den roll i det allmänna intresse som de audiovisuella medietjänsterna ska tillgodose.

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artiklarna 53.1 och 62,

(3) Europarådet har antagit Europakonventionen om television över gränserna.

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽¹⁾, och

(4) Mot bakgrund av ny teknik för överföring av audiovisuella medietjänster bör en rättslig ram för utförandet av sändningsverksamhet för television ta hänsyn till att affärsverksamheten påverkas av strukturella förändringar, informations- och kommunikationsteknikens spridning och den tekniska utvecklingen, i synnerhet när det gäller finansieringen av kommersiell sändningsverksamhet, och den bör garantera optimala konkurrensvillkor och rätts-säkerhet för informationsteknik, mediebransch och medietjänster i Europa, liksom respekt för kulturell och språklig mångfald.

av följande skäl:

(1) Europaparlamentet och rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) ⁽²⁾ har ändrats flera gånger ⁽³⁾ på ett väsentligt sätt. För att skapa klarhet och överskådlighet bör det direktivet kodifieras.

(5) De audiovisuella medietjänsterna är i lika hög grad kulturella som ekonomiska tjänster. Deras ökande betydelse för samhälle och demokrati – särskilt – respekt för informationsfrihet, åsiktsmångfald och mediepluralism – utbildning och kultur motiverar särskilda regler för dessa tjänster.

(2) Audiovisuella medietjänster som tillhandahålls över gränserna med hjälp av olika tekniker är ett sätt att uppfylla unionens mål. Vissa åtgärder är nödvändiga för att medge och säkerställa övergången från nationella marknader till

(6) Enligt artikel 167.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska unionen beakta de kulturella aspekterna då den handlar enligt andra bestämmelser i det fördraget, särskilt för att respektera och främja sin kulturella mångfald.

⁽¹⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 20 oktober 2009 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 15 februari 2010.

⁽²⁾ EGT L 298, 17.10.1989, s. 23. Rättsaktens ursprungliga titel var "Rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television".

⁽³⁾ Se bilaga I del A.

- (7) I sina resolutioner av den 1 december 2005 ⁽¹⁾ och den 4 april 2006 ⁽²⁾ om Doharundan och WTO:s ministerkonferenser krävde Europaparlamentet att de viktigaste offentliga tjänsterna, såsom audiovisuella tjänster, bör undantas från liberaliseringen inom ramen för förhandlingsrundan om Allmänna tjänstehandelsavtalet (Gats). I sin resolution av den 27 april 2006 ⁽³⁾ stödde Europaparlamentet Unescos konvention om främjande av och skydd för mångfalden av kulturella uttryck, vilken särskilt anger att "kulturella aktiviteter, varor och tjänster är av både ekonomisk och kulturell art eftersom de är bärare av identiteter, värderingar och betydelser och därför inte bör behandlas som om de enbart hade ett handelsvärde". Genom rådets beslut 2006/515/EG av den 18 maj 2006 om ingående av konventionen om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar ⁽⁴⁾ godkänns Unescokonventionen på gemenskapens vägnar. Konventionen trädde i kraft den 18 mars 2007. Detta direktiv respekterar principerna i den konventionen.
- (8) Det är viktigt att medlemsstaterna säkerställer att varje handling förhindras, som kan visa sig skadlig för den fria rörligheten och handeln med televisionsprogram eller som kan medföra dominerande ställningar som skulle leda till begränsningar av den tv-överförda informationens mångfald och frihet och av informationssektorn i dess helhet.
- (9) Detta direktiv påverkar inte existerande eller kommande unionsåtgärder beträffande harmonisering, särskilt för att tillfredsställa tvingande krav som rör skydd för konsumenter och rimligheten i kommersiella transaktioner och konkurrens.
- (10) Traditionella audiovisuella medietjänster – såsom television – och nya audiovisuella medietjänster kan skapa många arbetstillfällen i unionen, särskilt i små och medelstora företag, och främja ekonomisk tillväxt och investeringar. Med tanke på betydelsen av lika konkurrensvillkor och en verklig europeisk marknad för audiovisuella medietjänster bör de grundläggande principerna för den inre marknaden, som fri konkurrens och likabehandling, efterlevas i syfte att säkra öppenhet och förutsebarhet på marknaderna för audiovisuella medietjänster och skapa låga hinder för tillträde.
- (11) Det är nödvändigt att se till att alla audiovisuella medietjänster, både tv-sändningar (dvs. linjära audiovisuella medietjänster) och audiovisuella medietjänster på begäran (dvs. icke-linjära audiovisuella medietjänster), omfattas av åtminstone en grunduppsättning samordnade regler, för att förhindra snedvridding av konkurrensen, öka rättssäkerheten, bidra till att fullborda den inre marknaden och underlätta framväxten av ett gemensamt informationsområde.
- (12) Den 15 december 2003 antog kommissionen ett meddelande om framtiden för den europeiska lagstiftningen på det audiovisuella området, i vilket det betonas att regleringspolitiken inom den sektorn måste värna vissa allmänna intressen, som kulturell mångfald, rätt till information, medipluralism, skydd av minderåriga och konsumentskydd samt att förstärka allmänhetens medvetenhet och mediekompetens, nu och i framtiden.
- (13) I resolutionen från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, av den 25 januari 1999 om radio och tv i allmänhetens tjänst ⁽⁵⁾, bekräftas att de programföretag som verkar i allmänhetens tjänst även fortsättningsvis måste dra nytta av den tekniska utvecklingen för att genomföra sitt uppdrag. Kännetecknande för den europeiska audiovisuella mediemarknaden är att privata och offentliga leverantörer av audiovisuella medietjänster verkar sida vid sida.
- (14) Kommissionen har antagit initiativet "i2010 – Det europeiska informationssamhället för tillväxt och sysselsättning" som syftar till att främja tillväxt och sysselsättning inom it- och mediebranschen. Detta är en övergripande strategi som ska uppmuntra produktion med europeiskt innehåll, den digitala ekonomins utveckling och användningen av informations- och kommunikationsteknik, mot bakgrund av konvergensen mellan informationssamhällets tjänster och medietjänster, nät och utrustning, genom att modernisera och utnyttja alla verktyg som EU förfogar över: lagstiftning, forskning och partnerskap med branschen. Kommissionen har förbundit sig att skapa en enhetlig ram för den inre marknaden för it-tjänster och medietjänster, genom att modernisera den rättsliga ramen för audiovisuella tjänster. Målsättningen med i2010 kommer i princip att uppnås genom att branschen får utvecklas med endast den reglering som är nödvändig, och genom att små, nystartade företag som kommer att skapa välstånd och sysselsättning i framtiden ges möjlighet att utvecklas samt förnya och skapa nya arbetstillfällen på en öppen marknad.
- (15) Den 4 september 2003 ⁽⁶⁾, den 22 april 2004 ⁽⁷⁾ och den 6 september 2005 ⁽⁸⁾ antog Europaparlamentet resolutioner vilka i princip stöder det allmänna tillvägagångssättet med grundläggande regler som omfattar alla audiovisuella medietjänster och kompletterande regler för tv-sändningar.

⁽¹⁾ EGT C 30, 5.2.1999, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets resolution om television utan gränser (EUT C 76 E, 25.3.2004, s. 453).

⁽³⁾ Europaparlamentets resolution om risken för kränkning av yttrande- och informationsfriheterna (artikel 11.2 i stadgan om de grundläggande rättigheterna) i EU och särskilt i Italien (EUT C 104 E, 30.4.2004, s. 1026).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets resolution om tillämpningen av artiklarna 4 och 5 i direktiv 89/552/EEG "Television utan gränser", ändrat genom direktiv 97/36/EG, för perioden 2001–2002 (EUT C 193 E, 17.8.2006, s. 117).

- (16) Det här direktivet ökar överensstämmelsen med de grundläggande rättigheterna och är helt i enlighet med de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ⁽¹⁾, särskilt artikel 11. I detta hänseende bör detta direktiv inte på något sätt hindra medlemsstaterna från att tillämpa sina konstitutionella bestämmelser om pressfrihet och yttrandefrihet i medierna.
- (17) Det här direktivet bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och enligt föreskrifter för informationssamhällets tjänster ⁽²⁾. Förslag till nationella åtgärder, tillämpliga på beställmedietjänster, av striktare eller mer detaljerad art än de som behövs för att endast införliva Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/65/EG av den 11 december 2007 om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television ⁽³⁾, bör därför följa de förfaranderegler som fastställs i artikel 8 i direktiv 98/34/EG.
- (18) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) ⁽⁴⁾ påverkar, enligt artikel 1.3 i det direktivet, inte de åtgärder som antagits på unionsnivå eller nationell nivå för att arbeta för mål som avser allmänintresset, särskilt när det gäller reglering av innehåll och audiovisuell politik.
- (19) Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas och respektive myndigheters ansvar i fråga om organisationen – inklusive systemen för tillståndsgivning, administrativ auktorisering eller beskattning – och finansieringen av program samt programinnehåll. Den kulturella utvecklingens oberoende i medlemsstaterna och bevarandet av den kulturella mångfalden inom unionen förblir därför opåverkade.
- (20) Inga bestämmelser i detta direktiv bör ålägga eller uppmantra medlemsstaterna att införa nya licens- eller tillståndssystem för någon typ av audiovisuella medietjänster.
- (21) I detta direktiv bör definitionen av en audiovisuell medietjänst omfatta endast sådana audiovisuella medietjänster – oavsett om det rör sig om tv-sändningar eller beställtjänster – som är massmedier, dvs. som är avsedda att tas emot av och kan tänkas ha en klar påverkan på en betydande andel av allmänheten. Tillämpningsområdet bör begränsas till tjänster enligt definitionen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och bör därför omfatta alla typer av ekonomisk verksamhet, även public service-företagens verksamhet, men bör inte omfatta verksamhet som primärt har icke-ekonomiska syften och som inte konkurrerar med tv-sändningar, såsom privata webbplatser och tjänster som innebär tillhandahållande eller distribution av audiovisuellt innehåll som framställs av privata användare i syfte att delas och utbytas inom intressegrupper.
- (22) I detta direktiv bör definitionen av audiovisuella medietjänster omfatta massmedier i deras funktion att informera, underhålla och utbilda allmänheten, och bör inbegripa audiovisuella kommersiella meddelanden, men bör utesluta alla former av privat korrespondens, som e-postmeddelanden som sänds till ett begränsat antal mottagare. Definitionen bör utesluta alla tjänster vilkas huvudsakliga syfte inte är tillhandahållande av program, dvs. när det audiovisuella innehållet enbart är en sidoeffekt av tjänsten och inte dess huvudsakliga syfte. Ett exempel är webbplatser som innehåller audiovisuella element som endast är av underordnad betydelse, t.ex. animerade grafiska element, korta reklamslag eller information om en produkt eller tjänst som inte är av audiovisuell art. Av dessa skäl bör direktivet inte heller vara tillämpligt på hasardspel med en penninginsats, inklusive lotterier och vadslagning och andra former av speltjänster, och inte heller på online-spel och sökmotorer, men däremot på sändningar som handlar om hasardspel eller andra spel.
- (23) I detta direktiv bör begreppet *audiovisuell* avse rörliga bilder med eller utan ljud, vilket således innefattar filmer utan ljud men inte ljudöverföring eller radiotjänster. Även om det viktigaste syftet med en audiovisuell medietjänst är att tillhandahålla program, bör definitionen av en sådan tjänst även omfatta textbaserat innehåll som åtföljer programmen, såsom undertextningstjänster och elektroniska programguider. Separata textbaserade tjänster bör inte omfattas av detta direktiv, som inte bör påverka medlemsstaternas rätt att reglera sådana tjänster på nationell nivå i enlighet med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
- (24) Audiovisuella medietjänster på begäran kännetecknas av att de är "televisionsliknande", dvs. att de konkurrerar av samma publik som tv-sändningar och att utformningen av och sättet att få tillgång till tjänsten får användaren att rimligen förvänta sig lagstadgat skydd enligt detta direktiv. Mot bakgrund av detta och för att förebygga skillnader beträffande fri rörlighet och konkurrens bör begreppet *program* tolkas på ett dynamiskt sätt så att hänsyn tas till utvecklingen inom tv-sändningsverksamheten.

⁽¹⁾ EGT C 364, 18.12.2000, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 204, 21.7.1998, s. 37.

⁽³⁾ EUT L 332, 18.12.2007, s. 27.

⁽⁴⁾ EGT L 108, 24.4.2002, s. 33.

- (25) Begreppet redaktionellt ansvar är grundläggande för fastställandet av vilken funktion leverantören av medietjänster har och därmed för definitionen av audiovisuella medietjänster. Medlemsstaterna får dessutom fastställa aspekter av denna definition av redaktionellt ansvar, bland annat begreppet *faktisk kontroll*, när de antar bestämmelser för att genomföra detta direktiv. Det här direktivet påverkar inte tillämpningen av de undantag från ansvar som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (direktiv om elektronisk handel) ⁽¹⁾.
- (26) I detta direktiv bör definitionen av *leverantör av medietjänst* inte omfatta fysiska eller juridiska personer som endast överför program för vilka tredje man har det redaktionella ansvaret.
- (27) Som tv-sändningar betraktas för närvarande i synnerhet analoga och digitala tv-sändningar, direktsändningar via Internet, webbsändning och schemalagd beställvideo, medan exempelvis beställvideo är en audiovisuell medietjänst på begäran. För tv-sändningar eller tv-program som också tillhandahålls som audiovisuella medietjänster på begäran av samma leverantör av medietjänster bör kraven enligt detta direktiv anses uppfyllda genom uppfyllandet av kraven avseende tv-sändning, dvs. linjär sändning. Om olika tjänster erbjuds parallellt, men är klart separerade tjänster, bör detta direktiv emellertid vara tillämpligt på var och en av de berörda tjänsterna.
- (28) Detta direktiv bör inte omfatta nätupplagor av tidningar och tidskrifter.
- (29) Alla kännetecken för audiovisuella medietjänster enligt definitionen i direktivet och såsom förklaras i skälen 21–28, bör föreligga samtidigt.
- (30) I samband med tv-sändningar bör begreppet samtidigt tittande även innefatta nästan samtidigt tittande på grund av de variationer i den korta tidsförskjutningen mellan sändning och mottagande av sändningen som uppstår av tekniska orsaker i samband med sändningsprocessen.
- (31) En bred definition av audiovisuella kommersiella meddelanden bör fastställas i detta direktiv, vilken emellertid inte bör omfatta meddelanden till allmänheten och välgörenhetsuppmaningar som sänds gratis.
- (32) För detta direktivs ändamål bör *europiska produktioner* definieras utan att det påverkar medlemsstaternas möjligheter att fastställa en mera detaljerad definition i fråga om leverantörer av medietjänster inom sin jurisdiktion i enlighet med unionsrätten och med hänsyn till detta direktivs syften.
- (33) Ursprungslandsprincipen bör anses vara central för detta direktiv, eftersom den är grundläggande för skapandet av en inre marknad. Denna princip bör tillämpas på alla audiovisuella medietjänster för att ge leverantörerna av medietjänster den rättssäkerhet som är en förutsättning för nya affärsmodeller och utbyggnaden av sådana tjänster. Den är också nödvändig för att säkerställa den fria rörligheten för information och audiovisuella program på den inre marknaden.
- (34) För att främja en stark, konkurrenskraftig och integrerad europeisk audiovisuell industri och en ökad mediepluralism i hela unionen bör en leverantör av audiovisuella medietjänster omfattas av en enda medlemsstats jurisdiktion och informationspluralism bör vara en grundläggande princip i unionen.
- (35) Avsikten med att fastställa vissa praktiska kriterier är att genom ett uttömmande förfarande avgöra att endast en medlemsstat har jurisdiktion i fråga om en leverantör av audiovisuella medietjänster när det gäller tillhandahållandet av de tjänster som det här direktivet avser. Med hänsyn till EU-domstolens rättspraxis och i syfte att undvika fall där jurisdiktion saknas, bör dock etableringskriteriet enligt artiklarna 49–55 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt nämnas som det avgörande kriteriet för fastställande av en medlemsstats jurisdiktion.
- (36) Kravet att den medlemsstat, varifrån sändningarna härrör, verifierar att dessa följer nationella lagar, samordnade genom detta direktiv, är enligt unionsrätten tillräckligt för att säkerställa fri rörlighet för sändningar utan en andra kontroll på samma grunder i de mottagande medlemsstaterna. Den mottagande medlemsstaten får emellertid undantagsvis och under särskilda omständigheter intermistiskt hindra återutsändning av televisionssändningar.
- (37) Det fria tillhandahållandet av audiovisuella beställmedietjänster bör endast kunna begränsas i överensstämmelse med villkor och förfaranden som motsvarar dem som redan gäller enligt artikel 3.4, 3.5 och 3.6 direktiv 2000/31/EG.
- (38) Den tekniska utvecklingen, särskilt i fråga om digitala satellitprogram, medför att de kompletterande kriterierna bör ändras för att säkerställa en ändamålsenlig reglering och ett effektivt genomförande av denna i syfte att ge aktörerna verklig makt över innehållet i audiovisuella medietjänster.

⁽¹⁾ EGT L 178, 17.7.2000, s. 1.

- (39) Eftersom detta direktiv rör tjänster som tillhandahålls allmänheten i unionen, bör det endast vara tillämpligt på audiovisuella medietjänster som direkt eller indirekt kan tas emot av allmänheten i en eller fler medlemsstater med hjälp av vanlig konsumentutrustning. Det bör överlätas åt de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna att fastställa hur *vanlig konsumentutrustning* ska definieras.
- (40) I artiklarna 49–55 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt fastställs att etableringsfriheten är en grundläggande rättighet. Detta innebär att leverantörer av medietjänster i allmänhet bör vara fria att välja den medlemsstat där de etablerar sig. EG-domstolen har också understrukit följande: "Enligt fördraget är det inte förbjudet för ett företag att utöva friheten att tillhandahålla tjänster på grund av att det inte tillhandahåller några tjänster i den medlemsstat där det är etablerat" ⁽¹⁾.
- (41) Medlemsstaterna bör inom de områden som samordnas genom detta direktiv kunna tillämpa mer detaljerade eller strängare regler på de leverantörer av audiovisuella medietjänster som tillhör deras jurisdiktion och därvid se till att dessa regler överensstämmer med de allmänna principerna i unionsrätten. Om ett programföretag under en medlemsstats jurisdiktion tillhandahåller en tv-sändning som helt eller huvudsakligen är riktad mot en annan medlemsstats territorium, är det lämpligt att hantera detta genom ett krav på samarbete mellan medlemsstaterna och, vid kringgående av sådana regler, kodifiering av EU-domstolens rättspraxis ⁽²⁾ i kombination med ett effektivare förfarande; på så sätt tar man hänsyn till medlemsstaternas intressen utan att ifrågasätta den korrekta tillämpningen av ursprungslandsprincipen. Begreppet "bestämmelser i allmänhetens intresse" har utvecklats i EG-domstolens rättspraxis rörande artiklarna 43 och 49 i EG-fördraget (nu artiklarna 49 och 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt) och inbegriper bland annat bestämmelser om konsumentskydd, skydd av minderåriga och kulturpolitik. Den medlemsstat som begär samarbete bör säkerställa att de mer specifika nationella bestämmelserna i fråga objektivt sett är nödvändiga, tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt och är proportionella.
- (42) När en medlemsstat i ett enskilt fall ska bedöma huruvida en sändning från en leverantör av medietjänster som är etablerad i en annan medlemsstat helt eller huvudsakligen är riktad mot sitt territorium, får den hänvisa till indika-
- torer såsom tv-reklam- och/eller abonnemangsinträkternas ursprung, tjänstens huvudsakliga språk eller förekomsten av program eller kommersiella meddelanden som särskilt riktar sig till allmänheten i den medlemsstat där de mottas.
- (43) Utan hinder av tillämpningen av ursprungslandsprincipen får medlemsstaterna enligt detta direktiv fortfarande vidta åtgärder som begränsar friheten att tillhandahålla tv-sändningar, men endast enligt de villkor och i enlighet med det förfarande som fastställs i direktivet. Domstolen har dock konsekvent intagit ståndpunkten att varje begränsning av friheten att tillhandahålla tjänster, såsom alla avvikelser från en grundläggande princip i fördraget, ska tolkas restriktivt ⁽³⁾.
- (44) I kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet, "Lagstifta bättre för tillväxt och arbetstillfällen i Europeiska unionen", betonades att det är nödvändigt med en noggrann analys av vilken lagstiftningsmetod som är lämplig, särskilt för att fastställa huruvida konventionell lagstiftning är att föredra för den aktuella sektorn och det aktuella problemet, eller huruvida alternativ som samreglering eller självreglering bör övervägas. Erfarenheten har dessutom visat att både samreglering och självreglering som genomförs i enlighet med medlemsstaternas olika rättsliga traditioner i hög grad kan bidra till en god nivå på konsumentskyddet. Åtgärder som syftar till att uppnå mål i allmänhetens intresse inom den framväxande audiovisuella medietjänstsektorn är mer effektiva om de vidtas med aktivt stöd av tjänsteleverantörerna själva. Självreglering är således ett slags frivilligt initiativ som ger ekonomiska aktörer, arbetsmarknadens parter, icke-statliga organisationer eller föreningar möjlighet att själva och för eget vidkommande anta gemensamma riktlinjer.
- Medlemsstaterna bör i enlighet med sina olika rättsliga traditioner erkänna den roll som effektiv självreglering kan ha för att komplettera befintliga mekanismer inom lagstiftning, domstolsväsende och/eller förvaltning samt dess viktiga bidrag till uppnåendet av målen i detta direktiv. Även om självreglering skulle kunna vara en kompletterande metod för att genomföra vissa av bestämmelserna i detta direktiv, bör den inte ersätta den nationella lagstiftarens skyldigheter. Samreglering utgör, i sin minimala form, en rättslig länk mellan självreglering och den nationella lagstiftaren, i enlighet med medlemsstaternas rättsliga traditioner. Samregleringen bör ge fortsatt möjlighet för staten att ingripa om samregleringsmålen inte uppfylls. Även om direktivet inte påverkar medlemsstaternas formella skyldighet när det gäller införlivande, uppmuntras användning av samreglering och självreglering. Detta bör varken innebära att medlemsstaterna

⁽¹⁾ Dom av den 5 juni 1997 i mål C-56/96, VT4 Ltd mot Vlaamse Gemeenschap, REG 1997, s. I-3143, punkt 22, och av den 9 mars 1999 i mål C-212/97, Centros Ltd mot Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, REG 1999, s. I-1459. Se även dom av den 10 september 1996 i mål C-11/95, Europeiska kommissionen mot Konungariket Belgien, REG 1996, s. I-4115, och av den 29 maj 1997 i mål C-14/96, brottmål mot Paul Denuit, REG 1997, s. I-2785.

⁽²⁾ Dom av den 9 mars 1999 i mål C-212/97, Centros Ltd mot Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, anförd ovan, av den 3 december 1974 i mål 33/74, Van Binsbergen mot Bestuur van de Bedrijfsvereniging, REG 1974, s. 1299, och av den 5 oktober 1994 i mål C-23/93, TV 10 SA mot Commissariaat voor de Media, REG 1994, s. I-4795, punkt 21.

⁽³⁾ Dom av den 9 mars 2000 i mål C-355/98, kommissionen mot Konungariket Belgien, REG 2000, s. I-1221, punkt 28, och av den 19 januari 1999 i mål C-348/96, brottmål mot Donatella Calfa, REG 1999, s. I-11, punkt 23.

- älaggs att upprätta system för samreglering och/eller självreglering eller att nuvarande samreglerings- eller självregleringsinitiativ som redan finns i medlemsstaterna och som fungerar effektivt avbryts eller äventyras.
- (45) Med tanke på de audiovisuella medietjänsternas speciella natur – särskilt deras påverkan på människors åsiktsbildning – är det viktigt att användarna får veta exakt vem som har ansvaret för tjänsternas innehåll. Därför bör medlemsstaterna säkerställa att användarna hela tiden har smidig och direkt tillgång till information om medietjänstleverantören. Det är de enskilda medlemsstaterna som fastställer de praktiska detaljerna för hur detta mål kan uppnås utan att det påverkar tillämpningen av andra relevanta bestämmelser i unionslagstiftningen.
- (46) Rätten för funktionshindrade och äldre att delta i det sociala och kulturella livet i unionen hänger oupplöstligt samman med att audiovisuella medietjänster görs tillgängliga. Tillgänglighet bör uppnås exempelvis genom teckenspråk, programtextning, ljudbeskrivning och lättbegripliga skärmenyer.
- (47) *Mediekompentens* handlar om de kunskaper, de färdigheter och den förståelse som konsumenten behöver för att kunna använda medier på ett effektivt och säkert sätt. Mediekompetenta människor kan göra väl underbyggda val, förstå vad slags innehåll och tjänster det handlar om och dra nytta av alla de möjligheter som den nya kommunikationstekniken erbjuder. De kommer att bättre kunna skydda sig och sina familjer mot skadligt eller anstötligt material. Därför bör ökad mediekompentens främjas överallt i samhället och dess utveckling följas noga. Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 20 december 2006 om skyddet av minderåriga och människans värdighet och om rätten till gemåle med avseende på konkurrenskraften hos den europeiska industrin för audiovisuella tjänster och nätverksbaserade informationstjänster⁽¹⁾ innehåller redan en rad möjliga åtgärder för att främja mediekompentens, till exempel fortbildning för lärare och utbildare, särskild undervisning om Internet för barn från mycket tidig ålder, inklusive lektioner där föräldrar får närvara, eller nationella kampanjer riktade till medborgarna, via alla kommunikationsmedier, för att ge information om hur man använder Internet på ett ansvarsfullt sätt.
- (48) Tv-sändningsrättigheter avseende evenemang av stort allmänintresse kan förväras av programföretag med ensamrätt. Det är dock viktigt att främja mångfald genom en diversifierad nyhetsproduktion och ett diversifierat programutbud i unionen och följa de principer som erkänns i artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (49) Det är väsentligt att medlemsstaterna är i stånd att vidta åtgärder för att skydda rätten till information och för att säkerställa bred tillgänglighet för allmänheten till tv-sändningar från nationella eller icke-nationella evenemang av särskild vikt för samhället, t.ex. de olympiska spelen och världs- och europamästerskapen i fotboll. För detta ändamål behåller medlemsstaterna rätten att vidta åtgärder som är förenliga med unionsrätten och som syftar till att reglera hur programföretag inom deras jurisdiktion utövar sina exklusiva rättigheter att sända sådana evenemang.
- (50) Det är nödvändigt att arrangemang skapas inom en unionsram för att undvika att det uppstår osäkerhet på det rättsliga området och marknadsstörningar och för att samordna fri rörlighet för televisionstjänster med behovet att förhindra eventuellt kringgående av sådana nationella åtgärder som syftar till att skydda ett legitimt allmänt intresse.
- (51) Det är särskilt lämpligt att fastställa bestämmelser om utövande av sådana exklusiva rättigheter som programföretagen kan ha förvärvat att sända evenemang som anses vara av särskild vikt för samhället i en annan medlemsstat än den som har jurisdiktion över programföretagen. För att undvika spekulativa rättighetsförvärv i syfte att kringgå nationella åtgärder är det nödvändigt att tillämpa dessa bestämmelser på avtal som ingås efter offentliggörandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG⁽²⁾ och som rör evenemang som äger rum efter genomförandet. Avtal från tiden före offentliggörandet av det direktivet som förnyas anses vara nya avtal.
- (52) Evenemang av särskild vikt för samhället bör i detta direktiv uppfylla vissa kriterier, det vill säga vara unika evenemang, som är av allmänt intresse inom unionen eller i en viss medlemsstat eller i en viktig del av en viss medlemsstat och anordnas i förväg av en arrangör som lagligen får sälja rättigheterna till dessa evenemang.
- (53) I detta direktiv avses med *fri tv sändning* på en kanal, antingen allmän eller kommersiell, av program som är tillgängliga för allmänheten utan extra betalning utöver de finansieringskällor för sändningar som förekommer allmänt i varje medlemsstat (såsom licensavgift och/eller grundanslutningsavgift till ett kabelnät).
- (54) Medlemsstaterna har rätt att vidta de åtgärder som de bedömer vara lämpliga i fråga om audiovisuella medietjänster som kommer från tredjeland och som inte uppfyller villkoren i artikel 2, dock under förutsättning att unionsrätten och unionens internationella åtaganden respekteras.

⁽¹⁾ EUT L 378, 27.12.2006, s. 72.⁽²⁾ EGT L 202, 30.7.1997, s. 60.

- (55) För att skydda den grundläggande friheten att ta emot information och se till att intressena hos tittarna i unionen skyddas helt och fullt, bör de aktörer som har ensamrätt till tv-sändning av ett evenemang av stort allmänintresse ge andra programföretag rätt att använda korta utdrag i allmänna nyhetsprogram på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor, med vederbörlig hänsyn till ensamrätter. Dessa villkor bör meddelas i så god tid före ett evenemang av stort allmänintresse att övriga aktörer får den tid de behöver för att utöva sin rätt. Ett programföretag bör kunna utöva denna rätt genom en mellanhand som uttryckligen agerar på programföretagets vägnar från fall till fall. Alla kanaler, däribland kanaler med uteslutande inriktning på sport, får använda sådana korta utdrag för sändningar inom hela EU, och utdragen bör inte vara längre än 90 sekunder. Rätten till tillgång till korta utdrag bör gälla i gränsöverskridande fall endast när det är nödvändigt. Därför bör ett programföretag först ansöka om tillgång från ett programföretag som är etablerat i samma medlemsstat som har ensamrätt till evenemanget av stort allmänintresse.

Begreppet allmänna nyhetsprogram bör inte omfatta en sammansättning av korta utdrag till ett underhållningsprogram. Ursprungslandsprincipen bör gälla både för tillgången till och för sändningen av de korta utdragen. I gränsöverskridande fall betyder det att respektive lagstiftning bör tillämpas i tur och ordning: För det första, när det gäller tillgång till korta utdrag, är det lagstiftningen i den medlemsstat där det programföretag som levererar den ursprungliga signalen (dvs. ger tillgång) är etablerat, som bör tillämpas. Det är normalt den medlemsstat där det ifrågakvarande evenemanget äger rum. Om en medlemsstat har inrättat ett likvärdigt system för tillgången till det ifrågakvarande evenemanget, bör den medlemsstatens lagstiftning alltid gälla. För det andra, när det gäller sändning av korta utdrag, är det lagstiftningen i den medlemsstat där det programföretag som sänder korta utdrag är etablerat som bör tillämpas.

- (56) Kraven i detta direktiv angående tillgång till evenemang av stort allmänintresse för korta nyhetsinslag bör inte påverka Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationsområdet (1) och de tillämpliga internationella konventionerna på området för upphovsrätt och närstående rättigheter. Medlemsstaterna bör underlätta tillgång till evenemang av stort allmänintresse genom att bevilja tillgång till programföretagets signal i den mening som avses i direktivet. De får dock välja andra liknande sätt i den mening som avses i detta direktiv. Sådana sätt inbegriper bland annat att bevilja tillgång till platsen för dessa evenemang innan de beviljar tillgång till signalen. Programföretag bör inte vara förhindrade att ingå mer detaljerade avtal.
- (57) Det bör säkerställas att leverantörerna av medietjänster kan tillämpa sin praxis att i efterhand tillhandahålla sina direktsända nyhetsprogram i tv som beställ-tv efter direktsändning utan krav på att skräddarsy det enskilda programmet genom att de korta utdragen utelämnas. Denna möjlighet bör endast föreligga när exakt samma tv-program tillhandahålls på beställning av samma medietjänstleverantör och kan därför inte användas för att skapa nya affärsmodeller för beställtjänster grundade på korta utdrag.
- (58) Audiovisuella medietjänster på begäran skiljer sig från tv-sändning när det gäller användarens valfrihet och kontrollmöjligheter samt när det gäller tjänsternas samhällseffekter (2). Detta gör det motiverat med en mindre omfattande reglering av audiovisuella medietjänster på begäran, som endast behöver följa de grundläggande regler som avses i detta direktiv.
- (59) Tillgången till skadligt innehåll i audiovisuella medietjänster är en viktig fråga för lagstiftare, medier och föräldrar. Nya utmaningar kommer också att uppkomma, särskilt i samband med nya plattformar och nya produkter. Regler som skyddar den fysiska, mentala och moraliska utvecklingen för minderåriga samt den mänskliga värdigheten i alla audiovisuella medietjänster, inbegripet audiovisuella kommersiella meddelanden, är därför nödvändiga.
- (60) De åtgärder som vidtas för att skydda den fysiska, mentala och moraliska utvecklingen för minderåriga och den mänskliga värdigheten bör noga vägas mot den grundläggande yttrandefriheten, såsom den slås fast i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Syftet med dessa åtgärder, såsom användning av personliga identifieringsnummer (PIN-koder), filtersystem eller märkning, bör därmed vara att säkerställa en tillfredsställande nivå på skyddet för den fysiska, mentala och moraliska utvecklingen för minderåriga och mänsklig värdighet, särskilt när det gäller audiovisuella medietjänster på begäran. Rekommendationen om skyddet av minderåriga och människans värdighet och om rätten till genmäle erkänner redan betydelsen av filtersystem och märkning och ger ett antal exempel på möjliga åtgärder som kan vidtas till förmån för minderåriga, till exempel att systematiskt ge användarna tillgång till ett effektivt filtersystem som kan uppdateras och är lätt att använda när de tecknar abonnemang hos en Internetleverantör, eller utrusta tillgången till tjänster som särskilt är avsedda för barn med automatiska filtersystem.

(1) EGT L 167, 22.6.2001, s. 10.

(2) Dom av den 2 juni 2005 i mål C-89/04, Mediakabel BV mot Commissariaat voor de Media, REG 2005, s. I-4891.

- (61) Leverantörer av audiovisuella medietjänster som tillhör en medlemsstats jurisdiktion bör under alla förhållanden omfattas av förbudet mot spridning av barnpornografi i enlighet med bestämmelserna i rådets rambeslut 2004/68/RIF av den 22 december 2003 om bekämpande av sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi⁽¹⁾.
- (62) Inga av de bestämmelser i detta direktiv som rör skyddet av den fysiska, mentala och moraliska utvecklingen för minderåriga och mänsklig värdighet innefattar nödvändigtvis krav på att de åtgärder som vidtas för att skydda dessa intressen bör genomföras genom offentliga organs förhandskontroll av audiovisuella medietjänster.
- (63) Samordning är nödvändig för att underlätta för personer och företag som producerar program med ett kulturellt syfte att ägna sig åt sin verksamhet.
- (64) Minimikraven för alla offentliga eller privata tv-sändningar inom unionen beträffande europeiska, audiovisuella produktioner har varit ett sätt att främja produktion, oberoende produktion och distribution i de ovan nämnda företagen och kompletterar andra åtgärder som redan vidtagits eller kommer att föreslås för att främja samma syfte.
- (65) Det är därför nödvändigt att främja marknader av tillräcklig storlek för tv-produktioner i medlemsstaterna för att ge avkastning på nödvändiga investeringar, inte bara genom att upprätta gemensamma regler som öppnar nationella marknader utan också genom att där så är praktiskt möjligt och med lämpliga medel se till att europeiska produktioner utgör en övervägande del av alla medlemsstaternas tv-sändningar. För att tillämpningen av dessa regler ska kunna övervakas och för att dessa mål ska kunna uppfyllas, bör medlemsstaterna till kommissionen överlämna en rapport om de delar som reserverats för europeiska respektive oberoende produktioner enligt detta direktiv. Vid beräkningen av proportionerna bör hänsyn tas till den speciella situationen i Grekland och Portugal. Kommissionen bör informera medlemsstaterna om dessa rapporter, åtföljda där så är lämpligt av ett yttrande som särskilt tar hänsyn till framsteg i förhållande till tidigare år, andelen nya program i sändningarna, de speciella villkoren för nya programföretag och den speciella situationen i länder med låg audiovisuell produktionskapacitet eller med begränsat språkområde.
- (66) Det är viktigt att söka efter lämpliga medel och procedurer i överensstämmelse med unionsrätten för att främja genomförandet av målen för detta direktiv, så att lämpliga åtgärder vidtas för att uppmuntra europeisk audiovisuell produktions- och distributionsverksamhet och utveckling, särskilt i länder med låg produktionskapacitet eller med begränsat språkområde.
- (67) Andelarna för europeiska produktioner måste uppnås med hänsyn till den ekonomiska verkligheten. För att uppnå detta mål krävs därför ett progressivt system.
- (68) Ett åtagande, där så är praktiskt möjligt, om att en viss del av sändningarna ska reserveras för oberoende produktioner, skapade av producenter som är oberoende av programföretag, kommer att stimulera nya källor för tv-produktion, särskilt genom att små och medelstora företag skapas. Det kommer att öppna nya möjligheter och lanseringstillfällen för kreativa begåvningar, för kulturella yrken och för personal på det kulturella området.
- (69) Audiovisuella medietjänster på begäran kan delvis komma att ersätta tv-sändningar. Därför bör de, när det är praktiskt möjligt, främja produktion och distribution av europeiska produktioner och på så sätt aktivt bidra till att främja den kulturella mångfalden. Sådant stöd till europeiska produktioner skulle till exempel kunna ges i form av ekonomiska bidrag från sådana tjänster till produktion och förvärv av rättigheterna till europeiska produktioner, en minsta andel av europeiska produktioner i beställvideokataloger eller en attraktiv presentation av europeiska produktioner i elektroniska programguider. Det är viktigt att tillämpningen av de bestämmelser som rör främjandet av europeisk produktion genom audiovisuella medietjänster kontinuerligt följs upp. I de rapporter som föreskrivs i detta direktiv, bör medlemsstaterna också särskilt beakta det finansiella bidraget från dessa tjänster till europeiska produktioner och förvärv av sändningsrätter till sådana; de bör också beakta andelen europeiska produktioner i de audiovisuella medietjänsternas utbud samt den faktiska konsumtion som utgörs av de europeiska produktionerna i tjänstens utbud.
- (70) När artikel 16 genomförs bör medlemsstaterna uppmuntra programföretagen att i sina programutbud ha en lämplig andel europeiska samproduktioner eller produktioner från andra europeiska länder.
- (71) När medlemsstaterna definierar begreppet *producenter som är oberoende av programföretagen* som avses i artikel 17 bör de ta lämplig hänsyn till sådana kriterier som produktionsföretagets ägande, antalet program levererade till samma programföretag och äganderätten till andrahandsrättigheterna.
- (72) Artiklarna 16 och 17 i detta direktiv bör inte vara tillämpliga på kanaler som endast sänder på ett annat språk än medlemsstaternas språk. När ett sådant språk eller sådana språk utgör en väsentlig del av, men inte hela, kanalens sändningstid, bör artiklarna 16 och 17 likväl inte tillämpas på denna del av sändningstiden.

(1) EUT L 13, 20.1.2004, s. 44.

- (73) Nationella stödåtgärder för utveckling av europeisk produktion kan tillämpas i den utsträckning de överensstämmer med unionsrätten.
- (74) Målet att stödja audiovisuell produktion i Europa kan efterkommas i medlemsstaterna inom ramen för organisationen av audiovisuella medietjänster, bland annat genom att ett offentligt uppdrag fastställs för vissa leverantörer av medietjänster, inbegripet skyldigheten att väsentligt bidra till investeringar i europeiska produktioner.
- (75) Leverantörer av medietjänster, programtillverkare, producenter, författare och andra experter bör uppmanas att ytterligare utveckla detaljerade begrepp och strategier i syfte att utveckla europeiska audiovisuella spelfilmer som riktar sig till en internationell publik.
- (76) Det bör säkerställas att biograffilmer sänds inom den tidsperiod som överenskommit mellan rättighetshavarna och leverantörerna av medietjänster.
- (77) Frågan om särskilda tidsfrister för olika slag av visning av biograffilmer ska i första hand lösas genom överenskomelser mellan berörda parter eller yrkesgrupper.
- (78) För att medge en aktiv språkpolicy till förmån för ett specifikt språk förblir medlemsstaterna fria att fastställa mera detaljerade eller striktare regler framför allt på grundval av språkkriterier, så länge dessa regler överensstämmer med unionsrätten och särskilt inte är tillämpliga i fråga om återutsändning av program som producerats i andra medlemsstater.
- (79) Tillgången till audiovisuella medietjänster på begäran ökar konsumenternas valfrihet. Därmed förefaller det varken motiverat eller logiskt ur tekniskt perspektiv att föreskriva detaljerade bestämmelser som reglerar audiovisuella kommersiella meddelanden för audiovisuella medietjänster på begäran. Alla audiovisuella kommersiella meddelanden bör dock utformas på så sätt att den inte bara följer reglerna om identifiering utan också ett antal grundläggande kvalitativa regler i syfte att uppnå tydliga mål av allmänt intresse.
- (80) Såsom erkändes i kommissionens tolkningsmeddelande om vissa aspekter av bestämmelserna om tv-reklam i direktivet "Television utan gränser" ⁽¹⁾, har utvecklingen av ny teknik för reklam och marknadsföringsinnovationerna skapat nya effektiva möjligheter för audiovisuella kommersiella meddelanden i traditionella sändningstjänster, vilket kan göra det möjligt för dem att konkurrera på lika villkor med innovativa beställtjänster.
- (81) Affärsmässig och teknisk utveckling ger användarna större valfrihet och ett ökat ansvar i användningen av audiovisuella medietjänster. För att regleringen även fortsättningsvis ska stå i proportion till målen av allmänintresse bör den ge utrymme för en viss flexibilitet när det gäller tv-sändningar. Principen om åtskillnad bör begränsas till tv-reklam och teleshopping, och produktplacering bör tillåtas under vissa omständigheter, såvida inte en medlemsstat beslutar något annat. Produktplacering som har formen av smyg reklam bör dock förbjudas. Principen om åtskillnad bör inte förhindra användningen av ny reklamteknik.
- (82) Utöver de metoder som omfattas av det här direktivet, är Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden ⁽²⁾ tillämpligt ⁽³⁾ på illojala affärsmetoder, såsom vilseläda och aggressiva metoder i samband med audiovisuella medietjänster. Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/33/EG av den 26 maj 2003 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om reklam och sponsring till förmån för tobaksvaror ⁽⁴⁾, som förbjuder reklam och sponsring för cigaretter och andra tobaksvaror i tryckta medier, informationssamhällets tjänster och radiosändningar, bör inte påverka tillämpningen av detta direktiv, med tanke på de audiovisuella medietjänsternas speciella karaktär. Artikel 88.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel ⁽⁵⁾, som förbjuder reklam riktad till allmänheten för vissa läkemedel, är tillämplig i enlighet med artikel 88.5 i det direktivet och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 21 i detta direktiv. Detta direktiv bör heller inte påverka tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 av den 20 december 2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel ⁽⁶⁾.
- (83) För att säkerställa att konsumenternas intressen som tv-tittare är helt och fullt skyddade är det väsentligt att tv-reklamen underkastas vissa minimiregler och standarder och att medlemsstaterna behåller rätten att fastställa mer detaljerade eller striktare regler och under vissa omständigheter kan fastställa olika villkor för programföretag inom deras jurisdiktion.
- (84) Med vederbörlig hänsyn till unionsrätten och i fråga om sändningar avsedda enbart för det egna landet vilka inte kan tas emot, direkt eller indirekt, i en eller flera medlemsstater, bör medlemsstaterna kunna fastställa olika villkor för reklaminslag och olika gränser för reklamvolymen för att underlätta dessa speciella sändningar.

⁽²⁾ EUT L 149, 11.6.2005, s. 22.

⁽³⁾ EUT L 152, 20.6.2003, s. 16.

⁽⁴⁾ EGT L 311, 28.11.2001, s. 67.

⁽⁵⁾ EUT L 404, 30.12.2006, s. 9.

⁽¹⁾ EUT C 102, 28.4.2004, s. 2.

- (85) Eftersom tittarna med hjälp av ny teknik, som personliga digitala videoinspelare och ett ökat kanalutbud, har större möjlighet att undvika reklam, är det inte motiverat med en detaljerad reglering av hur reklaminslagen ska placeras för att skydda tittarna. Den tillåtna mängden reklam per timme bör visserligen inte ökas, men detta direktiv bör ge programföretagen flexibilitet i fråga om placering av reklaminslag, när detta inte på ett oskäligt sätt skadar programmets integritet.
- (86) Detta direktiv syftar till att värna den europeiska televisionens speciella karaktär, där reklam företrädesvis infogas mellan programmen, och begränsar därför de avbrott som får göras i biograffilmer och tv-filmer samt avbrott i vissa kategorier av program som behöver ett särskilt skydd.
- (87) En gräns på 20 % tv-reklaminslag och teleshoppinginslag per timme mellan hela klockslag, som också gäller under bästa sändningstid, bör föreskrivas. Begreppet tv-reklaminslag bör avse tv-reklam enligt artikel 1.1 i, som varar högst tolv minuter.
- (88) Det är nödvändigt att förbjuda alla audiovisuella kommersiella meddelanden för cigaretter och andra tobaksvaror, inklusive indirekta former av audiovisuella kommersiella meddelanden vilka, utan att direkt nämna tobaksvaran, söker kringgå förbudet mot audiovisuella kommersiella meddelanden för cigaretter och andra tobaksvaror genom att utnyttja märkesnamn, symboler eller andra distinkta kännetecken för tobaksvaror eller företag, vars kända eller huvudsakliga verksamheter innefattar produktion eller försäljning av sådana produkter.
- (89) Det är även nödvändigt att förbjuda alla audiovisuella kommersiella meddelanden för medicinska produkter eller medicinska behandlingar som är tillgängliga endast efter ordination i den medlemsstat inom vars jurisdiktion leverantören av medietjänster faller, samt att föreskriva strikta kriterier i fråga om tv-reklam för alkoholhaltiga drycker.
- (90) Direktivet förbjuder dolda audiovisuella kommersiella meddelanden på grund av deras negativa inverkan på konsumenterna. Förbudet mot dolda audiovisuella kommersiella meddelanden bör inte omfatta tillåten produktplacering inom ramen för detta direktiv, om tittaren på ett godtagbart sätt informeras om produktplaceringen. Detta kan ske genom att man, till exempel med hjälp av en neutral logotyp, påpekar att produktplacering förekommer i ett visst program.
- (91) Produktplacering förekommer i biograffilmer och audiovisuella produktioner som görs för tv. För att säkerställa lika konkurrensvillkor, och därmed förbättra den europeiska mediebranschens konkurrenskraft, är regler för produktplacering nödvändiga. Den definition av produktplacering som föreskrivs i detta direktiv bör omfatta varje form av audiovisuella kommersiella meddelanden som innehåller eller hänvisar till en produkt, en tjänst eller ett varumärke, som på så sätt framhävs i ett program, mot betalning eller liknande ersättning. Gratis tillhandahållande av varor eller tjänster, t.ex. rekvisita och priser, bör betraktas som produktplacering endast om dessa varor eller tjänster är av betydande värde. Produktplacering bör omfattas av samma kvalitativa regler och restriktioner som gäller för audiovisuella kommersiella meddelanden. Det avgörande kriteriet för att skilja mellan sponsring och produktplacering är att vid produktplacering är hänvisningen till produkten infogad i programhandlingen, vilket är anledningen till att definitionen i artikel 1.1 m, innehåller ordet "i". Hänvisningar till sponsring får däremot visas under ett program, men de ingår inte i handlingen.
- (92) Produktplacering bör i princip vara förbjuden. Det är dock lämpligt att undanta vissa program med utgångspunkt i en positivlista. En medlemsstat bör ha möjlighet att helt eller delvis avstå från att tillämpa dessa undantag, till exempel genom att endast tillåta produktplacering i program som inte helt och hållet producerats inom den medlemsstaten.
- (93) Dessutom bör sponsring och produktplacering som påverkar programinnehållet på ett sådant sätt att medietjänstleverantörens ansvar och redaktionella oberoende påverkas förbjudas. Detta är fallet vid tematisk placering.
- (94) Medlemsstaterna är i enlighet med de skyldigheter de åläggs i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt ansvariga för ett effektivt införlivande av detta direktiv. De får fritt välja lämpliga instrument enligt sina rättsliga traditioner och etablerade strukturer – och framför allt formen för deras oberoende nationella tillsynsorgan – så att de kan utföra sitt arbete med att genomföra detta direktiv opartiskt och på ett öppet sätt. Närmare bestämt bör de instrument som medlemsstaterna väljer bidra till att främja mediepluralism.
- (95) Ett nära samarbete mellan behöriga tillsynsorgan i medlemsstaterna och kommissionen krävs för att säkerställa en korrekt tillämpning av detta direktiv. Likaså är ett nära samarbete mellan medlemsstaterna och mellan deras tillsynsorgan särskilt betydelsefullt med tanke på den inverkan programföretag som är etablerade i en medlemsstat kan ha på en annan medlemsstat. När det i nationell lagstiftning finns bestämmelser om tillståndsförfaranden och om mer än en medlemsstat berörs, är det önskvärt att kontakter äger rum mellan respektive organ innan sådana licenser beviljas. Samarbetet bör omfatta samtliga områden som samordnas genom detta direktiv.

- (96) Det är nödvändigt att klargöra att egenreklam är en särskild form av reklamverksamhet, där programföretaget gör reklam för sina egna produkter, tjänster, program eller kanaler. I synnerhet bör trailrar som består av utdrag ur program betraktas som program.
- (97) Den dagliga sändningstid som programföretaget använder för annonsering i samband med de egna programmen och produkter med programanknytning som har direkt koppling till dessa, eller för meddelanden till allmänheten och valgörehetsuppmärksamhet som sänds gratis, bör inte inkluderas i den längsta sändningstid per dygn eller timme som får användas för reklam och teleshopping.
- (98) I syfte att undvika snedvridding av konkurrensen bör detta undantag begränsas till annonsering av produkter som uppfyller det dubbla villkoret att de har både anknytning och direkt koppling till de berörda programmen. Uttrycket *har anknytning till* hänförs sig till produkter som är särskilt avsedda att ge dem som ser på programmen möjlighet att få fullt utbyte av eller medverka vid dessa.
- (99) Med hänsyn till utvecklingen av teleshopping, som utgör en ekonomiskt betydande verksamhet för samtliga aktörer och en viktig distributionskanal för varor och tjänster inom unionen, är det väsentligt att säkerställa fullgott konsumentskydd genom att anta lämpliga normer för reglering av sådana sändningars form och innehåll.
- (100) Det är viktigt att de behöriga nationella myndigheterna, när de övervakar genomförandet av de relevanta bestämmelserna – i fråga om kanaler som inte enbart ägnar sig åt teleshopping – kan skilja på sändningstid för teleshoppinginslag, reklaminslag och andra former av reklam å ena sidan och sändningstid som används för sändningsblock för teleshopping å andra sidan. Det är därför nödvändigt och tillräckligt att varje sändningsblock tydligt anges med optiska och akustiska hjälpmedel, åtminstone i början och i slutet av sändningsblocket.
- (101) Detta direktiv bör tillämpas på kanaler som uteslutande ägnas åt teleshopping eller egenreklam, utan konventionella programinslag som exempelvis nyheter, sport, filmer, dokumentärer och drama, dock endast för de syften som avses i detta direktiv och utan att förhindra att sådana kanaler kan komma att omfattas av andra unionsinstrument.
- (102) Även om tv-programföretag normalt är skyldiga att säkerställa att programmen presenterar fakta och händelser på ett korrekt sätt är det inte desto mindre viktigt att programföretagen åläggs speciella skyldigheter med hänsyn till rätten till genmäle eller motsvarande så att varje person, vars legitima intressen har skadats av ett påstå-
ende som gjorts under ett tv-program, effektivt kan utnyttja denna rättighet.
- (103) Rätten till genmäle är ett lämpligt rättsmedel för tv-sändningar och kan även tillämpas på nätverksbaserade tjänster. Rekommendationen om skyddet av minderåriga och människans värdighet och om rätten till genmäle innehåller redan lämpliga riktlinjer för genomförandet av bestämmelser i nationell lagstiftning eller praxis för att i tillräcklig utsträckning säkerställa rätten till genmäle eller motsvarande medel i fråga om nätverksbaserade medietjänster.
- (104) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen upprättandet av ett område utan inre gränser för audiovisuella medietjänster samtidigt som ett starkt skydd av allmänintresset säkerställs, särskilt skyddet för minderåriga och mänsklig värdighet samt främjande av funktionshinderades rättigheter, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (105) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristerna för införlivande med nationell lagstiftning av de direktiv som anges i bilaga I del B.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

DEFINITIONER

Artikel 1

1. I detta direktiv gäller följande definitioner:

a) *audiovisuell medietjänst*:

- i) en tjänst enligt definitionen i artiklarna 56 och 57 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som faller under det redaktionella ansvaret hos en leverantör av medietjänster och vars huvudsakliga syfte är att i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahålla program i syfte att informera, underhålla eller utbildna, till allmänheten via elektroniska kommunikationsnät i den mening som avses i artikel 2 a i direktiv 2002/21/EG. Sådana audiovisuella medietjänster utgörs av antingen tv-sändningar enligt definitionen i led e i denna punkt eller audiovisuella medietjänster på begäran enligt definitionen i led g i denna punkt,

- ii) ett audiovisuellt kommersiellt meddelande.

- b) *program*: en uppsättning rörliga bilder med eller utan ljud som utgör ett enskilt inslag i en programtablå eller en katalog som har sammanställts av en leverantör av medietjänster och vars form och innehåll är jämförbara med formen och innehållet för tv-sändningar. Exempel på sådana program är långfilmer, sportevenemang, komediserier, dokumentärer, barnprogram och dramaproduktioner.
- c) *redaktionellt ansvar*: faktisk kontroll av såväl valet av program som hur de ska struktureras, antingen i en kronologisk programtablå, när det gäller tv-sändningar, eller i en katalog, när det gäller audiovisuella medietjänster på begäran. Det redaktionella ansvaret medför inte nödvändigtvis något rättsligt ansvar enligt nationell lagstiftning för innehållet eller tillhandahållna tjänster.
- d) *leverantör av medietjänster*: den fysiska eller juridiska person som har det redaktionella ansvaret för valet av audiovisuellt innehåll för den audiovisuella medietjänsten och som avgör hur det ska struktureras.
- e) *tv-sändning* (dvs. en linjär audiovisuell medietjänst): en audiovisuell medietjänst som tillhandahålls av en leverantör av medietjänster för samtidigt tv-tittande enligt en programtablå.
- f) *programföretag*: en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändningar.
- g) *audiovisuell medietjänst på begäran* (dvs. en icke-linjär audiovisuell medietjänst): en audiovisuell medietjänst som tillhandahålls av en leverantör av medietjänster för att ge möjlighet att se program vid en tidpunkt som användaren väljer och på dennes egen begäran utifrån en katalog med program som valts ut av leverantören av medietjänster.
- h) *audiovisuellt kommersiellt meddelande*: bilder med eller utan ljud som är utformade för att direkt eller indirekt marknadsföra varor eller tjänster tillhandahållna av en fysisk eller juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet eller främja dennes anseende. Sådana bilder åtföljer eller ingår i ett program mot betalning eller liknande ersättning eller i form av egenreklam. Till de olika formerna av audiovisuella kommersiella meddelanden hör bland annat tv-reklam, sponsring, teleshopping och produktplacering.
- i) *tv-reklam*: varje form av sänt meddelande antingen mot betalning eller mot liknande ersättning eller sändning för egenreklam, som utförs av ett offentligt eller privat företag eller en fysisk person i samband med handel, affärsverksamhet, hantverk eller yrke i avsikt att främja tillhandahållande mot betalning av varor eller tjänster, inklusive fast egendom, rättigheter och förpliktelser.
- j) *dolda audiovisuella kommersiella meddelanden*: återgivning i ord eller bild av varor, tjänster, namn, varumärke eller verksamheter som utövas av en varu- eller tjänsteproducent i program, då sådan återgivning av leverantören av medietjänster är avsedd att tjäna som reklam, och då allmänheten kan vilsledas i fråga om dess art. Sådan återgivning bör betraktas som avsiktligt särskilt om den görs mot betalning eller liknande ersättning.
- k) *sponsring*: varje bidrag, som ges för finansiering av audiovisuella medietjänster eller program av offentliga eller privata företag eller fysiska personer som inte är engagerade i tillhandahållande av audiovisuella medietjänster eller i produktion av audiovisuella verk, i syfte att främja deras namn, varumärke, anseende, verksamhet eller produkter.
- l) *teleshopping*: direkta erbjudanden som sänds till allmänheten i syfte att mot betalning tillhandahålla varor eller tjänster, inklusive fast egendom, eller rättigheter och förpliktelser.
- m) *produktplacering*: varje form av audiovisuellt kommersiellt meddelande som innebär att en vara, tjänst eller varumärket för varan eller tjänsten förekommer genom att det ingår eller omnämns i ett program, mot betalning eller liknande ersättning.
- n) *europiska produktioner*:
- i) produktioner som härrör från medlemsstaterna,
 - ii) produktioner som härrör från europeiska tredjeländer som är anslutna till Europarådets konvention om gränsöverskridande television och som uppfyller villkoren i punkt 3,
 - iii) samproduktioner inom ramen för avtal inom den audiovisuella sektorn som har ingåtts mellan Europeiska unionen och tredjeländer och som uppfyller de villkor som fastställs i vart och ett av dessa avtal.
2. Tillämpningen av bestämmelserna i punkt 1 n ii och iii ska vara beroende av att produktioner som härrör från medlemsstaterna inte är föremål för diskriminerande åtgärder i de berörda tredjeländerna.
3. Med produktioner som anges i punkt 1 n i och ii avses sådana produktioner som huvudsakligen är gjorda tillsammans med författare och personal som är bosatta i en eller flera av de stater som anges i dessa bestämmelser, under förutsättning att produktionerna uppfyller något av följande tre villkor:
- i) De har gjorts av en eller flera producenter som är etablerade i en eller flera av dessa stater.

- ii) Framställningen av produktionerna har övervakats och styrts av en eller flera producenter som är etablerade i en eller flera av dessa stater.
- iii) Bidrag från samproducenter i dessa stater utgör en övervägande del av den totala samproduktionskostnaden och samproduktionen styrs inte av en eller flera producenter som är etablerade utanför dessa stater.

4. De produktioner som inte är europeiska produktioner enligt punkt 1 n men som har framställts inom ramen för bilaterala avtal om samproduktion, som har ingåtts mellan medlemsstaterna och tredjeländer, ska anses utgöra europeiska produktioner om samproducenterna från unionen bidrar med huvuddelen av de totala produktionskostnaderna och produktionen inte kontrolleras av en eller flera producenter som är etablerade utanför medlemsstaterna.

KAPITEL II

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 2

1. Varje medlemsstat ska säkerställa att alla audiovisuella medietjänster som sänds av leverantörer av medietjänster under dess jurisdiktion överensstämmer med reglerna i det rättssystem som är tillämpligt på audiovisuella medietjänster avsedda för allmänheten i den medlemsstaten.

2. I detta direktiv avses med leverantörer av medietjänster under en medlemsstats jurisdiktion något av följande:

- a) De som enligt punkt 3 är etablerade i den medlemsstaten.
- b) De på vilka punkt 4 är tillämplig.

3. I detta direktiv anses en leverantör av medietjänster vara etablerad i en medlemsstat i följande fall:

- a) Leverantören av medietjänster har sitt huvudkontor i medlemsstaten och redaktionella beslut om den audiovisuella medietjänsten fattas i den medlemsstaten.
- b) Om en leverantör av medietjänster har sitt huvudkontor i en medlemsstat medan redaktionella beslut om den audiovisuella medietjänsten fattas i en annan medlemsstat, ska leverantören av medietjänster anses vara etablerad i den medlemsstat där en betydande del av arbetsstyrkan som arbetar med den audiovisuella medietjänstverksamheten är verksam. Om en betydande del av arbetsstyrkan som arbetar med den audiovisuella medietjänstverksamheten är verksam i båda medlemsstaterna, ska leverantören av medietjänster anses vara etablerad i den medlemsstat där denne har sitt huvudkontor. Om en betydande del av arbetsstyrkan som arbetar med den audiovisuella medietjänstverksamheten inte är verksam i någon av de medlemsstaterna, ska leverantören av medietjänster anses vara etablerad i den medlemsstat där

den först började sin verksamhet i enlighet med den medlemsstatens lagstiftning, under förutsättning att den upprätthåller en varaktig och verklig anknytning till ekonomin i den medlemsstaten.

- c) Om en leverantör av medietjänster har sitt huvudkontor i en medlemsstat medan beslut om den audiovisuella medietjänsten fattas i ett tredjeland, eller vice versa, ska leverantören av medietjänster anses vara etablerad i den berörda medlemsstaten, under förutsättning att en betydande del av arbetsstyrkan som arbetar med den audiovisuella medietjänstverksamheten är verksam i den medlemsstaten.

4. Leverantörer av medietjänster på vilka bestämmelserna i punkt 3 inte är tillämpliga ska anses höra under en medlemsstats jurisdiktion i följande fall:

- a) De använder sig av en satellitupplänk belägen i den medlemsstaten.
- b) De använder sig inte av en satellitupplänk belägen i den medlemsstaten men av en satellitkapacitet som hör till den medlemsstaten.

5. Om frågan om en medlemsstats jurisdiktion inte kan avgöras i enlighet med punkterna 3 och 4, är den behöriga medlemsstaten den i vilken leverantören av medietjänster är etablerad enligt artiklarna 49–55 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

6. Detta direktiv ska inte omfatta audiovisuella medietjänster som är avsedda uteslutande för mottagning i tredjestater och som inte tas emot med vanlig konsumentutrustning direkt eller indirekt av allmänheten i en eller flera medlemsstater.

Artikel 3

1. Medlemsstaterna ska säkerställa fri mottagning och ska inte begränsa vidareändring inom sina territorier av audiovisuella medietjänster från andra medlemsstater av skäl som hör under områden som samordnas av detta direktiv.

2. Medlemsstaterna får, när det gäller tv-sändningar, tillfälligt göra undantag från punkt 1 om följande villkor är uppfyllda:

- a) En tv-sändning som kommer från en annan medlemsstat överträder uppenbarligen, allvarligt och grovt artikel 27.1 eller 27.2 och/eller artikel 6.
- b) Programföretaget har under de föregående tolv månaderna överträtt bestämmelser/bestämmelserna som avses i led a vid minst två tillfällen.
- c) Den berörda medlemsstaten har skriftligen underrättat programföretaget och kommissionen om de angivna överträdelserna och om de åtgärder staten avser att vidta om en sådan överträdelse skulle inträffa igen.

d) Samråd med den sändande medlemsstaten och kommissionen har inte resulterat i någon uppgörelse i godo inom 15 dagar efter den skriftliga underrättelsen enligt led c och den angivna överträdelsen fortsätter.

Kommissionen ska inom två månader från underrättelsen om de åtgärder som vidtagits av medlemsstaten besluta om åtgärderna är förenliga med unionsrätten. Om kommissionen beslutar att så inte är fallet, måste medlemsstaten skyndsamt avsluta åtgärderna i fråga.

3. Punkt 2 ska inte påverka tillämpningen av förfaranden, åtgärder eller sanktioner mot överträdelse i fråga i den medlemsstat som har jurisdiktion över det berörda programföretaget.

4. När det gäller audiovisuella medietjänster på begäran får medlemsstaterna vidta åtgärder för att göra undantag från punkt 1 för en viss tjänst om följande villkor är uppfyllda:

a) Åtgärderna ska

i) vara nödvändiga av någon av följande anledningar:

- den allmänna ordningen, särskilt förebyggande, utredning, upptäckt av och åtal för brott, inklusive skydd av minderåriga och bekämpning av uppammande av hat, grundat på ras, kön, religion eller nationalitet samt kränkningar av enskilda personers mänskliga värdighet,
- skydd av folkhälsan,
- allmän säkerhet, inklusive skydd av nationell säkerhet och försvar,
- skydd av konsumenter, inklusive investerare,

ii) vidtas med avseende på en audiovisuell medietjänst på begäran som är till förfång för de mål som avses i led i eller utgör en allvarlig risk för att dessa mål inte uppnås,

iii) vara proportionella i förhållande till dessa mål.

b) Innan åtgärderna vidtas och utan att det påverkar domstolsförfaranden, inklusive förberedande förhandlingar och åtgärder som vidtas inom ramen för en brottsutredning, ska medlemsstaten

i) ha uppmanat den medlemsstat under vars jurisdiktion tjänsteleverantören lyder att vidta åtgärder, varpå denna senare medlemsstat inte vidtagit några åtgärder eller endast vidtagit otillräckliga åtgärder,

ii) ha anmält till kommissionen och till den medlemsstat under vars jurisdiktion tjänsteleverantören lyder sin avsikt att vidta sådana åtgärder.

5. Medlemsstaterna kan i brådskande fall göra undantag från de villkor som anges i punkt 4 b. I sådana fall ska åtgärderna snarast möjligt anmälas till kommissionen och till den medlemsstat under vars jurisdiktion tjänsteleverantören lyder med uppgift om varför medlemsstaten bedömer att fallet är brådskande.

6. Utan att det påverkar medlemsstaternas möjlighet att fortsätta att vidta åtgärderna enligt punkterna 4 och 5 ska kommissionen snarast möjligt undersöka huruvida de anmälda åtgärderna är förenliga med unionsrätten. Om kommissionen kommer fram till att åtgärden är oförenlig med unionsrätten, ska den uppmana medlemsstaten i fråga att avhålla sig från att vidta de planerade åtgärderna eller skyndsamt avbryta vidtagna åtgärder.

Artikel 4

1. Medlemsstaterna ska ha frihet att föreskriva att leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion ska följa mer detaljerade eller striktare regler inom de områden som samordnas enligt detta direktiv, förutsatt att dessa regler överensstämmer med unionsrätten.

2. I de fall en medlemsstat

a) har utövat sin frihet enligt punkt 1 att införa mer detaljerade eller striktare bestämmelser i allmänhetens intresse, och

b) bedömer att ett programföretag under en annan medlemsstats jurisdiktion tillhandahåller en tv-sändning som helt eller huvudsakligen är inriktad på dess territorium,

får den ta kontakt med den medlemsstat som har jurisdiktion i syfte att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning på eventuella problem som uppstår. Den medlemsstat som har jurisdiktion ska när den tar emot en motiverad begäran från den förstnämnda medlemsstaten begära att programföretaget följer de ifrågavarande bestämmelserna i allmänhetens intresse. Den medlemsstat som har jurisdiktion ska inom två månader informera den förstnämnda medlemsstaten om resultatet av denna begäran. Båda medlemsstaterna får anmoda den kontaktkommitté som inrättas enligt artikel 29 att undersöka fallet.

3. Den förstnämnda medlemsstaten får vidta lämpliga åtgärder mot det berörda programföretaget om den bedömer att

- a) det resultat som uppnåtts genom tillämpning av punkt 2 inte är tillfredsställande, och
- b) programföretaget i fråga har etablerat sig i medlemsstaten med jurisdiktion i syfte att kringgå de striktare bestämmelser inom de områden som samordnas enligt detta direktiv som skulle gälla om det var etablerat i den förstnämnda medlemsstaten.

Sådana åtgärder ska objektivt sett vara nödvändiga, tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt och vara proportionella i förhållande till de avsedda målen.

4. En medlemsstat får vidta åtgärder i enlighet med punkt 3 endast om samtliga nedanstående villkor är uppfyllda:

- a) Den har underrättat kommissionen och den medlemsstat där programföretaget är etablerat att den avser att vidta sådana åtgärder och beskriver på vilket underlag den grundar sin bedömning, och
- b) kommissionen har fastställt att åtgärderna är förenliga med unionsrätten, särskilt att de bedömningar som har gjorts av den medlemsstat som vidtar dessa åtgärder i enlighet med punkterna 2 och 3 är välgrundade.

5. Kommissionen ska inom tre månader efter underrättelsen enligt punkt 4 a fastställa huruvida åtgärderna är förenliga med unionsrätten. Om kommissionen fastställer att så inte är fallet ska den berörda medlemsstaten avstå från att vidta de föreslagna åtgärderna.

6. Medlemsstaterna ska på lämpligt sätt inom ramen för sin lagstiftning säkerställa att leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion effektivt uppfyller bestämmelserna i detta direktiv.

7. Medlemsstaterna ska främja system för samreglering och/eller självreglering på nationell nivå inom de områden som samordnas genom detta direktiv i den utsträckning det är möjligt inom deras rättsordningar. Dessa system ska utformas så att de blir allmänt accepterade av de viktigaste aktörerna i de berörda medlemsstaterna och säkrar en effektiv tillämpning.

8. Direktiv 2000/31/EG ska tillämpas om inte något annat anges i det här direktivet. Vid en konflikt mellan en bestämmelse i direktiv 2000/31/EG och en bestämmelse i det här direktivet ska bestämmelserna i det här direktivet ha företräde, såvida inte något annat föreskrivs i detta direktiv.

KAPITEL III

BESTÄMMELSER SOM ÄR TILLÄMPLIGA PÅ SAMTLIGA AUDIOVISUELLA MEDIETJÄNSTER

Artikel 5

Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av audiovisuella medietjänster under deras jurisdiktion sörjer för att mottagarna

av deras tjänster hela tiden har direkt tillgång till åtminstone följande information, vilken ska vara lättillgänglig:

- a) Namnet på leverantören av medietjänster.
- b) Den geografiska adress där leverantören av medietjänster är etablerad.
- c) Uppgifter om leverantören av medietjänster, inbegripet dennes e-postadress eller webbplats, så att det snabbt och effektivt går att få direkt kontakt med denne.
- d) I tillämpliga fall, de behöriga tillsyns- eller övervakningsorganen.

Artikel 6

Medlemsstaterna ska på lämpligt sätt säkerställa att audiovisuella medietjänster som tillhandahålls av medietjänstföretag under deras jurisdiktion inte innehåller något som uppammar hat, grundat på ras, kön, religion eller nationalitet.

Artikel 7

Medlemsstaterna ska uppmanera leverantörerna av medietjänster inom den egna jurisdiktionen att se till att deras tjänster successivt görs tillgängliga för syn- och hörselskadade personer.

Artikel 8

Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion inte sänder biograffilmer under andra tidsperioder än de som överenskommit med rättighetsinnehavarna.

Artikel 9

1. Medlemsstaterna ska se till att audiovisuella kommersiella meddelanden som tillhandahålls av leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion uppfyller följande krav:

- a) Audiovisuella kommersiella meddelanden ska vara lättigenkännliga som sådana. Dolda audiovisuella kommersiella meddelanden ska vara förbjudna.
- b) Audiovisuella kommersiella meddelanden får inte använda subliminal teknik.
- c) Audiovisuella kommersiella meddelanden får inte
- i) strida mot respekten för mänsklig värdighet,
 - ii) innehålla eller främja diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning,

- iii) uppmantra till ett beteende som är skadligt för hälsa eller säkerhet,
 - iv) uppmantra till ett beteende som är mycket skadligt för miljön.
- d) Alla former av audiovisuella kommersiella meddelanden för cigaretter och andra tobaksvaror ska vara förbjudna.
- e) Audiovisuella kommersiella meddelanden för alkoholhaltiga drycker får inte vara särskilt riktade till minderåriga och får inte uppmantra till överkonsumtion av sådana drycker.
- f) Audiovisuella kommersiella meddelanden om medicinska produkter och medicinsk behandling ska vara förbjudna om produkterna eller behandlingarna är tillgängliga endast efter ordination i den medlemsstat till vars jurisdiktion leverantören av medietjänster hör.
- g) Audiovisuella kommersiella meddelanden får inte orsaka minderåriga fysisk eller moralisk skada. Därför får de inte direkt uppmana minderåriga att köpa eller hyra en produkt eller tjänst genom att utnyttja deras oerfarenhet eller godtrogenhet, direkt uppmantra dem att övertala sina föräldrar eller någon annan att köpa de varor eller tjänster som ingår i reklamen, utnyttja det speciella förtroende som minderåriga hyser för föräldrar, lärare eller andra personer, eller utan skäl visa minderåriga i farliga situationer.

2. Medlemsstaterna och kommissionen ska uppmantra leverantörer av medietjänster att ta fram uppförandekoder om sådana olämpliga audiovisuella kommersiella meddelanden som åtföljer eller ingår i barnprogram och som avser livsmedel eller drycker som innehåller näringsämnen eller ämnen som har en näringsmässig eller fysiologisk effekt, särskilt fett, transfettsyror, salt/natrium och sockerarter, som enligt rekommendationerna inte bör utgöra en alltför stor del av den totala kosten.

Artikel 10

1. Audiovisuella medietjänster eller program som sponsras ska uppfylla följande krav:
- a) Deras innehåll och, när det gäller tv-sändningar, deras programläggning får inte under några förhållanden påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på ansvaret och det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster.
 - b) De får inte direkt uppmantra till inköp eller förhyrning av varor eller tjänster, särskilt inte genom särskilda säljfrämjande hänvisningar till dessa varor eller tjänster.
 - c) Tittarna ska tydligt informeras om att det existerar ett sponsravtal. Sponsrade program ska tydligt kunna identifieras som sådana genom att sponsorns namn, logotyp och/eller

eventuell annan symbol, såsom en hänvisning till sponsorns produkt(er) eller tjänst(er) eller något annat kännetecken, visas på lämpligt sätt i början av programmet, under programmet och/eller i slutet av programmet.

2. Audiovisuella medietjänster eller program får inte sponsras av företag vars huvudsakliga verksamhet är tillverkning eller försäljning av cigaretter och andra tobaksvaror.
3. Om företag vars verksamhet omfattar tillverkning eller försäljning av medicinska produkter och medicinsk behandling sponsrar audiovisuella medietjänster eller program, får denna sponsring främja företagets namn eller anseende, men inte särskilda medicinska produkter eller medicinska behandlingar som är tillgängliga endast efter ordination i den medlemsstat till vars jurisdiktion leverantören av medietjänster hör.
4. Nyhets- och samhällsprogram får inte sponsras. Medlemsstaterna får besluta att förbjuda att sponsorns logo visas under barnprogram, dokumentärprogram och religiösa program.

Artikel 11

1. Punkterna 2, 3 och 4 ska endast gälla program som producerats efter den 19 december 2009.
2. Produktplacering ska vara förbjuden.
3. Med avvikelse från punkt 2 ska produktplacering vara tillåten i följande fall, såvida medlemsstaterna inte beslutar något annat:
- a) I biograffilmer, filmer och serier producerade för audiovisuella medietjänster, sportprogram och lätta underhållningsprogram.
 - b) När det inte förekommer någon betalning utan endast gratis tillhandahållande av vissa varor eller tjänster, exempelvis rekvisita och priser, för att de ska ingå i ett program.

Undantaget i led a ska inte gälla barnprogram.

De program som innehåller produktplacering ska åtminstone uppfylla samtliga följande krav:

- a) Deras innehåll och, när det gäller tv-sändningar, deras programläggning får inte under några omständigheter påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på ansvaret och det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster.
- b) De får inte direkt uppmantra till inköp eller förhyrning av varor eller tjänster, särskilt inte genom särskilda säljfrämjande hänvisningar till dessa varor eller tjänster.
- c) De får inte otillbörligen framhäva den berörda produkten.

d) Tittarna ska tydligt informeras om att det förekommer produktplacering. Program som innehåller produktplacering ska identifieras på lämpligt sätt i början och i slutet av programmet, och när programmet börjar igen efter ett reklamavbrott, för att undvika all osäkerhet hos tittaren.

I undantagsfall får medlemsstaterna besluta att göra avkall på de krav som anges i led d, förutsatt att programmet i fråga varken har producerats eller beställts av leverantören av medietjänster själv eller av ett närstående företag till en sådan leverantör.

4. Programmen får inte under några omständigheter innehålla någon produktplacering av

- a) tobaksvaror eller cigaretter eller produktplacering från företag vars huvudsakliga verksamhet är tillverkning eller försäljning av cigaretter och andra tobaksvaror,
- b) särskilda medicinska produkter eller medicinska behandlingar som är tillgängliga endast efter ordination i den medlemsstat till vars jurisdiktion leverantören av medietjänster hör.

KAPITEL IV

BESTÄMMELSER SOM ÄR TILLÄMPLIGA ENDAST PÅ AUDIOVISUELLA MEDIETJÄNSTER PÅ BEGÄRAN

Artikel 12

Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att se till att audiovisuella medietjänster på begäran som tillhandahålls av leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion och som allvarligt kan skada den fysiska, mentala eller moraliska utvecklingen hos minderåriga endast tillhandahålls på ett sådant sätt att minderåriga normalt inte hör eller ser sådana audiovisuella medietjänster på begäran.

Artikel 13

1. Medlemsstaterna ska se till att audiovisuella medietjänster på begäran som tillhandahålls av leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion, där så är praktiskt möjligt och på lämpligt sätt, främjar framställningen av och tillgången till europeiska produktioner. Sådant främjande kan bland annat avse det finansiella bidraget från sådana tjänster till produktionen och förvärv av sändningsrätter till europeiska produktioner eller andelen och/eller framhävandet av europeiska produktioner i den programkatalog som erbjuds av den audiovisuella medietjänsten på begäran.

2. Medlemsstaterna ska senast den 19 december 2011 och därefter vart fjärde år rapportera till kommissionen om genomförandet av punkt 1.

3. Kommissionen ska på grundval av de uppgifter som medlemsstaterna lämnar och en oberoende undersökning rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av punkt 1,

med beaktande av marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen samt målet kulturell mångfald.

KAPITEL V

BESTÄMMELSE OM EXKLUSIVA RÄTTIGHETER OCH BESTÄMMELSER OM KORTA NYHETSINSLAG I TV-SÄNDNINGAR

Artikel 14

1. Varje medlemsstat får vidta åtgärder som är förenliga med unionsrätten för att säkerställa att programföretag under dess jurisdiktion, med utnyttjande av exklusiva rättigheter, inte sänder evenemang som av den medlemsstaten anses vara av särskild vikt för samhället på ett sådant sätt att en väsentlig del av allmänheten i den medlemsstaten utestängs från möjligheten att följa sådana evenemang genom direktsändning eller tidsförskjuten sändning i fri television. I sådana fall ska den berörda medlemsstaten upprätta en förteckning över de nationella eller icke-nationella evenemang som den anser vara av särskild vikt för samhället. Detta ska göras på ett klart och öppet sätt i rätt och god tid. Den berörda medlemsstaten ska härvid också bestämma om dessa evenemang ska vara tillgängliga helt eller delvis genom direktsändning eller, när så är nödvändigt eller lämpligt av objektiva skäl i allmänhetens intresse, helt eller delvis via tidsförskjuten sändning.

2. Medlemsstaterna ska omedelbart till kommissionen anmäla alla åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas enligt punkt 1. Inom tre månader efter anmälan ska kommissionen kontrollera att sådana åtgärder är förenliga med unionsrätten och meddela dem till de andra medlemsstaterna. Den ska inhämta yttrande från den kontaktkommitté som inrättas i enlighet med artikel 29. Den ska i *Europeiska unionens officiella tidning* skyndsamt offentliggöra de åtgärder som har vidtagits samt minst en gång om året offentliggöra en samlad förteckning över de åtgärder som medlemsstaterna har vidtagit.

3. Medlemsstaterna ska på lämpligt sätt och inom ramen för sin lagstiftning se till att programföretag under deras jurisdiktion inte utövar de exklusiva rättigheter som förvärvats av dessa programföretag efter den 18 december 2007 på sådant sätt att en väsentlig del av allmänheten i en annan medlemsstat utestängs från möjligheten att följa evenemang på det sätt som den andra medlemsstaten bestämt i enlighet med punkterna 1 och 2 helt eller delvis genom direktsändning eller, när så är nödvändigt eller lämpligt av objektiva skäl i allmänhetens intresse, helt eller delvis genom tidsförskjuten sändning i fri television såsom den andra medlemsstaten har bestämt i enlighet med punkt 1.

Artikel 15

1. Medlemsstaterna ska när det gäller korta nyhetsinslag se till att varje programföretag som är etablerat i unionen på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor har tillgång till evenemang av stort allmänintresse som sänds med utnyttjande av exklusiva rättigheter av ett programföretag under deras jurisdiktion.

2. Om ett annat programföretag som är etablerat i samma medlemsstat som det programföretag som ansöker om tillgång har fått exklusiva rättigheter till det berörda evenemanget av stort allmänintresse, måste ansökan om tillgång göras hos det programföretaget.

3. Medlemsstaterna ska se till att sådan tillgång säkerställs genom att tillåta programföretag att fritt välja korta utdrag från det sändande programföretagets signal med åtminstone angivande av källan, om detta inte är omöjligt av praktiska skäl.

4. Som ett alternativ till punkt 3 får medlemsstaterna fastställa ett liknande system genom vilket tillgång ges på rättvisa, rimliga och icke diskriminerande villkor på något annat sätt.

5. Korta utdrag får endast användas i allmänna nyhetsprogram och får användas i audiovisuella medietjänster på begäran endast om samma program erbjuds med tidsförskjutning från samma leverantör av medietjänster.

6. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1–5 ska medlemsstaterna se till att i enlighet med sina rättsliga system och praxis fastställa närmare bestämmelser och villkor för tillhandahållandet av sådana korta utdrag, särskilt avseende eventuella ersättningsbestämmelser, maximal längd för utdragen och tidsgränser för sändning av dem. Om ersättning betalas ut, får den inte överstiga de extrakostnader som är resultatet av att tillgången tillhandahålls.

KAPITEL VI

FRÄMJANDE AV DISTRIBUTION OCH PRODUKTION AV TV-PROGRAM

Artikel 16

1. Medlemsstaterna ska, där så är praktiskt möjligt och på lämpligt sätt, säkerställa att programföretagen reserverar en övervägande del av sin sändningstid med undantag av tid reserverad för nyheter, sportevenemang, tävlingar, reklam, teletexttjänster och teleshopping för europeiska produktioner. Denna andel bör uppnås gradvis på grundval av lämpliga kriterier med beaktande av programföretagets ansvar gentemot sin publik för information, utbildning, kultur och underhållning.

2. Om den andel som anges i punkt 1 inte kan uppnås, får den inte vara mindre än genomsnittet under 1988 i den berörda medlemsstaten.

Vad avser Grekland och Portugal ska år 1988 ersättas av år 1990.

3. Medlemsstaterna ska vartannat år, med början från den 3 oktober 1991, till kommissionen överlämna en rapport om tillämpningen av denna artikel och artikel 17.

Rapporten ska innefatta en statistisk uppgift om den uppnådda andelen som anges i denna artikel och i artikel 17 för vart och ett av de tv-program som faller inom den berörda medlemsstatens jurisdiktion, skälen i varje enskilt fall till att man inte uppnått denna andel och de åtgärder som vidtagits eller förutsets för att uppnå målet.

Kommissionen ska informera de övriga medlemsstaterna och Europaparlamentet om rapporterna, som då så är lämpligt ska åtföljas av ett yttrande. Kommissionen ska säkerställa att denna artikel och artikel 17 tillämpas i överensstämmelse med bestämmelserna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Kommissionen får i sitt yttrande särskilt beakta de framsteg som uppnåtts i förhållande till tidigare år, andelen premiärproduktioner i programplaneringen, de särskilda omständigheterna för nya tv-programföretag och den speciella situationen i länder med låg audiovisuell produktionskapacitet eller begränsat språkområde.

Artikel 17

Medlemsstaterna ska där så är praktiskt möjligt och på lämpligt sätt säkerställa att programföretagen reserverar minst 10 % av sin sändningstid, med undantag för tid reserverad för nyheter, sportevenemang, tävlingar, reklam, teletexttjänster och teleshopping, eller alternativt, efter medlemsstatens bedömande, minst 10 % av sin programbudget, för europeiska produktioner, skapade av producenter som är oberoende av programföretagen. Denna andel bör uppnås gradvis och baseras på lämpliga kriterier med tanke på programföretagets ansvar gentemot sina titulare när det gäller information, utbildning, kultur och underhållning. Detta måste uppnås genom öronmärkning av en lämplig andel för nya produktioner, dvs. produktioner som sänds inom fem år efter framställningen.

Artikel 18

Detta kapitel ska inte gälla tv-sändningar som är avsedda för en lokal publik och som inte ingår i ett nationellt nät.

KAPITEL VII

TV-REKLAM OCH TELESHOPPING

Artikel 19

1. Tv-reklam och teleshopping ska vara lätta att känna igen som sådana och kunna skiljas från det redaktionella innehållet. Utan att det påverkar tillämpningen av nya annonseringstekniker ska tv-reklam och teleshopping hållas klart åtskilda från andra delar av programmet med optiska och/eller akustiska och/eller rumsliga medel.

2. Enstaka reklamslag och teleshoppingslag ska förekomma endast undantagsvis, utom vid sändningar av sportevenemang.

Artikel 20

1. När tv-reklam eller teleshopping infogas i programmen ska medlemsstaterna säkerställa att detta inte påverkar programmens integritet eller rättighetsinnehavarnas rättigheter och ska då beakta naturliga avbrott i de berörda programmen samt programmens längd och karaktär.

2. Sändningar av filmer producerade för tv (med undantag för tv-serier och dokumentärer), biograffilmer och nyhetsprogram får avbrytas av tv-reklam och/eller teleshoppinginslag en gång varje tablålagd period på minst trettio minuter. Sändningar av barnprogram får avbrytas av tv-reklam och/eller teleshopping en gång under varje tablålagd period på minst 30 minuter, förutsatt att programmets tablålagda längd överstiger 30 minuter. Tv-reklam eller teleshopping får inte infogas i sändningar av guldstjärnor.

Artikel 21

Teleshopping för medicinska produkter ska vara förbjuden om det krävs försäljningstillstånd för dem i enlighet med direktiv 2001/83/EG, och teleshopping för medicinsk behandling ska också vara förbjuden.

Artikel 22

Tv-reklam och teleshopping för alkoholhaltiga drycker ska uppfylla följande kriterier:

- a) Den får inte rikta sig speciellt till minderåriga eller, särskilt, skildra minderåriga som intar dessa drycker.
- b) Den får inte förknippa konsumtion av alkohol med förbättrad fysisk prestation eller med bilkörning.
- c) Den får inte ge intryck av att konsumtion av alkohol bidrar till social eller sexuell framgång.
- d) Den får inte göra gällande att alkohol har terapeutiska egenskaper eller att den är ett stimulerande eller lugnande medel eller ett medel för att lösa personliga konflikter.
- e) Den får inte uppmuntra överkonsumtion av alkohol eller ge en negativ bild av nykterhet eller återhållsamhet.
- f) Den får inte framhålla en hög alkoholhalt som en positiv egenskap hos dryckerna.

Artikel 23

1. Tv-reklaminslagens och teleshoppinginslagens längd inom en given klocktimme får inte överstiga 20 %.

2. Punkt 1 är inte tillämplig på de av programföretagets meddelanden som rör dess egna program och produkter med programanknytning som har direkt koppling till dessa program, sponsormeddelanden och produktplaceringar.

Artikel 24

Teleshoppingblock ska tydligt identifieras som sådana med optiska och akustiska medel och ska ha en sammanhängande varaktighet av minst femton minuter.

Artikel 25

Detta direktiv ska i tillämpliga delar gälla för tv-kanaler som uteslutande ägnas åt reklam och teleshopping samt tv-kanaler som uteslutande ägnas åt egenreklam.

Kapitel VI samt artiklarna 20 och 23 ska dock inte vara tillämpliga på dessa kanaler.

Artikel 26

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 får medlemsstaterna, med vederbörlig hänsyn till unionsrätten, fastställa andra villkor än de som fastställs i artiklarna 20.2 och 23 i fråga om tv-sändningar som är avsedda uteslutande för det nationella territoriet och som inte kan tas emot, direkt eller indirekt, av allmänheten i en eller flera andra medlemsstater.

KAPITEL VIII

SKYDD AV MINDERÅRIGA VID TV-SÄNDNINGAR

Artikel 27

1. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att tv-sändningar från programföretag inom respektive stats jurisdiktion inte innehåller program som allvarligt kan skada den fysiska, mentala eller moraliska utvecklingen hos minderåriga, särskilt program som innehåller pornografi eller meningslöst våld.

2. Åtgärderna i punkt 1 ska utsträckas till att gälla andra program som kan bedömas skada den fysiska, mentala eller moraliska utvecklingen hos minderåriga, utom då det kan anses säkert, genom val av sändningstid eller genom tekniska åtgärder, att de minderåriga inom sändningsområdet normalt inte hör eller ser sådana sändningar.

3. Om sådana program sänds i okodad form ska medlemsstaterna dessutom se till att de föregås av en akustisk varning eller att de markeras med en visuell symbol under hela sändningstiden.

KAPITEL IX

RÄTT TILL GENMÅLE I TV-SÄNDNINGAR

Artikel 28

1. Utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser inom civilrätt, straffrätt eller administrativ lagstiftning som antagits av medlemsstaterna, ska varje fysisk eller juridisk person oberoende av nationalitet, vars legitima intressen – i synnerhet dennes rykte och goda namn – har skadats av felaktiga påståenden i ett tv-program, ha rätt till genmåle eller motsvarande. Medlemsstaterna ska säkerställa att det faktiska utövanandet av rätten till genmåle eller motsvarande inte hindras av orimliga regler eller villkor. Genmålet ska sändas inom rimlig tid efter det att begäran inlämnats samt vid lämplig tidpunkt och på ett lämpligt sätt med hänsyn till den sändning som genmålet avser.

2. Rätt till genmåle eller motsvarande ska gälla gentemot alla programföretag inom en medlemsstats jurisdiktion.

3. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att etablera rätten till genmåle eller motsvarande och ska fastställa den procedur som ska följas för att genomföra detta. Särskilt ska de säkerställa att en tillräcklig tidrymd medges och att procedurerna är sådana, att tillfälle till genmåle eller motsvarande vederbörligen kan ges fysiska eller juridiska personer som bor eller är etablerade i andra medlemsstater.

4. En begäran om genmåle eller motsvarande kan avvisas om detta inte är motiverat enligt de villkor som angetts i punkt 1 eller skulle innebära en straffbar handling eller skulle medföra civilrättsligt ansvar för programföretaget eller skulle överskrida gränserna för allmän anständighet.

5. Bestämmelser ska fastställas för förfaranden, varigenom tvister om rätten till genmåle eller motsvarande kan bli föremål för rättslig prövning.

KAPITEL X

KONTAKTKOMMITTÉ

Artikel 29

1. En kontaktkommitté är inrättad under kommissionens överinseende. Den ska bestå av företrädare för de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna. Den ska ha en företrädare för kommissionen som ordförande och sammanträda antingen på dennes initiativ eller på begäran av en medlemsstats delegation.

2. Kontaktkommittén ska ha följande uppgifter:

a) Att underlätta det faktiska genomförandet av detta direktiv genom regelbundna samråd om alla praktiska problem i samband med dess genomförande, särskilt genomförandet av artikel 2, och om alla övriga frågor där en diskussion bedöms vara av värde.

b) Att på eget initiativ eller på kommissionens begäran avge yttranden om tillämpningen av direktivet i medlemsstaterna.

c) Att diskutera vilka frågor som ska ingå i de rapporter som medlemsstaterna ska överlämna enligt artikel 16.3 och rapporternas metodik.

d) Att diskutera resultatet av kommissionens regelbundna samråd med företrädare för programföretag, producer, konsumenter, tillverkare, tjänstproducenter, fackföreningar och personer med konstnärliga yrken.

e) Att underlätta informationsutbytet mellan medlemsstaterna och kommissionen om situationen och utvecklingen på området för reglering av audiovisuella medietjänster med hänsyn både till unionens politik på det audiovisuella området och till den relevanta tekniska utvecklingen.

f) Att undersöka all utveckling på området där en diskussion bedöms vara av värde.

KAPITEL XI

SAMARBETE MELLAN TILLSYNSORGAN I MEDLEMSSTATERNA

Artikel 30

Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att förse varandra och kommissionen med den information som är nödvändig för att tillämpa detta direktiv, särskilt artiklarna 2, 3 och 4, framför allt genom sina behöriga oberoende tillsynsorgan.

KAPITEL XII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 31

På områden som inte omfattas av detta direktiv ska direktivet inte påverka medlemsstaternas rättigheter och skyldigheter till följd av gällande konventioner som handlar om telekommunikation eller radio- och tv-sändningar.

Artikel 32

Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 33

Senast den 19 december 2011 och vart tredje år därefter ska kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén överlämna en rapport om tillämpningen av detta direktiv i dess ändrade lydelse och, vid behov, utarbeta ytterligare förslag för att anpassa det till utvecklingen i fråga om audiovisuella medietjänster, särskilt mot bakgrund av den senaste tekniska utvecklingen, sektorns konkurrenskraft och nivåerna för mediekompetens i alla medlemsstater.

Denna rapport ska även omfatta en bedömning av frågan om tv-reklam som åtföljer eller ingår i barnprogram, i synnerhet huruvida de kvantitativa och kvalitativa bestämmelserna i detta direktiv har gett den skyddsnivå som krävs.

Artikel 34

Direktiv 89/552/EEG i dess lydelse enligt direktiven som anges i bilaga I del A ska upphöra att gälla, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristerna för införlivande med nationell lagstiftning av de direktiv som anges i bilaga I del B.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 35

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 36

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 10 mars 2010.

På Europaparlamentets vägnar
J. BUZEK
Ordförande

På rådets vägnar
D. LÓPEZ GARRIDO
Ordförande

BILAGA I

DEL A

Upphävt direktiv och en förteckning över dess efterföljande ändringar

(som det hänvisas till i artikel 34)

Rådets direktiv 89/552/EEG
(EGT L 298, 17.10.1989, s. 23)

Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG
(EGT L 202, 30.7.1997, s. 60)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/65/EG Endast artikel 1
(EUT L 332, 18.12.2007, s. 27)

DEL B

Tidsfrister för införlivande med nationell lagstiftning

(som det hänvisas till i artikel 34)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande
89/552/EEG	3 oktober 1991
97/36/EG	31 december 1998
2007/65/EG	19 december 2009

BILAGA II

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 89/552/EEG	Detta direktiv
Artikel 1 inledningen	Artikel 1.1 inledningen
Artikel 1 a inledningen	Artikel 1.1 a inledningen
Artikel 1 a första strecksatsen	Artikel 1.1 a i
Artikel 1 a andra strecksatsen	Artikel 1.1 a ii
Artikel 1 b–m	Artikel 1.1 b–m
Artikel 1 n i inledningen	Artikel 1.1 n inledningen
Artikel 1 n i första strecksatsen	Artikel 1.1 n i
Artikel 1 n i andra strecksatsen	Artikel 1.1 n ii
Artikel 1 n i tredje strecksatsen	Artikel 1.1 n iii
Artikel 1 n i fjärde strecksatsen	Artikel 1.2
Artikel 1 n ii inledningen	Artikel 1.3 inledningen
Artikel 1 n ii första strecksatsen	Artikel 1.3 i
Artikel 1 n ii andra strecksatsen	Artikel 1.3 ii
Artikel 1 n ii tredje strecksatsen	Artikel 1.3 iii
Artikel 1 n iii	Artikel 1.4
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 2a.1, 2a.2 och 2a.3	Artikel 3.1, 3.2 och 3.3
Artikel 2a.4 inledningen	Artikel 3.4 inledningen
Artikel 2a.4 a	Artikel 3.4 a
Artikel 2a.4 b inledningen	Artikel 3.4 b inledningen
Artikel 2a.4 b första strecksatsen	Artikel 3.4 b i
Artikel 2a.4 b andra strecksatsen	Artikel 3.4 b ii
Artikel 2a.5 och 2a.6	Artikel 3.5 och 3.6
Artikel 3	Artikel 4
Artikel 3a	Artikel 5
Artikel 3b	Artikel 6
Artikel 3c	Artikel 7
Artikel 3d	Artikel 8
Artikel 3e	Artikel 9
Artikel 3f	Artikel 10
Artikel 3g.1	Artikel 11.2
Artikel 3g.2 första stycket inledningen	Artikel 11.3 första stycket inledningen
Artikel 3g.2 första stycket första strecksatsen	Artikel 11.3 första stycket a
Artikel 3g.2 första stycket andra strecksatsen	Artikel 11.3 första stycket b
Artikel 3g.2 andra, tredje och fjärde styckena	Artikel 11.3 andra, tredje och fjärde styckena

Direktiv 89/552/EEG	Detta direktiv
Artikel 3g,3	Artikel 11.4
Artikel 3g,4	Artikel 11.1
Artikel 3h	Artikel 12
Artikel 3i	Artikel 13
Artikel 3j	Artikel 14
Artikel 3k	Artikel 15
Artikel 4.1, 4.2 och 4.3	Artikel 16.1, 16.2 och 16.3
Artikel 4.4	—
Artikel 5	Artikel 17
Artikel 9	Artikel 18
Artikel 10	Artikel 19
Artikel 11	Artikel 20
Artikel 14	Artikel 21
Artikel 15	Artikel 22
Artikel 18	Artikel 23
Artikel 18a	Artikel 24
Artikel 19	Artikel 25
Artikel 20	Artikel 26
Artikel 22	Artikel 27
Artikel 23	Artikel 28
Artikel 23a	Artikel 29
Artikel 23b	Artikel 30
Artikel 24	Artikel 31
—	Artikel 32
Artikel 26	Artikel 33
—	Artikel 34
—	Artikel 35
Artikel 27	Artikel 36
—	Bilaga I
—	Bilaga II

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2018/1808

av den 14 november 2018

om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 53.1 och 62,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Den senaste ändringen av innehållet i rådets direktiv 89/552/EEG ⁽⁴⁾, senare kodifierat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU ⁽⁵⁾, gjordes 2007 genom antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/65/EG ⁽⁶⁾. Sedan dess har marknaden för audiovisuella medietjänster utvecklats avsevärt och i snabb takt till följd av den fortlöpande konvergensen mellan tv- och internetjänster. Den tekniska utvecklingen har möjliggjort nya typer av tjänster och användarupplevelser. Tittarvanorna har ändrats avsevärt, särskilt hos yngre generationer. Den vanliga tv-skärmen är visserligen fortfarande viktig för gemensamma audiovisuella upplevelser, men många tittare har övergått till annan, bärbar utrustning för att konsumera audiovisuellt innehåll. Traditionellt tv-innehåll står fortfarande för en stor del av den genomsnittliga dagliga tittartiden.

Nya typer av innehåll, som videoklipp eller användargenererat innehåll, har dock blivit allt viktigare och nya aktörer är numera väletablerade, inbegripet leverantörer av videotjänster på begäran (video-on-demand) och videodelningsplattformar. Denna mediekonvergens kräver ett uppdaterat regelverk för att spegla utvecklingen på marknaden och skapa balans mellan tillgång till innehållstjänster online, konsumentskydd och konkurrenskraft.

- (2) Den 6 maj 2015 antog kommissionen ett meddelande med titeln *En strategi för en inre digital marknad i Europa* där en översyn av direktiv 2010/13/EU aviserades.
- (3) Direktiv 2010/13/EU bör förbli tillämpligt endast på de tjänster vars huvudsakliga syfte är att tillhandahålla program i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte. Kravet avseende huvudsakligt syfte bör också anses uppfyllt om tjänsten har audiovisuellt innehåll och en audiovisuell form som kan särskiljas från

⁽¹⁾ EUT C 34, 2.2.2017, s. 157.

⁽²⁾ EUT C 185, 9.6.2017, s. 41.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 2 oktober 2018 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 6 november 2018.

⁽⁴⁾ Rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EGT L 298, 17.10.1989, s. 23).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/65/EG av den 11 december 2007 om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television (EUT L 332, 18.12.2007, s. 27).

tjänsteleverantörens huvudsakliga verksamhet, t.ex. fristående delar av nättidningar som innehåller audiovisuella program eller användargenererade videor, om dessa delar kan anses möjliga att särskilja från den huvudsakliga verksamheten. En tjänst bör betraktas som endast ett komplement som är oskiljbart från den huvudsakliga verksamheten till följd av kopplingar som finns mellan det audiovisuella utbudet och den huvudsakliga verksamheten, såsom tillhandahållande av nyheter i skriftlig form. Kanaler eller andra audiovisuella tjänster under en leverantörs redaktionella ansvar kan i sig utgöra audiovisuella medietjänster, även om de erbjuds på en videodelningsplattform som kännetecknas av avsaknaden av redaktionellt ansvar. I sådana fall åligger det de leverantörer som har det redaktionella ansvaret att följa direktiv 2010/13/EU.

- (4) Genom videodelningsplattformstjänster tillhandahålls audiovisuellt innehåll som allmänheten, i synnerhet ungdomar, tar del av i allt högre grad. Detta gäller även sociala medietjänster, som har blivit en viktig kanal för att dela information, underhålla och utbilda, bland annat genom att ge tillgång till program och användargenererade videor. Dessa sociala medietjänster behöver omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2010/13/EU eftersom de konkurrerar om samma publik och intäkter som de audiovisuella medietjänsterna. Dessutom har de ett betydande genomslag genom att de ger användarna möjlighet att forma och påverka andra användares åsikter. För att skydda minderåriga från skadligt innehåll och alla medborgare från uppmaning till hat, våld och terrorism, bör de tjänsterna därför omfattas av direktiv 2010/13/EU i den utsträckning de omfattas av definitionen av en videodelningsplattformstjänst.
- (5) Även om syftet med direktiv 2010/13/EU inte är att reglera sociala medietjänster som sådana, bör en social medietjänst omfattas av direktivet om tillhandahållandet av program och användargenererade videor utgör en väsentlig funktion i tjänsten. Tillhandahållandet av program och användargenererade videor kan anses utgöra en väsentlig funktion i den sociala medietjänsten om det audiovisuella innehållet inte endast är underordnat eller utgör en mindre del av verksamheten i den sociala medietjänsten. I syfte att säkerställa tydlighet, effektivitet och konsekvent genomförande bör kommissionen, vid behov och efter samråd med kontaktkommittén, utfärda riktlinjer för den praktiska tillämpningen av kriteriet om väsentlig funktion i definitionen av en videodelningsplattformstjänst. Riktlinjerna bör utarbetas med vederbörlig hänsyn till de mål av allmänt intresse som ska uppfyllas genom de åtgärder som ska vidtas av leverantörerna av videodelningsplattformar och till rätten till yttrandefrihet.
- (6) Om, vid tillämpningen av direktiv 2010/13/EU, en särskiljbar del av en tjänst utgör en videodelningsplattformstjänst ska endast den delen omfattas av det direktivet, och endast med avseende på program och användargenererade videor. Videoklipp som är inbäddade i det redaktionella innehållet i digitala versioner av tidskrifter och magasin och rörliga bilder såsom GIF-bilder bör inte omfattas av direktiv 2010/13/EU. Definitionen av videodelningsplattformstjänst bör inte omfatta icke-ekonomisk verksamhet, såsom tillhandahållande av audiovisuellt innehåll på privata webbplatser och hos icke-kommersiella intressegrupper.
- (7) För att säkerställa ett effektivt genomförande av direktiv 2010/13/EU är det avgörande att medlemsstaterna upprättar och upprätthåller uppdaterade förteckningar över de leverantörer av medietjänster och videodelningsplattformar som lyder under deras jurisdiktion och att de regelbundet förmedlar dessa förteckningar till sina behöriga oberoende tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan och till kommissionen. Förteckningarna bör innehålla information om de kriterier som jurisdiktionen baseras på.
- (8) För fastställandet av jurisdiktionen krävs att sakförhållandena bedöms utifrån de kriterier som fastställs i direktiv 2010/13/EU. Bedömningen av sådana sakförhållanden kan leda till motstridiga resultat. Vid tillämpningen av de samarbetsförfaranden som föreskrivs i det direktivet är det viktigt att kommissionen kan basera sina slutsatser på tillförlitliga fakta. Den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (Erga) bör därför ges befogenhet att yttra sig om jurisdiktionsfrågor på kommissionens begäran. Om kommissionen vid tillämpningen av de samarbetsförfarandena beslutar att samråda med Erga bör den informera kontaktkommittén, inklusive angående underrättelser från medlemsstater inom ramen för samarbetsförfarandena och angående Ergas yttrande.
- (9) Förfarandena och villkoren för begränsning av friheten att tillhandahålla och ta emot audiovisuella medietjänster bör vara desamma för både linjära och icke-linjära tjänster.
- (10) I enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol (nedan kallad *domstolen*) är det möjligt att begränsa den frihet att tillhandahålla tjänster som garanteras i fördraget av tvingande hänsyn till allmänintresset, såsom att uppnå en hög konsumentskyddsnivå, förutsatt att sådana begränsningar är motiverade, proportionella och nödvändiga. Därför bör en medlemsstat kunna vidta vissa åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av nationella konsumentskyddsregler som inte omfattas av de områden som samordnas genom direktiv 2010/13/EU. Åtgärder som en medlemsstat vidtar för att förstärka sitt nationella regelverk för konsumentskydd, inbegripet när det gäller spelreklam, behöver vara motiverade, stå i proportion till det eftersträfvade målet och vara nödvändiga enligt vad som krävs enligt domstolens rättspraxis. Under alla omständigheter får en mottagande medlemsstat inte vidta några åtgärder som skulle förhindra återutsändning inom dess territorium av tv-sändningar som kommer från en annan medlemsstat.

- (11) När en medlemsstat underrättar kommissionen om att en leverantör av medietjänster har etablerat sig i den medlemsstat som har jurisdiktion i syfte att kringgå de striktare bestämmelserna inom de områden som samordnas genom direktiv 2010/13/EU, vilka skulle vara tillämpliga på den leverantören om den var etablerad i den underrättande medlemsstaten, bör den lägga fram trovärdig och väl underbyggd bevisning för detta. Denna bevisning bör omfatta en uppsättning bekräftande faktiska omständigheter som gör det möjligt att med rimlig säkerhet fastställa ett sådant kringgående.
- (12) I sitt meddelande *Bättre lagstiftning för bättre resultat – en EU-agenda* till Europaparlamentet och rådet underströk kommissionen att den, när den överväger politiska lösningar, skulle överväga både lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder, baserade på Forumet för erfarenhetsutbyte för, och principerna för, bättre själv- och samreglering. Ett antal uppförandekoder som upprättats inom de områden som samordnas genom direktiv 2010/13/EU har visat sig vara välutformade, i linje med principerna för bättre själv- och samreglering. Förekomsten av en säkerhetsmekanism i lagstiftningen ("*legislative backstop*") ansågs vara en viktig framgångsfaktor när det gäller att arbeta för att själv- eller samregleringskoder följs. Det är också viktigt att sådana koder omfattar specifika allmänna och konkreta mål som tillåter en regelbunden, transparent och oberoende övervakning och utvärdering av målen med uppförandekoderna. Uppförandekoderna bör även föreskriva en effektiv kontroll av efterlevnaden. Dessa principer bör följas i de själv- och samregleringskoder som antas inom de områden som samordnas genom direktiv 2010/13/EU.
- (13) Erfarenheten har visat att både själv- och samreglerande instrument, som genomförs i enlighet med medlemsstaternas olika rättsliga traditioner, i hög grad kan bidra till en god nivå på konsumentskyddet. Åtgärder som syftar till att uppnå mål av allmänt intresse inom den framväxande audiovisuella medietjänstsektorn får större verkan om de vidtas med aktivt stöd av tjänsteleverantörerna själva.
- (14) Självreglering är ett slags frivilligt initiativ som ger ekonomiska aktörer, arbetsmarknadens parter, icke-statliga organisationer och föreningar möjlighet att själva och för eget vidkommande anta gemensamma riktlinjer. De ansvarar för att utarbeta, övervaka och upprätthålla efterlevnaden av dessa riktlinjer. Medlemsstaterna bör i enlighet med sina olika rättsliga traditioner erkänna den roll som effektiv självreglering kan ha som komplement till befintliga mekanismer inom lagstiftning, domstolsväsende och förvaltning samt dess viktiga bidrag till uppnåendet av målen i direktiv 2010/13/EU. Även om självreglering skulle kunna vara en kompletterande metod för att genomföra vissa av bestämmelserna i direktiv 2010/13/EU, bör den inte ersätta den nationella lagstiftarens skyldigheter. Samreglering utgör, i sin minimala form, en rättslig länk mellan självreglering och den nationella lagstiftaren i enlighet med medlemsstaternas rättsliga traditioner. Vid samreglering är den reglerande funktionen delad mellan aktörer och regeringen eller de nationella tillsynsmyndigheterna eller -organen. De relevanta offentliga myndigheternas roll är bland annat att erkänna samregleringssystemet, granska processerna inom ramen för detsamma och finansiera systemet. Samregleringen bör tillåta att det finns en möjlighet för staten att ingripa om samregleringsmålen inte uppfylls. Även om direktiv 2010/13/EU inte påverkar medlemsstaternas formella skyldigheter när det gäller införlivande, uppmuntrar det till användning av själv- och samreglering. Detta bör varken innebära att medlemsstaterna åläggs att upprätta system för själv- eller samreglering, eller bådadera, eller att samregleringsinitiativ som redan finns i medlemsstaterna och som fungerar effektivt avbryts eller äventyras.
- (15) Insyn i mediernas ägandeförhållanden är direkt kopplad till yttrandefriheten, en hörnsten i demokratiska system. Information om ägarstrukturen hos leverantörer av medietjänster, när sådant ägande leder till kontroll eller betydande inflytande över tjänsternas innehåll, gör det möjligt för användarna att bilda sig en välgrundad uppfattning om innehållet. Medlemsstaterna bör kunna fastställa huruvida och i vilken grad information om ägarstrukturen hos en leverantör av medietjänster bör vara tillgänglig för användarna, under förutsättning att det centrala innehållet i de grundläggande rättigheter och friheter som berörs respekteras och att sådana åtgärder är nödvändiga och proportionella.
- (16) Med tanke på de audiovisuella medietjänsternas speciella natur – särskilt deras påverkan på människors åsiktsbildning – har användarna ett legitimt intresse av att veta vem som har ansvaret för tjänsternas innehåll. För att stärka yttrandefriheten, och i förlängningen för att främja mediepluralism och undvika intressekonflikter, bör medlemsstaterna säkerställa att användarna alltid har smidig och direkt tillgång till information om leverantörer av medietjänster. Det är de enskilda medlemsstaterna som beslutar om detta, i synnerhet om den information som kan tillhandahållas om ägarstruktur och verkliga ägare.
- (17) För att säkerställa samstämmighet och rättssäkerhet för företag och medlemsstaternas myndigheter bör begreppet *uppmärksamhet till våld eller hat*, i lämplig utsträckning, förstås i den mening som avses i rådets rambeslut 2008/913/RIF⁽¹⁾.

(1) Rådets rambeslut 2008/913/RIF av den 28 november 2008 om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen (EUT L 328, 6.12.2008, s. 55).

- (18) Med tanke på utvecklingen av möjligheterna att sprida innehåll via elektroniska kommunikationsnät är det viktigt att skydda allmänheten från uppmaningar till terrorism. Direktiv 2010/13/EU bör därför säkerställa att audiovisuella medietjänster inte innehåller offentlig uppmaning att begå terroristbrott. För att säkerställa samstämmighet och rättsäkerhet för företag och medlemsstaternas myndigheter bör begreppet *offentlig uppmaning att begå terroristbrott* förstås i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 ⁽¹⁾.
- (19) För att ge tittarna, inklusive föräldrar och minderåriga, möjlighet att fatta väl underbyggda beslut om vilket innehåll de ska ta del av, bör leverantörer av medietjänster tillhandahålla tillräcklig information om innehåll som kan skada minderårigas fysiska, mentala eller moraliska utveckling. Detta kan t.ex. göras genom ett system av innehållsbeskrivningar, en akustisk varning, en visuell symbol eller på något annat sätt, som beskriver innehållets art.
- (20) De lämpliga åtgärder för skydd av minderåriga som är tillämpliga för tv-sändningstjänster bör också tillämpas på audiovisuella medietjänster på begäran. Detta bör höja skyddsnivån. En minimiharmonisering gör det möjligt för medlemsstaterna att införa en högre skyddsnivå vad gäller innehåll som kan skada minderårigas fysiska, mentala eller moraliska utveckling. Det skadligaste innehållet, som kan skada minderårigas fysiska, mentala eller moraliska utveckling men som inte nödvändigtvis är brottsligt, bör vara föremål för de striktaste åtgärder såsom kryptering och effektiv föräldrakontroll, utan att detta påverkar medlemsstaternas möjligheter att vidta striktare åtgärder.
- (21) I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽²⁾ erkänns det att barn förtjänar särskilt skydd när det gäller behandling av deras personuppgifter. När leverantörer av medietjänster inrättar mekanismer för skydd av barn leder detta oundvikligen till behandling av personuppgifter om minderåriga. Med tanke på att sådana mekanismer syftar till att skydda barn bör personuppgifter om minderåriga som behandlas inom ramen för tekniska skyddsåtgärder för barn inte användas för kommersiella ändamål.
- (22) Att säkerställa att audiovisuellt innehåll är tillgängligt är ett grundläggande krav inom ramen för åtagandena enligt Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Inom ramen för direktiv 2010/13/EU bör termen *personer med funktionsnedsättning* tolkas i ljuset av vilket slags tjänster som omfattas av det direktivet, nämligen audiovisuella medietjänster. Den rätt som personer med funktionsnedsättning och äldre har att delta och integreras i det sociala och kulturella livet i unionen är kopplad till tillhandahållandet av tillgängliga audiovisuella medietjänster. Därför bör medlemsstaterna utan onödigt dröjsmål säkerställa att leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion aktivt verkar för att göra sitt innehåll tillgängligt för personer med funktionsnedsättning, i synnerhet personer med syn- eller hörselnedsättning. Tillgänglighetskraven bör uppfyllas successivt och fortlöpande med beaktande av praktiska och undvikliga begränsningar som kan förhindra full tillgänglighet, såsom direktsända program eller evenemang. För att mäta de framsteg som leverantörer av medietjänster har gjort när det gäller att successivt göra sina tjänster tillgängliga för personer med syn- eller hörselnedsättning bör medlemsstaterna kräva att leverantörer av medietjänster som är etablerade på deras territorium rapporterar regelbundet till dem.
- (23) Medlen för att uppnå tillgänglighet hos audiovisuella medietjänster inom ramen för direktiv 2010/13/EU bör omfatta, men behöver inte begränsas till, teckenspråkstolkning, undertextning för personer som är döva och hörselskadade, upplästa undertexter och syntolkning. Det direktivet omfattar emellertid inte funktioner eller tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster, och inte heller tillgänglighetsfunktioner i elektroniska programguider (EPG:er). Det direktivet påverkar därför inte unionsrätt som syftar till att harmonisera tillgängligheten för tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster, t.ex. webbplatser, nätapplikationer och EPG:er, eller tillhandahållandet av information om tillgänglighet och information i tillgängliga format.
- (24) I vissa fall kanske det inte är möjligt att tillhandahålla information vid kriser på ett sätt som är tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Sådana exceptionella omständigheter bör dock inte hindra att information vid kriser offentliggörs genom audiovisuella medietjänster.
- (25) Direktiv 2010/13/EU påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att införa skyldigheter för att säkerställa att innehåll av allmänintresse enligt definierade mål av allmänintresse, såsom mediepluralism, yttrandefrihet och

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (EUT L 88, 31.3.2017, s. 6).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

kulturell mångfald, framhävs på lämpligt sätt. Sådana skyldigheter bör endast införas när det är nödvändigt för att uppnå mål av allmänintresse som tydligt definieras av medlemsstaterna i enlighet med unionsrätten. Om medlemsstaterna beslutar att införa bestämmelser om lämpligt framhävande bör de endast införa proportionella skyldigheter för företaget mot bakgrund av legitima politiska överväganden av allmänintresse.

- (26) För att slå vakt om leverantörers av medietjänsternas redaktionella ansvar och den audiovisuella värdekedjan är det nödvändigt att kunna garantera integriteten hos de program och audiovisuella tjänster som tillhandahålls av leverantörer av medietjänster. Program och audiovisuella medietjänster bör inte överföras i förkortad form, förändrade eller med avbrott, eller med överliggande inslag för kommersiella ändamål utan uttryckligt medgivande från leverantören av medietjänster. Medlemsstaterna bör säkerställa att överliggande inslag som mottagaren av tjänsten tagit initiativ till eller tillåtit för privat bruk, såsom överliggande inslag som är ett resultat av tjänster för personliga meddelanden, inte kräver medgivande från leverantören av medietjänster. Kontrollelement i de användargränssnitt som krävs för enhetens funktion eller för navigering i programmet, t.ex. volymreglage, sökfunktioner, navigeringsmenyer eller förteckningar över kanaler, bör inte omfattas. Legitima överliggande inslag, såsom varningsinformation, information av allmänintresse, undertexter eller överliggande inslag i form av kommersiella meddelanden som tillhandahålls av leverantören av medietjänster bör inte heller omfattas. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 (*) bör datakomprimeringstekniker som reducerar storleken på en datafil och andra tekniker för att anpassa en tjänst till distributionssättet, såsom upplösning och kodning, utan någon ändring av innehållet, inte heller omfattas.

Åtgärder för att skydda programmets och de audiovisuella medietjänsternas integritet bör införas när det är nödvändigt för att uppnå mål av allmänintresse som tydligt definieras av medlemsstaterna i enlighet med unionsrätten. Åtgärderna bör innebära proportionella skyldigheter för företaget mot bakgrund av legitima politiska överväganden av allmänintresse.

- (27) Med undantag för sponsring och produktplacering bör audiovisuella kommersiella meddelanden för alkoholhaltiga drycker i audiovisuella medietjänster på begäran uppfylla de kriterier som gäller för tv-reklam och teleshopping för alkoholhaltiga drycker enligt direktiv 2010/13/EU. De mer detaljerade kriterier som gäller för tv-reklam och teleshopping för alkoholhaltiga drycker är begränsade till reklaminslag, som till sin natur är åtskilda från programmet, och utesluter därmed andra kommersiella meddelanden som är kopplade till programmet eller är en integrerad del av programmet, såsom sponsring och produktplacering. Följaktligen bör dessa kriterier inte tillämpas på sponsring och produktplacering i audiovisuella medietjänster på begäran.
- (28) Det finns vissa allmänt erkända näringsrekommendationer på nationell och internationell nivå som kan användas för att kategorisera livsmedel på grundval av deras näringsinnehåll i samband med tv-reklam för livsmedel rikad till barn, t.ex. näringsprofilmodellen från Världshälsoorganisationens regionala kontor för Europa. Medlemsstaterna bör uppmuntras att säkerställa att själv- och samreglering, bland annat genom uppförandekoder, används för att på ett verkningfullt sätt minska barns exponering för audiovisuella kommersiella meddelanden avseende mat och dryck som innehåller mycket salt, sockerarter, fett, mättat fett eller transfettsyror, eller som på annat sätt inte är förenliga med dessa nationella eller internationella näringsrekommendationer.
- (29) Medlemsstaterna bör på samma sätt uppmuntras att säkerställa att uppförandekoder baserade på själv- och samreglering används för att på ett verkningfullt sätt minska barns och minderårigas exponering för audiovisuella kommersiella meddelanden avseende alkoholhaltiga drycker. Det finns vissa själv- eller samregleringssystem på unionsnivå och nationell nivå för ansvarsfull marknadsföring av alkoholhaltiga drycker, inklusive när det gäller audiovisuella kommersiella meddelanden. Dessa system bör främjas ytterligare, i synnerhet sådana som syftar till att säkerställa att meddelanden om ansvarsfullt drickande åtföljer audiovisuella kommersiella meddelanden avseende alkoholhaltiga drycker.
- (30) Det är viktigt att minderåriga på ett verkningfullt sätt skyddas från exponering för audiovisuella kommersiella meddelanden som marknadsför spel. I detta sammanhang finns på unionsnivå och nationell nivå åtskilliga själv- eller samregleringssystem för främjande av ett ansvarsfullt spelande, inbegripet i audiovisuella kommersiella meddelanden.
- (31) För att undanröja hinder för den fria rörligheten för gränsöverskridande tjänster inom unionen är det nödvändigt att säkerställa att själv- och samregleringsåtgärderna är effektiva, framför allt för att skydda konsumenter och folkhälsan.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUTL 310, 26.11.2015, s. 1).

- (32) Marknaden för tv-sändningstjänster har utvecklats och det finns därför ett behov av större flexibilitet med avseende på audiovisuella kommersiella meddelanden, i synnerhet när det gäller kvantitativa regler för linjära audiovisuella medietjänster och produktplacering. Framväxten av nya tjänster, även reklamfria tjänster, har inneburit ett ökat utbud för tittarna, som enkelt kan byta till alternativa erbjudanden.
- (33) Liberaliseringen av produktplacering har inte resulterat i den förväntade användningen av denna form av audiovisuella kommersiella meddelanden. Framför allt har det allmänna förbudet mot produktplacering, om än med vissa undantag, inte skapat rättssäkerhet för leverantörer av medietjänster. Produktplacering bör därför tillåtas i alla audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformstjänster, med vissa undantag.
- (34) Produktplacering bör inte tillåtas i nyhets- och samhällsprogram, program om konsumentfrågor, religiösa program eller barnprogram. I synnerhet finns det belegg för att produktplacering och inbäddad reklam kan påverka barns beteende, eftersom barn sällan är i stånd att känna igen det kommersiella innehållet. Det finns alltså ett behov av att fortsätta att förbjuda produktplacering i barnprogram. Program om konsumentfrågor är program som ger tittarna råd eller som innehåller recensioner av inköpta produkter och tjänster. Om produktplacering tillåts i sådana program skulle gränserna mellan reklam och redaktionellt innehåll suddas ut för tittare som kan tänkas förvänta sig en genuin och ärlig recension av produkter eller tjänster i sådana program.
- (35) Leverantörer av audiovisuella medietjänster på begäran bör främja produktion och distribution av europeiska produktioner genom att säkerställa att deras programkataloger innehåller en minimiandel europeiska produktioner och att dessa framhävs i tillräcklig grad. Metadatomärkning av audiovisuellt innehåll som räknas som europeisk produktion bör uppmuntras så att sådana metadata är tillgängliga för leverantörer av medietjänster. Med framhävande avses att främja europeiska produktioner genom att underlätta tillgången till sådana produktioner. Framhävande kan säkerställas med olika medel, till exempel en särskild avdelning för europeiska produktioner som är tillgänglig via tjänstens startsida, en möjlighet att söka efter europeiska produktioner med ett sökverktyg som tillhandahålls via tjänsten, användning av europeiska produktioner i tjänstens kampanjer eller främjande av en minimiandel europeiska produktioner ur tjänstens katalog, till exempel med hjälp av banners eller liknande verktyg.
- (36) För att säkerställa att tillräckligt mycket investeras i europeiska produktioner bör medlemsstaterna kunna införa finansiella skyldigheter för leverantörer av medietjänster som är etablerade på deras territorium. Skyldigheterna kan ha formen av direkta bidrag till produktion av och förvärv av rättigheter till europeiska produktioner. Medlemsstaterna skulle också kunna införa avgifter som betalas till en fond, baserat på intäkterna från audiovisuella medietjänster som tillhandahålls i och riktas mot deras territorium. I detta direktiv förtydligas att en medlemsstat, mot bakgrund av den direkta kopplingen mellan finansiella skyldigheter och medlemsstaternas olika kulturpolitik, även har rätt att införa sådana finansiella skyldigheter för leverantörer av medietjänster som är etablerade i en annan medlemsstat, men vars tjänster riktas mot den medlemsstatens territorium. I sådana fall bör de finansiella skyldigheterna endast tas ut på de intäkter som genereras genom publiken i den medlemsstat mot vilken tjänsterna riktas. Leverantörer av medietjänster som är skyldiga att bidra till ordningar för filmstöd i en medlemsstat mot vilken deras tjänster riktas bör, på ett icke-diskriminerande sätt och även om de inte är etablerade i den medlemsstaten, kunna ta del av det stöd som är tillgängligt för leverantörer av medietjänster inom ramen för sådana ordningar för filmstöd.
- (37) Programföretag investerar i dag mer i europeiska audiovisuella produktioner än leverantörer av audiovisuella medietjänster på begäran. Om en medlemsstat mot vilken tjänster riktas väljer att införa en finansiell skyldighet för ett programföretag som lyder under en annan medlemsstats jurisdiktion bör den därför ta hänsyn till de direkta bidragen från detta programföretag till produktion och förvärv av rättigheter till europeiska produktioner, särskilt samproduktioner, med vederbörligt beaktande av proportionalitetsprincipen. Detta påverkar inte medlemsstaternas behörighet att i enlighet med sin kulturpolitik och förutsatt att det är förenligt med reglerna för statligt stöd fastställa nivån på de finansiella bidrag som ska betalas av leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion.
- (38) När en medlemsstat i det enskilda fallet ska fastställa om en audiovisuell medietjänst på begäran som är etablerad i en annan medlemsstat riktas till publik på dess territorium, bör den beakta indikatorer såsom reklam eller andra säljfrämjande åtgärder som särskilt riktas till kunder på medlemsstatens territorium, tjänstens huvudsakliga språk eller förekomsten av innehåll eller kommersiella meddelanden som särskilt riktas till publiken i den mottagande medlemsstaten.

- (39) När medlemsstater inför skyldigheter för leverantörer av medietjänster att lämna finansiella bidrag bör sådana bidrag utformas så att europeiska produktioner främjas på lämpligt sätt samtidigt som risken för att leverantörer av medietjänster blir skyldiga att lämna dubbla bidrag undviks. Om den medlemsstat där leverantören av medietjänster är etablerad inför en skyldighet att lämna ett sådant finansiellt bidrag bör den således ta hänsyn till eventuella skyldigheter att lämna finansiella bidrag som införts av medlemsstater mot vilka tjänsterna riktas.
- (40) För att säkerställa att skyldigheter relaterade till främjandet av europeiska produktioner inte äventyrar marknadsutveckling och för att medge marknadsstillträde för nya aktörer, bör leverantörer utan väsentlig marknadsnärvaro inte omfattas av sådana krav. Detta gäller särskilt för leverantörer med låg omsättning eller liten publik. Huruvida publiken är liten kan fastställas exempelvis på grundval av tittartid eller försäljning, beroende på tjänstens art, medan man vid fastställande av låg omsättning bör ta hänsyn till storleksskillnaderna mellan de audiovisuella marknaderna i medlemsstaterna. Det kan också vara olämpligt att införa sådana krav i fall då det skulle vara opraktiskt och omotiverat mot bakgrund av arten av eller ämnet för den audiovisuella medietjänsten.
- (41) Det är viktigt att programföretagen får mer flexibilitet och kan bestämma när reklamen ska inplaceras för att maximera annonsörernas efterfrågan och tittarflödet. Det är emellertid också nödvändigt att upprätthålla ett fullgott konsumentskydd i det avseendet, eftersom en sådan flexibilitet skulle kunna utsätta tittarna för överdrivet mycket reklam under bästa sändningstid. Särskilda gränser bör därför gälla under perioden mellan kl. 6.00 och 18.00 och mellan kl. 18.00 och 24.00.
- (42) Neutrala inramningar skiljer redaktionellt innehåll från tv-reklamslag eller teleshoppingsinlag och enskilda inslag från varandra. Tack vare dessa kan tittaren tydligt avgöra när ett slags audiovisuellt innehåll tar slut och ett annat börjar. Det är nödvändigt att förtydliga att neutrala inramningar inte omfattas av den kvantitativa gräns som fastställts för tv-reklam. Därigenom kan man säkerställa att den tid som används för neutrala inramningar inte inverkar på den tid som används för reklam och att reklamgenererade intäkter inte påverkas negativt.
- (43) Sändningstid som ett programföretag avsätter för meddelanden som rör dess egna program och produkter med programanknytning som har direkt koppling till dessa program, eller för meddelanden till allmänheten och välgörenhetsuppmaningar som sänds gratis, med undantag av de kostnader som uppstår till följd av sändningen av sådana uppmaningar, bör inte inkluderas i den maximala sändningstid som får användas för tv-reklam och teleshopping. Dessutom tillhör många programföretag större mediegrupper och sänder meddelanden som inte bara rör dess egna program och produkter med programanknytning som har direkt koppling till dessa program, utan även program och audiovisuella medietjänster från andra aktörer som tillhör samma mediegrupp. Den sändningstid som programföretaget använder för sådana meddelanden bör inte heller räknas med i den maximala sändningstid som får användas för tv-reklam och teleshopping.
- (44) De leverantörer av videodelningsplattformar som omfattas av direktiv 2010/13/EU tillhandahåller informations-samhällets tjänster i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG⁽¹⁾. Dessa leverantörer omfattas följaktligen av bestämmelserna om den inre marknaden i det direktivet, om de är etablerade i en medlemsstat. Det bör säkerställas att samma bestämmelser tillämpas på leverantörer av videodelningsplattformar som inte är etablerade i en medlemsstat, i syfte att säkerställa att de åtgärder för att skydda minderåriga och allmänheten som föreskrivs i direktiv 2010/13/EU är verkningfulla och att det i möjligaste mån säkerställs lika villkor för alla, i den mån som leverantörerna har antingen ett moderföretag eller ett dotterföretag som är etablerat i en medlemsstat, eller om leverantörerna tillhör en grupp och ett annat företag i den gruppen är etablerat i en medlemsstat. Mot bakgrund av ovanstående bör definitionerna i direktiv 2010/13/EU vara principbaserade och säkerställa att det inte är möjligt för ett företag att utsluta sig självt från det direktivets tillämpningsområde genom att skapa en konstellation med flera ovanpå varandra liggande företag som är etablerade i eller utanför unionen. Kommissionen bör underrättas om vilka leverantörer som står under varje medlemsstats jurisdiktion enligt bestämmelserna om etablering i direktiven 2000/31/EG och 2010/13/EU.
- (45) Det finns nya utmaningar, i synnerhet i samband med videodelningsplattformar, där användare – särskilt minderåriga – i allt högre grad konsumerar audiovisuellt innehåll. I detta sammanhang har skadligt innehåll och hatpropaganda som tillhandahålls via videodelningsplattformstjänster gett upphov till allt mer oro. För att skydda minderåriga och allmänheten från sådant innehåll är det nödvändigt att fastställa proportionella bestämmelser om dessa frågor.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1).

- (46) Kommersiella meddelanden via videodelningsplattformstjänster omfattas redan av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG⁽¹⁾, som förbjuder otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter, inbegripet vilseledande och aggressiva metoder i samband med informationssamhällets tjänster.

När det gäller kommersiella meddelanden avseende tobaksvaror och relaterade produkter på videodelningsplattformar säkerställer de befintliga förbuden i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/33/EG⁽²⁾, liksom förbuden avseende elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU⁽³⁾, att konsumenterna har ett tillfredsställande skydd mot tobaksvaror och relaterade produkter. Eftersom användarna i allt större utsträckning förlitar sig på videodelningsplattformstjänster för att ta del av audiovisuellt innehåll är det nödvändigt att säkerställa en tillräcklig konsumentskyddsnivå genom att i lämplig utsträckning anpassa reglerna om audiovisuella kommersiella meddelanden med avseende på samtliga leverantörer. Det är därför viktigt att audiovisuella kommersiella meddelanden på videodelningsplattformar är tydligt identifierade och följer ett antal grundläggande kvalitativa minimikrav.

- (47) Leverantörer av videodelningsplattformar saknar redaktionellt ansvar för en betydande andel av det innehåll som tillhandahålls på videodelningsplattformstjänster. Dessa leverantörer brukar dock normalt fastställa hur innehåll, nämligen program, användargenererade videor och audiovisuella kommersiella meddelanden, ska organiseras, inbegripet med hjälp av automatiserade metoder eller algoritmer. Dessa leverantörer bör därför vara skyldiga att vidta lämpliga åtgärder för att skydda minderåriga från innehåll som kan skada deras fysiska, mentala eller moraliska utveckling. De bör också vara skyldiga att vidta lämpliga åtgärder för att skydda allmänheten från innehåll som innehåller uppmaning till våld eller hat mot en grupp eller en medlem av en grupp på någon av de grunder som anges i artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*), eller vars spridning utgör ett brott enligt unionsrätten.
- (48) Mot bakgrund av det sätt på vilket leverantören är delaktig i hanteringen av det innehåll som tillhandahålls via videodelningsplattformstjänster bör de lämpliga åtgärderna för att skydda minderåriga och allmänheten avse hur innehållet organiseras och inte själva innehållet. De krav på detta område som fastställs i direktiv 2010/13/EU bör därför tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31/EG, som föreskriver undantag från ansvar för olaglig information som överförs, som lagras automatiskt, intermedjärt och tillfälligt, eller som lagras av vissa leverantörer av informationssamhällets tjänster. Vid tillhandahållandet av tjänster som omfattas av artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31/EG bör kraven också tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av artikel 15 i det direktivet, vilken utesluter att dessa leverantörer åläggs allmänna skyldigheter att övervaka sådan information eller att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet; detta avser dock inte övervakningsskyldigheter i särskilda fall, och i synnerhet påverkar det inte nationella myndigheters beslut i enlighet med nationell rätt.
- (49) Det är lämpligt att så långt som möjligt involvera leverantörer av videodelningsplattformar när de lämpliga åtgärder som ska vidtas enligt direktiv 2010/13/EU genomförs. Samreglering bör därför uppmuntras. Det bör också förbli möjligt för leverantörer av videodelningsplattformar att vidta striktare åtgärder på frivillig grund i enlighet med unionsrätten och med respekt för yttrande- och informationsfriheten och mediepluralismen.
- (50) Rätten till ett effektivt rättsmedel och rätten till en rättvis rättegång är grundläggande rättigheter som föreskrivs i artikel 47 i stadgan. Bestämmelserna i direktiv 2010/13/EU bör därför inte tolkas på ett sätt som skulle hindra parter från att utöva sin rätt till domstolsprövning.
- (51) När lämpliga åtgärder vidtas i enlighet med direktiv 2010/13/EU för att skydda minderåriga från skadligt innehåll och för att skydda allmänheten från innehåll som innehåller uppmaning till våld, hat och terrorism, bör de tillämpliga grundläggande rättigheterna såsom de fastställs i stadgan beaktas på ett väl avvägt sätt. Det rör i synnerhet, och i förekommande fall, rätten till skydd för privat- och familjeliv och skyddet av personuppgifter, yttrandefriheten och informationsfriheten, näringsfriheten, förbudet mot diskriminering och barns rättigheter.

(1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder) (EUT L 149, 11.6.2005, s. 22).

(2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/33/EG av den 26 maj 2003 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om reklam för och sponsring till förmån för tobaksvaror (EUT L 152, 20.6.2003, s. 16).

(3) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU av den 3 april 2014 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/37/EG (EUT L 127, 29.4.2014, s. 1).

- (52) Kontaktkommitténs syfte är att underlätta ett effektivt genomförande av direktiv 2010/13/EU och samråd med den bör regelbundet ske om alla praktiska problem i samband med direktivets tillämpning. Kontaktkommitténs arbete bör inte begränsas till befintliga frågor om politiken på det audiovisuella området, utan bör också omfatta den relevanta utvecklingen inom sektorn. Den består av företrädare för de relevanta nationella myndigheterna i medlemsstaterna. När medlemsstaterna utser sina företrädare uppmanas de att främja en jämn könsfördelning i kontaktkommitténs sammansättning.
- (53) Medlemsstaterna bör säkerställa att deras nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan är juridiskt åtskilda från regeringen. Detta bör emellertid inte hindra medlemsstaterna från att utöva tillsyn i enlighet med sin nationella konstitutionella rätt. Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan bör anses ha uppnått en tillräcklig grad av oberoende om dessa myndigheter eller organ, inbegripet sådana som är utformade som offentliga myndigheter eller organ, funktionellt och i praktiken är oberoende av sina respektive regeringar och av alla andra offentliga eller privata organ. Detta anses avgörande för att säkerställa att beslut av nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan fattas på opartisk grund. Kravet på oberoende bör inte påverka medlemsstaternas möjlighet att inrätta tillsynsmyndigheter som utövar tillsyn över olika sektorer, såsom den audiovisuella sektorn och telekommunikationssektorn. De nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen bör ha de befogenheter att upprätthålla efterlevnad och resurser som de behöver för att utföra sina uppgifter vad gäller personal, sakkunskap och finansiella medel. Den verksamhet som bedrivs av nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan inrättade enligt direktiv 2010/13/EU bör säkerställa att målen avseende medipluralism, kulturell mångfald, konsumentskydd, fullbordande av den inre marknaden och främjande av sund konkurrens iakttas.
- (54) Eftersom ett av syftena med audiovisuella medietjänster är att tjäna enskilda personers intressen och forma den allmänna opinionen är det nödvändigt att sådana tjänster har möjlighet att informera enskilda och samhället så fullständigt som möjligt och med största möjliga mångfald. Detta kan endast uppnås om redaktionella beslut förblir fria från varje statligt ingripande eller påverkan från nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan som går utöver genomförandet av lagstiftning och som inte syftar till att garantera en rättsligt skyddad rättighet som ska skyddas oberoende av åsikt.
- (55) Effektiva överklagandemekanismer bör finnas på nationell nivå. Den relevanta överklagandeinstansen bör vara fristående från de berörda parterna. En sådan instans kan vara en domstol. Överklagandeförandet bör inte påverka befogenhetsfördelningen inom nationella rättssystem.
- (56) För att säkerställa en enhetlig tillämpning av unionens regelverk för den audiovisuella sektorn i alla medlemsstater inrättade kommissionen Erga genom kommissionens beslut av den 3 februari 2014⁽¹⁾. Ergas roll är att tillhandahålla kommissionen teknisk sakkunskap i dess arbete för att säkra ett enhetligt genomförande av direktiv 2010/13/EU i alla medlemsstater och att främja samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter eller -organ och mellan nationella tillsynsmyndigheter eller -organ och kommissionen.
- (57) Erga har på ett positivt sätt bidragit till en enhetlig regleringspraxis och har på hög nivå lämnat råd till kommissionen om genomförandefrågor. Därför bör Ergas roll erkännas formellt och stärkas i direktiv 2010/13/EU. Erga bör därför inrättas genom det direktivet.
- (58) Kommissionen bör vara fri att samråda med Erga om alla frågor som rör audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformar. Erga bör bistå kommissionen genom att tillhandahålla teknisk sakkunskap och rådgivning samt genom att främja utbyte av bästa praxis, inklusive om uppförandekoder för själv- och samreglering. Kommissionen bör i synnerhet samråda med Erga vid tillämpningen av direktiv 2010/13/EU för att främja ett enhetligt genomförande av det direktivet. På kommissionens begäran bör Erga lämna icke-bindande yttranden om jurisdiktion, om åtgärder som avviker från principen om fri mottagning samt om åtgärder som motverkar kringgående av jurisdiktion. Erga bör också kunna tillhandahålla teknisk rådgivning i alla regleringsfrågor som hör samman med regelverket för de audiovisuella medietjänsterna, inbegripet på området hatpropaganda och skydd av minderåriga samt om innehållet i audiovisuella kommersiella meddelanden om livsmedel som innehåller mycket fett, salt eller natrium och sockerarter.
- (59) Medie- och informationskunnighet handlar om kunskaper, färdigheter och förståelse som människor behöver för att kunna använda medier på ett ändamålsenligt och säkert sätt. Människor behöver god medie- och informationskunnighet för att kunna ta del av information och använda, kritiskt bedöma och skapa medieinnehåll på ett ansvarsfullt och säkert sätt. Medie- och informationskunnighet bör inte bara begränsas till kunskaper om verktyg och teknik, utan syfta till att förse människor med det kritiska tänkande de behöver för att

(1) Kommissionens beslut C(2014) 462 final av den 3 februari 2014 om inrättande av European Regulators Group for Audiovisual Media Services (ej översatt till svenska).

använda sitt omdöme, analysera en komplex verklighet och skilja mellan åsikt och fakta. Det är därför nödvändigt att såväl leverantörer av medietjänster som leverantörer av videodelningsplattformar, i samarbete med alla relevanta aktörer, främjar utvecklingen av medie- och informationskunnighet överallt i samhället, för människor i alla åldrar och för alla medier, och att utvecklingen på detta område följs noga.

- (60) Direktiv 2010/13/EU påverkar inte medlemsstaternas skyldighet att respektera och skydda mänsklig värdighet. Det är förenligt med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns särskilt i stadgan. Direktiv 2010/13/EU syftar i synnerhet till att säkerställa full respekt för rätten till yttrandefrihet, näringsfrihet och rätten till rättslig prövning samt till att främja tillämpningen av barns rättigheter enligt stadgan.
- (61) Varje åtgärd som vidtas av medlemsstaterna enligt direktiv 2010/13/EU ska respektera yttrande- och informationsfriheten och mediepluralismen samt den kulturella och språkliga mångfalden i enlighet med Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar.
- (62) Rätten till tillgång till politiska nyhetsprogram är avgörande för att skydda den grundläggande friheten att få information och för att säkerställa ett fullständigt och korrekt skydd för tittarintressena i unionen. Med tanke på de audiovisuella medietjänsternas allt större betydelse för samhällen och för demokratin bör sändningar av politiska nyheter i största möjliga utsträckning, och utan att det påverkar tillämpningen av upphovsrättsliga bestämmelser, göras tillgängliga över gränserna i unionen.
- (63) Direktiv 2010/13/EU rör inte regler om internationell privaträtt, i synnerhet regler om domstolars behörighet och den lag som är tillämplig på inom- och utomobligatoriska skyldigheter.
- (64) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument av den 28 september 2011 ⁽¹⁾ har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är motiverat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Lagstifaren anser att det är motiverat att sådana dokument översänds avseende detta direktiv.
- (65) Direktiv 2010/13/EU bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 2010/13/EU ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1.1 ska ändras på följande sätt:

a) Led a ska ersättas med följande:

"a) *audiovisuell medietjänst*:

- i) en tjänst enligt definitionen i artiklarna 56 och 57 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, där tjänsten eller en särskiljbar del av den har som huvudsakligt syfte att i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahålla allmänheten program via elektroniska kommunikationsnät i den mening som avses i artikel 2 a i direktiv 2002/21/EG; sådana audiovisuella medietjänster utgörs av antingen tv-sändningar enligt definitionen i led e i denna punkt eller audiovisuella medietjänster på begäran enligt definitionen i led g i denna punkt,
- ii) ett audiovisuellt kommersiellt meddelande."

b) Följande led ska införas:

"aa) *videodelningsplattformstjänst*: en tjänst enligt definitionen i artiklarna 56 och 57 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, där tjänsten, en särskiljbar del av tjänsten eller en väsentlig funktion i tjänsten har som huvudsakligt syfte att i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahålla allmänheten program, användargenererade videor, eller bådadera, för vilka leverantören av videodelningsplattformen saknar redaktionellt ansvar, via elektroniska kommunikationsnät i den mening som avses i artikel 2 a i direktiv 2002/21/EG, och där det är leverantören av videodelningsplattformen som bestämmer hur de ska organiseras, inbegripet genom automatiserade metoder eller algoritmer, i synnerhet genom presentation, taggning och sekvensering."

⁽¹⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

c) Led b ska ersättas med följande:

"b) *program*: en uppsättning rörliga bilder med eller utan ljud som, oavsett längd, utgör ett enskilt inslag i en programtablå eller en katalog som har sammanställts av en leverantör av medietjänster, t.ex. långfilmer, videoklipp, sportevenemang, komediserier, dokumentärer, barnprogram och dramaproduktioner."

d) Följande led ska införas:

"ba) *användargenererad video*: en uppsättning rörliga bilder med eller utan ljud som, oavsett längd, utgör ett enskilt inslag som skapats av en användare och laddats upp på en videodelningsplattform av samma eller någon annan användare.

bb) *redaktionellt beslut*: ett beslut som regelbundet fattas i syfte att utöva redaktionellt ansvar och som är kopplat till den dagliga driften av den audiovisuella medietjänsten."

e) Följande led ska införas:

"da) *leverantör av videodelningsplattform*: fysisk eller juridisk person som tillhandahåller en videodelningsplattformstjänst."

f) Led h ska ersättas med följande:

"h) *audiovisuellt kommersiellt meddelande*: bilder med eller utan ljud som är utformade för att direkt eller indirekt marknadsföra varor eller tjänster tillhandahållna av en fysisk eller juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet eller för att främja dennes anseende; sådana bilder åtföljer eller ingår i ett program eller i en användargenererad video mot betalning eller liknande ersättning eller i form av egenreklam. Till de olika formerna av audiovisuella kommersiella meddelanden hör bland annat tv-reklam, sponsring, teleshopping och produktplacering."

g) Led k ska ersättas med följande:

"k) *sponsring*: varje bidrag som ges av offentliga eller privata företag eller fysiska personer som inte är engagerade i tillhandahållande av audiovisuella medietjänster eller videodelningsplattformstjänster eller i produktion av audiovisuella verk för finansiering av audiovisuella medietjänster, videodelningsplattformstjänster, användargenererade videor eller program i syfte att främja deras namn, varumärke, anseende, verksamhet eller produkter."

h) Led m ska ersättas med följande:

"m) *produktplacering*: varje form av audiovisuellt kommersiellt meddelande som innebär att en vara, tjänst eller varumärket för varan eller tjänsten förekommer genom att det ingår eller omnämns i ett program eller i en användargenererad video, mot betalning eller liknande ersättning."

2. Rubriken på kapitel II ska ersättas med följande:

"ALLMÄNNA BESTÄMMELSER FÖR AUDIOVISUELLA MEDIETJÄNSTER"

3. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 3 ska led b ersättas med följande:

"b) Om en leverantör av medietjänster har sitt huvudkontor i en medlemsstat medan redaktionella beslut om den audiovisuella medietjänsten fattas i en annan medlemsstat ska leverantören av medietjänster anses vara etablerad i den medlemsstat där en betydande del av arbetsstyrkan som arbetar med den programrelaterade audiovisuella medietjänstverksamheten är verksam. Om en betydande del av den arbetsstyrka som arbetar med den programrelaterade audiovisuella medietjänstverksamheten är verksam i var och en av de medlemsstaterna, ska leverantören av medietjänster anses vara etablerad i den medlemsstat där den har sitt huvudkontor. Om en betydande del av den arbetsstyrka som arbetar med den programrelaterade audiovisuella medietjänstverksamheten inte är verksam i någon av de medlemsstaterna, ska leverantören av medietjänster anses vara etablerad i den medlemsstat där den först började sin verksamhet i enlighet med den medlemsstatens lag, under förutsättning att den upprätthåller en varaktig och verklig anknytning till ekonomin i den medlemsstaten."

b) Följande punkter ska införas:

"5a. Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av medietjänster informerar de behöriga nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen om eventuella förändringar som kan påverka fastställandet av jurisdiktion i enlighet med punkterna 2, 3 och 4.

5b. Medlemsstaterna ska upprätta och upprätthålla en uppdaterad förteckning över leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion och ange på vilka av kriterierna enligt punkterna 2–5 deras jurisdiktion baseras. Medlemsstaterna ska lämna denna förteckning, inbegripet eventuella uppdateringar, till kommissionen.

Kommissionen ska säkerställa att sådana förteckningar görs tillgängliga i en central databas. Om förteckningarna är oförenliga med varandra ska kommissionen kontakta de berörda medlemsstaterna för att finna en lösning. Kommissionen ska säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen har tillgång till databasen. Kommissionen ska göra informationen i databasen allmänt tillgänglig.

5c. Om de berörda medlemsstaterna vid tillämpningen av artikel 3 eller 4 inte är eniga om vilken medlemsstat som har jurisdiktion ska de utan dröjsmål uppmärksamma kommissionen på detta. Kommissionen får begära att den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (Erga) i enlighet med artikel 30b.3 d yttrar sig om ärendet. Erga ska yttra sig inom 15 arbetsdagar från det att kommissionen framställt sin begäran. Kommissionen ska hålla kontaktkommittén som inrättats enligt artikel 29 vederbörligen informerad.

När kommissionen antar ett beslut enligt artikel 3.2, 3.3 eller 4.5 ska den även besluta vilken medlemsstat som har jurisdiktion.”

4. Artikel 3 ska ersättas med följande:

”Artikel 3

1. Medlemsstaterna ska säkerställa fri mottagning och får inte begränsa vidaresändning inom sina territorier av audiovisuella medietjänster från andra medlemsstater av skäl som ingår i de områden som samordnas genom detta direktiv.

2. En medlemsstat får tillfälligt göra undantag från punkt 1 i denna artikel om en audiovisuell medietjänst som tillhandahålls av en leverantör av medietjänster under en annan medlemsstats jurisdiktion uppenbart, allvarligt och grovt överträder artikel 6.1 a eller artikel 6a.1 eller är till förfång för eller utgör en allvarlig risk för folkhälsan.

För undantag enligt första stycket gäller följande villkor:

- a) Under de föregående tolv månaderna har leverantören av medietjänster vid minst två tidigare tillfällen redan agerat på det sätt som beskrivs i första stycket en eller flera gånger.
- b) Den berörda medlemsstaten har skriftligen underrättat leverantören av medietjänster, den medlemsstat som har jurisdiktion över den leverantören och kommissionen om de påstådda överträdelserna och om de proportionella åtgärder som medlemsstaten avser att vidta om en sådan överträdelse skulle inträffa igen.
- c) Den berörda medlemsstaten har iakttagit leverantören av medietjänsters rätt till försvar och, i synnerhet, gett denna leverantör möjlighet att uttrycka sina synpunkter på de påstådda överträdelserna.
- d) Samråd med den medlemsstat som har jurisdiktion över leverantören av medietjänster och med kommissionen har inte resulterat i någon uppgörelse i godo inom en månad efter det att kommissionen har tagit emot den underrättelse som avses i led b.

Kommissionen ska inom tre månader från mottagandet av underrättelsen om de åtgärder som den berörda medlemsstaten vidtagit och efter att ha begärt att Erga yttrar sig om ärendet i enlighet med artikel 30b.3 d besluta om åtgärderna är förenliga med unionsrätten. Kommissionen ska hålla kontaktkommittén vederbörligen informerad. Om kommissionen beslutar att åtgärderna inte är förenliga med unionsrätten ska den kräva att den berörda medlemsstaten skyndsamt avbryter åtgärderna i fråga.

3. En medlemsstat får tillfälligt göra undantag från punkt 1 i denna artikel om en audiovisuell medietjänst som tillhandahålls av en leverantör av medietjänster som lyder under en annan medlemsstats jurisdiktion uppenbart, allvarligt och grovt överträder artikel 6.1 b eller är till förfång för eller utgör en allvarlig risk för allmän säkerhet, inklusive skydd av nationell säkerhet och försvar.

För undantag enligt första stycket gäller följande villkor:

- a) Under de föregående tolv månaderna har det agerande som avses i första stycket inträffat vid minst ett tidigare tillfälle.

- b) Den berörda medlemsstaten har skriftligen underrättat leverantören av medietjänster, den medlemsstat som har jurisdiktion över den leverantören och kommissionen om den påstådda överträdelsen och om de proportionella åtgärder som medlemsstaten avser att vidta om en sådan överträdelse skulle inträffa igen.

Den berörda medlemsstaten ska iakttäva den berörda leverantören av medietjänsters rätt till försvar och, i synnerhet, ge denna leverantör möjlighet att uttrycka sin inställning till de påstådda överträdelserna.

Kommissionen ska inom tre månader från mottagandet av underrättelsen om de åtgärder som den berörda medlemsstaten vidtagit och efter att ha begärt att Erga yttrar sig om ärendet i enlighet med artikel 30b.3 d besluta om åtgärderna är förenliga med unionsrätten. Kommissionen ska hålla kontaktkommittén vederbörligen informerad. Om kommissionen beslutar att åtgärderna inte är förenliga med unionsrätten, ska den kräva att den berörda medlemsstaten skyndsamt avbryter åtgärderna i fråga.

4. Punkterna 2 och 3 ska inte påverka tillämpningen av förfaranden, åtgärder eller sanktioner mot överträdelsena i fråga i den medlemsstat som har jurisdiktion över den berörda leverantören av medietjänster.

5. Medlemsstaterna får i brådskande fall, högst en månad efter den påstådda överträdelsen, göra undantag från de villkor som anges i punkt 3 a och b. I sådana fall ska åtgärderna snarast möjligt anmälas till kommissionen och till den medlemsstat under vars jurisdiktion leverantören av medietjänster lyder med uppgift om varför medlemsstaten bedömer att fallet är brådskande. Kommissionen ska snarast möjligt undersöka om de anmälda åtgärderna är förenliga med unionsrätten. Om kommissionen kommer fram till att åtgärderna är oförenliga med unionsrätten, ska den kräva att medlemsstaten i fråga skyndsamt avbryter dessa åtgärder.

6. Om kommissionen saknar upplysningar som krävs för att fatta ett beslut enligt punkt 2 eller 3 ska den inom en månad från mottagandet av underrättelsen begära alla upplysningar som krävs för att fatta beslutet från den berörda medlemsstaten. Kommissionens tidsfrist för att fatta beslutet ska förlängas tills medlemsstaten har tillhandahållit de nödvändiga upplysningarna. Under alla omständigheter ska tidsfristen inte förlängas med mer än en månad.

7. Medlemsstaterna och kommissionen ska regelbundet utbyta erfarenheter och bästa praxis avseende det förfarande som fastställs i denna artikel inom ramen för kontaktkommittén och Erga.”

5. Artikel 4 ska ersättas med följande:

”Artikel 4

1. Medlemsstaterna ska förbli fria att föreskriva att leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion ska följa mer detaljerade eller striktare bestämmelser inom de områden som samordnas genom detta direktiv, förutsatt att dessa bestämmelser överensstämmer med unionsrätten.

2. I de fall en medlemsstat

- a) har utövat sin frihet enligt punkt 1 att införa mer detaljerade eller striktare bestämmelser i allmänhetens intresse, och
- b) bedömer att en leverantör av medietjänster under en annan medlemsstats jurisdiktion tillhandahåller en audiovisuell medietjänst som helt eller huvudsakligen är inriktad på dess territorium,

får den begära att den medlemsstat som har jurisdiktion hanterar de eventuella problem som har upptäckts i relation till denna punkt. Båda medlemsstaterna ska på ett snabbt och uppriktigt sätt samarbeta för att finna en ömsesidigt tillfredsställande lösning.

När den medlemsstat som har jurisdiktion tar emot en motiverad begäran enligt första stycket ska den begära att leverantören av medietjänster följer de ifrågavarande bestämmelserna i allmänhetens intresse. Den medlemsstat som har jurisdiktion ska regelbundet informera den begärande medlemsstaten om vilka åtgärder som vidtagits för att hantera de problem som upptäckts. Den medlemsstat som har jurisdiktion ska inom två månader från mottagandet av begäran informera den begärande medlemsstaten och kommissionen om de resultat som erhållits och, om det inte var möjligt att finna någon lösning, redogöra för skälen till detta.

Vilken som helst av de båda medlemsstaterna får när som helst anmoda kontaktkommittén att undersöka fallet.

3. Den berörda medlemsstaten får vidta lämpliga åtgärder mot den berörda leverantören av medietjänster om

- a) den bedömer att det resultat som uppnåtts genom tillämpning av punkt 2 inte är tillfredsställande, och

- b) den har lagt fram bevisning som visar att leverantören av medietjänster i fråga har etablerat sig i den medlemsstat som har jurisdiktion i syfte att kringgå de striktare bestämmelser inom de områden som samordnas genom detta direktiv som skulle vara tillämpliga på leverantören av medietjänster om den var etablerad i den berörda medlemsstaten; sådan bevisning ska göra det möjligt att rimligen fastställa ett sådant kringgående, utan att det behöver bevisas att leverantören av medietjänster haft avsikt att kringgå dessa striktare bestämmelser.

Åtgärderna ska objektivt sett vara nödvändiga, tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt och stå i proportion till de eftersträfvade målen.

4. En medlemsstat får vidta åtgärder i enlighet med punkt 3 endast om följande villkor är uppfyllda:
- a) Den har underrättat kommissionen och den medlemsstat där leverantören av medietjänster är etablerad om att den avser att vidta sådana åtgärder och beskriver på vilket underlag den grundar sin bedömning.
- b) Den har iakttagit den berörda leverantören av medietjänsters rätt till försvar och, i synnerhet, gett denna leverantör av medietjänster möjlighet att uttrycka sina synpunkter på den påstådda överträdelsen och de åtgärder som den anmälade medlemsstaten avser att vidta.
- c) Kommissionen har, efter att ha begärt att Erga yttrar sig om ärendet i enlighet med artikel 30b.3 d, beslutat att åtgärderna är förenliga med unionsrätten, särskilt att de bedömningar som har gjorts av den medlemsstat som vidtar åtgärderna enligt punkterna 2 och 3 i den här artikeln är välgrundade; kommissionen ska hålla kontaktkommittén vederbörligen informerad.
5. Kommissionen ska inom tre månader från mottagandet av den underrättelse som föreskrivs i punkt 4 a besluta om åtgärderna är förenliga med unionsrätten. Om kommissionen beslutar att åtgärderna inte är förenliga med unionsrätten ska den kräva att den berörda medlemsstaten avstår från att vidta de avsedda åtgärderna.

Om kommissionen saknar upplysningar som krävs för att fatta beslut enligt första stycket ska den inom en månad från mottagandet av underrättelsen begära alla upplysningar som krävs för att fatta beslutet från den berörda medlemsstaten. Kommissionens tidsfrist för att fatta beslutet ska förlängas tills medlemsstaten har tillhandahållit de nödvändiga upplysningarna. Under alla omständigheter ska tidsfristen inte förlängas med mer än en månad.

6. Medlemsstaterna ska på lämpligt sätt inom ramen för sin nationella rätt säkerställa att leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion effektivt följer detta direktiv.
7. Direktiv 2000/31/EG ska tillämpas om inte något annat anges i det här direktivet. Vid en konflikt mellan direktiv 2000/31/EG och det här direktivet ska bestämmelserna i det här direktivet ha företräde, såvida inte något annat föreskrivs i det här direktivet."

6. Följande artikel ska införas:

"Artikel 4a

1. Medlemsstaterna ska uppmana till användning av samreglering och främjande av självreglering genom uppförandekoder som antas på nationell nivå inom de områden som samordnas genom detta direktiv i den utsträckning som deras rättsordningar tillåter. Dessa uppförandekoder ska
- a) utformas så att de blir brett accepterade av de viktigaste aktörerna i de berörda medlemsstaterna,
- b) fastställa klart och tydligt angivna mål,
- c) föreskriva regelbunden, transparent och oberoende övervakning och utvärdering av i vilken mån de eftersträfvade målen uppnåtts, och
- d) föreskriva en effektiv kontroll av efterlevnaden, inbegripet effektiva och proportionella sanktioner.
2. Medlemsstaterna och kommissionen får främja självreglering genom uppförandekoder på unionsnivå som utarbetas av leverantörer av medietjänster, leverantörer av videodelningsplattformar eller organisationer som företräder dessa, vid behov i samarbete med andra sektorer, till exempel näringslivet och handeln samt yrkes- och konsumentföreningar eller -organisationer. Dessa uppförandekoder ska vara sådana att de blir brett accepterade av de viktigaste aktörerna på unionsnivå och uppfylla kraven i punkt 1 b–d. Uppförandekoderna på unionsnivå ska inte påverka de nationella uppförandekoderna.

I samarbete med medlemsstaterna ska kommissionen när så är lämpligt underlätta utarbetandet av uppförandekoder på unionsnivå i enlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

De som undertecknat uppförandekoderna på unionsnivå ska lämna utkastet till dessa uppförandekoder samt ändringar av dessa till kommissionen. Kommissionen ska samråda med kontaktkommittén om utkastet till uppförandekoder och ändringar av dem.

Kommissionen ska göra uppförandekoderna på unionsnivå allmänt tillgängliga och får synliggöra dem på lämpligt sätt.

3. Medlemsstaterna ska förbli fria att kräva att leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion ska följa mer detaljerade eller striktare bestämmelser i enlighet med detta direktiv och unionsrätten, inbegripet när den nationella oberoende tillsynsmyndigheten eller det nationella oberoende tillsynsorganet kommer fram till att en uppförandekod eller delar av den inte är tillräckligt verkningsfull. Medlemsstaterna ska rapportera sådana bestämmelser till kommissionen utan onödigt dröjsmål."

7. Rubriken på kapitel III ska ersättas med följande:

"BESTÄMMELSER SOM ÄR TILLÄMPLIGA PÅ AUDIOVISUELLA MEDIETJÄNSTER"

8. Artikel 5 ska ersättas med följande:

"Artikel 5

1. Varje medlemsstat ska säkerställa att en leverantör av medietjänster under dess jurisdiktion sörjer för att mottagarna av deras tjänster hela tiden på ett enkelt sätt har direkt tillgång till åtminstone information om följande:

- Leverantörens namn.
- Den geografiska adress där leverantören är etablerad.
- Uppgifter, bland annat leverantörens e-postadress eller webbplats, som gör det möjligt att snabbt och effektivt få direktkontakt med leverantören.
- Den medlemsstat som har jurisdiktion över leverantören och de behöriga tillsynsmyndigheterna eller -organen eller övervakningsorganen.

2. Medlemsstaterna får anta lagstiftningsåtgärder som föreskriver att leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion, utöver den information som anges i punkt 1, ska tillhandahålla information om sin ägarstruktur, inbegripet verkliga ägare. Sådana åtgärder ska respektera berörda grundläggande rättigheter, såsom skydd för privat- och familjeliv för de verkliga ägarna. Sådana åtgärder ska vara nödvändiga och proportionella och ska syfta till att eftersträva ett mål av allmänintresse."

9. Artikel 6 ska ersättas med följande:

"Artikel 6

1. Utan att det påverkar medlemsstaternas skyldighet att respektera och skydda mänsklig värdighet ska medlemsstaterna på lämpligt sätt säkerställa att de audiovisuella medietjänster som tillhandahålls av leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion inte innehåller någon

- uppmaning till våld eller hat mot en grupp eller en medlem av en grupp på någon av de grunder som anges i artikel 21 i stadgan,
- offentlig uppmaning att begå terroristbrott enligt artikel 5 i direktiv (EU) 2017/541.

2. De åtgärder som vidtas vid tillämpningen av denna artikel ska vara nödvändiga och proportionella och ska vara förenliga med rättigheterna och principerna i stadgan."

10. Följande artikel ska införas:

"Artikel 6a

1. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att audiovisuella medietjänster som tillhandahålls av leverantörer av audiovisuella medietjänster under deras jurisdiktion och som kan skada minderårigas fysiska, mentala eller moraliska utveckling endast tillhandahålls på ett sådant sätt att minderåriga normalt inte hör eller ser dem. Exempel på sådana åtgärder är val av sändningstid, verktyg för ålderskontroll eller andra tekniska åtgärder. Åtgärderna ska stå i proportion till den potentiella skada som programmet kan orsaka.

Det skadligaste innehållet, som meningslöst våld och pornografi, ska vara föremål för de striktaste åtgärderna.

2. Personuppgifter om minderåriga som samlats in eller på annat sätt genererats av leverantörer av medietjänster i enlighet med punkt 1 ska inte behandlas för kommersiella ändamål, såsom direktmarknadsföring, profilering och beteendestyrd annonsering.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av medietjänster lämnar tillräcklig information till tittarna om innehåll som kan skada minderårigas fysiska, mentala eller moraliska utveckling. I detta syfte ska leverantörerna av medietjänster använda ett system som beskriver den potentiella skada som innehållet i en audiovisuell medietjänst kan orsaka.

För genomförandet av denna punkt ska medlemsstaterna uppmana till användning av samreglering enligt artikel 4a.1.

4. Kommissionen ska uppmantra leverantörer av medietjänster att utbyta bästa praxis om uppförandekoder för samreglering. Medlemsstaterna och kommissionen får vid tillämpning av den här artikeln främja självreglering genom sådana uppförandekoder på unionsnivå som avses i artikel 4a.2.”

11. Artikel 7 ska ersättas med följande:

”Artikel 7

1. Medlemsstaterna ska utan onödigt dröjsmål säkerställa att tjänster som tillhandahålls av leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion fortlöpande och successivt görs mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genom proportionella åtgärder.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av medietjänster regelbundet rapporterar till de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen om genomförandet av de åtgärder som avses i punkt 1. Medlemsstaterna ska senast den 19 december 2022 och därefter vart tredje år rapportera till kommissionen om genomförandet av punkt 1.

3. Medlemsstaterna ska uppmantra leverantörer av medietjänster att utarbeta handlingsplaner för tillgänglighet för att fortlöpande och successivt göra sina tjänster mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Sådana handlingsplaner ska överlämnas till de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen.

4. Varje medlemsstat ska utse en enda lättillgänglig – även för personer med funktionsnedsättning – kontaktpunkt online som ska vara allmänt tillgänglig, för information och klagomål om de tillgänglighetsfrågor som avses i denna artikel.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att information vid kriser, inbegripet tillkännagivanden och meddelanden till allmänheten vid naturkatastrofer, som offentliggörs genom audiovisuella medietjänster, tillhandahålls så att den är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.”

12. Följande artiklar ska införas:

”Artikel 7a

Medlemsstaterna får vidta åtgärder för att säkerställa att audiovisuella medietjänster av allmänintresse framhävs på lämpligt sätt.

Artikel 7b

Medlemsstaterna ska vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa att audiovisuella medietjänster som tillhandahålls av leverantörer av medietjänster inte utan dessa leverantörers uttryckliga medgivande förses med överliggande inslag för kommersiella ändamål eller ändras.

Vid tillämpning av denna artikel ska medlemsstaterna ange detaljerade uppgifter om regleringen, inklusive undantag, framför allt när det gäller att skydda användarnas legitima intressen samtidigt som hänsyn tas till de legitima intressena hos de leverantörer av medietjänster som ursprungligen tillhandahöll de audiovisuella medietjänsterna.”

13. Artikel 9 ska ersättas med följande:

”Artikel 9

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att audiovisuella kommersiella meddelanden som tillhandahålls av leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion uppfyller följande krav:

- a) Audiovisuella kommersiella meddelanden ska vara lätta att identifiera som sådana. Dolda audiovisuella kommersiella meddelanden ska vara förbjudna.
- b) Audiovisuella kommersiella meddelanden får inte använda subliminal teknik.

- c) Audiovisuella kommersiella meddelanden får inte
- i) strida mot respekten för mänsklig värdighet,
 - ii) innehålla eller främja diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, nationalitet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning,
 - iii) uppmantra till ett beteende som är skadligt för hälsa eller säkerhet,
 - iv) uppmantra till ett beteende som är mycket skadligt för miljön.
- d) Alla former av audiovisuella kommersiella meddelanden för cigaretter och andra tobaksvaror, liksom för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, ska vara förbjudna.
- e) Audiovisuella kommersiella meddelanden för alkoholhaltiga drycker får inte vara särskilt riktade till minderåriga och får inte uppmantra till överkonsumtion av sådana drycker.
- f) Audiovisuella kommersiella meddelanden om medicinska produkter och medicinsk behandling ska vara förbjudna om produkterna eller behandlingarna är tillgängliga endast efter ordination i den medlemsstat under vars jurisdiktion leverantören av medietjänster lyder.
- g) Audiovisuella kommersiella meddelanden får inte orsaka minderåriga fysisk, mental eller moralisk skada; därför får de inte direkt uppmana minderåriga att köpa eller hyra en produkt eller tjänst genom att utnyttja deras oerfarenhet eller godtrogenhet, direkt uppmantra dem att övertala sina föräldrar eller någon annan att köpa de varor eller tjänster som ingår i reklamen, utnyttja det speciella förtroende som minderåriga hyser för föräldrar, lärare eller andra personer, eller utan skäl visa minderåriga i farliga situationer.
2. Audiovisuella kommersiella meddelanden för alkoholhaltiga drycker i audiovisuella medietjänster på begäran, utom sponsring och produktplacering, ska uppfylla kriterierna i artikel 22.
3. Medlemsstaterna ska uppmana till användning av samreglering och främjande av självreglering genom uppförandekoder i enlighet med artikel 4a.1 avseende olämpliga audiovisuella kommersiella meddelanden avseende alkoholhaltiga drycker. Uppförandekoderna ska syfta till att på ett verkningsfullt sätt minska minderårigas exponering för audiovisuella kommersiella meddelanden avseende alkoholhaltiga drycker.
4. Medlemsstaterna ska uppmana till användning av samreglering och främjande av självreglering genom uppförandekoder i enlighet med artikel 4a.1 avseende olämpliga audiovisuella kommersiella meddelanden som åtföljer eller ingår i barnprogram och som avser livsmedel eller drycker som innehåller näringsämnen eller ämnen som har en näringsmässig eller fysiologisk effekt, särskilt fett, transfettsyror, salt eller natrium och sockerarter, som enligt rekommendationer inte bör utgöra en alltför stor del av den totala kosten.
- Uppförandekoderna ska syfta till att på ett verkningsfullt sätt minska barns exponering för audiovisuella kommersiella meddelanden om sådana livsmedel och drycker. De ska syfta till att säkerställa att sådana audiovisuella kommersiella meddelanden inte betonar de positiva näringsmässiga egenskaperna hos sådana livsmedel och drycker.
5. Medlemsstaterna och kommissionen får vid tillämpningen av den här artikeln främja självreglering genom sådana uppförandekoder på unionsnivå som avses i artikel 4a.2."
14. Artikel 10 ska ändras på följande sätt:
- a) Punkt 2 ska ersättas med följande:

"2. Audiovisuella medietjänster eller program får inte sponsras av företag vars huvudsakliga verksamhet är tillverkning eller försäljning av cigaretter och andra tobaksvaror samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare."
 - b) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. Nyhets- och samhällsprogram får inte sponsras. Medlemsstaterna får förbjuda sponsring av barnprogram. Medlemsstaterna får besluta att förbjuda att sponsorns logo visas under barnprogram, dokumentärprogram och religiösa program."
15. Artikel 11 ska ersättas med följande:
- "Artikel 11
1. Denna artikel ska endast gälla program som producerats efter den 19 december 2009.
 2. Produktplacering ska vara tillåtet i alla audiovisuella medietjänster utom i nyhets- och samhällsprogram, program om konsumentfrågor, religiösa program och barnprogram.

3. Program som innehåller produktplacering ska uppfylla följande krav:
- Deras innehåll och strukturering i en programtablå, när det gäller tv-sändningar, eller i en katalog, när det gäller audiovisuella medietjänster på begäran, får inte under några omständigheter påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på ansvaret och det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänster.
 - De får inte direkt uppmanra till inköp eller förhyrning av varor eller tjänster, särskilt inte genom särskilda säljfrämjande hänvisningar till dessa varor eller tjänster.
 - De får inte otillbörligt framhäva den berörda produkten.
 - Tittarna ska tydligt informeras om att det förekommer produktplacering genom att detta på lämpligt sätt anges i början och i slutet av programmet, och när programmet börjar igen efter ett reklamavbrott, för att undvika all osäkerhet hos tittaren.

Medlemsstaterna får avstå från att uppställa de krav som anges i led d, utom när det gäller program som har producerats eller beställts av en leverantör av medietjänster eller av ett närstående företag till denna leverantör.

4. Programmen får inte under några omständigheter innehålla någon produktplacering av
- cigaretter och andra tobaksvaror, liksom elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, eller produktplacering från företag vars huvudsakliga verksamhet är tillverkning eller försäljning av sådana produkter,
 - särskilda medicinska produkter eller medicinska behandlingar som är tillgängliga endast efter ordination i den medlemsstat under vars jurisdiktion leverantören av medietjänster lyder."

16. Rubriken på kapitel IV ska utgå.

17. Artikel 12 ska utgå.

18. Artikel 13 ska ersättas med följande:

"Artikel 13

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av audiovisuella medietjänster på begäran under deras jurisdiktion säkerställer att europeiska produktioner utgör minst 30 % av deras kataloger och att dessa produktioner framhävs.

2. Om medlemsstater kräver att leverantörer av medietjänster under deras jurisdiktion bidrar finansiellt till europeiska produktioner, inbegripet via direktinvesteringar i innehåll och bidrag till nationella fonder, får de även kräva att leverantörer av medietjänster som riktar sig till en publik på deras territorier men är etablerade i andra medlemsstater lämnar sådana finansiella bidrag, som ska vara proportionella och icke-diskriminerande.

3. I det fall som avses i punkt 2 bör det finansiella bidraget endast baseras på de intäkter som genereras i de medlemsstater mot vilka tjänsterna riktas. Om den medlemsstat där leverantören är etablerad inför ett krav på ett sådant finansiellt bidrag, ska den ta hänsyn till eventuella krav på finansiella bidrag som införts av de medlemsstater mot vilka tjänsten riktas. Varje finansiellt bidrag ska vara förenligt med unionsrätten, i synnerhet reglerna om statligt stöd.

4. Medlemsstaterna ska senast den 19 december 2021 och därefter vartannat år rapportera till kommissionen om genomförandet av punkterna 1 och 2.

5. Kommissionen ska på grundval av de uppgifter som lämnas av medlemsstaterna och en oberoende undersökning rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av punkterna 1 och 2, med beaktande av marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen samt målet avseende kulturell mångfald.

6. Den skyldighet som införs genom punkt 1 och det krav på leverantörer av medietjänster som riktar sig till publik i andra medlemsstater som anges i punkt 2 ska inte gälla leverantörer av medietjänster med låg omsättning eller liten publik. Medlemsstaterna får också frångå sådana skyldigheter eller krav om de skulle vara opraktiska eller omotiverade med tanke på arten av eller ämnet för de audiovisuella medietjänsterna.

7. Kommissionen ska, efter samråd med kontaktkommittén, utfärda riktlinjer för beräkning av den andel europeiska produktioner som avses i punkt 1 och för definitionen av begreppen liten publik och låg omsättning i punkt 6."

19. Artikel 19.2 ska ersättas med följande:

"2. Enstaka tv-reklaminslag och teleshoppinginslag ska vara tillåtna vid sportevenemang. Vid andra sändningar än sändningar av sportevenemang får enstaka tv-reklaminslag och teleshoppinginslag förekomma endast undantagsvis."

20. Artikel 20.2 ska ersättas med följande:

"2. Sändningar av filmer producerade för tv (med undantag för tv-serier och dokumentärer), biograffilmer och nyhetsprogram får avbrytas av tv-reklam, teleshoppinginslag eller bådadera en gång varje tablålagd period på minst 30 minuter. Sändningar av barnprogram får avbrytas av tv-reklam en gång under varje tablålagd period på minst 30 minuter, förutsatt att programmets tablålagda längd överstiger 30 minuter. Teleshoppingsändningar ska vara förbjudna under barnprogram. Varken tv-reklam eller teleshopping får infogas i sändningar av gudstjänster."

21. Artikel 23 ska ersättas med följande:

"Artikel 23

1. Andelen tv-reklaminslag och teleshoppinginslag under perioden mellan kl. 6.00 och 18.00 får inte överstiga 20 % av den perioden. Andelen tv-reklaminslag och teleshoppinginslag under perioden mellan kl. 18.00 och 24.00 får inte överstiga 20 % av den perioden.

2. Punkt 1 ska inte tillämpas på följande:

- a) Meddelanden från programföretaget som rör dess egna program och produkter med programanknytning som har direkt koppling till dessa program eller som rör program och audiovisuella medietjänster från andra enheter som tillhör samma mediegrupp.
- b) Sponsringsmeddelanden.
- c) Produktplacering.
- d) Neutrala inramningar mellan redaktionellt innehåll och tv-reklaminslag eller teleshoppinginslag, och mellan enskilda inslag."

22. Kapitel VIII ska utgå.

23. Följande kapitel ska införas:

"KAPITEL IXA

BESTÄMMELSER SOM ÄR TILLÄMPLIGA PÅ VIDEODELNINGSPLATTFORMSTJÄNSTER

Artikel 28a

1. Vid tillämpningen av det här direktivet ska en leverantör av videodelningsplattformar som är etablerad på en medlemsstats territorium i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2000/31/EG lyda under den medlemsstatens jurisdiktion.

2. Vid tillämpningen av det här direktivet ska en leverantör av videodelningsplattformar som inte är etablerad på en medlemsstats territorium enligt punkt 1 anses vara etablerad på en medlemsstats territorium om denna leverantör av videodelningsplattformar

- a) har ett moderföretag eller ett dotterföretag som är etablerat på den medlemsstatens territorium, eller
- b) tillhör en grupp, och ett annat företag i gruppen är etablerat på den medlemsstatens territorium.

I denna artikel avses med

- a) *moderföretag*: ett företag som kontrollerar ett eller flera dotterföretag,
- b) *dotterföretag*: ett företag som står under bestämmande inflytande av ett moderföretag, inbegripet varje dotterföretag till ett överordnat moderföretag,
- c) *grupp*: ett moderföretag, dess samtliga dotterföretag samt alla andra företag som har organisatoriska, ekonomiska och juridiska band med dem.

3. Vid tillämpningen av punkt 2 ska leverantören av videodelningsplattformar, i de fall där moderföretaget, dotterföretaget eller de andra företagen i gruppen alla är etablerade i olika medlemsstater, anses vara etablerad i den medlemsstat där moderföretaget är etablerat eller, i avsaknad av en sådan etablering, i den medlemsstat där dess dotterföretag är etablerat eller, i avsaknad av en sådan etablering, i den medlemsstat där det andra företaget i gruppen är etablerat.

4. Vid tillämpningen av punkt 3 ska leverantören av videodelningsplattformar, om det finns flera olika dotterföretag som alla är etablerade i olika medlemsstater, anses vara etablerad i den medlemsstat där ett av dotterföretagen först inledde sin verksamhet, under förutsättning att det upprätthåller en varaktig och verklig anknytning till ekonomin i den medlemsstaten.

Om det finns flera andra företag som ingår i gruppen och alla är etablerade i olika medlemsstater ska leverantören av videodelningsplattformar anses vara etablerad i den medlemsstat där ett av dessa företag först inledde sin verksamhet, under förutsättning att det upprätthåller en varaktig och verklig anknytning till ekonomin i den medlemsstaten.

5. I detta direktiv ska artiklarna 3 och 12–15 i direktiv 2000/31/EG tillämpas på leverantörer av videodelningsplattformar som anses vara etablerade i en medlemsstat i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

6. Medlemsstaterna ska upprätta och upprätthålla en uppdaterad förteckning över leverantörer av videodelningsplattformar som är etablerade eller anses vara etablerade på deras territorium och ange på vilka kriterier i punkterna 1–4 deras jurisdiktion baseras. Medlemsstaterna ska lämna den förteckningen, inbegripet eventuella uppdateringar, till kommissionen.

Kommissionen ska säkerställa att sådana förteckningar görs tillgängliga i en central databas. Om förteckningarna är oförenliga med varandra ska kommissionen kontakta de berörda medlemsstaterna för att finna en lösning. Kommissionen ska säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen har tillgång till databasen. Kommissionen ska göra informationen i databasen allmänt tillgänglig.

7. Om de berörda medlemsstaterna vid tillämpningen av denna artikel inte är eniga om vilken medlemsstat som har jurisdiktion ska de utan dröjsmål uppmärksamma kommissionen på detta. Kommissionen får begära att Erga i enlighet med artikel 30b.3 d yttrar sig om ärendet. Erga ska tillhandahålla detta yttrande inom 15 arbetsdagar från det att kommissionen har framställt sin begäran. Kommissionen ska hålla kontaktkommittén vederbörligen informerad.

Artikel 28b

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 12–15 i direktiv 2000/31/EG ska medlemsstaterna säkerställa att leverantörer av videodelningsplattformar inom deras jurisdiktion vidtar lämpliga åtgärder för att skydda

- a) minderåriga från program, användargenererade videor och audiovisuella kommersiella meddelanden som kan skada deras fysiska, mentala eller moraliska utveckling i enlighet med artikel 6a.1,
- b) allmänheten från program, användargenererade videor och audiovisuella kommersiella meddelanden som innehåller uppmaning till våld eller hat mot en grupp eller en medlem av en grupp på någon av de grunder som anges i artikel 21 i stadgan,
- c) allmänheten från program, användargenererade videor och audiovisuella kommersiella meddelanden med innehåll vars spridning utgör en verksamhet som är ett brott enligt unionsrätten, nämligen en offentlig uppmaning att begå terroristbrott enligt artikel 5 i direktiv (EU) 2017/541, brott som gäller barnpornografi enligt artikel 5.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU (*) och rasistiska och främlingsfientliga brott enligt artikel 1 i rambeslut 2008/913/RIE.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av videodelningsplattformar under deras jurisdiktion uppfyller kraven i artikel 9.1 i fråga om audiovisuella kommersiella meddelanden som marknadsförs, säljs eller arrangeras av dessa leverantörer av videodelningsplattformar.

Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av videodelningsplattformar under deras jurisdiktion vidtar lämpliga åtgärder för att uppfylla kraven i artikel 9.1 i fråga om audiovisuella kommersiella meddelanden som inte marknadsförs, säljs eller arrangeras av dessa leverantörer av videodelningsplattformar, med beaktande av plattformarnas begränsade kontroll över de audiovisuella kommersiella meddelandena.

Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av videodelningsplattformar tydligt informerar användarna när program och användargenererade videor innehåller audiovisuella kommersiella meddelanden under förutsättning att sådana meddelanden uppgetts enligt punkt 3 tredje stycket c eller om leverantören har kännedom om detta.

Medlemsstaterna ska uppmana till användning av samreglering och främjande av självreglering genom uppförandekoder i enlighet med artikel 4a.1 som syftar till att på ett verkningsfullt sätt minska barns och minderårigas exponering för audiovisuella kommersiella meddelanden som avser livsmedel eller drycker som innehåller näringsämnen eller ämnen som har en näringsmässig eller fysiologisk effekt, särskilt fett, transfettsyror, salt och natrium och sockerarter, som enligt rekommendationer inte bör utgöra en alltför stor del av den totala kosten. Uppförandekoderna ska syfta till att säkerställa att audiovisuella kommersiella meddelanden inte betonar de positiva näringsmässiga egenskaperna hos sådana livsmedel och drycker.

3. Vid tillämpningen av punkterna 1 och 2 ska de lämpliga åtgärderna fastställas mot bakgrund av det berörda innehålls art, den skada som det kan orsaka, egenskaperna hos den kategori av personer som ska skyddas samt de rättigheter och legitima intressen som berörs, inklusive rättigheterna och de legitima intressena för leverantörerna av videodelningsplattformar och de användare som skapat eller laddat upp innehållet samt allmänintresset.

Medlemsstaterna ska säkerställa att alla leverantörer av videodelningsplattformar som lyder under deras jurisdiktion tillämpar sådana åtgärder. Åtgärderna ska vara praktiskt genomförbara och proportionella med beaktande av videodelningsplattformstjänstens storlek och den tillhandahållna tjänstens art. Åtgärderna får inte ge upphov till förhandskontroll eller uppladdningsfiltrering av innehållet som inte står i överensstämmelse med artikel 15 i direktiv 2000/31/EG. För det skydd av minderåriga som föreskrivs i punkt 1 a i den här artikeln ska det skadligaste innehållet omfattas av de striktaste åtgärderna för åtkomstkontroll.

Dessa åtgärder ska, beroende på vad som är lämpligt, bestå i att

- a) i villkoren för videodelningsplattformstjänsterna inkludera och tillämpa de krav som avses i punkt 1,
- b) i villkoren för videodelningsplattformstjänsterna inkludera och tillämpa de krav som fastställs i artikel 9.1 för audiovisuella kommersiella meddelanden som inte marknadsförs, säljs eller arrangeras av leverantörerna av videodelningsplattformar,
- c) ha en funktion genom vilken användare som laddar upp användargenererade videor kan uppge huruvida videorna, såvitt de vet eller skäligen kan förväntas veta, innehåller audiovisuella kommersiella meddelanden,
- d) upprätta och driva transparenta och användarvänliga mekanismer där användare av videodelningsplattformar till den berörda leverantören av videodelningsplattformar kan rapportera eller flagga sådant innehåll som avses i punkt 1 och som tillhandahålls på leverantörens plattform,
- e) upprätta och driva system som leverantörer av videodelningsplattformar kan använda för att förklara för användarna av videodelningsplattformar vilka effekter som rapportering och flaggning enligt led d har haft,
- f) upprätta och driva ålderskontrollsystem för användare av videodelningsplattformar med avseende på innehåll som kan skada minderårigas fysiska, mentala eller moraliska utveckling,
- g) upprätta och driva lätthanvända system som gör det möjligt för användare av videodelningsplattformar att betygssätta sådant innehåll som avses i punkt 1,
- h) se till att det finns föräldrakontrollsystem som kontrolleras av slutanvändaren med avseende på innehåll som kan skada minderårigas fysiska, mentala eller moraliska utveckling,
- i) upprätta och driva transparenta, lätthanvända och ändamålsenliga förfaranden för att handlägga och lösa klagomål som användare framför till videodelningsplattformens leverantör med avseende på genomförandet av de åtgärder som avses i leden d–h,
- j) se till att det finns ändamålsenliga åtgärder och verktyg för medie- och informationskunnighet och öka användarnas medvetenhet om dessa åtgärder och verktyg.

Personuppgifter om minderåriga som samlats in eller på annat sätt genererats av leverantörer av videodelningsplattformar i enlighet med tredje stycket f och h ska inte behandlas för kommersiella ändamål, såsom direktmarknadsföring, profilering och beteendestyrd annonsering.

4. För genomförandet av de åtgärder som avses i punkterna 1 och 3 i den här artikeln ska medlemsstaterna uppmanas att använda samreglering enligt artikel 4a.1.

5. Medlemsstaterna ska införa de mekanismer som är nödvändiga för att bedöma om de åtgärder som avses i punkt 3 och som vidtas av leverantörer av videodelningsplattformar är lämpliga. Medlemsstaterna ska anförtro bedömningen av dessa åtgärder åt de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen.

6. Medlemsstaterna får ålägga leverantörer av videodelningsplattformar åtgärder som är mer detaljerade eller striktare än de åtgärder som avses i punkt 3 i denna artikel. Vid antagandet av sådana åtgärder ska medlemsstaterna uppfylla de krav som fastställs i tillämplig unionsrätt, exempelvis kraven i artiklarna 12–15 i direktiv 2000/31/EG eller artikel 25 i direktiv 2011/93/EU.

7. Medlemsstaterna ska säkerställa att mekanismer för prövning utanför domstol är tillgängliga för att lösa tvister mellan användare och leverantörer av videodelningsplattformar med avseende på tillämpningen av punkterna 1 och 3. Sådana mekanismer ska möjliggöra opartisk tvistlösning och får inte fränta konsumenten det rättsskydd som erbjuds i nationell rätt.

8. Medlemsstaterna ska säkerställa att användare kan tillvarata sina rättigheter inför domstol i förhållande till leverantörer av videodelningsplattformar enligt punkterna 1 och 3.

9. Kommissionen ska uppmuntra leverantörer av videodelningsplattformar att utbyta bästa praxis om de uppförandekoder för samreglering som avses i punkt 4.

10. Medlemsstaterna och kommissionen får främja självreglering genom sådana uppförandekoder på unionsnivå som avses i artikel 4a.2.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF (EUT L 335, 17.12.2011, s. 1)."

24. Rubriken på kapitel XI ska ersättas med följande:

"TILLSYNSMYNDIGHETER OCH TILLSYNSORGAN I MEDLEMSSTATERNA"

25. Artikel 30 ska ersättas med följande:

"Artikel 30

1. Varje medlemsstat ska utse en eller flera nationella tillsynsmyndigheter eller ett eller flera tillsynsorgan eller bådadera. Medlemsstaterna ska säkerställa att de är juridiskt åtskilda från regeringen och funktionellt oberoende av sina respektive regeringar och av alla andra offentliga eller privata organ. Detta påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att inrätta tillsynsmyndigheter som utövar tillsyn över olika sektorer.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan utövar sina befogenheter på ett opartiskt och öppet sätt och i enlighet med detta direktivs syften, i synnerhet mediepluralism, kulturell och språklig mångfald, konsumentskydd, tillgänglighet, icke-diskriminering, den inre marknadens goda funktion och främjande av sund konkurrens.

Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan ska inte begära eller ta emot instruktioner från något annat organ i samband med utövandet av de uppgifter som de tilldelats enligt nationell rätt som genomför unionsrätten. Detta ska inte förhindra tillsyn i enlighet med nationell konstitutionell rätt.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de befogenheter som tillkommer nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan, och hur dessa kan hållas ansvariga, tydligt anges i lag.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan har tillräckliga finansiella resurser och personalresurser samt befogenheter att upprätthålla efterlevnad för att kunna utföra sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt och för att bidra till Ergas arbete. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen har sina egna årliga budgetar, vilka ska offentliggöras.

5. Medlemsstaterna ska i sin nationella rätt fastställa villkoren och förfarandena för utnämning och avsättning av chefer för nationella tillsynsmyndigheter och nationella tillsynsorgan, eller av medlemmarna i ett kollegialt organ som fyller den funktionen, och även fastställa mandatets längd. Förfarandena ska vara öppna och icke-diskriminerande och garantera den nödvändiga graden av oberoende. Chefen för en nationell tillsynsmyndighet eller ett nationellt tillsynsorgan, eller medlemmarna i ett kollegialt organ som fyller den funktionen inom en nationell tillsynsmyndighet eller ett nationellt tillsynsorgan, kan avsättas om de inte längre uppfyller de villkor som krävs för utförandet av de uppgifter som i förväg fastställts på nationell nivå. Beslut om avsättning ska vara vederbörligen motiverade, anmälas i förväg och göras tillgängliga för allmänheten.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns effektiva överklagandemekanismer på nationell nivå. Överklagandeanstansen, som kan vara en domstol, ska vara fristående från de parter som berörs av överklagandet.

I väntan på utgången av överklagandet ska den nationella tillsynsmyndighetens eller det nationella tillsynsorganets beslut fortsätta att gälla, såvida inte interimistiska åtgärder beviljas i enlighet med nationell rätt."

26. Följande artiklar ska införas:

"Artikel 30a

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan vidtar lämpliga åtgärder för att förse varandra och kommissionen med den information som är nödvändig för att tillämpa detta direktiv, särskilt artiklarna 2, 3 och 4.

2. I samband med informationsutbyte enligt punkt 1, när nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan tar emot information från en leverantör av medietjänster under deras jurisdiktion om att leverantören kommer att tillhandahålla en tjänst som helt eller huvudsakligen riktas mot en publik i en annan medlemsstat, ska den nationella tillsynsmyndigheten eller det nationella tillsynsorganet i den medlemsstat som har jurisdiktion informera den nationella tillsynsmyndigheten eller det nationella tillsynsorganet i den medlemsstat mot vilken tjänsten riktas.

3. Om tillsynsmyndigheten eller tillsynsorganet i en medlemsstat mot vars territorium en leverantör av medietjänster som står under en annan medlemsstats jurisdiktion riktat sina tjänster skickar en begäran avseende den leverantörens verksamhet till tillsynsmyndigheten eller tillsynsorganet i den medlemsstat som har jurisdiktion över leverantören, ska sistnämnda tillsynsmyndighet eller -organ göra sitt yttersta för att behandla begäran inom två månader utan att det påverkar striktare tidsfrister som är tillämpliga enligt detta direktiv. Tillsynsmyndigheten eller tillsynsorganet i den medlemsstat mot vilken tjänsterna riktas ska på begäran tillhandahålla all information till tillsynsmyndigheten eller -organet i den medlemsstat som har jurisdiktion som kan tänkas hjälpa myndigheten eller det organet att behandla begäran.

Artikel 30b

1. Den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (Erga) inrättas härmed.

2. Den ska bestå av företrädare för de nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan på området audiovisuella medietjänster som har det huvudsakliga ansvaret för tillsynen över audiovisuella medietjänster eller, om det inte finns någon nationell tillsynsmyndighet eller något nationellt tillsynsorgan, av andra företrädare som väljs genom deras förfaranden. En företrädare för kommissionen ska delta i Ergas möten.

3. Erga ska ha följande uppgifter:

a) Tillhandahålla kommissionen teknisk sakkunskap

— i dess uppgift att säkerställa ett enhetligt genomförande av detta direktiv i alla medlemsstater,

— i frågor avseende audiovisuella medietjänster som faller inom dess befogenhetsområde.

b) Utbyta erfarenheter och bästa praxis avseende tillämpningen av regelverket för audiovisuella medietjänster, inbegripet om tillgänglighet och medie- och informationskunnighet.

c) Samarbeta och ge sina medlemmar den information som behövs för tillämpningen av detta direktiv, i synnerhet när det gäller artiklarna 3, 4 och 7.

d) När kommissionen så begär, yttra sig om de tekniska och faktiska aspekterna av de frågor som avses i artiklarna 2.5c, 3.2 och 3.3, 4.4 c och 28a.7.

4. Erga ska själv anta sin arbetsordning."

27. Artikel 33 ska ersättas med följande:

"Artikel 33

Kommissionen ska övervaka medlemsstaternas tillämpning av detta direktiv.

Kommissionen ska senast den 19 december 2022 och därefter vart tredje år lägga fram en rapport om tillämpningen av detta direktiv för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

Kommissionen ska senast den 19 december 2026 lägga fram en efterhandsutvärdering för Europaparlamentet och rådet, vid behov åtföljd av förslag för en översyn av direktivet, för att mäta dess verkan och mervärde.

Kommissionen ska hålla kontaktkommittén och Erga vederbörligen informerade om de andras arbete och verksamheter.

Kommissionen ska säkerställa att information från medlemsstaterna om eventuella åtgärder som de har vidtagit inom de områden som samordnas genom detta direktiv överlämnas till kontaktkommittén och Erga."

28. Följande artikel ska införas:

"Artikel 33a

1. Medlemsstaterna ska främja och vidta åtgärder för utveckling av medie- och informationskunnighet.

2. Medlemsstaterna ska senast den 19 december 2022 och därefter vart tredje år rapportera till kommissionen om genomförandet av punkt 1.
3. Kommissionen ska, efter samråd med kontaktkommittén, utfärda riktlinjer om vad som omfattas av sådana rapporter.”

Artikel 2

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 19 september 2020. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 4

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 14 november 2018.

På Europaparlamentets vägnar
A. TAJANI
Ordförande

På rådets vägnar
K. EDTSTADLER
Ordförande

Sammanfattning (SOU 2019:39)

Uppdraget för 2018 års AV-utredning har varit att föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som behövs för att genomföra ändringar i AV-direktivet och att se över radio- och tv-lagen i vissa andra delar. Utredningen redovisar i betänkandet sina förslag och bedömningar i dessa avseenden och i några närliggande frågor.

Utredningens förslag avser i huvudsak ändringar i radio- och tv-lagen.

Inledning

Betänkandet inleds med en beskrivning av utredningens uppdrag och hur utredningsarbetet genomförts.

Utredningens uppdrag har varit att analysera ändringar i AV-direktivet och bedöma i vilken utsträckning svensk rätt behöver ändras eller kompletteras till följd av ändringsdirektivet. Ändringsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster) antogs den 14 november 2018 och ska vara genomfört i svensk rätt senast den 19 september 2020.

Utredningen har därutöver sett över radio- och tv-lagen (2010:696) med utgångspunkt i fem delfrågor. Utredningen har också haft möjlighet att föreslå författningsändringar som inte direkt föranletts av uppdraget, men som har samband med det.

Utredningsarbetet har under ledning av den särskilde utredaren bedrivits av tre sekreterare och i nära samarbete med en expertgrupp. Sekretariatet har haft möten eller varit i kontakt med ett flertal myndigheter, intresseorganisationer, medieföretag och andra utredningar.

Regleringen på radio- och tv-området

I kapitel 3 beskriver utredningen huvuddragen i den svenska lagstiftningen på radio- och tv-området, relevant EU-rätt och de myndigheter som utövar tillsyn på området.

Den grundläggande lagstiftningen för svenska medier finns i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen och bygger bland annat på principen om etableringsfrihet och förbudet mot censur. Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) omfattar radio, tv, film, video och databaser. Etableringsfriheten innebär att det är tillåtet för vem som helst att sända program genom tråd, det vill säga kabel-tv, ip-tv, webb-tv eller webbradio. När det gäller sändning av tv-program genom etern, det vill säga marksänd eller satellitsänd tv, är det däremot tillåtet enligt YGL att begränsa etableringsfriheten. Anledningen är att frekvensutrymmet för etersändningar är begränsat.

Radio- och tv-lagen är den lag som reglerar radio- och tv-sändningar och beställ-tv i Sverige, bland annat när det krävs tillstånd för att sända radio och tv i marknätet. Lagen innehåller även regler om innehåll i

sändningarna. Det finns dessutom regler i lagen om reklam, sponsring och produktplacering samt regler för att öka möjligheten för personer med funktionsnedsättning att ta del av sändningarna. När det gäller reklam berörs leverantörer av medietjänster också av bestämmelser i marknadsföringslagen (2008:486), alkohollagen (2010:1622), lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, läkemedelslagen (2015:315) och spellagen (2018:1138).

Den europeiska lagstiftningen på tv-området utgörs av direktivet om audiovisuella medietjänster (AV-direktivet 2010/13/EU och ändringsdirektivet 2018/1808/EU). Direktivet är ett inre marknadsdirektiv vars huvudsakliga syfte är att underlätta för tv-sändningar mellan medlemsländerna. Direktivet omfattade ursprungligen endast tv-sändningar men utvidgades 2007 till att omfatta också beställ-tv-tjänster.

En grundläggande princip i direktivet är sändarlandsprincipen som innebär att det land från vilket en sändning ursprungligen kommer, är ansvarigt för att sändningen följer de nationella lagarna. Direktivet innehåller ett antal minimiregler för innehållet i sändningarna.

Genom ändringsdirektivet blir innehållsregleringen för vanliga tv-sändningar respektive beställ-tv mer likvärdig när det gäller villkoren för reklam och bestämmelser om skydd av minderåriga. Även främjande av europeiska produktioner, där krav på kvoter enbart har gällt för vanliga tv-sändningar, har fått en mer likvärdig reglering genom krav på kvoter för beställ-tv. Andra ändringar är att bestämmelserna om innehåll som uppmanar till hat och skydd av minderåriga har utvidgats.

Genom ändringsdirektivet infördes också nya bestämmelser angående s.k. videodelningsplattformstjänster. Det är tjänster där leverantören inte har redaktionellt ansvar för innehållet men kan påverka hur innehållet organiseras, till exempel Youtube. I ändringsdirektivet finns också bestämmelser om nationella myndigheters självständighet och om samarbete mellan dem.

Flera myndigheter har tillsynsuppgifter på medieområdet som följer av AV-direktivet. När det gäller bestämmelserna om sändningars redaktionella innehåll ligger uppgiften framför allt på granskningsnämnden för radio och tv (granskningsnämnden) vid Myndigheten för press, radio och tv. Uppgiften att övervaka bestämmelserna om innehåll som kan skada den fysiska, mentala eller moraliska utvecklingen hos underåriga har dock lagts på Justitiekanslern. Ansvaret för övervakningen av direktivets bestämmelser om kommersiella meddelanden är uppdelat mellan granskningsnämnden och Konsumentombudsmannen, med undantag för reklam för medicinska produkter och behandlingar som övervakas av Läkemedelsverket.

Definitioner, jurisdiktion och registrering

I kapitel 4 behandlas frågor om definitioner, jurisdiktion och registrering. Ändringsdirektivet innebär nya och ändrade definitioner av flera av de grundläggande begrepp som används i AV-direktivet, bland annat genom att direktivets tillämpningsområde utökas till att omfatta även videodelningsplattformar. Utredningen föreslår att definitioner av

begreppen videodelningsplattform, leverantör av videodelningsplattform och användargenererad video införs i radio- och tv-lagen. Definitionerna av produktplacering och sponsring ändras så att även videodelningsplattformar och användargenererade videor omfattas. Utredningen gör bedömningen att de ändrade definitionerna av audiovisuell medietjänst, audiovisuellt kommersiellt meddelande och program samt definitionen av redaktionellt beslut inte medför något behov av ändring i radio- och tv-lagen.

Ändringsdirektivet innehåller även en ändring i den artikel som anger när en leverantör av medietjänster ska anses som etablerad i en medlemsstat. Ändringen innebär att det vid bedömningen av var en leverantör med verksamhet i flera medlemsstater ska anses etablerad görs en närmare koppling till den programrelaterade verksamheten. Utredningen föreslår att radio- och tv-lagen ändras så att hänvisningen till AV-direktivet, för bedömningen av om en leverantör är etablerad i Sverige, gäller AV-direktivet i dess lydelse enligt ändringsdirektivet.

Utredningen föreslår även att radio- och tv-lagen ska omfatta leverantörer av videodelningsplattformar etablerade i Sverige.

AV-direktivet innehåller regler om när en medlemsstat får göra undantag från principen om fri rörlighet. Det gäller möjligheten för en medlemsstat att begränsa rätten till vidareändring inom dess territorium och att göra undantag från sändarlandsprincipen för att tillämpa striktare bestämmelser och procedurerna för sådana begränsningar. Genom ändringsdirektivet utökas bestämmelserna till att omfatta beställ-tv och procedurreglerna justeras. Medlemsstaterna ska även samverka när det gäller informationsutbyte med andra medlemsstater och Europeiska kommissionen. Utredningen föreslår att radio- och tv-lagens bestämmelser om samarbete mellan myndig-heter utvidgas till att omfatta även tillhandahållande av beställ-tv. Utredningen föreslår även att det ska framgå av förordning att Myndigheten för press, radio och tv ska medverka till informationsutbyte.

Utredningen gör bedömningen att det inte behövs någon särskild bestämmelse när det gäller samarbete mellan medlemsstater i frågor som rör videodelningsplattformar. Utredningen föreslår även att möjligheten för Myndigheten för press, radio och tv att meddela närmare föreskrifter om samarbete mellan myndigheter tas bort.

Genom ändringsdirektivet införs ett krav på att medlemsstaterna ska upprätta och upprätthålla en uppdaterad förteckning över leverantörer av medietjänster och leverantörer av videodelningsplattformar under deras jurisdiktion. Den som bedriver sändningsverksamhet enligt radio- och tv-lagen, som det inte krävs tillstånd för, och den som tillhandahåller beställ-tv ska anmäla sig för registrering hos Myndigheten för press, radio och tv. Myndighetens register ska även innehålla uppgifter om de leverantörer som bedriver tillståndspliktig verksamhet.

Utredningen gör bedömningen att dagens bestämmelser om registrering, med tillägget att även uppgift ska lämnas om på vilket sätt leverantören av tjänsten faller under svensk jurisdiktion, uppfyller direktivets krav för leverantörer av audiovisuella medietjänster. Utredningen föreslår att även leverantörer av videodelningsplattformar ska omfattas av en skyldighet att anmäla verksamheten för registrering.

Det finns i dag ingen skyldighet för en leverantör att meddela ändringar i de uppgifter som registreras. Utredningen föreslår att en sådan skyldighet införs.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte fullgör sin anmälningsskyldighet enligt radio- och tv-lagen döms till böter. Utredningen anser att nuvarande sanktionsmöjlighet inte är effektiv och att den bör bytas ut mot en möjlighet att förelägga den som inte fullgör sin anmälningsskyldighet eller som inte anmäler ändringar att fullgöra skyldigheten. Ett sådant föreläggande ska få meddelas av Myndigheten för press, radio och tv och få förenas med vite.

Förutsättningar för samreglering och självreglering

I kapitel 5 redogör utredningen för sina överväganden i frågor om samreglering och självreglering. Enligt ändringsdirektivet ska medlemsstaterna uppmana till användning av samreglering och främja självreglering. Vissa områden pekats också ut som lämpliga för samreglering och självreglering.

Utredningen gör bedömningen att samreglering inte är möjligt för ett genomförande av AV-direktivet på de områden där det allmänna ställer upp villkor för verksamheten och där granskningsnämnden för radio och tv:s tillsyn utövas med stöd i 7 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen. Inom de områden där tillsyn över att villkor eller bestämmelser enligt radio- och tv-lagen följs inte endast kan utövas av granskningsnämnden för radio och tv anser utredningen att samreglering är möjlig, om vissa grundläggande förutsättningar är uppfyllda.

Utredningen föreslår att Myndigheten för press, radio och tv ges i uppdrag att medverka till samreglering inom AV-direktivets område om uppgiften inte lagts på annan myndighet. I kapitlet konstateras att samreglering är en oprövad metod inom radio- och tv-området. Utredningen har dock funnit fyra områden som i ett inledningsskede lämpar sig för samreglering.

Utredningen tar även upp frågan om självreglering med utgångspunkt i ett förslag som lämnats av Föreningen Utgivarna, Svenska Journalistförbundet och Publicistklubben. Förslaget innebär ett system där ett privaträttsligt organ prövar frågor om den enskildes privatliv har respekterats i verksamheten. Utredningen presenterar tre olika alternativ och gör bedömningen att förutsättningarna för ett sådant system initialt kan skapas genom att tillståndsgivaren inte använder möjligheten att ställa ett tillståndsvillkor om att i sändningsverksamheten respektera den enskildes privatliv.

Videodelningsplattformstjänster

Genom ändringsdirektivet utvidgas tillämpningsområdet för AV-direktivet till att omfatta också videodelningsplattformar. De definieras som en tjänst som i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten program, användargenererade videor, eller

bådadera, för vilka leverantören av videodelningsplattformen saknar redaktionellt ansvar men bestämmer hur innehållet ska organiseras. Ändringsdirektivet innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av sådana tjänster vidtar lämpliga åtgärder bland annat för att skydda allmänheten mot innehåll som uppmanar till våld eller hat.

Myndigheten för press, radio och tv har på utredningens uppdrag genomfört en kartläggning av möjliga videodelningsplattformar under svensk jurisdiktion. Myndigheten har funnit ett fåtal svenska tjänster som möjligen kan omfattas av regelverket, dels intresseforum med möjlighet till videodelning, dels videodelningsplattformar för streaming av sport, t.ex. fotbollsmatcher.

Utredningens förslag till genomförande innebär att bestämmelser om videodelningsplattformar och leverantörer av sådana tjänster införs i radio- och tv-lagen och samlas i ett nytt kapitel. Bestämmelserna innebär bland annat att leverantörer av videodelningsplattformar ska vidta lämpliga åtgärder för att skydda barn från ingående våldsskildringar och pornografiska bilder. Leverantörer av videodelningsplattformar ska också vidta lämpliga åtgärder för att skydda allmänheten från innehåll som uppenbart är sådant som avses i brottsbalkens bestämmelser om olaga hot, uppvigling, hets mot folkgrupp, barnpornografibrott samt bestämmelsen om offentlig uppmaning i lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet. När det gäller innehåll som strider mot de nu nämnda bestämmelserna i brottsbalken menar utredningen att en leverantör av videodelningsplattformar också kan bli ansvarig enligt lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor.

Vidare föreslår utredningen att det införs regler om reklam, sponsring och produktplacering som ska gälla för leverantörer av videodelningsplattformar och att Myndigheten för press, radio och tv får i uppgift att, i samråd med Statens medieråd, medverka till samreglering för leverantörer av videodelningsplattformar.

Innehåll som uppmanar till våld, hat eller terroristbrott

I AV-direktivet anges i artikel 6 att medlemsstaterna på lämpligt sätt ska säkerställa att tv-sändningar och beställ-tv under deras jurisdiktion inte innehåller något som uppmanar hat grundat på ras, kön, nationalitet eller religion.

Ändringsdirektivet innebär att artikel 6 utvidgas på olika sätt. Inte bara uppmaningar till hat utan också uppmaningar till våld ska omfattas. Fler grunder för våld eller hat blir aktuella genom att det görs en koppling till bestämmelsen om diskriminering i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Ytterligare en nyhet är att medlemsstaterna på lämpligt sätt ska säkerställa att audiovisuella medietjänster inte innehåller offentlig uppmaning att begå terroristbrott.

I kapitel 7 redovisar utredningen uppdraget att analysera behovet av författningsändringar med anledning av utvidgningen av artikel 6. Utredningen lämnar också förslag till andra ändringar i radio- och tv-lagen som bidrar till ett effektivt genomförande av artikel 6.

Utredningens bedömning är att svensk rätt uppfyller de krav som ställs i artikel 6, genom befintliga straffbestämmelser i yttrandefrihetsgrundlagen och brottsbalken om hets mot folkgrupp, uppvigling och olaga hot samt genom demokratibestämmelsen i radio- och tv-lagen och möjligheten att i sändningstillstånd ställa upp villkor om att ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft.

Det finns dock situationer där frågan kan ställas om den straffrättsliga regleringen är tillämplig för satellitsändningar från tredje länder som är avsedda för en publik i en annan EES-stat, men som faller under svensk jurisdiktion genom användning av svensk satellitupplänk eller utnyttjande av svensk satellitkapacitet.

Utredningen föreslår därför att en ny bestämmelse förs in i radio- och tv-lagen som omfattar dessa situationer. Bestämmelsen innebär att den som inte är etablerad i Sverige och som använder svensk satellitupplänk eller utnyttjar svensk satellitkapacitet för sändningar som helt eller huvudsakligen är avsedda för mottagning i en annan EES-stat ska ansvara för att programmen inte innehåller någon uppmaning till våld eller hat mot en grupp eller en medlem av en grupp på någon av de grunder som anges i artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Den sändande ska även ansvara för att programmen inte innehåller någon offentlig uppmaning att begå terroristbrott i enlighet med artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF.

Justitiekanslern föreslås övervaka efterlevnaden av bestämmelsen om uppmaning till våld, hat eller terroristbrott i angivna satellitsändningar. Om ett programbolag vid upprepade tillfällen sänder uppmaningar till hat, våld eller terroristbrott i strid med bestämmelsen ska överträdelsen kunna mötas med en vitessanktion. Ett sådant vitesföreläggande ska även kunna riktas mot satellitentreprenören.

Skydd av minderåriga och krav på information

Ändringsdirektivet innebär att minderårigas skydd mot skadligt medieinnehåll på olika sätt förstärks.

I kapitel 8 behandlas inledningsvis de bestämmelser om åtgärder som kan begränsa minderårigas tillgång till skadligt innehåll. Dessa bestämmelser gällde tidigare bara för okrypterade tv-sändningar, men har genom ändringsdirektivet utsträckts till att gälla även för krypterade tv-sändningar och beställ-tv. Utredningens bedömning är att svensk rätt redan når upp till den högre skyddsnivån.

Därefter berörs de krav som införs för leverantörer av medie-tjänster när det gäller att lämna information om innehåll som kan skada minderårigas fysiska, mentala eller moraliska utveckling. I dag är de krav som ställs i svensk lagstiftning begränsade till att i tv-sändningar lämna varning vid sändningar av program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder (5 kap. 2 § radio- och tv-lagen).

Utredningen lämnar förslag som innebär att det nuvarande kravet på varning ersätts med en ny bestämmelse om att den som sänder tv-program eller tillhandahåller beställ-tv-program som innehåller verklighetstrogn våldsskildringar eller pornografiska bilder ska lämna information till tittarna som beskriver innehållet och varnar för dess potentiella skada. Den nya bestämmelsen ska övervakas av granskningsnämnden för radio och tv. Utredningen föreslår också att Statens medieråd ges i uppdrag att bistå mediebranschens aktörer i framtagande av ett gemensamt system för innehållsklassificering och information om innehåll.

Genom ändringsdirektivet ställs vidare krav på skydd av personuppgifter som rör minderåriga. Sådana personuppgifter får inte användas för kommersiella ändamål såsom direktmarknadsföring, profilering och beteendestyrd annonsering. Utredningen föreslår att en bestämmelse med detta innehåll införs i radio- och tv-lagen samt att bestämmelsens efterlevnad ska övervakas av Datainspektionen.

I kapitlet behandlar utredningen slutligen ändringsdirektivets krav på att medlemsstaterna ska främja och vidta åtgärder för utveckling av medie- och informationskunnighet. Utredningen konstaterar att det pågår ett arbete för att stärka medie- och informationskunnigheten i Sverige. Det sker också ett arbete för att utveckla former för hur detta arbete ska kanaliseras. Utredningen bedömer därför att Sverige uppfyller ändringsdirektivets krav när det gäller att främja och utveckla medie- och informationskunnighet.

Medlemsstaterna ska senast den 19 december 2022 och därefter vart tredje år rapportera till kommissionen hur de uppfyllt kraven att främja och vidta åtgärder för utvecklingen av medie- och informationskunnighet. Myndigheten för press, radio och tv och Statens medieråd föreslås få i uppdrag att i nära samverkan kartlägga – och vart tredje år redovisa – vilka åtgärder som vidtagits för att främja utvecklingen av medie- och informationskunnighet i Sverige.

Audiovisuella kommersiella meddelanden

Ändringsdirektivet innebär att reklamreglerna förändras i syfte att skapa mer likvärdiga konkurrensförutsättningar för leverantörer av beställ-tv och leverantörer av tv-sändningar. Ändringarna innebär bland annat en liberalisering av hur mycket reklam som får finnas i tv-sändningar och en skärpning av bestämmelserna om alkohol-reklam i beställ-tv. Vidare innebär ändringarna förenklingar av bestämmelserna om produktplacering. En annan nyhet är att medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att säkerställa att audiovisuella medietjänster inte utan medgivande från leverantören förses med s.k. överliggande inslag för kommersiella ändamål eller ändras.

För närvarande gäller att annonser får sändas i tv under högst tolv minuter per timme mellan hela klockslag. Utredningen anser att det finns skäl som talar för att den svenska lagstiftningen ska återspegla den mer liberala och flexibla hållning som ändringsdirektivet ger uttryck för när det gäller annonstid. Utredningen föreslår därför i kapitel 9 att radio- och tv-lagens reglering av högsta tillåtna tid för annonser ändras på så sätt att

annonser får sändas i tv under högst 20 procent av tiden mellan kl. 06.00 och 18.00 samt 20 procent av tiden mellan kl. 18.00 och 24.00.

Därutöver föreslås en ny bestämmelse med innebörden att neutrala inramningar mellan redaktionellt innehåll och reklaminslag och mellan enskilda inslag, s.k. svartrutor, inte räknas som annonstid. Undantaget för egenreklam föreslås utvidgas till att omfatta reklam som en leverantör av medietjänster gör för programverksamhet från andra leverantörer av medietjänster som tillhör samma mediegrupp.

När det gäller produktplacering föreslår utredningen att huvudregeln blir att produktplacering får förekomma i program i både tv och beställ-tv, med undantag för nyhets- och samhällsprogram, program om konsumentfrågor, religiösa program och program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

Ändringsdirektivets skärpning av bestämmelserna om alkohol-reklam i beställ-tv medför enligt utredningen inte behov av några särskilda åtgärder för att genomföras i svensk rätt.

Utredningen föreslår slutligen att en ny bestämmelse införs i radio- och tv-lagen om att tv-sändningar och beställ-tv inte får förses med överliggande inslag för kommersiella ändamål eller ändras utan medgivande från leverantören av medietjänster.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

I kapitel 10 redovisar utredningen sina överväganden när det gäller tillgängliggörande av program för personer med funktionsnedsättning.

Utredningen föreslår att det ska vara möjligt att ställa krav på att program i beställ-tv som tillhandahålls genom tråd ska göras tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Med det förslaget bedömer utredningen att radio- och tv-lagens bestämmelser om tillgängliggörande genomför de krav som AV-direktivet genom ändringsdirektivet ställer på att innehåll ska tillgängliggöras.

Utredningen föreslår att leverantörer av medietjänster som omfattas av krav på att göra tjänster tillgängliga ska rapportera hur de har uppnått de krav som ställs. En leverantör av medietjänster ska även upprätta en handlingsplan för hur tjänstens tillgänglighet ska öka.

Enligt AV-direktivet genom ändringsdirektivet ska varje medlemsstat utse en lättillgänglig kontaktpunkt online för information och klagomål om de nu aktuella tillgänglighetsfrågorna. Utredningen föreslår att Myndigheten för press, radio och tv ska tillhandahålla en sådan kontaktpunkt online.

Meddelanden av vikt för allmänheten som enligt tillståndsvillkor ska sändas i tv ska, när så är möjligt, utformas så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Utredningen bedömer att ett motsvarande krav inte bör införas för ljudradiosändningar.

Främjande av europeiska produktioner

I kapitel 11 behandlar utredningen frågor om främjande av europeiska produktioner. AV-direktivets krav på att europeiska produktioner ska främjas gäller oavsett distributionsform. Genom ändringsdirektivet skärps kraven på leverantörer av beställ-tv på så sätt att minst 30 procent av tjänstens katalog ska innehålla europeiska produktioner, som även ska framhävas.

Nuvarande bestämmelser om främjande av produktioner av europeiskt ursprung gäller inte för sändningar eller tillhandahållanden genom tråd. Utredningen föreslår att även sändningar av tv och tillhandahållanden av beställ-tv genom tråd ska omfattas av en skyldighet att främja framställningen av och tillgången till program av europeiskt ursprung.

Den som tillhandahåller beställ-tv ska enligt utredningens förslag främja europeisk produktion genom att minst 30 procent av tjänstens katalog ska utgöras av program av europeiskt ursprung och att dessa program ska framhävas. Skyldigheten ska inte gälla för leverantörer med låg omsättning eller liten publik. Den ska inte heller gälla om skyldigheten skulle vara opraktisk eller på annat sätt omotiverad.

Leverantörer ska redovisa hur kraven har uppfyllts. En sådan redovisningsskyldighet kan vara betungande, både för den som ska redovisa och för Myndigheten för press, radio och tv som ska samla in och sammanställa uppgifterna. Utredningen föreslår därför att myndigheten ska få möjlighet att skapa en större flexibilitet i redovisningen. Myndigheten för press, radio och tv föreslås även få möjlighet att medge undantag från skyldigheten att redovisa andelen europeiska produktioner för leverantörer av tv-sändningar.

Tillsynsmyndigheternas oberoende och effektiva överklagandemekanismer

Genom ändringsdirektivet ställs krav på att medlemsstaternas tillsynsmyndigheter och tillsynsorgan ska vara oberoende från såväl offentliga som privata organ. Den verksamhet som bedrivs ska vara opartisk och öppen samt kunna granskas. Vidare ska myndighetens kompetens och befogenheter vara tydligt författningsreglerade. Ändringsdirektivet slår också fast principer för tillsättning och entledigande av myndighetschefer och nämndledamöter.

I kapitel 12 bedömer utredningen att den svenska förvaltningsmodellen garanterar att Myndigheten för press, radio och tv och övriga myndigheter med uppgifter på AV-direktivets område är juridiskt åtskilda och funktionellt oberoende från regeringen och andra offentliga eller privata organ. Enligt utredningens uppfattning behövs inte heller några ändringar i svensk rätt för att genomföra kraven i ändringsdirektivet om att tillsynsmyndigheterna ska utöva sina befogenheter opartiskt, öppet och självständigt. Det behövs inte heller ändringar i svensk rätt för att genomföra kravet på reglering av de befogenheter som tillkommer tillsynsmyndigheterna och hur dessa kan hållas ansvariga. Kraven på att medlemsstaterna ska säkerställa att nationella tillsynsmyndigheter eller

tillsynsorgan ska ha tillräckliga finansiella resurser och personalresurser samt befogenheter att upprätthålla efterlevnad för att kunna utföra sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt och för att bidra till arbetet i den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (Erga) föranleder, enligt utredningens bedömning, inte heller ändringar i svensk rätt.

Utredningen lämnar förslag om att Myndigheten för press, radio och tv ska utses till tillsynsmyndighet enligt AV-direktivet i den mån uppgiften att utöva tillsyn inte ligger på någon annan myndighet. Förslag lämnas också om att det i myndighetens instruktion förtydligas att myndigheten ska delta i Ergas arbete, och inom ramen för arbetet i Erga samverka med andra svenska myndigheter som fullgör uppgifter på AV-direktivets område.

Vidare behandlas frågorna om tillsättning och entledigande av myndighetschefen för Myndigheten för press, radio och tv och av ledamöter i granskningsnämnden för radio och tv. Ändringar avseende bland annat vilka som kan vara ledamöter i nämnden föreslås, för att ytterligare stärka oberoendet.

Slutligen behandlas kravet i ändringsdirektivet på effektiva överklagandemekanismer på nationell nivå. Utredningen bedömer att kravet inte föranleder behov av ändringar i svensk rätt.

Översyn av radio- och tv-lagen utifrån ett nytt säkerhetsläge

I kapitel 13 redovisar utredningen sina överväganden när det gäller hur nationella säkerhetsintressen kan säkerställas vid tillståndsprövningen för tv, text-tv och ljudradio.

Frågan rör huruvida Myndigheten för press, radio och tv ska kunna avslå en ansökan om sändningstillstånd eller upphäva ett tillstånd enbart på den grunden att den aktuella aktören kan anses utgöra en nationell säkerhetsrisk. Frågan är komplex och aktualiserar överväganden bland annat av om regler med den innebörden kan innebära en begränsning av yttrande- och informationsfriheten.

Yttrandefriheten och dess grundläggande betydelse i ett demokratiskt samhälle är en given utgångspunkt för utredningens överväganden. Utredningen har övervägt olika alternativ för att uppnå syftet att säkerställa nationella säkerhetsintressen. Ett alternativ som har bedömts innebära att Myndigheten för press, radio och tv ges möjlighet att hindra en aktör från att få tillstånd om denne utgör ett hot mot Sveriges säkerhet. Möjligheten att neka tillstånd skulle i så fall finnas både vid tillståndsgivning och när myndigheten ska medge överlåtelse av tillstånd. Alternativet avser också förutsättningarna för att återkalla tillstånd om tillståndshavaren utgör en fara för landets säkerhet. Prövningen skulle i dessa fall vara inriktad på den sökande och dennes verksamhet, inte innehållet i sändningarna. Utredningen har dock funnit att ett sådant alternativ inte bör införas av yttrandefrihetsrättsliga skäl.

Regler som syftar till att säkerställa att nationella säkerhetsintressen kan tillgodoses bör i stället vara inriktade på en bedömning av sändningarnas

innehåll och möjliggöra ett ingripande i efterhand t.ex. genom återkallelse av sändningstillstånd. Ingripande skulle då vara möjligt om tillståndshavaren bedriver sändningar som utgör en fara för Sveriges säkerhet. Utredningen bedömer att en ny grund för återkallelse av tillstånd med denna innebörd bör införas i radio- och tv-lagen. Den närmare utformningen av sådana regler bör dock utredas vidare.

Utredningen bedömer vidare att ökad transparens kring ägarförhållanden på mediemarknaden kan underlätta för konsumenter att skaffa sig en uppfattning om innehållet i en medietjänst. Frågan huruvida ett krav om ökad öppenhet avseende medietjänstleverantörers ägarstrukturer kan införas bör utredas närmare, särskilt i förhållande till yttrandefrihetsgrundlagen.

Tillståndsperioden för marksänd tv

I kapitel 14 överväger utredningen frågan om hur lång tillstånds-perioden för annan tv än public service-tv ska vara. För närvarande gäller att tillståndsperioden för public service tv kommer att vara åtta år från och med 2026 och att tillståndsperioden för annan tv är sex år.

Utredningen anser att synkroniserade tillståndsperioder underlättar tillståndsgivningen och främjar en effektiv frekvensanvändning. Utredningen bedömer därför att tillståndsperiodernas längd för public service-tv och annan tv bör vara desamma. Mot bakgrund av att det inte är nödvändigt att redan nu lämna förslag om åttaåriga tillståndsperioder som ska gälla för första gången under perioden 2026–2033, anser utredningen att frågan om tillståndsperiodens längd för annan tv än public service-tv bör utredas ytterligare, inför den tillståndsperiod som inleds 2026.

Ett skäl för att utreda frågan i ett senare skede är att den inte kan ses isolerad från utvecklingen på mediemarknaden. Det rör bland annat det minskande intresset för marksändningar, hur andra distributionsplattformar utvecklas och hur allmänhetens mediekonsumtion förändras. Det är, enligt utredningens uppfattning, rimligt att anta att den närmaste tiden kommer att innebära ytterligare utveckling när det gäller teknik för tv-distribution och förändringar av de kommersiella förutsättningarna för att verka på mediemarknaden.

Ett annat skäl för att återkomma till frågan är att den har beröringspunkter med frekvenspolitiken, dvs. hur det allmänna väljer att möjliggöra användning av tillgängligt radiospektrum. Utredningen framhåller också att en bred översyn kan ge utrymme för att se över frågor som har betydelse för marknätets utveckling och konkurrenskraft, bland annat tillståndsgivningssystemets utformning.

Vidaresändningsplikt

I kapitel 15 behandlar utredningen två frågor relaterade till vidaresändningsplikten. Utgångspunkten för utredningens uppdrag är en rapport lämnad av Myndigheten för press, radio och tv där myndigheten föreslår dels att de kanaler som omfattas av vidaresändningsplikt ska ha

olika innehåll, dels att sökbar text-tv ska omfattas av skyldigheten. Kapitlet inleds med en redogörelse för den EU-rättsliga grunden för möjligheten att införa en vidaresändningsplikt följt av yttrandefrihetsgrundlagens och radio- och tv-lagens bestämmelser om vidaresändningsplikt.

Syftet med bestämmelserna om vidaresändningsplikt är att bo-ende i en kabelansluten fastighet ska ha tillgång till samma utbud från public service som de skulle ha haft om fastigheten inte varit ansluten till kabelnätet.

Vidaresändningsplikten omfattar i dag högst fyra program-tjänster från public service. Sveriges Television AB sänder för närvarande sex programtjänster i marknätet. Två av dessa består av parallellsändningar i högupplöst kvalitet. En operatör kan uppfylla vidaresändningsplikten genom att sända två programtjänster i standardupplöst kvalitet och två programtjänster, med samma innehåll, i högupplöst kvalitet. Utredningen föreslår att de programtjänster som omfattas av vidaresändningsplikt ska ha olika innehåll. Genom ett sådant krav tillgodoses allmänhetens behov av allsidig information och syftet med vidaresändningsplikten uppfylls.

Sökbar text-tv omfattas inte av vidaresändningsplikten. Utredningen anser att sökbar text-tv är en integrerad del av program-utbudet från public service och att det är naturligt att se sökbar text-tv som en del av hela utbudet från public service. Utredningen föreslår därför att även sökbar text-tv ska ingå i vidaresändningsplikten, under förutsättning att sändningen sker under villkor om opartiskhet och saklighet. Med hänsyn till att innehållet i sökbar text-tv främst består av nyheter och information bör villkor inte ställas om ett mångsidigt programutbud där det ska ingå nyheter.

Bör beställradio omfattas av radio- och tv-lagen?

I kapitel 16 behandlar utredningen frågan om beställradio från public service ska omfattas av vissa grundläggande bestämmelser i radio- och tv-lagen.

De senaste åren har utbudet av och lyssnandet på ljudradio på begäran, s.k. beställradio, ökat. Radio- och tv-lagens bestämmelser om ljudradio gäller dock enbart sändningar. Det innebär att exempelvis demokratibestämmelsen inte gäller för beställradio från public service.

Utredningen anser att all verksamhet som finansieras av allmänheten ska uppfylla vissa grundläggande krav. Teknikneutralitet bör också eftersträvas där så är möjligt.

Utredningen föreslår att en definition av beställradio införs i radio- och tv-lagen som anger att beställradio är en tjänst i vilken en leverantör av medietjänster i syfte att informera, underhålla eller utbilda tillhandahåller allmänheten program på begäran av användaren och vid en tidpunkt som användaren väljer.

Utredningen anser att det är de mer grundläggande bestämmelserna i radio- och tv-lagen som även bör gälla för beställradio från public service. Utredningen föreslår därför att demokratibestämmelsen samt bestämmelsen om förbud mot otillbörligt gynnande och bestämmelserna

om sponsring ska gälla även vid tillhandahållande av beställradio inom public service.

Uppdraget för granskningsnämnden för radio och tv föreslås utökas till att även omfatta beställradio från public service. För detta ändamål ska Myndigheten för press, radio och tv få begära att den som tillhandahåller beställradio utan kostnad ska lämna en inspelning av innehållet till myndigheten.

Sanktioner i radio- och tv-lagen

I kapitel 17 tar utredningen upp frågor om sanktioner i radio- och tv-lagen. För flera bestämmelser i lagen saknas en sanktionsmöjlighet eller det kan ifrågasättas om den nuvarande sanktionen är effektiv. Myndigheten för press, radio och tv har i en skrivelse till regeringen påpekat att detta försvårar myndighetens tillsynsarbete.

I flera fall saknas sanktionsmöjlighet om en tillståndshavare för kommersiell radio inte följer villkor som ställs i ett tillstånd. Utredningen föreslår att den som har tillstånd att sända analog eller digital kommersiell radio och som inte uppfyller vissa av de villkor som ställs ska kunna föreläggas att följa villkoret. Ett sådant föreläggande ska få meddelas av Myndigheten för press, radio och tv och få förenas med vite. Ett tillstånd att sända digital kommersiell radio som har förenats med villkor om att ägarförhållandena och inflytandet i det företaget som har tillståndet inte får förändras i mer än begränsad omfattning ska kunna återkallas om tillståndshavaren åsidosatt villkoret på ett väsentligt sätt.

Ett programföretag som sänder tv och leverantörer av beställ-tv ska se till att mottagare av deras tjänster alltid och på ett enkelt sätt har tillgång till viss information. Bestämmelsen saknar sanktionsmöjlighet. Utredningen föreslår att programbolag som sänder tv och leverantörer av beställ-tv ska kunna åläggas att lämna denna information. Ett åläggande ska meddelas enligt marknadsföringslagen och förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Myndigheten för press, radio och tv har även framfört att vitessanktionen kopplad till krav om att tv-sändningar ska göras tillgängliga för personer med funktionsnedsättning inte är effektiv. Utredningen konstaterar att den nuvarande sanktionen, en möjlighet att förelägga vid vite, inte kan anses ändamålsenlig. Utredningen föreslår att den som inte följer beslut om skyldighet att utforma tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv på ett sådant sätt att tjänsterna blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning ska kunna åläggas att betala en särskild avgift.

Det föreslås att frågan om påförande av den särskilda avgiften prövas av granskningsnämnden för radio och tv när beslut om krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning fattats av regeringen och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall. Sådana beslut ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Utredningen får föreslå författningsändringar som inte direkt föränleds av uppdraget men som har samband med det, under förutsättning att uppdraget ändå bedöms kunna redovisas i tid. I kapitel 18 lämnar utredningen förslag om följande närliggande frågor.

Egenreklam och förbudet mot otillbörligt gynnande

Bestämmelsen om otillbörligt gynnande i radio- och tv-lagen gäller för program som inte är reklam. Det innebär att bestämmelsen inte kan tillämpas om ett otillbörligt gynnande sker i samband med egenreklam, dvs. reklam för den egna programverksamheten. Utredningen lämnar förslag om att det inte ska vara tillåtet att gynna andras kommersiella intressen i samband med egenreklam.

Produktplacering av alkoholdrycksliknande preparat

Under 2019 har vissa ändringar genomförts i alkohollagen (2010:1622) och andra lagar i syfte att åstadkomma en så likartad reglering som möjligt för alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat. Bland annat har förbudet i radio- och tv-lagen mot att någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker sponsrar program utökats till att gälla även sponsring från någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycksliknande preparat.

Utredningen föreslår att det inte heller ska vara tillåtet med produktplacering av alkoholdrycksliknande preparat.

Sponsring från läkemedelsföretag i ljudradio

Enligt radio- och tv-lagen gäller vissa begränsningar om ett läkemedelsföretag sponsrar ett program i tv, sökbar text-tv eller beställ-tv. I sådana fall får sponsringen bara främja företagets namn eller anseende, men inte receptbelagda läkemedel eller sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination. Någon motsvarande bestämmelse finns inte för sponsring i ljudradio. Det bryter enligt utredningen mot systematiken i radio- och tv-lagen eftersom övriga bestämmelser om förbud mot eller begränsning av viss sponsring gäller både för tv och radio. Olika i reglering kan också skapa snedvridningar på annonsmarknaden.

Utredningen föreslår därför en ny bestämmelse som innebär att när läkemedelsföretag sponsrar ett program i ljudradio ska sponsringen bara få främja företagets namn eller anseende, men inte receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination.

Förtydligande av tillämpningsområdet för marknadsföringslagen och vissa hänvisningar till radio- och tv-lagen i annan lag

Utredningen lämnar förslag om att bestämmelserna om förbud mot reklam i alkohollagen och lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter ska utformas likalydande.

Utredningen föreslår bland annat att hänvisningarna till radio- och tv-lagen ska tas bort, vilket får till följd att de svenska förbuden även kommer att gälla för sådana satellitsändningar som utgår från tredje länder men som är avsedda för en svensk publik.

Utredningen föreslår också ändringar i marknadsföringslagen (2008:486) som förtydligar att lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen, även om de helt eller huvudsakligen är avsedda för mottagning i en annan EES-stat än Sverige.

Övrigt

Utredningen tar även upp en del frågor utan att lämna förslag till författningsändringar.

Utredningen bedömer bland annat att det finns behov av ytterligare utredning av frågan om upptäckbarhet i onlinemiljö. Utredningen bedömer också att en översyn behöver göras av bestämmelserna om återkallelse av sändningstillstånd i vissa fall.

Ikraftträdande

Utredningen föreslår att författningsändringarna ska träda i kraft den 19 september 2020. Några övergångsbestämmelser behövs inte med anledning av förslagen.

Konsekvenser av förslagen

I kapitel 20 redovisar utredningen konsekvenser av förslagen, bland annat konsekvenser för berörda företag och myndigheter.

Utredningen har strävat efter ett genomförande som ligger i linje med de minimiregler som AV-direktivet anger. På ett område har utredningen valt att föreslå ett genomförande som avviker från AV-direktivets minimiregler. Det gäller de bestämmelser om reklam och andra annonser som blir tillämpliga på leverantörer av videodelningsplattformar. I den delen knyter genomförandet an till den striktare reglering som gäller i svensk rätt för leverantörer av tv-sändningar och beställ-tv.

Utredningen bedömer att förslagen påverkar berörda tv-företag i positiv riktning, i huvudsak med anledning av liberaliseringen av reklamreglerna som enligt tillfrågade tv-företag skapar förutsättningar för märkbart högre intäkter. Sammantaget bör förslagen även innebära en minskning av tv-företagens administrativa börda. Utvidgningen av radio- och tv-lagen till leverantörer av videodelningsplattformar innebär en ökad administrativ börda för sådana företag. Myndigheten för press, radio och tv:s kartläggning av området visar att det sannolikt är få tjänster som kommer att omfattas av den nya regleringen. Det innebär att myndigheten inom ramen för arbetet att uppmäna till samreglering på området kommer att kunna informera och stödja de leverantörer av videodelningsplattformar som berörs och därmed underlätta företagets administrativa börda.

När det gäller konsekvenser för myndigheter innebär utredningens förslag nya uppgifter för bland annat Myndigheten för press, radio och tv.

Det handlar t.ex. om medverkan till samreglering, om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, kartläggning och redovisning av åtgärder inom området för medie- och informationskunnighet (MIK) och registerfrågor inkluderande utökade registerkrav. Uppgifterna bör, i varje fall inledningsvis, kunna rymmas inom myndighetens befintliga anslag.

De uppgifter som Statens medieråd får med anledning av utredningens förslag, bland annat om kartläggning och redovisning av åtgärder på MIK-området, bedöms kunna rymmas inom myndighetens befintliga anslag.

För Justitiekanslern, Konsumentombudsmannen, Datainspektionen och domstolarna innebär utredningens förslag utökade uppgifter av mindre omfattning. Utredningen bedömer att förslagen inte medför behov av resursförstärkning för myndigheterna.

Lagförslaget i SOU 2019:39

Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen
(2010:696)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om radio- och tv-lagen (2010:696)

dels att 16 kap. 17 § ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 1–3 §§, 2 kap. 2 §, 3 kap. 1 §, 5 kap. 2, 3, 5, 7, 8 och 12 §§, 6 kap. 1–3 §§, 8 kap. 1 och 16 §§, 9 kap. 1 och 2 §§, 14 kap. 2 §, 16 kap. 1, 2, 5, 6, 10, 14, 15 och 16 §§, 17 kap. 3, 11 och 14 §§, 18 kap. 2 och 5 §§, 19 kap. 4 §, 20 kap. 3 §, rubriken till 14 kap. och rubrikerna närmast före 6 kap. 1 § och 17 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 5 a kap., 19 nya paragrafer, 1 kap. 3 a §, 2 kap. 4 och 5 §§, 5 kap. 3 a, 12 a och 14 §§, 8 kap. 17 §, 14 kap. 8 och 9 c §§, 15 kap. 11 §, 16 kap. 4 a §, 6 a §, 17 kap. 3 a, 3 b, 5 a, 6 a och 13 a §§, 19 kap. 4 a §, 20 kap. 3 a § och närmast före 1 kap. 3 a §, 6 kap. 1 §, 14 kap. 8 och 9 c §§, 16 kap. 4 a och 6 a §§ och 17 kap. 13 a § nya rubriker med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

Denna lag innehåller bestämmelser om tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och ljudradio-sändningar enligt följande.

Denna lag innehåller bestämmelser om tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv, videodelningsplattformar, ljudradiosändningar och beställradio enligt följande.

Övergripande bestämmelser

- Lagens innehåll och tillämpningsområde (1 kap.)
- Information och registrering (2 kap.)
- Definitioner (3 kap.)

Tv-sändningar, beställ-tv och sökbar text-tv

- Krav på tillstånd (4 kap.)
- Innehållet i tv-sändningar, beställ-tv och sökbar text-tv (5 kap.)
- Produktplacering (6 kap.)
- Sponsring (7 kap.)

Tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och videodelningsplattformar

- Innehållet på videodelningsplattformar (5 a kap.)

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808.

² Senaste lydelse 2012:702.

- Reklam och andra annonser m.m. (8 kap.)
- Vidaresändningar i kabelnät (9 kap.)

Ljudradiosändningar

- Krav på tillstånd (10 kap.)
- Tillstånd att sända annan ljudradio än närradio och kommersiell radio (11 kap.)
- Tillstånd att sända närradio (12 kap.)
- Tillstånd att sända kommersiell radio (13 kap.)
- Innehållet i ljudradiosändningar (14 kap.)
- Reklam, andra annonser och sponsring (15 kap.)

Ljudradiosändningar
och beställradio

- Innehållet i ljudradiosändningar och beställradio (14 kap.)
- Reklam, andra annonser och sponsring (15 kap.)

Gemensamma bestämmelser

- Granskning och tillsyn (16 kap.)
- Straff, särskild avgift och vite (17 kap.)
- Återkallelse av tillstånd (18 kap.)
- Handläggningen av mål om återkallelse, särskild avgift och vite m.m. (19 kap.)
- Överklagande (20 kap.)

2 §³

Lagen genomför delvis Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), nedan benämnt AV-direktivet.

Lagen genomför delvis Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), nedan benämnt AV-direktivet, *ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden.*

³ Senaste lydelse 2015:662.

Lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som kan tas emot i någon stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat), om leverantören av medietjänsten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i AV-direktivet, i *den ursprungliga lydelsen*,

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i AV-direktivet, i *lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808*,

2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige,

3. inte uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige, eller

4. inte uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 men är etablerad i Sverige enligt artiklarna 49–54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Utöver det som föreskrivs i första stycket gäller 2 kap. 3 §, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–17 §§, 5 kap. 13 § och 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet, i *den ursprungliga lydelsen*.

Utöver det som föreskrivs i första stycket gäller i *tillämpliga delar* 2 kap. 3 §, 4 kap. 1–7 §§, 9 § 1–3, 6–9 och 16 samt 11–17 §§, 5 kap. 13 § och 16–20 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt AV-direktivet, i *lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808*.

Leverantörer av videodelningsplattformar

3 a §

Lagen tillämpas på leverantörer av videodelningsplattformar etablerade i Sverige enligt artikel 28a i AV-direktivet, i *lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808*.

2 kap.

2 §⁵

Den som bedriver en sändningsverksamhet som det inte behövs tillstånd för enligt denna lag *eller som tillhandahåller beställ-tv*, ska anmäla sig för registrering hos Myndigheten för press, radio och tv. Detsamma gäller den som

Den som bedriver en sändningsverksamhet som det inte behövs tillstånd för enligt denna lag, *tillhandahåller beställ-tv, beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av*

⁴ Senaste lydelse 2015:662.

⁵ Senaste lydelse 2018:1687.

för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet (satellitentreprenör).

radio och tv i allmänhetens tjänst eller en videodelningsplattform, ska anmäla sig för registrering hos Myndigheten för press, radio och tv. Detsamma gäller den som för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet (satellitentreprenör).

I anmälan ska följande anges:

1. namn, företagsnamn eller motsvarande,
2. ställföreträdare för juridisk person,
3. postadress, telefonnummer, e-postadress och webbplats, *och*
4. uppgift om den verksamhet som bedrivs.
3. postadress, telefonnummer, e-postadress och webbplats,
4. uppgift om den verksamhet som bedrivs, *och*
5. *på vilket sätt leverantören av tjänsten faller under svensk jurisdiktion enligt 1 kap. 3 eller 3 a §.*

4 §

Om de uppgifter som har lämnats av den som ska anmäla sig för registrering enligt 2 § ändras ska denne genast anmäla detta till Myndigheten för press, radio och tv.

5 §

Om de uppgifter som en sådan tillståndshavare som avses i 3 § andra punkten lämnat i en ansökan om tillstånd ändras ska denne genast anmäla detta till Myndigheten för press, radio och tv.

3 kap.

1 §

I denna lag avses med

1. annonser: reklam och andra meddelanden som utan att vara reklam sänds på uppdrag av någon annan och som har till syfte att främja en sak eller en idé;

2. annonsering med delad skärm: sändning av en annons samtidigt med en annan sändning;

3. användargenererad video: en uppsättning rörliga bilder med eller utan ljud som, oavsett längd, utgör ett enskilt inslag som skapats av en användare och laddats upp på en

- videodelningsplattform av samma eller någon annan användare;*
- 4. beställradio: en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten ljudradioprogram med hjälp av elektroniska kommunikationsnät*
- a) på begäran av användaren, och*
- b) vid en tidpunkt som användaren väljer;*
- 5. beställ-tv: en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät*
- a) på begäran av användaren,*
- b) vid en tidpunkt som användaren väljer, och*
- c) från en katalog med program som leverantören har valt ut;*
- 4. försäljningsprogram: program där mottagare av programmet erbjuds att beställa varor och tjänster;*
- 5. kommersiell radio: tillståndspliktiga ljudradiosändningar som*
- a) inte kräver tillstånd av regeringen,*
- b) inte endast får äga rum under en begränsad tid enligt 11 kap. 1 § andra stycket, eller*
- c) inte är närradio;*
- 6. leverantör av medietjänster: den som*
- a) har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll i en ljudradio- eller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv, och*
- b) avgör hur innehållet struktureras;*
- 7. ljudradiosändning: en sändning av ljudradioprogram med hjälp*
- videodelningsplattform av samma eller någon annan användare;*
- 4. beställradio: en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten ljudradioprogram med hjälp av elektroniska kommunikationsnät*
- a) på begäran av användaren, och*
- b) vid en tidpunkt som användaren väljer;*
- 5. beställ-tv: en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät*
- a) på begäran av användaren,*
- b) vid en tidpunkt som användaren väljer, och*
- c) från en katalog med program som leverantören har valt ut;*
- 6. försäljningsprogram: program där mottagare av programmet erbjuds att beställa varor och tjänster;*
- 7. kommersiell radio: tillståndspliktiga ljudradiosändningar som*
- a) inte kräver tillstånd av regeringen,*
- b) inte endast får äga rum under en begränsad tid enligt 11 kap. 1 § andra stycket, eller*
- c) inte är närradio;*
- 8. leverantör av medietjänster: den som*
- a) har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll i en ljudradio- eller tv-sändning, sökbar text-tv, beställradio eller beställ-tv, och*
- b) avgör hur innehållet struktureras;*
- 9. leverantör av videodelningsplattform: fysisk eller juridisk person som tillhandahåller en videodelningsplattform;*
- 10. ljudradiosändning: en sändning av ljudradioprogram med hjälp*

av elektroniska kommunikationsnät som

a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,

b) är riktad till allmänheten, och

c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;

8. närradio: lokala ljudradio-sändningar för föreningslivet och registrerade trossamfund;

9. närradioförening: en sammanslutning av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål;

10. produktplacering: förekomsten i ett program av en vara, en tjänst eller ett varumärke, om detta sker i marknadsföringssyfte och mot betalning eller liknande ersättning till leverantören av medietjänsten, dock inte när varan eller tjänsten är av obetydligt värde och har tillhandahållits gratis;

11. programföretag: en leverantör av medietjänster som tillhandahåller ljudradiosändningar, tv-sändningar eller sökbar text-tv;

12. programtjänst: ett samlat utbud av ljudradio- eller tv-program eller sökbar text-tv som sänds under en gemensam beteckning;

13. reklam: varje form av meddelande

a) som sänds antingen mot betalning eller liknande ersättning eller som utgör egenreklam, och

b) som syftar till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen eller andra nyttigheter;

14. sponsring: bidrag som någon som inte tillhandahåller eller producerar ljudradio, tv-sändning, *beställ-tv* eller *sökbar*

av elektroniska kommunikationsnät som

a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,

b) är riktad till allmänheten, och

c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;

11. närradio: lokala ljudradio-sändningar för föreningslivet och registrerade trossamfund;

12. närradioförening: en sammanslutning av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål;

13. produktplacering: förekomsten i ett program *eller i en användargenererad video* av en vara, en tjänst eller ett varumärke, om detta sker i marknadsföringssyfte och mot betalning eller liknande ersättning till leverantören av medietjänsten *eller videodelningsplattformen, eller till den som skapat eller laddat upp en användargenererad video på en videodelningsplattform*, dock inte när varan eller tjänsten är av obetydligt värde och har tillhandahållits gratis;

14. programföretag: en leverantör av medietjänster som tillhandahåller ljudradiosändningar, tv-sändningar eller sökbar text-tv;

15. programtjänst: ett samlat utbud av ljudradio- eller tv-program eller sökbar text-tv som sänds under en gemensam beteckning;

16. reklam: varje form av meddelande

a) som sänds antingen mot betalning eller liknande ersättning eller som utgör egenreklam, och

b) som syftar till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen eller andra nyttigheter;

17. sponsring: bidrag som någon som inte tillhandahåller eller producerar ljudradio, tv-sändning, *sökbar text-tv*, *beställ-*

text-tv ger för att finansiera dessa medietjänster eller program i syfte att främja bidragsgivarens namn, varumärke, anseende, verksamhet, produkt eller intresse;

15. sändning som är riktad till allmänheten: en sändning som samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den;

16. sökbar text-tv: en sändning via elektroniska kommunikationsnät som huvudsakligen består av text, grafik eller stillbilder, med eller utan ljud, som

- a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,
- b) är riktad till allmänheten,
- c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel, och
- d) låter användaren själv välja vilken del av innehållet som han eller hon vill ta del av och vid vilken tidpunkt det ska ske;

17. tv-program: program som huvudsakligen består av rörliga bilder med eller utan ljud;

18. tv-sändning: en sändning av eller att sända tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät där sändningen

- a) tillhandahålls av en leverantör av medietjänster,
- b) är riktad till allmänheten, och
- c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;

radio, beställ-tv, videodelningsplattform eller användargenererad video ger för att finansiera dessa tjänster, program eller videor i syfte att främja bidragsgivarens namn, varumärke, anseende, verksamhet, produkt eller intresse;

18. sändning som är riktad till allmänheten: en sändning som samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den;

19. sökbar text-tv: en sändning via elektroniska kommunikationsnät som huvudsakligen består av text, grafik eller stillbilder, med eller utan ljud, som

- a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,
- b) är riktad till allmänheten,
- c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel, och
- d) låter användaren själv välja vilken del av innehållet som han eller hon vill ta del av och vid vilken tidpunkt det ska ske;

20. tv-program: program som huvudsakligen består av rörliga bilder med eller utan ljud;

21. tv-sändning: en sändning av eller att sända tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät där sändningen

- a) tillhandahålls av en leverantör av medietjänster,
- b) är riktad till allmänheten, och
- c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;

22. videodelningsplattform: en tjänst som i sin helhet, i en särskiljbar del eller där en väsentlig funktion i tjänsten har som huvudsakligt syfte att via elektroniska kommunikationsnät tillhandahålla allmänheten

- a) tv-program, användargenererade videor, eller bådadera
- b) i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte, och
- c) för vilka videodelningsplattformens leverantör saknar redak-

19. virtuell annonsering: sändning av meddelanden som på elektronisk väg fogas in i tv-bilden på fasta föremål, som normalt används för annonser, eller på marken där annonser kan placeras ut fysiskt.

tionellt ansvar men bestämmer hur de ska organiseras;

23. virtuell annonsering: sändning av meddelanden som på elektronisk väg fogas in i tv-bilden på fasta föremål, som normalt används för annonser, eller på marken där annonser kan placeras ut fysiskt.

5 kap.

2 §

Program med ingående våldskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder som sänds i tv ska antingen föregås av en varning i ljud eller innehålla en varning som anges löpande i bild under hela sändningstiden.

Sådana program får inte sändas under sådan tid och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

Program med ingående våldskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder får inte sändas i tv under sådan tid och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

Sådana program får inte heller tillhandahållas i beställ-tv på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

3 §

Program som tillhandahålls i beställ-tv och som innehåller ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder får inte tillhandahållas på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

En leverantör av medietjänster som sänder tv-program eller tillhandahåller program i beställ-tv med innehåll enligt 2 § ska lämna information som beskriver innehållet och varnar för dess potentiella skada.

3 a §

Personuppgifter som samlats in eller på annat sätt genererats av leverantörer av medietjänster i syfte att säkerställa att minderåriga inte får tillgång till innehåll enligt 2 § får inte behandlas för kommersiella ändamål såsom direktmarknadsföring, profilering och beteendestyrda annonsering.

5 §

Program som inte är reklam får inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får

1. uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller
2. framhäva en vara eller en tjänst på ett otillbörligt sätt.

Egenreklam får inte otillbörligt gynna andras kommersiella intressen på det sätt som beskrivs i första stycket.

I 6 och 7 kap. finns bestämmelser om produktplacering och sponsring.

7 §

Den som sänder tv *på annat sätt än genom tråd* ska se till att följande krav uppfylls, om det inte finns särskilda skäl mot det: Den som sänder tv ska se till att följande krav uppfylls, om det inte finns särskilda skäl mot det:

1. Mer än hälften av den årliga sändningstiden ska upptas av program av europeiskt ursprung.

2. Minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten ska avse program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter. En så stor andel som möjligt bör utgöras av program som har färdigställts under de närmast föregående fem åren.

Som sändningstid anses i denna paragraf den tid då det sänds program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, annonser och försäljningsprogram. I sändningstiden ska inte heller sändningar av endast text räknas in.

Tv-sändningar enligt första stycket ska, om det inte finns särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med artister verksamma i Sverige och verk av upphovsmän verksamma i Sverige.

8 §

Den som tillhandahåller beställ- Den som tillhandahåller beställ-
tv *på annat sätt än genom tråd ska* tv *ska se till att minst 30 procent av*
på lämpligt sätt och när det är *katalogen utgörs av program av*
praktiskt möjligt främja fram- *europeiskt ursprung och att dessa*
ställningen av och tillgången till *framhävs.*
program av europeiskt ursprung.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte tillhandahållare med låg omsättning eller liten publik.

Myndigheten för press, radio och tv får meddela beslut om undantag i enskilda fall om skyldigheten av andra skäl inte är motiverad eller praktiskt möjlig att uppfylla.

En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv *på något annat sätt än genom tråd* ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. *Detta gäller även en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning eller sökbar text-tv genom tråd.* Tillgänglighetsgörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas.

Leverantören av medietjänster ska upprätta en handlingsplan för hur tillgängligheten till tjänsten ska öka.

12 a §

Ett meddelande enligt 4 kap. 9 § 15 ska, när så är möjligt, utformas så att det är tillgängligt för personer med funktionsnedsättning.

⁶ Senaste lydelse 2018:1895.

**Uppmaning till våld, hat
och terroristbrott i vissa
satellitsändningar**

14 §

Den som sänder över satellit och som inte är etablerad i Sverige i enlighet med 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4 ska, om sändningarna är avsedda att tas emot i en annan EES-stat än Sverige, ansvara för att programmen inte innehåller

1. uppmaning till våld eller hat mot en grupp eller en medlem av en grupp på någon av de grunder som anges i artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, eller

2. offentlig uppmaning att begå terroristbrott enligt artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (terrorismdirektivet).

**5 a kap. Innehållet på
videodelningsplattformar**

1 §

För leverantörer av videodelningsplattformar gäller 16–18 §§ lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster.

2 §

Leverantörer av videodelningsplattformar ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att det inte finns en betydande risk för att barn kan se tv-program och användargenererade videor som tillhandahålls på tjänsten och som innehåller ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller pornografiska bilder, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

3 §

Personuppgifter som samlats in eller på annat sätt genererats av leverantörer av videodelningsplattformar i syfte att säkerställa att minderåriga inte får tillgång till innehåll enligt 2 § får inte behandlas för kommersiella ändamål såsom direktmarknadsföring, profilering och beteendestyrd annonsering.

4 §

Leverantörer av videodelningsplattformar ska vidta lämpliga åtgärder för att tv-program, användargenererade videor, reklam och andra annonser inte har ett innehåll som uppenbart är sådant som avses i bestämmelserna om

- 1. olaga hot i 4 kap. 5 § brottsbalken,*
- 2. uppvigling i 16 kap. 5 § brottsbalken,*
- 3. hets mot folkgrupp i 16 kap. 8 § brottsbalken,*
- 4. barnpornografibrott i 16 kap. 10 a § brottsbalken,*
- 5. offentlig uppmaning i 3 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet.*

5 §

Bestämmelserna i 6 kap. 4 § och 7 kap. 2–3 §§ gäller även sponsring och produktplacering som tillhandahålls av leverantörer av videodelningsplattformar.

6 §

Leverantörer av videodelningsplattformar ska vidta lämpliga åtgärder för att uppfylla de krav som anges i 6 kap. 4 § och 7 kap. 2–3 §§ i fråga om sponsring och produktplacering som inte tillhandahålls av dessa leverantörer av videodelningsplattformar.

7 §

Bestämmelserna i 8 kap. 3, 5, 7–8 och 14 §§, 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) och 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, 3 § lag (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsning och 15 kap. 6 § spellagen (2018:1138) gäller även reklam och andra annonser som tillhandahålls av leverantörer av videodelningsplattformar.

8 §

Leverantörer av videodelningsplattformar ska vidta lämpliga åtgärder för att uppfylla kraven i 8 kap. 3, 5, 7–8 och 14 §§, 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) och 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, 3 § lag (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsning och 15 kap. 6 § spellagen (2018:1138) i fråga om reklam och andra annonser som inte tillhandahålls av dessa leverantörer av videodelningsplattformar.

6 kap.

Förbud mot att sända program där det förekommer produktplacering

När produktplacering inte får förekomma

1 §

I program i tv eller i program i beställ-tv får det inte förekomma produktplacering, om något annat inte följer av 2 §.

Produktplacering i tv-sändningar och i beställ-tv får inte förekomma i nyhets- och samhällsprogram, program om konsumentfrågor, religiösa program och program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år.

2 §⁷

Leverantörer av medietjänster får på de villkor som anges i 3 och 4 §§ sända filmer, tv-serier, sportprogram och program med lätt underhållning där det förekommer produktplacering.

Det får inte förekomma produktplacering i program i tv-sändningar eller i beställ-tv av följande produkter

Första stycket gäller dock inte program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år och inte heller program där det förekommer produktplacering av

1. alkoholdrycker och tobaksvaror,

1. alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622), eller andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat,

2. andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror,

2. tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare enligt lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, eller andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja tobak, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare.

3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination,

4. modersmjölksersättning,

4. modersmjölksersättning, eller

5. spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:1138), eller

5. spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:1138).

6. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses

⁷ Senaste lydelse 2018:2094.

3 §⁸

Program där det förekommer produktplacering får sändas endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §.

Programmets innehåll, och när det gäller tv-sändningar deras programläggning, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

Program där det förekommer produktplacering får sändas *eller tillhandahållas* endast om programmet inte på ett otillbörligt sätt gynnar kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 §.

Programmets innehåll, och när det gäller tv-sändningar *och beställ-tv* deras programläggning *respektive strukturering i en katalog*, får inte påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten.

8 kap.

1 §

Annonser får sändas i tv under högst *tolv minuter per timme mellan hela klockslag*.

Annonser får sändas i tv under högst *20 procent av tiden mellan kl. 06.00 och 18.00 samt 20 procent av tiden mellan kl. 18.00 och 24.00*.

Som annonstid räknas inte neutrala inramningar mellan redaktionellt innehåll och annonser eller försäljningsprogram. Inte heller neutrala inramningar mellan enskilda annonser eller mellan enskilda försäljningsprogram räknas som annonstid.

Trots vad som anges i första stycket får programtjänster som uteslutande är avsedda för försäljningsprogram sändas i tv, under förutsättning att sändningstiden är minst femton minuter.

16 §

Bestämmelserna i 1, 2, 5, 7–9 och 15 §§ gäller inte för sådan reklam som en leverantör av medietjänster gör för sin programverksamhet.

Bestämmelserna i 1, 2, 5, 7–9 och 15 §§ gäller inte för sådan reklam som en leverantör av medietjänster gör för sin *egen* programverksamhet *eller för programverksamhet från andra leverantörer av medietjänster som tillhör samma mediegrupp*.

17 §

Tv-sändningar och beställ-tv får inte förses med överliggande inslag för kommersiella ändamål eller ändras utan medgivande från leverantören av medietjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på medgivande i första stycket.

9 kap.

1 §

Den som äger eller på annat sätt förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar till allmänheten genom tråd ska, om ett betydande antal hushåll som är anslutna till nätet använder det som sitt huvudsakliga medel för att ta emot tv-sändningar, se till att de boende i de anslutna hushållen kan ta emot tv-sändningar som sker med tillstånd av regeringen och som kan tas emot i området utan villkor om särskild betalning.

Skyldigheten gäller bara för tv-sändningar för vilka sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saklighet *samt ett villkor om ett mångsidigt programutbud där det ska ingå nyheter.* En sådan sändningsplikt gäller bara om förutsättningarna för vidaresändning enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk är uppfyllda.

Tv-sändningar enligt första stycket ska kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen.

Sändningsplikten enligt första stycket gäller även *tv-sändningar* som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att

Den som äger eller på annat sätt förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar *och sökbar text-tv* till allmänheten genom tråd ska, om ett betydande antal hushåll som är anslutna till nätet använder det som sitt huvudsakliga medel för att ta emot tv-sändningar, se till att de boende i de anslutna hushållen kan ta emot tv-sändningar *och sökbar text-tv* som sker med tillstånd av regeringen och som kan tas emot i området utan villkor om särskild betalning.

Skyldigheten gäller bara för tv-sändningar *och sökbar text-tv* för vilka sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saklighet. *För tv-sändningar ska även gälla villkor om ett mångsidigt programutbud där det ska ingå nyheter.* En sådan sändningsplikt gäller bara om förutsättningarna för vidaresändning enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk är uppfyllda.

Sändningar enligt första stycket ska kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen.

Sändningsplikten enligt första stycket gäller även *sändningar* som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till

sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

2 §⁹

Sändningsplikten enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Sändningsplikten *för tv-sändningar* enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt *och har olika innehåll* av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

14 kap.**Innehållet i ljudradiosändningar****Innehållet i ljudradiosändningar och beställradio**

2 §

Ljudradioprogram som inte är reklam får inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får

1. uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller
2. framhäva en vara eller en tjänst på ett otillbörligt sätt.

Program i ljudradiosändning som inte är reklam får inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får

1. uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller
2. framhäva en vara eller en tjänst på ett otillbörligt sätt.

Egenreklam får inte otillbörligt gynna andras kommersiella intressen på det sätt som beskrivs i första stycket.

Beställradio från public service

8 §

Bestämmelserna i 1 och 2 §§ gäller även beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

15 kap.***Sponsring från läkemedelsföretag****9 c §*

Om ett läkemedelsföretag sponsrar ett program i ljudradiosändning får sponsringen bara främja företagets namn eller anseende men inte receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination.

Beställradio från public service*11 §*

Bestämmelserna i 8–10 §§ gäller även beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

16 kap.**1 §**

Justitiekanslern övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller tillhandahållits i beställ-tv innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 eller 3 §.

Justitiekanslern övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller tillhandahållits i beställ-tv innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 § eller har ett innehåll i strid med 5 kap. 14 §.

2 §¹⁰

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv, sökbar text-tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv, sökbar text-tv eller ljudradio, tillhandahållits i beställ-tv, eller som tillhandahållits i beställradio som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna

¹⁰ Senaste lydelse 2015:808.

om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 4 kap. 7 § ska inte granskas av granskningsnämnden för radio och tv.

Finns granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 eller 3 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

Finns granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

Datainspektionens tillsyn

4 a §

Datainspektionen övervakar bestämmelserna i 5 kap. 3 a § och 5 a kap. 3 § om behandling av personuppgifter som rör minderåriga.

Vid tillsyn över sådan behandling av personuppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning gäller Datainspektionens befogenheter enligt denna förordning.

5 §¹¹

Den som sänder tv *på annat sätt än genom tråd ska* *varannat år, med början 2011, till Myndigheten för press, radio och tv redovisa* hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 5 kap. 7 § första stycket.

Den som sänder tv *ska redovisa* till Myndigheten för press, radio och tv hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 5 kap. 7 § första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur redovisningen ska ske och om undantag från skyldigheten att redovisa.

6 §¹²

Den som tillhandahåller beställ-
tv *på annat sätt än genom tråd ska* *vart fjärde år, med början 2011, till Myndigheten för press, radio och tv redovisa* vad som har gjorts för att främja framställningen av och

Den som tillhandahåller beställ-
tv *ska redovisa till Myndigheten för press, radio och tv hur stor andel av tjänstens katalog som utgjort europeiska produktioner enligt*

¹¹ Senaste lydelse 2015:808.

¹² Senaste lydelse 2015:808.

tillgången till europeiska produktioner enligt 5 kap. 8 §. 5 kap. 8 § och hur dessa har framhävts. Bilaga 4

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur redovisningen ska ske.

Redovisning av hur en tjänst har gjorts tillgänglig

6 a §

En leverantör av medietjänster ska redovisa hur en tjänst har tillgängliggjorts enligt beslut fattade med stöd av 5 kap. 12 §. I redovisningen ska även ingå en handlingsplan för hur tillgängligheten till tjänsten ska öka.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur redovisningen ska ske och om vad som ska ingå i en handlingsplan.

10 §¹³

På begäran av Myndigheten för press, radio och tv ska den som bedriver verksamhet enligt denna lag lämna de upplysningar som behövs för att myndighetens granskningsnämnd för radio och tv ska kunna bedöma storleken av den särskilda avgiften enligt 17 kap. 6 §.

På begäran av Myndigheten för press, radio och tv ska den som bedriver verksamhet enligt denna lag lämna de upplysningar som behövs för bedömningen av storleken på den särskilda avgiften enligt 17 kap. 6 §.

14 §

Granskningsnämnden för radio och tv består av en ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna finns ersättare till det antal regeringen bestämmer. Minst en av ledamöterna eller ersättarna ska vara vice ordförande. Ordföranden och vice ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare.

Den som är riksdagsledamot, statsråd eller anställd i Regeringskansliet får inte vara ledamot i granskningsnämnden för radio och tv.

Granskningsnämnden för radio och tv är beslutför med ordföranden eller en vice ordförande och ytterligare tre ledamöter. Ärenden som uppenbart

¹³ Senaste lydelse 2015:808.

inte är av större vikt eller principiell betydelse får dock avgöras av ordföranden eller en vice ordförande.

Om det vid en överläggning i granskningsnämnden för radio och tv kommer fram skiljaktiga meningar, tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken.

15 §¹⁴

Om en mot Sverige helt eller huvudsakligen riktad tv-sändning från ett programföretag etablerat i en annan EES-stat strider mot 6 kap. 2 § andra stycket 1 eller 2 när det gäller produktplacering av alkoholdrycker eller 7 kap. 2 § när det gäller att program inte får sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622), får en behörig myndighet i Sverige kontakta en behörig myndighet i den andra EES-staten för att uppmana programföretaget att följa bestämmelsen.

Detsamma gäller om en tv-sändning som nämns i första stycket strider mot 8 kap. 7 eller 8 §, eller 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622).

Om programföretaget inte följer uppmaningen i första stycket, får myndigheten vidta åtgärder mot programföretaget enligt 16 kap. 10 §, 17 kap. 5 och 6 §§ samt 29 och 48 §§ marknadsföringslagen (2008:486) om programföretaget i fråga har etablerat sig i landet i syfte att kringgå de strängare bestämmelser som skulle ha gällt om det var etablerat i det land vars myndighet ingriper. Myndigheten får inte vidta åtgärderna förrän den har underrättat Europeiska kommissionen och den berörda medlemsstaten samt kom-

Om en mot Sverige helt eller huvudsakligen riktad tv-sändning eller tillhandahållande av beställ-tv från en leverantör av medietjänster etablerat i en annan EES-stat strider mot 6 kap. 2 § 1 när det gäller produktplacering av alkoholdrycker eller 7 kap. 2 § när det gäller att program inte får sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker enligt alkohollagen (2010:1622), får en behörig myndighet i Sverige kontakta en behörig myndighet i den andra EES-staten för att uppmana programföretaget att följa bestämmelsen.

Detsamma gäller om en tv-sändning eller ett tillhandahållande av beställ-tv som nämns i första stycket strider mot 8 kap. 7 eller 8 § denna lag, eller 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) när det gäller alkoholdrycker.

Om leverantören av medietjänsten inte följer uppmaningen i första stycket, får myndigheten vidta åtgärder mot leverantören enligt 16 kap. 10 §, 17 kap. 5 och 6 §§ samt 29 och 48 §§ marknadsföringslagen (2008:486) om leverantören i fråga har etablerat sig i landet i syfte att kringgå de strängare bestämmelser som skulle ha gällt om det var etablerat i det land vars myndighet ingriper. Myndigheten får inte vidta åtgärderna förrän den har underrättat Europeiska kommissionen och den berörda medlemsstaten samt kom-

missionen har fastställt att åtgärderna är förenliga med unionsrätten.

missionen har fastställt att åtgärderna är förenliga med unionsrätten.

Bilaga 4

16 §¹⁵

En behörig myndighet i Sverige ska, om en behörig myndighet i en annan EES-stat har lämnat en motiverad begäran, uppmana *ett programföretag* under svensk jurisdiktion att följa den andra EES-statens bestämmelser om

1. *programföretaget* tillhandahåller en tv-sändning som helt eller huvudsakligen är riktad mot den andra EES-staten, och

2. det är fråga om överträdelse av en bestämmelse i allmänhetens intresse som är mer långtgående än AV-direktivets bestämmelser, *i den ursprungliga lydelsen*.

Bestämmelser om meddelar- och anskaffarfrihet och om förbud mot censur finns i 1 kap. 10 och 11 §§ yttrandefrihetsgrundlagen.

En behörig myndighet i Sverige ska, om en behörig myndighet i en annan EES-stat har lämnat en motiverad begäran, uppmana *en leverantör av medietjänster* under svensk jurisdiktion att följa den andra EES-statens bestämmelser om

1. *leverantören* tillhandahåller en tv-sändning *eller beställ-tv* som helt eller huvudsakligen är riktad mot den andra EES-staten, och

2. det är fråga om överträdelse av en bestämmelse i allmänhetens intresse som är mer långtgående än AV-direktivets bestämmelser, *i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808*.

17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om samarbete mellan myndigheter enligt 15 och 16 §§.

17 kap.

Brott mot anmälningsskyldigheten

Underlåtenhet att anmäla och lämna information

3 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte fullgör sin anmälningsskyldighet enligt 2 kap. 2 § döms till böter.

Myndigheten för press, radio och tv får meddela de förelägganden som behövs för att den som är skyldig att anmäla sådan verksamhet som avses i 2 kap. 2 § fullgör denna skyldighet. Föreläggandet får förenas med vite.

¹⁵ Senaste lydelse 2018:1921.

3 a §

Myndigheten för press, radio och tv får meddela de förelägganden som behövs för att den som är skyldig att anmäla ändrade uppgifter enligt 2 kap. 4 och 5 §§ fullgör denna skyldighet. Föreläggandet får förenas med vite.

3 b §

Om ett programföretag som sänder tv eller en leverantör av beställ-tv inte lämnar information enligt 2 kap. 1 § ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas, med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörrningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

5 a §

Den som inte följer ett beslut om krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning enligt 5 kap. 12 § får åläggas att betala en särskild avgift.

Avgiften tillfaller staten.

6 a §

Hel eller delvis befrielse från en särskild avgift enligt 5 a § ska beslutas om det är oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas

- 1. om överträdelsen berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken förutsåg, borde ha förutsett eller kunnat påverka, eller*
- 2. vad den avgiftsskyldige gjort för att undvika överträdelsen.*

11 §¹⁶

Den som inte följer de bestämmelser som anges i denna paragraf eller de beslut som meddelas med stöd av bestämmelserna, får meddelas de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelserna ska efterlevas. Ett föreläggande får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

1. varning (5 kap. 2 §),
 2. tillståndsvillkor enligt 4 kap. 9 § 1–4, 6–9 och 16 samt 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8 och 16,
 3. beteckningar (5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §),
 4. skyldighet att utforma tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv på ett sådant sätt att tjänsterna blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning enligt 5 kap. 12 § och beslut som har meddelats med stöd av den bestämmelsen,
 5. sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarorganisationer (9 kap. 1–3 och 5 §§),
 6. närradiosändningars innehåll (14 kap. 4 §),
 7. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Myndigheten för press, radio och tv (16 kap. 5–8 §§),
 8. skyldighet att lämna upplysningar enligt 16 kap. 9 §,
 9. skyldighet att lämna upplysningar till Myndigheten för press, radio och tv enligt 16 kap. 10 §,
 10. skyldighet att lämna inspelning enligt 16 kap. 11 §, eller
 11. skyldighet att årligen redovisa till Myndigheten för press, radio och tv enligt 16 kap. 12 §.
- Föreläggande enligt första stycket 1, 3, 4, 6, 8 eller 9 får beslutas av granskningsnämnden för radio och tv. Föreläggande enligt första stycket 2, 4, 5, 7, 8, 10 eller 11 får beslutas av Myndigheten för press, radio och tv.
- Föreläggande enligt första stycket 8 eller 10 får även beslutas av Konsumentombudsmannen.

2. skyldighet att lämna information enligt 5 kap. 3 §,

3. tillståndsvillkor enligt 4 kap. 9 § 1–4, 6–9 och 16 samt 11 kap. 3 § andra stycket 1–3, 5–8 och 16, och 13 kap. 9 § 1–3,

4. beteckningar (5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §),

Föreläggande enligt första stycket 1, 2, 4, 6, 8 eller 9 får beslutas av granskningsnämnden för radio och tv. Föreläggande enligt första stycket 3, 5, 7, 8, 10 eller 11 får beslutas av Myndigheten för press, radio och tv.

Föreläggande för den som sänder uppmaning till våld, hat eller terroristbrott

13 a §

Om någon vid upprepade tillfällen sänder tv i strid med 5 kap. 14 § får Justitiekanslern förelägga denne att inte på nytt sända sådana program.

Föreläggandet får förenas med vite.

Om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige i enlighet med 1 kap. 3 § 1 eller 4 får granskningsnämnden för radio och tv meddela de förelägganden som behövs enskilda fall för de bestämmelser och villkor som anges i 5 § ska efterlevas. Föreläggandet får förenas med vite.

Förelägganden enligt 11 eller 13 § får riktas mot satellitentreprenören, om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4. Förelägganden enligt 11, 13 eller 13 a § får riktas mot satellitentreprenören, om den som sänder över satellit inte är etablerad i Sverige enligt 1 kap. 3 § första stycket 1 eller 4.

Visar satellitentreprenören att den som sänder över satellit fått tillgång till sändningsmöjligheten genom upplåtelse av en av satellitentreprenörens uppdragsgivare utan att satellitentreprenören godkänt det, får ett föreläggande enligt första eller andra stycket i stället riktas mot uppdragsgivaren.

18 kap.

2 §¹⁷

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text tv eller ett tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradio får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4–6 och 12 §§, 6 kap. 1 §, 2 § första stycket och andra stycket 1–3, 3 § första stycket och 4 §, 7 kap. 1, 2, 3 och 4–8 §§, 8 kap. 1–13 och 14 §§, 14 kap. 1–3 §§ eller 15 kap. 1–5, 6–9 och 10 §§, eller

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 4 kap. 8–11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt. 2. ett *tillståndsvillkor enligt* 4 kap. 8–11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som getts av regeringen att sända ljudradio får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna medges, eller

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

5 §¹⁸

Tillstånd att sända kommersiell radio får återkallas om

1. tillståndshavaren inte inlett sändningsverksamheten inom sex månader efter tillståndets början,

2. tillståndshavaren inte utnyttjat rätten att sända eller sänt endast i obetydlig omfattning under en sammanhängande tid av minst fyra veckor,

3. tillståndshavaren väsentligt brutit mot någon av 14 kap. 2 § samt 15 kap. 1–4, 8–9 a och 10 §§,

¹⁷ Senaste lydelse 2015:662.

¹⁸ Senaste lydelse 2018:1145.

4. domstol har funnit att ett program innefattat ett yttrandefrihetsbrott som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten.

4. domstol har funnit att ett program innefattat ett yttrandefrihetsbrott som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten, *eller*

5. ett tillståndsvillkor enligt 13 kap. 27 § 3 har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Förfogar en fysisk eller juridisk person, utan tillåtelse från Myndigheten för press, radio och tv, över mer än ett tillstånd för analog kommersiell radio i ett sändningsområde, och finns det skäl att anta att förfogandet kan inverka menligt på konkurrensen, får det eller de tillstånd återkallas som har lämnats efter det första tillståndet.

Har Myndigheten för press, radio och tv medgett överlåtelse trots att tillståndshavaren redan förfogar över tillstånd att sända analog kommersiell radio i samma sändningsområde, och finns det skäl att anta att överlåtelsen kan inverka menligt på konkurrensen, får tillståndet återkallas endast om beslutet om överlåtelsen grundats på felaktiga eller ofullständiga uppgifter från tillståndshavaren. Återkallelsen ska då avse det eller de tillstånd som överlåtits.

Om staten, landsting eller kommuner innehar ett tillstånd att sända kommersiell radio på det sätt som anges i 13 kap. 4 § andra stycket ska Myndigheten för press, radio och tv återkalla det tillståndet.

19 kap.

4 §

Frågor om påförande av särskild avgift prövas av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv.

Frågan om påförande av särskild avgift faller, om den som talan riktas mot inte delgetts ansökan inom fem år från det att överträdelsen upphörde. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att domen *vann* laga kraft.

Frågor om påförande av särskild avgift *enligt 17 kap. 5 §* prövas av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv.

Frågan om påförande av särskild avgift faller, om den som talan riktas mot inte delgetts ansökan inom fem år från det att överträdelsen upphörde. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att domen *fick* laga kraft.

4 a §

Frågan om påförande av särskild avgift enligt 17 kap. 5 a § prövas av granskningsnämnden för radio och tv när ett beslut om krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning har meddelats av regeringen och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall.

Frågan om påförande av särskild avgift faller, om den som talan riktas mot inte delgetts ansökan inom fem år från det att ett tillgängliggörande skulle ha skett. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

20 kap.

3 §¹⁹

Följande beslut av Myndigheten för press, radio och tv får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

- 1. beslut om registrering enligt 2 kap. 2 §,*
 - 2. beslut om beteckningar enligt 5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §,*
 - 3. beslut enligt 5 kap. 12 § om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning,*
 - 4. förordnande av lokala kabelsändarorganisationer enligt 9 kap. 5 §,*
 - 5. beslut om återkallelse av ett förordnande enligt 18 kap. 6 §, och*
 - 6. beslut enligt 9 kap. 7 § om undantag från sändningsplikt och skyldighet att tillhandahålla sändningsutrymme för lokala kabelsändarorganisationer.*
- Beslut som anges i första stycket 2 och 3 gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Särskild avgift

3 a §

Beslut om särskild avgift enligt 17 kap. 5 a § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Denna lag träder i kraft den 19 september 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

3 §²⁰

Den som sänder program till allmänheten *eller* tillhandahåller beställ-tv ska ombesörja att varje program som sänds eller tillhandahålls spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana program som sänds på det sätt som avses i 1 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen. I fråga om överföringar som omfattas av 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen och program som tillhandahålls ur en databas enligt 1 kap. 5 eller 6 § tryckfrihetsförordningen är det, förutom när det gäller beställ-tv, tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

Den som sänder program till allmänheten, tillhandahåller *beställradio som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696) eller* beställ-tv ska ombesörja att varje program som sänds eller tillhandahålls spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana program som sänds på det sätt som avses i 1 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen. I fråga om överföringar som omfattas av 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen och program som tillhandahålls ur en databas enligt 1 kap. 5 eller 6 § tryckfrihetsförordningen är det, förutom när det gäller *beställradio som omfattas av radio- och tv-lagen och* beställ-tv, tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

En inspelning enligt första stycket första meningen ska bevaras i minst sex månader

1. från sändningen,
2. från det att informationen inte längre tillhandahölls, om det är fråga om ett sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 a–c yttrandefrihetsgrundlagen, eller
3. från uppspelningen, om det är fråga om ett sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 4 § första stycket 2 d yttrandefrihetsgrundlagen.

Den som här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet ska också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan ska göra detta enligt första stycket.

²⁰ Senaste lydelse 2018:1913.

Skyldigheten enligt första stycket gäller inte samtidig och oförändrad vidareändring av program genom trådnät.

Denna lag träder i kraft den 19 september 2020.

Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 2 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²¹

Lagen tillämpas

1. då näringsidkare marknadsför eller själva efterfrågar produkter i sin näringsverksamhet,

2. på sådana tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696),

2. på tv-sändningar, beställ-tv eller videodelningsplattformar som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696) även om de helt eller huvudsakligen är avsedda att tas emot i en annan EES-stat än Sverige,

3. då Konsumentombudsmannen fullgör sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen, och

4. då behörig myndighet fullgör sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

Bestämmelserna om garantier i 22 § tillämpas inte i fråga om en tjänst som tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Detsamma gäller 4 § tredje stycket och 7 § när en näringsidkare, som är etablerad i en annan stat än Sverige inom EES, riktar marknadsföring mot en annan näringsidkare.

Denna lag träder i kraft den 19 september 2020.

²¹ Senaste lydelse 2011:1216.

Förslag till lag om ändring i alkohollagen (2010:1622)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

3 §²²

Vid marknadsföring av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat till konsumenter får inte kommersiella annonser i ljudradioprogram, tv-program eller beställ-tv användas. Det gäller även sådana tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696).

Vid marknadsföring av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat till konsumenter får inte kommersiella annonser användas i tv-sändningar, beställ-tv eller ljudradiosändningar.

Denna lag träder i kraft den 19 september 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §

En näringsidkare som marknadsför tobaksvaror till konsumenter får inte använda kommersiella annonser i

1. periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,

2. *ljudradio eller tv-program* 2. *tv-sändningar, beställ-tv eller eller tv-sändningar över satellit ljudradiosändningar, eller, som omfattas av radio och tv-lagen (2010:696), eller*

3. andra överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig.

4 §

En näringsidkare får inte marknadsföra elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare till konsumenter

1. inom informationssamhällets tjänster, eller

2. *i ljudradiosändningar, tv- 2. i tv-sändningar, beställ-tv sändningar eller beställ-tv som eller ljudradiosändningar. omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696).*

Förbudet i första stycket gäller dock inte

1. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare för försäljning, eller

2. marknadsföring i överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig, med undantag för marknadsföring genom kommersiella annonser.

Denna lag träder i kraft den 19 september 2020.

Förteckning över remissinstanserna

Remissvar har lämnats av Allmänna reklamationsnämnden, Bauer Media AB, Barnombudsmannen, Bonnier Broadcasting/TV4 AB, Datainspektionen, Diskrimineringsombudsmannen, Elektronikbranschen, Film- och tv-producenterna, Folkhälsomyndigheten, Funktionsrätt Sverige, Förvaltningsrätten i Umeå, Försvarets radioanstalt, Försvarmakten, Förvaltningsrätten i Stockholm, Göteborgs universitet (Nordicom), Institutet för juridik och internet, Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholm, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Konsträrliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Konsumentverket, Kungl. biblioteket, Linnéuniversitetet (Medieinstitutet FOJO), Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för digital förvaltning, Myndigheten för press, radio och tv, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Myndigheten för tillgängliga medier, Nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet (Ku 2018:04), Nordic Entertainment Group, Närradios riksorganisation, Post- och telestyrelsen, Publicistklubben, Regelrådet, Riksdagens Ombudsmän (JO), Spelinspektionen, Statens medieråd, Statskontoret, Stockholms universitet (juridiska fakulteten), Svenska Filminstitutet, Svenska Journalistförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Annonörer, Sveriges kommunikationsbyråer, Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB, Sveriges Utbildningsradio AB, Säkerhetspolisen, Tele2 AB, Totalförsvarets forskningsinstitut, TU Medier i Sverige, Uppsala universitet (juridiska fakulteten), Utgivarna och Åklagarmyndigheten.

Synpunkter har också kommit in från Dyslexiförbundet, Hörselskadades Riksförbund, Internetstiftelsen, Näringslivets medieinstitut, SOS Alarm Sverige AB och Sveriges Tidskrifter.

Följande instanser har uppgett att de avstått från att yttra sig eller inte kommit in med något yttrande. Axess Publishing AB, Boxer, ComHem, Digitaliseringsrådet, Discovery, Ericsson AB, Facebook Sweden AB, Fishbrain, , Google Sweden AB, HBO Nordic, Hi3G Access, Hela Sverige ska leva, Huawei Technologies Sweden AB It- och telekomföretagen, Lika unika, Magine, Mittuniversitetet, Polismyndigheten, SES Astra, Solidsport, Splay, Stiftelsen reklamombudsmannen, Streamify, Surfa lugnt, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Sveriges konsumenter, Telenor Sverige AB, Telia Company AB, Teracom Group AB, United Screens, Viasat.